

PGIAZ

5

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΒΕΡΟΙΑ

Αριθ. εις 7485/69

Εξ αγοράς Δωρεά

Ε. Ζάχου

GRK - 00528

ΕΠΙΤΟΜΟΣ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΩΝ

ΣΟΥΛΤΑΝΩΝ

ΤΗΣ

ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ.

ΕΡΓΟΣ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ.

ΤΕΡΧΟΣ Α'.

Ἐκδόσαντος

ΑΒΡΑΑΜ ΒΑΠΟΡΙΔΟΥ,

γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν τυπογραφεῖων καὶ ἐισαγγεστῆ τῶν ἑλληνικῶν
βιβλίων ἐν τῷ αὐτοκρ. ὑπουργείῳ τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως.

Ἄδεια τοῦ ὑπουργείου τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως
(ἀν' ἀριθ. 184 καὶ ἡμερομηνίαν 14 Ὑπερβ. 1302 17 Ἀπριλίου 1301).

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ,

1885.

ΤΥΠΟΙΣ Σ. Γ. ΒΟΥΤΥΡΑ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

شوکتلو قدرتلو مهابتلو عظمتلو ولی نعمت بیتمتمز
 پادشاهمز افدمنز حضرتلرینی خدای بی زوال سریر
 شوکتمصیر شاهانه لرنده کمال مسرت وعافیتله برقرار
 و بردوام و بالجمله آمال شهنشاهیلرینی موقع ارای حصول
 ایدرک ذات هایونلرینی شیرینکام بیورسون آمین صداقت
 و عبودیتله مفتخر بو احقرلری معارف نظارت جلیله سی
 بندکان صداقتشانندن اولوب ممالک جناب خلافتینا.
 هیلرنده واقع روم تبعه شاهانه لری مکتبلرنده تعلیم
 و تدریس ایدمک ایچون روم لسانی اوزره ترتیب ایتمش
 اولدیغم (تراجم احوال سلاطین عظام) نام تاریخچه یی
 نام نامی حضرت تاجدار یله توشیخ و ترینه جرأت و بو
 وجهله عموم تبعه صادق شهر یاریلرینه بر لطف کردکار
 اولان بر پادشاه عالمپناهک سایه شان وشوکتنده اثر
 ناچیز بندکانه مه احراز شرف و مفخرت واستیجلا ب
 انظار رغبت ایلدم .

معارف نظارتنده مطبعه لر مفتشی

اورام واپوریدی قوللری

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΑΤΕ

Καταρίσας ἑλληριστὶ «Ἐπίτομον Βιογραφικὴν
ιστορίαν τῶν ἐνδόξων Σουλτάνων» πρὸς χρῆσιν
τῶν ἐν τῇ θεοφρονήτῳ αὐτῆς ἐπικρατεῖα σχολείων
τῶν Ῥωμαίων Αὐτῆς ὑπηκόων, τολμῶ ἵνα περι-
κοσμήσω τὸ ἐλάχιστον τοῦτο ἔργον μου διὰ τοῦ
σεπτοῦ ὀνόματος τῆς Σῆς Αὐτοκρατορικῆς Μεγα-
λειότητος, ὀνόματος, ὅπερ τῇ ὑπάτῃ περιποιῶν
τῷ ἔργῳ τούτῳ τιμῇ, ἡ ἀρίστη ἔσται σύστασις πρὸς
ἀνάγνωσιν αὐτοῦ καὶ πρὸς ἐρυντέραν παρὰ τοῖς
συμπολίταις μου διάδοσιν τῶν εὐκλεῶν ὀνομάτων
τῶν ἐνδόξων προγόνων Σου. Ἀπόδεξαι, Μεγα-
λειότατε, ἀνθ' ὧν ἀγαθῶν τοὺς ὑπηκόους Σου ἐ-
πλήρωσας τὸν ταπεινὸν τοῦτον εὐγνωμοσύνης φό-
ρον ἀφανοῦς ὑπηκόου Σου διαπύρως εὐχομένου
ὅπως ὁ Ὑψιστος διατηρῇ καὶ στηρίξῃ Σε ἐπὶ τοῦ
κραιτατοῦ Σου θρόνου πρὸς εὐκλειαν τοῦ κράτους
καὶ ἐπ' ἀγαθῷ τῶν λαῶν Σου.

Τῆς Ὑμετέρας Α. Μεγαλειότητος
πιστὸς καὶ ἀφωσιωμένος θεράπων καὶ ὑπήκοος

Α. ΒΑΠΟΡΙΔΗΣ.

Ἀριθ. Πρωτ. 9250

Ο

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΙΩΑΚΕΙΜ Ο Δ'

Ἐπιθεβιοῦ.

Ἡ Πατριαρχική Κεντρική Ἐκπαιδευτική Ἐπιτροπή λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὴν ὑπ' Ἀριθ. Πρωτ. 1989 ἀναφορὰν τοῦ κ. Ἀβραάμ Βαπορίδου, ἐξαιτουμένου τὴν σύστασιν τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐκδιδόμενης Ἐπιτόμου Βιογραφικῆς Ἱστορίας τῶν Σουλτάνων τῆς Ὁθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας καὶ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῆς ὡς βιβλίου ἀναγνώσεως καὶ μελέτης ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς σχολείοις, καὶ τὴν ὑπὸ ἡμερ. 14 Μαΐου 1885 κρίσιν τοῦ Καθηγητικοῦ τῆς Μεγ. τοῦ Γένους Σχολῆς συλλόγου, θεωροῦντος αὐτὴν ὡς μηδύλως ἀντικειμένην πρὸς τὰ πολιτικῶς καὶ θρησκευτικῶς καθεστῶτα καὶ ἐγκρίνοντος τὴν ἐκδοσὶν αὐτῆς, ὡς βιβλίου χρησίμου καὶ ὠφελίμου παντὶ τῷ ἀναγινώσκοντι, παρέχει τὴν ἐγκρίσιν αὐτῆς πρὸς ἐκδοσὶν τοῦ ἐν λόγῳ πονήματος καὶ εἰσαγωγὴν αὐτοῦ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς σχολείοις.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 15 Μαΐου 1885.

Ὁ Πρόεδρος.

Ὁ Γραμματεὺς.

† Ο ΜΕΘΥΜΝΗΣ ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ.

ΑΡΧΙΜ. ΚΩΝΣ. ΒΑΦΕΙΔΗΣ.

Τὰ μέλη.

† Ο ΜΕΓΑΣ ΠΡΩΤΟΣΥΓΓΕΛΛΟΣ ΓΑΒΡΙΗΛ.

Β. ΠΥΛΑΔΗΣ.

Τ. ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ.

Μ. Ι. ΚΕΦΑΛΑΣ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Εἰς τὴν ἔκδοσιν τῆς παρούσης *Ἐπιτομῆς Βιογραφικῆς Ἱστορίας τῶν Σουλτάνων τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας* προήχθημεν ὁρνοῦντες ὅτι καθῆκον ἡμῖν ἐπιβαλλόμενον ἐκπληροῦμεν, ἐφ' ὅσον ἔχει σήμερον πρὸς χρῆσιν τῶν σχολῶν τῶν παρὰ ταῖς ὁμογενέσι κοινότησιν ὕρισταμένων οὐδὲν ὑπάρχει τοιοῦτο κατάλληλον ἐγχειρίδιον συνοπτικὸν μὲν, ἀλλὰ καὶ ὡς οἷόν τε πλήρες, δυνάμενον μάλιστα καὶ ὡς ἀναγνώσμιον καὶ χρησιμεύον παντός, ὅστις ἤθελεν ἐπιθυμήσει καὶ ἔχει πρόχειρα ἱστορικὰ ὑπομνήματα περὶ τῶν ἐνδοξῶν Σουλτάνων τῆς χώρας ταύτης, ἣν κατοικοῦμεν.

Ὡς τοιοῦτον ἐνέκρινεν, ἐκτιμῆσασα τὸ ἔργον ἡμῶν, ἡ τε Σεβ. κυβέρνησις τοῦ βασιλέως ἡμῶν Ἀνακτορ καὶ ἡ σεπτὴ ἡμῶν μήτηρ ἡ τοῦ Χ. Μ. Ἐκκλησία. Ἐσόμεθα δ' εὐτυχεῖς ἔαν διὰ τοῦ μετὰ χειρὸς Βιογραφικοῦ Ἐγχειριδίου συντελεσώμεν τι πρὸς ἱστορικὴν μόρφωσιν τῆς σπουδαζούσης ὁμογενοῦς νεολαίας. Καὶ εὐχόμεθα μὲν ὅπως ἄλλοι κρείττον γράψωσι τοῦ παρόντος ἔργου καὶ πληρέστερον, ἀλλὰ καὶ εὐγνωμόνως ἀπεδεγόμεθα πᾶσαν συμβουλὴν καὶ παρατήρησιν καὶ κρίσιν τῶν ἐπαίδωντων, τῶν περὶ τὴν ἱστορίαν ἀσχολουμένων καὶ τῶν μεριμνούντων τῆς ὀρθῆς τοῦ γένους ἡμῶν παιδεύσεως, ὅπως ἐκ τῶν κρίσεων τούτων καὶ συμβουλῶν ὠφελοῦμενοι συμπληρώσωμεν ἐν δευτέρᾳ ἐκδόσει, εἴ τι παραλείφθη ἢ ἑλλιπῶς ἐγράφη· ἐφ' ᾧ καὶ ἐπικαλούμεθα τὴν εὐμενῇ ἐπιείκειαν τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 15 ἀγούστου 1885.

Ο ΕΚΔΟΤΗΣ.

ΕΠΙΤΟΜΟΣ
ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΩΝ
ΣΟΥΛΤΑΝΩΝ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ.

Ἡ ἱστορία τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους δύνανται
νὰ διαιρεθῇ εἰς ὀκτὼ ἐποχάς.

ΕΠΟΧΗ ΠΡΩΤΗ.

Ἔτος Ἐγείρας 699—726 ἢ 1299—1326 μ. Χ. ὁ Σουλτάνος Ὁσμάν. Πρῶτοι ἱστορικοὶ χρόνοι.

ΕΠΟΧΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Ἔτος Ἐγείρας 726—791 ἢ 1326—1389 μ. Χ. Σουλτάνος Μουράτ ὁ Α'. Συγκρούσεις τοῦ σώματος τῶν Γενιτσάρων.

ΕΠΟΧΗ ΤΡΙΤΗ.

Ἔτος Ἐγείρας 791—855 ἢ 1389—1451 μ. Χ. Σουλτάνος Βαγιαζίτ ὁ Α' ἐπικληθεὶς *Κεραυνός*. Κατακτήσεις καὶ νίκαι.

ΕΠΟΧΗ ΤΕΤΑΡΤΗ.

Ἔτος Ἐγείρας 855—926 ἢ 1451—1529 μ. Χ. Σουλτάνος Μωάμεθ ὁ Β' ὁ Κατακτητής. Ἀλώσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

ΕΠΟΧΗ ΠΕΜΠΤΗ.

Ἔτος Ἐγείρας 926—1058 ἢ 1529—1649 μ. Χ. Σουλτάνος Σουλεϊμάν ὁ Μεγαλειστερής καὶ Νερούθ της. Μεγαλεῖον τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους.

ΕΠΟΧΗ ΕΚΤΗ.

Ἔτος Ἐγείρας 1058—1143 ἢ 1649—1730 μ. Χ. Σουλτάνος Μωάμεθ ὁ Δ'. Ἀλώσις τῆς Κρήτης. Βαζυρεία τοῦ Κισπροῦκοῦ.

ΕΠΟΧΗ ΕΒΔΟΜΗ.

Ἔτος Ἐγείρας 1143—1222 ἢ 1730—1808 μ. Χ. Σουλτάνος Μπαρμούντ ὁ Α'. Ἡ ἐν Βελιγραδίου εἰρήνη.

ΕΠΟΧΗ ΟΓΔΟΗ.

Ἔτος Ἐγείρας 1222—1285 ἢ 1808—1876 μ. Χ. Σουλτάνος Μπαρμούντ ὁ Β'. Σύγχρονα γ γόστα.

ΠΙΝΑΞ

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΤΩΝ ΣΟΥΛΤΑΝΩΝ.

1^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΟΣΜΑΝ Ο ΝΙΚΗΤΗΣ.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 699 ἔτει Ἐγείρας ἡ 1299 μ. Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 27.

2^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΟΡΧΑΝ.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 726 Ἐγείρας ἡ 1326 μ. Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 34.

3^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΜΟΥΡΑΤ Ο Α΄.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 761 Ἐγείρας ἡ 1360 μ. Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 29.

4^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΒΑΓΙΑΖΗΤ Ο ΚΕΡΑΥΝΟΣ.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 791 Ἐγείρας ἡ 1389 μ. Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 13.

ΜΕΣΟΒΑΣΙΛΕΙΑ.

ΣΟΥΛΕΪΜΑΝ ΚΑΪ ΜΟΥΣΣΑ.

Ἔτος Ἐγείρας 805 ἡ 1402 μ. Χ., διάρκεια αὐτῆς 11 ἔτη.

5^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΜΩΑΜΕΘ Ο Α΄ Ο ΤΣΕΛΕΜΠΙ.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 816 Ἐγείρας ἡ 1413 μ. Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 8.

6^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΜΟΥΡΑΤ Ο Β΄.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 824 Ἐγείρας ἡ 1421 μ. Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 30.

7^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΜΩΑΜΕΘ Ο Β΄ Ο ΠΟΡΘΗΤΗΣ.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 855 Ἐγείρας ἡ 1451 μ. Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 30.

8^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΒΑΓΙΑΖΗΤ Ο Β'.

*Ανῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 886 Ἑγείρας ἡ 1481 μ. Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 30.

9^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΣΕΛΙΜ Ο Α'.

*Ανῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 918 Ἑγείρας ἡ 1512 μ. Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 8.

10^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΣΟΥΛΕΪΜΑΝ Ο Α'.

ὁ Μεγαλοπρεπὴς καὶ Νομοθέτης.

*Ανῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 926 Ἑγείρας ἡ 1520 μ. Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 46.

11^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΣΕΛΙΜ Ο Β'.

*Ανῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 974 Ἑγείρας ἡ 1566 μ. Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 8.

12^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΜΟΥΡΑΤ Ο Γ'.

*Ανῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 982 Ἑγείρας ἡ 1574 μ. Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 21.

13^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΜΩΑΜΕΘ Ο Γ'.

*Ανῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1003 Ἑγείρας ἡ 1595 μ. Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 8.

14^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΑΧΜΕΤ Ο Α'.

*Ανῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1012 Ἑγείρας ἡ 1603 μ. Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 14.

15^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΜΟΥΣΤΑΦΑΣ Ο Α'.

*Ανῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1026 Ἑγείρας ἡ 1617 μ.Χ., ἐβασίλευσεν ἔτος ἕν.

16^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΟΣΜΑΝ Ο Β'.

*Ανῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1027 Ἑγείρας ἡ 1618 μ.Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 4.

ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΜΟΥΣΤΑΦΑΣ Ο Α΄

(τὸ δεύτερον).

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1031 Ἑγείρας ἡ 1622 μ.Χ., ἐβ-
σίλευσεν ἔτος ἐν.

17^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΜΟΥΡΑΤ Ο Δ΄.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1033 Ἑγείρας ἡ 1623 μ.Χ., ἐβ-
σίλευσεν ἔτη 17.

18^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΙΒΡΑΪΜ Ο Α΄.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1049 Ἑγείρας ἡ 1640 μ.Χ., ἐβ-
σίλευσεν ἔτη 8.

19^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΜΩΑΜΕΘ Ο Δ΄.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1058 Ἑγείρας ἡ 1648 μ.Χ., ἐβ-
σίλευσεν ἔτη 39.

20^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΣΟΥΛΕΪΜΑΝ Ο Β΄.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1099 Ἑγείρας ἡ 1687 μ.Χ., ἐβ-
σίλευσεν ἔτη 4.

21^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΑΧΜΕΤ Ο Β΄.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1103 Ἑγείρας ἡ 1691 μ.Χ., ἐβ-
σίλευσεν ἔτη 4.

22^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΜΟΥΣΤΑΦΑΣ Ο Β΄.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1106 Ἑγείρας ἡ 1695 μ.Χ., ἐβ-
σίλευσεν ἔτη 8.

23^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΑΧΜΕΤ Ο Γ΄.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1115 Ἑγείρας ἡ 1703 μ.Χ., ἐβ-
σίλευσεν ἔτη 27.

24^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΜΑΧΜΟΥΤ Ο Α΄.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1143 Ἑγείρας ἡ 1730 μ.Χ., ἐβ-
σίλευσεν ἔτη 24.

25^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΟΣΜΑΝ Ο Γ'.

'Ανῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1168 'Εγείρας ᾗ 1754 μ.Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 3.

26^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΜΟΥΣΤΑΦΑΣ Ο Γ'.

'Ανῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1171 'Εγείρας ᾗ 1757 μ.Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 17.

27^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΑΠΤΟΥΛ ΧΑΜΙΤ Ο Α'.

'Ανῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1183 'Εγείρας ᾗ 1771 μ.Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 15.

28^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΣΕΛΙΜ Ο Γ'.

'Ανῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1203 'Εγείρας ᾗ 1789 μ.Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 18.

29^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΜΟΥΣΤΑΦΑΣ Ο Δ'.

'Ανῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1222 'Εγείρας ᾗ 1807 μ.Χ., ἐβασίλευσεν ἔτος ἓν.

30^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΜΑΧΜΟΥΤ Ο Β'.

'Ανῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1223 'Εγείρας ᾗ 1808 μ.Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 31.

31^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΑΠΤΟΥΛ ΜΕΤΖΙΤ.

'Ανῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1255 'Εγείρας ᾗ 1839 μ.Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 22.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ.

Οἱ Ὀθωμανοὶ κατάγονται ἀπὸ τῆς μεγάλης Ἰνδο-γερμανικῆς φυλῆς, κοιτὶς δὲ αὐτῶν κατὰ τὰς μεγαλειτέρας πιθανότητας λέγεται τὸ Τουρκεστάν.

Ὡς ἡ ἱστορία παντὸς ἔθνους, οὕτω καὶ ἡ πρώτη ἱστορία τῶν Ὀθωμανῶν ἐστὶ λίαν σκοτεινὴ καὶ πλήρης μυθολογικῶν παραδόσεων. Ἀρχεται δὲ σαφηνιζομένη καὶ ἐξακριβουμένη ἀπ' ἧς ἐποχῆς οἱ Ὀθωμανοὶ ἀσπασθέντες τὸν Μωαμεθανισμόν προώδευσαν μεγάλως εἰς τὰς ἐν Εὐρώπῃ πρὸ πάντων κατακτήσεις των.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ.

Ἡ Ὀθωμανικὴ Αὐτοκρατορία καὶ σήμερον ἀκόμη εἶναι εὐρυτάτη. Ὑποδιαίρεται δὲ εἰς δύο μεγάλα τμήματα: τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν, καὶ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν.

Ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία περιλαμβάνει τὴν παρὰ τὸν Τίγριν καὶ Εὐφράτην χώραν ἢ τὴν Μεσοποταμίαν, τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, Συρίαν καὶ Ἀραβίαν.

Ἡ δὲ Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία, ἐκτὸς τῶν αὐτονόμων

ἐπαρχιῶν τῆς Βουλγαρίας καὶ Ἀνατολικῆς Ῥωμυλίας, περιλαμβάνει ἅπασαν τὴν Θράκην, ἣς πρωτεύουσα εἶναι ἡ Ἀδριανούπολις, τὴν Μακεδονίαν ἣς πρωτεύουσα ἡ Θεσσαλονίκη, τὴν βόρειον Θεσσαλίαν, μέγα μέρος τῆς Ἡπείρου ἣς πρωτεύουσα τὰ Ἰωάννινα, τὴν Ἀλβανίαν ἣς πρωτεύουσα ἡ Σκόδρα, τὴν Βασνίαν καὶ Ἐρζεγοβίνην, ὑπαγομένης προσωρινῶς εἰς τὴν Αὐστρίαν, καὶ τὰς νήσους τοῦ Ἀρχιπελάγους, ἐκτὸς τῆς Κύπρου ὑπαγομένης εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἀλλὰ τελούσης φόρον τῷ Σουλτάνῳ.

Ἐκτὸς δὲ τῶν μερῶν τούτων ὁ Σουλτάνος διατελεῖ καὶ ἐν Ἀφρικῇ κυριάρχης μὲν τῶν ἐπαρχιῶν Βεγγάζης καὶ Τριπόλεως τῆς Βαρβαρίας, ἐπικυριάρχης δὲ τῆς Αἰγύπτου καὶ Τύνιδος· ἡ Αἴγυπτος μάλιστα πληρῶναι καὶ ἐτήσιον φόρον.

Οἱ κάτοικοι τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας ὑπολογίζονται εἰς 30 περίπου ἑκατομμύρια ἀνήκοντες εἰς διαφόρους φυλὰς καὶ θρησκεύματα ἤτοι Μωαμεθανοί, Ἑλληγες, Ἀρμένιοι, Ἀραβες, Ἀλβανοί, Κιρκάσιοι, Ἰσραηλιταὶ καὶ ἄποικοι τῆς δυτικῆς Εὐρώπης, Ἴταλοι, Γάλλοι, Γερμανοί, Ἀγγλοι κ.λ.π.

Αἱ γῶραι τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας εἰσὶν εὐφορώταται καὶ παράγουσι πλεῖστα προϊόντα.

ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ.

Αἱ πρῶται φυλαί, αἵτινες ἀπετέλεσαν κατόπιν τὸ Ὀθωμανικὸν ἔθνος, ἡγάπων ἰδίως τὰς ἐπιδρομὰς καὶ τοὺς πολέμους.

Ὁ βίος αὐτῶν ἦτο λιτότατος καὶ ἐγκρατὴς, τοιοῦτον δὲ βίον διάγει καὶ σήμερον ἀκόμη ὁ καθ' αὐτὸ Ὀθωμανικὸς λαός, ἐξαιρέσει μόνον τῆς πρώτης τάξεως τῶν πλουσίων, δηλαδὴ, τῶν κτηματιῶν.

Ἐκάστη οἰκογένεια ἀνεγνώριζεν ὡς ὑπέρτατον ἀρχηγὸν τὸν πατέρα εἰς τὸν ὁποῖον ὑπήκουον ἅπαντες.

Θρησκεία αὐτῶν, πρὶν ἢ ἀσπασθῶσι τὸν Μωαμεθανισμόν, ἦτο ἡ εἰδωλολατρεία. Ἐκάστη τῶν φυλῶν εἶχε τὴν γενεαλογίαν καὶ τὰς παραδόσεις τῆς ἂν ὅμως καὶ εἰδωλολάτραι, εἶχον τὴν περὶ Θεοῦ ἰδέαν, λατρεύοντες ταυτοχρόνως καὶ τὰ κυριώτερα στοιχεῖα τῆς φύσεως καὶ πρὸ πάντων τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ.

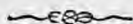
Ἦσαν ἀνδρεῖοι, φιλόανθρωποι καὶ ἡρωϊκώτατοι.

Τὸ μόνον ἔργον αὐτῶν ἦτο ἡ κτηνοτροφία καὶ ὁ πόλεμος.

Πολλαὶ τῶν φυλῶν τούτων συνενωθεῖσαι βραδύτερον ἐξελέξαντο ἀρχηγὸν καὶ ἔθνηκαν οὕτω τὰς βάσεις τῆς κληρονομικῆς βασιλείας.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΕΠΟΧΗ ΠΡΩΤΗ.

Ι^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ, ΟΣΜΑΝ Ο ΝΙΚΗΤΗΣ.

ΠΡΩΤΟΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ.

(Έτος Έγείρας 699 μέχρι του 726 ή 1299—1326 μ. Χ.)

Έπτακόσια έτη μεσολάουσι μεταξύ της έμρανίσεως του Μωάμεθ και της ιδρύσεως του Όθωμανικού Κράτους υπό του Σουλτάνου Όσμάν ή Ότμάν. Κατά τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα συνέβησαν πλείστα γεγονότα ἐν τῇ διαρκείᾳ τοῦ ὁποίου ἐξηπλώθη ἡ Μωαμεθανικὴ θρησκεία.—Τὸ Βυζαντινὸν κράτος καὶ ἡ δυτικὴ Εὐρώπη ἀπ' ἐτέρου ἀπώλεσαν τὸν πολυτιμότερον χρόνον των εἰς θρησκευτικὰς διαμάχας καὶ ἐμφυλίους σπαραγμούς.

Ἀνίπτυξις τῆς πρώτης ἐποχῆς.

Οἱ Όθωμανοί, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἶπομεν, ἔχουσιν ἀρχαιοτάτην καταγωγὴν, καὶ κατὰ τινες ἱστορικοὺς συγγραφεῖς ὁ ἀρχαιότερος πρόγονος αὐτῶν ὑπῆρξεν ὁ υἱὸς τοῦ Ἰάφεθ υἱοῦ τοῦ Νῶε.

Πρῶτος θεμελιωτὴς τῆς ὀθωμανικῆς φυλῆς ἀναφέρεται κατὰ τὰς παρχδόσεις ὁ Όγούζ Χάν υἱὸς τοῦ Καρά Χάν.

Ό Όγούζ Χάν εἰδωλολάτρης ὢν ἐνεκα θρησκευτικῶν διαφορῶν ἐπέσυρε τὴν ὀργὴν τοῦ πατρὸς του καὶ τοιοῦτοτρόπως πατήρ καὶ υἱὸς συνεπλάκησαν εἰς πόλεμον διαρκέσαντα ἐβδομήκοντα ἔτη, νικητὴς δ' ἐπὶ τέλους ἀνεφάνη ὁ Όγούζ Χάν.

Μετὰ τὴν νίκην ὁ Όγούζ Χάν ἐγκατεστάθη ἐν Ἰασσῇ πόλει τοῦ Τουρκεστάν, περιφερόμενος διὰ τε τὴν ἀρχαίαν καὶ μεταγενεστέραν ὀθωμανικὴν δυναστείαν.

Ό Όγούζ Χάν ἔσχεν ἑξ υἱούς· ἡμέραν τινα ἐπεμψεν αὐτοὺς εἰς τὸ κυνήγιον ἵνα ζητήσωσι τὴν μέλλουσαν τύχην

των. Ἐπιστρέψαντες δὲ ἐνεχείρισαν εἰς τὸν πατέρα των ἕν τούτων καὶ τρία βέλη τὰ ὅποια εὑρον καθ' ὁδόν.

Ὁ Ὅγούζ Χάν ἔδωκε τὸ μὲν τούτον εἰς τοὺς τρεῖς πρώτους καὶ μεγαλειότερους τὴν ἡλικίαν, εἰς δὲ τοὺς τρεῖς μικροτέρους διένειμε τὰ βέλη· καὶ οὗτοι μὲν ἔλαβον ἀνὰ ἓν βέλος, οἱ δὲ πρῶτοι κόψαντες τὸ τούτον εἰς τρία τεμάχια ἔλαβον ὡσαύτως ἀνὰ ἓν. Καὶ τοὺς μὲν πρώτους ἀπεκάλισεν ὁ πατήρ Βαζούκ· τούτῃστι καταστροφαίῃς· τοὺς δὲ δευτέρους δηλαδὴ τοὺς νεωτέρους Οὔτσόκ, δηλαδὴ τρία βέλη· καὶ εἰς μὲν τοὺς Βαζούκ ἐνεπιστεύθη τὴν δεξιάν πτέρυγα τοῦ στρατοῦ του, εἰς δὲ τοὺς Οὔτσόκ τὴν ἀριστεράν.

Ἐκαστος τῶν ἐξ τούτων υἱῶν ἔσχεν ἀνὰ τέσσαρας υἱούς· καὶ οὕτως ἐσχηματίσθησαν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν εἰκοσι τεσσάρων Ὀθωμανικῶν φυλῶν.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ὅγούζ Χάν διαιριράσθησαν τὴν ἐπικράτειαν οἱ ἐξ υἱοῦ αὐτοῦ· καὶ οἱ μὲν Οὔτσόκ ἔλαβον τὰς ἀνατολικὰς γώρας διασπαρέντες εἰς τὰς στέππας ἢ πεδιάδας τῆς Ταρταρίας, ὅπου καὶ σήμερον ἀκόμη εὐρίσκονται οἱ ἀπόγονοί των, οἱ δὲ Βαζούκ διηυθύνθησαν πρὸς δυσμὰς.

Οἱ Οὔτσόκ νικηθέντες ὑπὸ τοῦ Γκενγκιζ Χάν ὀνομαστοῦ ἡγεμόνος τῶν Μαγγόλων μετωνομάσθησαν Οὐζμπέκ πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ ὀνόματος ἀρχηγοῦ τινος τῆς οἰκογενείας τοῦ Γκενγκιζ Χάν. Φέρεσιν εἰσέτι τὸ ὄνομα τοῦτο καὶ ἀποτελοῦσι τὴν ἰσχυροτέραν φυλὴν τοῦ Τουρκεστάν.

Οἱ δὲ Βαζούκ κατέσχον τὰς τῇ Περσίᾳ καὶ Κασπίᾳ θαλάσῃ γειτνιαζούτας γώρας καὶ ἐσχημάτισαν τρεῖς φυλάς, τοὺς Γκαζνεβιδας, Σελτσουκιδας καὶ Ὀθωμανούς. Αἱ τρεῖς αὗται φυλαὶ ἔσπασθῆσαι τὸν Μωαμεθανισμόν, προώδυσαν μεγάλως συγχωνευθεῖσαι ἐπὶ τέλους εἰς μίαν καὶ μόνην φυλὴν, τὴν Ὀθωμανικὴν.

Οἱ Γκαζνεβίδαι ἐξουσίασαν τὴν Περσίαν καὶ τὸ Τουρκεστάν ἐπὶ 214 ἔτη. Εἰς βασιλεὺς αὐτῶν ὀνομαζόμενος Μαχμούτ ἔλαβε τῷ 997 ἔτει μ. Χ. τὸν τίτλον Σουλτάνου

Ἡ λέξις Σουλτάνος παράγεται ἐκ τῆς ἀραβικῆς λέξεως σελτζάκ δηλαδή ἰσχυρός.

Τὸ κράτος τῶν Γαζνεβιδῶν μετὰ διαφόρους νίκας καὶ κατακτήσεις παρήκμασεν ἐπὶ τέλους καὶ κατελύθη τῷ 1189 μ. Χ. μετὰ τὴν θάνατον τοῦ τελευταίου ἡγεμόνος Χοζρόδ Μελίκ.

Οἱ Σελτσουκίδαι ἔσχον ὡς πρῶτον ἀρχηγὸν τὸν Τογλούλ βέην ἑγγονον τοῦ Σελτσούκου, ὅστις, ἐξελθὼν ἐκ τῶν πεδιάδων τοῦ Τουρκεστάν κατὰ τὸν δέκατον αἰῶνα μ. Χ., κατέκτησεν ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν τὰς χώρας τῶν Γαζνεβιδῶν, διέλυσε τὸ κράτος αὐτῶν καὶ ἐγένετο κύριος καὶ τῆς Βαγδάτης ἢ Βαβυλῶνος.

Εἰς τῶν ἀπογόνων του ὀνομαζόμενος Σουλεϊμάν ἱδρύσας τῷ 1074 μ. Χ. δεύτερον κράτος τῶν Σελτσουκιδῶν, ἐπρωχώρησε μέχρι τῶν παραλίων τῆς Βιθυνίας καὶ ὥρισεν πρωτεύουσάν του τὴν Νίκαιαν· τὸ κράτος τοῦτο ὠνμάσθη Ρόυμ διότι ἐμπεριεῖχε ῥωμαϊκὰς ἐπαρχίας, τὸ δὲ πρῶτον κράτος τῶν Σελτσουκιδῶν ὠνμάσθη Περσικόν διότι ἐμπεριεῖχε περσικὰς ἐπαρχίας. Καὶ τοῦτο μὲν διελύθη τῷ 1194 μ. Χ. βασιλεύοντος Τογρούλ τοῦ Β', τὸ δὲ κράτος Ρόυμ διήρκεσεν ἐπὶ πολὺν χρόνον εἰσέτι καὶ οἱ ἡγεμόνες αὐτοῦ διετήρησαν τὸν τίτλον τοῦ Σουλτάνου· ὁ τελευταῖος αὐτῶν Ἀλκεδδίν ὁ Γ' ἐξεθρονίσθη τῷ 1307 ὑπὸ τοῦ Γαζάν Χάνου τῶν Μογγόλων.

Ἐπὶ τῶν ἐρείπων τοῦ κράτους τούτου ἱδρύθησαν πλείοσαι μικραὶ ἡγεμονίαι ἐκ τῶν ὁποίων ἡ ἰσχυροτέρα ἀνῆκεν εἰς τὸν Ὄσμάν υἱὸν τοῦ Ἐρτογρούλ ὅστις ἦν ἀρχηγὸς μιᾶς φυλῆς τῶν Οὐτσάκ ἢ Τούρκων τῶν πρὸς Ἀνατολὰς χωρῶν τῆς Ἀσίας.

Ἰδοὺ ἤδη πῶς διηγοῦνται οἱ ἱστορικοὶ τὴν πρώτην φάσιν τῆς δυναστείας τῆς ὀθωμανικῆς φυλῆς, ἡ ὁποία ἀρῶν ἡσπάζθη τὸν Μωαμεθανισμόν καὶ διέβη τὴν Συρίαν τῷ 627 Ἑβραίας ἢ 1300 περίπου μ. Χ. κατέκτησε βῆμα πρὸς βῆμα τὴν Μ. Ἀσίαν καὶ ἱδρύσας τὴν Ὀθωμανικὴν αὐτοκρατορίαν.

Κατὰ τὸ 1224 μ. Χ. ὁ Γκαζή Σουλεϊμάν Σάχ νικηθεὶς ὑπὸ τοῦ Γκενγκιζ χάν, ἡγεμόνος τῶν Μογγόλων, διευθύνθη εἰς τὰς ἀρμενικὰς γῶρας τοῦ Ἐρζινγκιάν καὶ Ἀχλάτ ὅπου καὶ ἀποκατεστάθη φέρων 50,000 ἄνδρας.

Ἀποθανόντος τοῦ Γκενγκιζ Χάν, ὁ Σουλεϊμάν Σάχ ἠθέλησε νὰ ἐπικυαχάμῃ εἰς τὸ Τουρκεστάν, ἀλλὰ διαβαίνων ἐφιππος τὸν Εὐφράτην ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ ἵππου καὶ ἐπνίγη. Μέχρι δὲ σήμερον δεικνύουσι τὸν τάφον του πλησίον τοῦ φρουρίου Γζαβέρ ὀνομάζοντες αὐτὸν *Τούρκ μεζαρί*, τάφον δηλαδὴ τοῦ Ὁθωμανοῦ.

Μετὰ τὸ συμβῆναι τοῦτο αἱ ὑπὸ τὸν Σουλεϊμάν οἰκογένειαι διεσπάρησαν καὶ ἐκ τῶν τεσσάρων αὐτοῦ υἱῶν ὁ Ἐρτογρούλ (ὄνομα σημαίνειον εὐθὺν ἄνδρα) διευθύνθη μετὰ τῶν ὀπαδῶν του εἰς Ἐρζερούμ καὶ ἐκείθεν πρὸς δυσμὰς ὅπου εὔρε κατ' ὁδὸν δύο στρατοὺς μαχομένους, τὸν Σουλτάνον τῶν Σελτσουκιδῶν Ἀλαεδδίν κατὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ Ταρτάρων. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἐρτογρούλ δίκαιος ὢν ἐδοθήθη τὸν Ἀλαεδδίν ὡς ἀσθενέστερον στρατὸν ἔχοντα καὶ οὕτως ἐνικήθησαν οἱ Ἕλληνες καὶ Τάρταροι, ὁ Ἀλαεδδίν ἐδωρήσατο αὐτῷ πρὸς ἡσυχον κατοικίαν τὰ Μελανα ὄρη, γῶραν ἄγονον κειμένην δυτικῶς τῆς πόλεως Ἀγκύρας καὶ τὴν ἡγεμονίαν τῆς πόλεως Σαρατζάκ ἥτοι τὴν γῶραν τῆς ἀρχαίας Φρυγίας.

Ὁ Ἐρτογρούλ εἶχε τρεῖς υἱοὺς τὸν Ὁσμάν, Τουντουζάλπ καὶ Βαρουατὶ Σαζετζί.

Μετὰ τινὰ καιρὸν ὁ Ἐρτογρούλ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ὁσμάν ἐνοχλούμενοι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐξεστράτευσαν κατ' αὐτῶν, ἀδείχ τοῦ Σουλτάνου Ἀλαεδδίν, καὶ τοὺς κατενίκησαν ἐν τῇ πεδιάδι τῆς Προύσης. Ὁ Ἀλαεδδίν μαθὼν τὴν νίκην ἀπένευμε διφόρα δῶρα καὶ κτήματα εἰς τὸν Ἐρτογρούλ καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ὁσμάν. Μετὰ τὸ γεγονὸς τοῦτο οὐδὲν ἄλλο ἀναφέρεται ὑπὸ τῆς ἱστορίας ὡς πρὸς τὸν Ἐρτογρούλ· οὗτος ἀποκατεστάθην ἐν τῇ πόλει Σκοῦδ, ὅπου δεικνύεται μέχρι σήμερον ὁ τάφος του, ἐγκατεβίωσεν ἡσυχῶς.

Διηγούνται ὅτι ἡμέραν τινὰ εἶδε τὸ ἐξῆς ὄνειρον.

Ἐταξείδευε δὴθ' ἐν ξένῃ γῇ καὶ ἐφιλοξενήθη ὑπὸ τινος ἐρημίτου ἀγκλητοῦ τοῦ Θεοῦ. Βιβλίον τι ἐκρέματο ἐπὶ τοῦ τοίχου τοῦ δωματίου ἐν ᾧ ἐμέλλε νὰ κοιμηθῇ. — Ποῖον εἶναι τὸ βιβλίον τοῦτο; ἠρώτησε τὸν ἐρημίτην. — Εἶναι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἡ τὸ Κοράνιον, ἀπήντησεν ἐκεῖνος. Ἀποῦ ὁ ἐρημίτης ἀπεσύρθη τοῦ δωματίου, ὁ Ἐρτογροῦλ ἔλαθε τὸ βιβλίον καὶ ὀρθίος μένας ἀνέγνω αὐτὸ μέχρι τῆς πρωίας χωρὶς νὰ κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμούς. Περὶ τὴν αὐγὴν καταβληθεὶς ὑπὸ τοῦ ὕπνου, μόλις ἐκλείσει τοὺς ὀφθαλμούς, ἤκουσεν οὐρανίαν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ: Ἀ'Επειδὴ ἀνέγνως μετὰ τοσοῦτου σεβασμοῦ τὸν αἰώνιον λόγον μου, τὰ τέκνα σου καὶ τὰ τέκνα τῶν τέκνων σου τιμηθήσονται διαρκῶς ἐπὶ τῆς γῆς».

Τὸν Ἐρτογροῦλ ἡσυχάζοντα πλέον διεδέχθη ὁ πρωτότοκος υἱὸς αὐτοῦ Σουλτάνος Ὁσμάν ἢ Ὁτμάν, ἐπικληθεὶς *νικητὴς*, ὅστις, πολεμοῦντος ἔτι τοῦ πατρὸς του, διεκρίθη διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ πολεμικὴν ἱκανότητά του.

Ὁ Σουλτάν Ὁσμάν ἡγάπησεν ἐμμανῶς τὴν Μαλχατοῦν, θυγατέρα Σέχου τινὸς Ἐδεβαχῆ τὸ ὄνομα, ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἔστειργε νὰ τῷ τὴν παραχωρήσῃ ὥς σύζυγον· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ὁ ἡγεμὼν τοῦ Δορυλαίου ἠράσθη τῆς νέας, ὁ Σέχης, ὅστις κατώκει εἰς τὴν ἐπικράτειαν τούτου, μετώκησεν εἰς τὴν χώραν τοῦ Ὁσμάν. Ὁ ἡγεμὼν τοῦ Δορυλαίου συμμαχήσας μετὰ Μιχαὴλ τοῦ Ὁζυγενεῖου (Μιχαὴλ καζί) διοικητοῦ προουρίου τινὸς παρὰ τὴν Προῦσαν, προσέβαλε τὸν Σουλτάν Ὁσμάν, ἀλλ' ἐνίκηθη· ὁ δὲ Μιχαὴλ αἰχμαλωτισθεὶς ἐγένετο φίλος στενὸς τοῦ Σουλτάνου Ὁσμάν καὶ τὸν ὑπεστήριξεν εἰς πλείστας περιστάσεις.

Ἀπὸ τοῦ Μιχαὴλ τούτου κατὰγονται οἱ λεγόμενοι Μιχαλογλοῦ οἵτινες διέπρεψαν διὰ τὴν δύναμιν καὶ τὸν πλοῦτόν των κατὰ διαφόρους ἐποχὰς τῆς ὀθωμανικῆς ἱστορίας.

Ὁ Σέχης Ἐδεβαχῆς ἠρνεῖτο ἐν τούτοις νὰ νυμφεύσῃ τὴν θυγατέρα του μετὰ τοῦ Ὁσμάν ὅτε αὐτὸς ἐσπέραν τινὰ φιλοξενούμενος ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Σέχης εἶδε τὸ ἐξῆς ὄνειρον.

Ὁ Σουλτάνος Ὁσμάν, λέγεται, καὶ ὁ Σέχης ἦσαν ἐξηπλωμένοι κατὰ γῆς, ἡ δὲ σελήνη ἀνατέλλουσα ἐκ τοῦ στήθους τοῦ Σέχη, ἐκρύβη ἐντὸς τοῦ στήθους τοῦ Ὁσμάν. Τότε δένδρον ὠραῖον ἐβλάστησεν ἐνώπιον τοῦ Ὁσμάν, καὶ αὐξήθην μετὰ τινος στιγμῆς, ἐκάλυψε διὰ τῶν κλάδων του τὰς γαῖας καὶ τὰς θαλάσσας τῶν τριῶν ὑπερῶν Εὐρώπης, Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς. Τέσσαρα μεγάλα ὄρη, ὁ Κανύκαςος, ὁ Ἀτλας, ὁ Τάυρος καὶ ὁ Αἰμός, ὡς τέσσαρες στήλαι ὑπεστήριζον τοὺς κλάδους τοῦ δένδρου. Ἐκ τῶν ριζῶν αὐτοῦ ἔρρεον τέσσαρες ποταμοὶ ὁ Τίγρις καὶ ὁ Εὐφράτης, ὁ Νεῖλος καὶ ὁ Δούναβις, αἱ δὲ καίτιαι τῶν ποταμῶν εὐρυνόμεναι ἐπὶ τοῖς πλουσίους λειμῶνας, εὐφροσύνης ἀγροῦς, ἀπέφραττα δάσκη, πλεῖν δὲ διέπλεον τοὺς ποταμούς καὶ τὰς θαλάσσας.

Πύργοι, φρούρια ἰσχυρά, μιναρέδες, ὑβελίσκοι, πυραμίδες φέρουσαι τὴν ἡμισέληνον κατεκάλυπτον τὰς χώρας καὶ τὰς πόλεις. Ἐκ τῶν κορυφῶν τῶν μνημείων τούτων ἀνεπέμποντο ἐναρμόνιοι φωναί, προσκαλοῦσαι εἰς τὴν προσευχὴν.

Αἰφνης οἱ κλάδοι καὶ τὰ φύλλα τοῦ δένδρου ἤστραψαν ὡς λόγχοι καὶ ξίφη καὶ, πνεύσαντος σφοδροῦ ἀέμου, ἐκκλιναν πρὸς τὴν Κωνσταντινουπόλιν, ἥτις, καμένη μεταξὺ δύο θαλάσσων, ἤστραψεν ὡς ὁ σάπρειος ἐνὶ δακτυλίου πέριξ τοῦ ὁποίου ἦσαν δύο σμάραγδοι.

Ἦτο ὁ γαμήλιος δακτύλιος τοῦ γάμου τοῦ Σουλτάνου Ὁσμάν μετὰ τῆς πρωτεοῦσης τῆς ἀκουμένης. Ἐμελλε δὲ νὰ τὸν περῇ εἰς τὸν δακτύλόν του, ὅτε ἐξόπνησεν.

Ἐξεγθεὶς διηγῆθη τὸ ὄνειρόν εἰς τὸν Σέχην ὅστις ἐξηγήσας αὐτὸ διὰ τῆς προφητείας ὅτι τὸ αἶμα τοῦ Σουλτάνου Ὁσμάν συνεννύμενον μετὰ τοῦ ἑαυτοῦ θὰ παρῇγεν ἰσχυρὰν γενεὰν μέλλουσαν νὰ κυριεύσῃ τὸν κόσμον, συγκατετίθη καὶ ὑπάρχοντες τὴν θυγατέρα του μετὰ τοῦ Σουλτάνου Ὁσμάν.

Τοιαύτη ἦτο ἡ λιτότης τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὥστε οἱ γάμοι ἐτελέσθησαν μετὰ μαρίσσης ἀπλοότητος. Εἰς μαθητῆς τοῦ Σέχη, ὁ εὐσεβὴς Δερβίσης Γουρούδ

ἐτέλεσε τὰ νόμιμα τοῦ γάμου ζητήσας παρὰ τοῦ Σουλτάνου νὰ τῷ δώτῃ ὡς κατοικίαν τέμενος πλησίον τοῦ ποταμοῦ. Ὁ Σουλτάνος Ὁσμάν γενόμενος αὐτόνομος κυριάρχης ἐξετέλεσε τὴν αἴτησιν τοῦ Γουρούδ οἰκοδομήσας αὐτῷ τεκὲν (μοναστήριον) καὶ προικίσας τοῦτον διὰ χωρίων καὶ ἀγρῶν τοὺς ὁποίους ἐνέμοντο ἐπὶ διακόσιαι ἔτη οἱ ἀπόγονοι τοῦ Γουρούδ.

Καὶ ἕτερος δὲ δερβίσης τὸ ὄνομα Ἀβδῶλ Κουμράλ εἶδεν ὄνειρον ὅτι ἀετός ἐσκίαζε διὰ τῶν πτερύγων του τὴν κεφαλὴν τοῦ Σουλτάνου Ὁσμάν καὶ προεῖπεν αὐτῷ τὴν μέλλουσαν δόξαν· τῷ δερβίση τούτῳ ἔκτισεν ὁ Σουλτάνος μοναστήριον καὶ ἐδώκετε τὸ κάλλιστον τῶν ξιφῶν του καὶ ποτηρίων του.

Ὀλίγα ἔτη μετὰ ταῦτα αἱ προφητεῖαι αὗται ἤρξαντο ἐκπληρούμεναι.

Ὁ Σουλτάνος Ὁσμάν διέχων μετὰ τῶν ὁπαδῶν του βίον ποιμενικὸν καὶ πολεμικὸν ταυτοχρόνως ἠνωχλεῖτο ὑπὸ τοῦ φρουράρχου ἐλληνικῆς τινος πόλεως ὀνόματι Ἀγγελοκώμης, καίμενης ὀπισθεν τοῦ Ὀλύμπου. Συμμάχησας δὲ μετὰ τοῦ φρουράρχου τῶν Βηλοκώμων (Βιλετζίκ) καὶ ἀπολέσας τὴν ὑπομονὴν συνεννοήθη μετὰ τῶν ἀνδρειοτέρων του στρατιωτῶν καὶ ὁρμήσας κατὰ τοῦ φρουρίου ἐκυρίευσεν αὐτό.

Κατ' αὐτὸ τὸ ἔτος 687 Ἑγείρας ἢ 1284 μ. Χ. ἀπέθανε καὶ ὁ Ἐρτογρούλ ὑπὸ γήρατος. Ὁ Σουλτάνος Ὁσμάν ἐλυπήθη ἐγκαρδίως ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ πατρὸς, ἀλλὰ τὴν θλίψιν ταύτην ἐμετρίασεν ἡ χάρα ἣν ἡσθάνθη ἐπὶ τῇ γεννήσει τοῦ υἱοῦ του Ὁρχάν.

Εἰς διαφόρους συμπλοκάς ἔπεσε νεκρὸς καὶ ὁ νεώτερος ἀδελφὸς τοῦ Σουλτάν Ὁσμάν· ἡ δὲ πίσυς, ὑπὸ τὴν ὁποίαν εὗρεθῇ τὸ πτώμα του, λέγουσιν, ὅτι κατεκαλύφθη αἶφνης ὑπὸ οὐρανίου φωτὸς πρὸς δόξαν τοῦ μάρτυρος, καὶ μέχρι σήμερον τὸ μέρος ἐκεῖνο ὀνομάζεται «Περωτισμένη Πίσυς».

Ἐν ἔτος μετὰ ταῦτα ἦτοι τῷ 1289 ὁ Σουλτάνος Ὁσμάν πολιορκήσας καὶ κυριεύσας τὸ φρούριον Μελέγγεια (Καζά-

ισσάρ) έτιμήθη υπό τοῦ Σουλτάνου τῶν Σελτσουκιδῶν 'Αλκεδδίν τοῦ Β' διὰ τοῦ βεημῶς τοῦ 'Εμίρου καί ἔλαθεν ὡς δῶρον τὸ φρουρίον ταῦτα καί τὰ παρῶντα τοῦ ἡγεμονικοῦ ἀξιώματος ἦσαν ἐν τύμπανον, μίαν σημαίαν καί μίαν οὐράν ἵππου.

Τὰ δῶρα ταῦτα ἐκόμισεν αὐτῷ ὁ 'Ακτιμούρ, ἀνεψιὸς τοῦ τοῦ 'Αλκεδδίν, ὁ δὲ Σουλτάνος 'Οσμάν τὰ ἐδέχθη ὀρθίως καί τὰς χεῖρας ἔχων ἐπὶ τοῦ στήθους, ἐνῶ αὐτῷ ἑτέρου ἐπαίξι-
νίζεν ἡ στρατιωτικὴ μουσική.

'Απὸ τῆς ἡμέρας ταύτης οἱ στρατιῶται τοῦ Σουλτάνου 'Οσμάν ἐκλυόμενοι ὑπὸ τῆς ἀνδρείας του, τῆς εὐθύτητος καί τῆς αὐξανούσης δυνάμεώς του ἔλαβον τὸ ὄνομα του καί ἔκτοτε ὠνομαζέσθην 'Οσμανλή ἢ 'Οθωμανοί.

Ταυτοχρόνως ὁ Σουλτάνος 'Οσμάν μετέβαλε τὴν ὀρθόδο-
ξον ἐκκλησίαν τοῦ Κιρκ-ισσάρ εἰς ὀθωμανικὸν τέμενος, ἐγ-
κατέστησεν ἐν τῇ πόλει ἱμάμην (ιερέα) καί *muallān* (δικασ-
τήν), ὥρισε τὴν Περσασκεὺν ὡς ἡμέραν ἑορτῆς καί προσευ-
χῆς, καί διώρισε τελετάρχην τῆς ἡμέρας τὸν Τουρσουνφα-
κίχ, ἀνεψιὸν τοῦ πενθεροῦ του 'Εδεβαλή. 'Επειδὴ δὲ κατὰ
τὴν ἡμέραν ταύτην ἐγένετο καί ἡ ἐβδομαδιαία ἀγορά (πα-
ζάρι) ὁ Τουρσουνφακίχ εἶχε καί τὴν ἐξουσίαν τοῦ διατηρεῖν
τὴν εὐταξίαν ἐν τῇ ἀγορᾷ.

'Εκδόπησαν τότε καί τὰ πρῶτα νομίσματα μετὰ τῆς προ-
τομῆς τοῦ Σουλτάνου 'Οσμάν καί ἐν τῷ τεμένει ἐμνημε-
νεύετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀπὲς τοῦ Σουλτάνου 'Αλκεδδίν, ἃν
καί τινες ἱστορικοὶ διατείνονται ὅτι ταῦτα ἐγένοντο μετὰ
τὸν θάνατον 'Αλκεδδίν τοῦ Γ' τοῦ τελευταίου Σουλτάνου
τῶν Σελτσουκιδῶν.

'Ο Σουλτάνος 'Οσμάν ἀεννάως προχωρῶν καί ἔχων πι-
στὸν φίλον, σύμβουλον καί συστρατιώτην τὸν Μιχάλογλου,
ἐνίκησε βεημηδὸν τοὺς Ἕλληνας διοικητὰς ὧλων τῶν περίξ
φρουρίων καί κατέστησεν αὐτοὺς ὑποτελεῖς φόρου.

Οὗτοι δὲ πνέοντες ἀντεκδίκησιν καί φοβούμενοι τὴν αὐ-
ξουσαν δύναμιν τοῦ Σουλτάνου 'Οσμάν συνεννοήθησαν καί

συνώμοσαν ἐναντίον του ὀρίσαντες ὡς ἡμέραν τῆς ἐκτελέσεως τοῦ σχεδίου των τὴν τελετὴν τῶν γάμων τοῦ διοικητοῦ τῶν Βηλοκώμων (Βελετζίκ) μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ διοικητοῦ Ἰαρισάρ.

Ἐπειδὴ δὲ ἠθέλησαν νὰ συμπαραλάβωσι συνεργὸν καὶ τὸν Μιχάλογλου, οὗτος ἀρῶν προσεπώθησε νὰ τοὺς συνδιαλλάξῃ μετὰ τοῦ Σουλτάνου Ὁσμάν καὶ ἀπέτυχε, κατήγγειλεν αὐτῷ τὴν συνωμοσίαν. Οὗτος δὲ ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι θὰ ἔστελλε τὰ γαμήλια δῶρα εἰς τὸν διοικητὴν τῶν Βηλοκώμων μετημέρισεν εἰς γράϊας γυναικῆς τριάκοντα ἐννέα ἐκ τῶν γενναιοτέρων στρατιωτῶν του καὶ αὐτὸς τασσαρχοστὸς ἐπὶ κεφαλῇς των, ἐπέτυχεν εὐκόλως τὴν ἄλωσιν τοῦ φρουρίου, καθότι οἱ πλείστοι τῶν κατοίκων εὐρίσκοντο εἰς τοὺς γάμους. Ἐνεδρεύσας ἔλαβε συνῆμα καὶ τὴν νύμφην ὑνόματι Νιλουφὲρ (ἤτοι ἄνθος τοῦ λωτοῦ) καὶ προώρισεν αὐτὴνὼς σύζυγον τοῦ τότε δωδεκαετοῦς υἱοῦ του Ὁρχάν.

Μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ φρουρίου τούτου, ὁ Σουλτάνος Ὁσμάν ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς Νικαίας καὶ νικήσας τὰ στρατεύματα τοῦ βυζαντινοῦ αυτοκράτορος ἐκυρίευσεν αὐτήν· ἐπιδιώκων δὲ τὰς κατακτήσεις του ὥρισεν ὡς πρωτεύουσαν τοῦ νεοσυστάτου κράτους του τὸ Πενί-σιρ ἵνα ἐκείθεν ὁρμήσῃ κατὰ τῆς Προύσης τὴν κατάκτησιν τῆς ὑποίας πρὸ πολλοῦ ἐπεθύμει.

Καταλυθέντος δὲ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην καὶ τοῦ κράτους τῶν Σελτσουκιδῶν τῷ 700 Ἑγείρας ἢ 1300 μ.Χ., καὶ διαιρεθέντος εἰς δέκα αὐτονόμους ἐπαρχίας, ὁ Σουλτάνος Ὁσμάν ἐκηρύχθη ὅλως αὐτόνομος καὶ κύριος ἤδη τῆς περὶ τὸν Ὀλυμπον χώρας διμερίσθη αὐτὴν μετὰ τῶν συντρόφων του· καὶ τὴν μὲν διοίκησιν τῶν Μελαγγείων ἔδωκεν εἰς τὸν υἱὸν του Ὁρχάν, τὴν τῆς πόλεως Δορυλαίου εἰς τὸν ἀδελφόν του Τουνδουζάμπ, ὥρισε δὲ τὸ Βιλετζίκ ὡς κατοικίαν τοῦ πενθεροῦ του Ἐδεβαλή καὶ τῆς ἰδίας συζύγου του Μαλχατοῦν μετὰ τοῦ δευτεροτόκου υἱοῦ Ἀλκεδδίν.

Ὁ Σουλτάνος Ὁσμάν μετὰ πολλὰς ἐπιτυχεῖς νίκας ἐν

τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ, παθὼν ποδαλγίαν ἀπεσύρθη εἰς τὴν πρωτεύουσάν του Γενί-σεῖρ ὅπου καὶ ἀπέθανεν ἐν εἰρήνῃ τῷ 726 Ἑγείρας ἢ 1327 μ. Χ., μικρὸν δὲ πρὸ τοῦ θανάτου του ὁ υἱὸς του Ὁρχάν εἶχεν ἐκπολιορκήσει καὶ κυριεύσει τὴν Προῦσαν.

Ἀποθνήσκων διεβίβασε τὰς ἀρίστας τῶν συμβουλῶν τῷ υἱῷ του Ὁρχάν καὶ τὴν θέλησιν ὅπως ταρῇ ἐν Προῦσῃ, ἀναδειχθῇ δὲ ἡ πόλις αὕτη πρωτεύουσα τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους.

Ὁ Σουλτάνος Ὁρχάν ἐξετέλεσε πάσας τὰς παραγγελίας τοῦ πατρός· ἐν τῷ καυσωλείῳ τοῦ Σουλτάνου Ὁσμάν ἀνηρτήθησαν τὰ ἐκ μεγάλων ξυλίνων κόκκων κομβολόγιόν του καὶ τὸ τύμπανον τὸ ὅποιον εἶχε δωρήσει αὐτῷ ὡς ἐμβλημα ἐξουσίας Ἀλαεδδίν ὁ Β'. Καὶ τὸ μὲν κομβολόγιον μετὰ τοῦ τυμπάνου κατεστράφησαν ὑπὸ πυρκαϊᾶς συμβάσης ἐν Προῦτῃ πρὸ 70 περίπου ἐτῶν, τὸ ξίφος ὅμως τοῦ Ὁσμάν καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Ἀλαεδδίν δωρηθεῖσα σημεία φυλάττονται εὐσεβῶς μέχρι σήμερον ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ θησαυροφυλακείῳ.

Ὁ Σουλτάνος Ὁσμάν διεκρίθη ὄχι μόνον ὡς ἀτρόμητος πολεμιστής, ἀλλὰ καὶ ὡς δίκαιος καὶ φιλομαθής· ἔδρυσεν πολλὰ σχολεῖα καὶ προσεκάλει πλησίον του ἄνδρας εὐσεβεῖς καὶ εὐπαιδεύτους. Ἐνεδύετο δὲ ἀπλούστατα φέρων ἐρυθρὸν σκούφον ὅξυν κατὰ τὴν κορυφὴν περιτριγυρισμένον διὰ λευκοῦ ὑφάσματος καὶ ἔχοντα ἔμπροσθεν δέσμη πτερῶν καὶ κίνδυν (καρτάνιον) μὲ πλατὺ περιλαίμιον (γικκᾶν)· οἱ βραχίονες καὶ τὰ σκέλη τοῦ Σουλτάνου Ὁσμάν εἶχον ὑπερφυσικὸν μῆκος· ἡ ρίς ἦν σιμὴ, τὸ δὲ γένειον, ἡ κόμη καὶ αἱ βλεφαρίδες μέλαιναί δι' ὃ καὶ ἐπωνομάσθη μέλας· τὸ χρῶμα δὲ τοῦτο ἔθεωρεῖτο ὑπὸ τῶν Ἀσιανῶν ὡς ἀριστος οἰωνὸς πρὸ πάντων διὰ τοῦς ἡγεμόνας.

ΕΠΟΧΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Συμπεριλαμβάνουσα 65 ἔτη.

(Ἔτος Ἑγείρας 726—791 ἢ 1327—1389 μ. Χ.)

Χαρακτήρ τῆς ἐποχῆς.

Τὸ ὀθωμανικὸν κράτος ἡύξησεν ἔτι μᾶλλον κατὰ τὴν ἔκτασιν καὶ τὴν δύναμιν ἐπὶ τῶν Σουλτάνων Ὁρχάν καὶ Μουράτ τοῦ Α', τοῦ μὲν υἱοῦ, τοῦ δὲ ἐγγόνου τοῦ Σουλτάνου Ὁσμάν. Οἱ ὀθωμανικοὶ στρατοὶ κατέστησαν ἐπιρροώτεροι εἰς τοὺς λαοὺς τῆς Εὐρώπης καὶ ἰδίᾳ εἰς τοὺς Βυζαντινοὺς αὐτοκράτορας ἀποῦ μάλιστα ἐσχηματίσθη τὸ τάγμα τῶν Γενιτσαρῶν, τὸ ὁποῖον ἀπέβη διάσημον οὐ μόνον διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν πολεμικὴν καρτερίαν του, ἀλλὰ καὶ διότι ἐπηρέασεν εἰς πλείστας περιστάσεις τὰς τύχας τῆς Ὀθωμ. Αὐτοκρατορίας. Γεγονὸς ἀξιοσημείωτον χαρακτηρίζει τὴν ἐποχὴν ταύτην, ἡ ὀριστικὴ ὀηλονότι ἐγκατάστασις τῶν Ὀθωμανῶν ἐν Εὐρώπῃ, διότι μέχρι τοῦδε δὲν εἶχον εἰσεῖτι διαδῆ οὔτε τὸν Ἑλλήσποντον οὔτε τὴν Προποντίδα.

2^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ, ΟΡΧΑΝ Ο ΝΙΚΗΤΗΣ.

Βασιλεύσας 52 ἔτη.

(Ἔτος Ἑγείρας 726—761 ἢ 1326—1360 μ. Χ.)

Εἶδομεν ὅτι ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Σουλτάνου Ὁσμάν ὁ υἱὸς του Σουλτάνος Ὁρχάν εἶχε κυριεύσει τὴν Προῦσαν. Ἀμα δὲ τῷ θανάτῳ τοῦ πατρὸς τὸ πρῶτον αὐτοῦ μέλημα ὑπῆρξε νὰ διαμοιράσῃ τὰς χώρας καὶ τὴν πατρικὴν περιουσίαν μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀλαεδδίν. Ἀλλ' οὗτος ἀνὴρ συνετὸς καὶ σπουδαῖος ἡρνήθη λέγων, καὶ δικαίως, ὅτι τοιαύτη διανομὴ ἤθελε μειώσῃ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐνότητά τοῦ κράτους· ἐζήτησε δὲ μόνον πρὸς κοινοὺς χωρίον τι κείμενον ἐν τῇ πεδιάδι τῆς Προῦσης.

Ἀλλ' ὁ Σουλτάνος Ὁρχάν ἐκτιμῶν τὰς γνώσεις αὐτοῦ τὸν παρεκάλει νὰ γείνηρ Βεζύρης τοῦ κράτους· ὅπερ ὁ Ἀλα-

εδδὶν ἐδέχθη. Ἡ λέξις βεζύρης ὀθωμανιστὶ σημαίνει ἀχθοφόρον, δηλαδή τὸν κρατοῦντα τὰ βάρη τοῦ κράτους.

Ὁ Ἀλαεδδὶν ἄπειρος ὢν τῶν πολεμικῶν πραγμάτων ἀνέλαβε τὴν ἐσωτερικὴν διοίκησιν τοῦ κράτους, ἐθέσπισε διαφόρους σοφοὺς νόμους καὶ ἐτακτοποίησεν οὕτω τὴν πειθαρχίαν τοῦ στρατοῦ, τὰ νομίσματα καὶ τὸ εἶδος τῆς ἐνδυμασίας.

Ἐν τῷ δὲ οὗτος κατέθετε βάρεις στερεὰς καὶ ἀσφαλεῖς τῆς διοικήσεως, ὁ Σουλτάνος Ὁρχάν ἐπέδωκε καὶ ἤρξανε τὰς κατακτήσεις τοῦ πατρὸς του. Οἱ ἀξιωματικοὶ αὐτοῦ ἐξεπολιόρκησαν πλεῖστα φρούρια τῆς μεταξύ Νικαίας, Νικομηδείας καὶ Εὐζείνου χώρας. Ἐκ τῶν φρουρίων τούτων τὰ ὀνομαστότερά εἰσιν ἡ Σεμένδρια καὶ ἡ Ἀῖδος ἀπέχοντα τὸ μὲν τέσσαρας τὸ δὲ τρεῖς ὥρας ἀπὸ τοῦ Σκουτάρως (Χρυσοπόλεως).

Ἡ μὲν Σεμένδρια ἐκυριεύθη ὡς ἐξῆς. Ἀποθανόντος τοῦ υἱοῦ τοῦ φρουράρχου, ἠνεώγη πύλη τις πρὸς ἐκφορὰν τοῦ νεκροῦ· τότε οἱ Ὀθωμανοὶ ὁρμήσαντες συνέλαβον τὸν φρουράρχον, δὲν τὸν ἐφόνευσαν ὅμως ζητήσαντες μόνον λύτρα παρὰ τοῦ βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος· ἀρνηθέντος τούτου ἐκυριεύθη τὸ φρούριον· ἀξιωματικὸς τοῦ ὀθωμανικοῦ στρατοῦ ἦν ὁ Ἀκτσέ Χάτζας (πολιὸς γέρον)· ὁ τάφος αὐτοῦ διατηρεῖται μέχρι σήμερον καὶ εἶναι διὰ τοὺς Ὀθωμανοὺς σπουδαῖον προσκύνημα.

Ἡ δὲ Ἀῖδος ἐξεπολιόρκηθη ὑπὸ τῶν ὀθωμανῶν ἀξιωματικῶν Κονουράλπ καὶ Γαζή Ἀβδουρραχμάν· τὸ φρούριον ἀνθίστατο ἰσχυρῶς, ἀλλ' ἡ θυγάτηρ τοῦ φρουράρχου ἀγαπήσασα τὸν ὠραίον Ἀβδουρραχμάν, τὸν ὁποῖον εἶδεν ἐκ τῶν ἐπ' αὐτῆς τοῦ φρουρίου, ἔρριψεν αὐτῷ ἐπιστολὴν προσδεδεμένην εἰς λίθον καὶ τῷ ἐδίδεν ὁδηγίαν τίνι τρόπῳ νὰ κυριεύσῃ τὸ φρούριον ἐν καιρῷ νυκτός. Τοιοῦτο-τρόπως τὸ φρούριον ἐκυριεύθη, ὁ δὲ Σουλτάνος Ὁρχάν μαθὼν τὰ γενόμενα ἐπέτρεψε τῷ Ἀβδουρραχμάν νὰ νυμφευθῇ τὴν κόρην. Ἐκ τοῦ γάμου τούτου ἐγεννήθη ὁ Καρὰ

Ἀβδουρραχμάν ἀναδειχθεὶς ἀνδρειότατος κατόπιν ἐν τοῖς πολέμοις.

Τῷ 1330 μ. Χ. ἡ 729 Ἑγείρας ὁ Ἀκσέ Χότζας ἐκυρίευσεν τὴν Νικαῖαν, ὥστε ἄπασα σχεδὸν ἡ Βιθυνία εἶχε κατακτηθῆ ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν.

Ὁ Σουλτάνος Ὀρχάν συνέστησε τὸ τάγμα τῶν *Παριτσάρων*· οὗτοι ἦσαν κατ' ἀρχὰς χίλιοι τὸν ἀριθμὸν, ἀλλὰ βαθυμηδὸν ἠϋξήσαν ὥστε ἐπὶ τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ τοῦ Δ' ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἀνῆλθεν εἰς 40,000· ἐπειδὴ δὲ ἅπαντες οἱ Γικνίτσαροι ἦσαν ἔγγαμοι, τὸ τάγμα κηζήκετο καὶ διὰ τῶν τέκνων αὐτῶν. Ἡ λέξις Γενίτσαρι σημαίνει νέον στρατὸν.

Ἐκτὸς τῶν Γικνιτσάρων ὁ Ὀθωμανικὸς στρατὸς συνέκειτο ἐκ τοῦ τακτικοῦ πεζικοῦ ὀνομαζομένου *πιαδέ*, ἐκ τοῦ ἀτάκτου πεζικοῦ ὀνομαζομένου *αἰῖπ*, δηλαδὴ ἀπληλαχμένου, ἐκ τῶν σπηλῶν (τακτικῶν ἱππέων) καὶ ἐκ τῶν ἀκιντζίδων ἢ ἀτάκτων ἱππέων.

Οὕτως ὁ Σουλτάνος Ὀρχάν μερρώσας καὶ διοργανώσας τὸν στρατὸν ἐξηκολούθησε τὰς κατακτήσεις του.

Ἀφοῦ ἐνίκησε κατὰ κράτος τὸν στρατὸν τῶν Βυζαντινῶν, τοῦ ὁποῦτο ἀρχηγὸς ἦν αὐτοπροσώπως ὁ ἴδιος αὐτοκράτωρ Ἀνδρόνικος, πλεσίον τοῦ *Παλειόλογου* τῶν *Μαλτεπε* τῷ 1330, διηυθύνθη κατὰ τῆς Νικαίας τὴν ὁποίαν εἶχον ἐπανακτήσει οἱ βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες. Μετ' ὀλιγοχρόνιον δὲ πολιορκίαν ἐκυρίευσεν καὶ τὸ ὕψυχρον τοῦτο καὶ σημαντικὸν φρούριον, τῷ 1331, ἀφοῦ προηγουμένως οἱ ἐντὸς τοῦ φρουρίου ἀναγκασθέντες ὑπὸ τῆς πείνης καὶ τῶν ἀσθενειῶν καὶ μηδεμίαν βοήθειαν λαμβάνοντες ἐκ Κωνσταντινουπόλεως παρεδωκαν αὐτὸ ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ἀπέλθωσιν ἀνεόχλητοι εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Ὁ Σουλτάνος Ὀρχάν πρεδείξατο τὴν συμφωνίαν, ἀλλὰ μόνον ὁ φρούραρχος τῆς Νικαίας μετ' ὀλίγων στρατιωτῶν ἀνεχώρησεν, οἱ δὲ λοιποὶ προετίμησαν νὰ μείνωσι, διότι οὐδὲν σχεδὸν ἠλπιζον ἔαν μετέβαινον εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Ἡ Νίκαια, ὀνομαζομένη ἄλλοτε Ἀντιγόνῃ ἐκ τοῦ Ἀντιγόνου στρατηγοῦ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ὅστις ἐκτίσεν αὐτήν, μετωνομάσθη ἔπειτα Νίκαια πρὸς τιμὴν τῆς γυναικὸς τοῦ Λυσιμάχου, στρατηγοῦ ὡσαύτως τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου· ὑπῆρξε διάσημος πόλις, ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν πρὸ πάντων, διότι ἐκ τῶν ἐπὶ τὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων ἡ πρώτη καὶ ἡ ἐβδόμη συνεκροτήθησαν ἐν αὐτῇ. Ὁ Σουλτάνος Ὁρχάν ὠκοδόμησεν ἐν τῇ πόλει πλείστα σχολεῖα, νοσοκομεῖον καὶ πτωχοτροφεῖον (ἰμαρέτι)· ὁ ἴδιος δὲ διένεμεν ἰδίαις χερσὶ τὰς τροφὰς καὶ ἤναπτε τοὺς λύχνους τῶν φιλανθρωπικῶν τούτων καθιδρυμάτων.

Ὁ υἱὸς τοῦ Σουλτάνου Ὁρχάν, Σουλεϊμάν, ἔλαβε τὴν διοίκησιν τῆς Νικαίας, ὁ δὲ πρωτότοκος Μουράτ τὴν τῆς Προύσης.

Ὁλίγον καιρὸν μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Νικαίας ἀπέθανεν ὁ ἀδελφὸς τοῦ Σουλτάνου καὶ Βεζύρης Ἀλκεδδίν· εἰς τὴν θέσιν δ' αὐτοῦ διωρίσθη ὁ πρωτότοκος υἱὸς τοῦ Σουλεϊμάν ὅστις ὁμῶς ὦν μᾶλλον πολεμικοῦ ἢ διοικητικοῦ χαρακτήρος ἀπασχολήθη ἰδίᾳ εἰς κατακτήσεις.

Ὁ Σουλτάνος Ὁρχάν ἀφοῦ κατέκτησε καὶ πλείστα ἄλλα ὁροῦρια ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ τὴν Πέργαμον κατελήφθη ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ ζήσῃ ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ Σουλεϊμάν ἐξηκολούθησε τὰ πολεμικὰ ἔργα, αὐτὸς δὲ ἐνησχολεῖτο εἰς τὴν αὐξήσιν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς πρωτεύουσας τοῦ Προύσης, ἐπλούτισε καὶ ἐξωράισεν αὐτήν ὡς καὶ ἄλλας ἀξιολόγους πόλεις τοῦ κράτους του. Ἀνέπτυξε τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν τῆς χώρας, πλείστοι δ' ἔμποροι ἤρχοντο ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Ἀσίας πρὸς ἀνταλλαγὴν ἢ ἀγορὰν ἐμπορευμάτων· ὁ Σουλτάνος αὐτοπροσώπως ἐνεθάρρυνε τὴν πρὸσδον ταύτην καὶ ἤκουε μετὰ σεβασμοῦ καὶ προσοχῆς τὰς συμβουλὰς τῶν φρονίμων ἀνδρῶν.

Κατὰ τοὺς ἱστοριογράφους ὀθωμανοὺς ὁ Σουλτάνος Ὁρχάν ἐκτίσε διάφορα τεμένη καὶ σχολεῖα ἐν Προύσῃ ὡς καὶ

μοναστήρια διὰ τούς δερβίσας· ἐξ αὐτῶν δὲ ἐτίμησε καὶ περιποιήθη τὸν Γκεϊκλιμπαμπᾶ (πατέρα δηλαδή τῶν ἐλάφων), τὸν Δογλιμπαμπᾶ (πατέρα τοῦ ὀξυγάλακτος), τὸν Ἀβδᾶλ Μουράτ καὶ Ἀβδᾶλ Μουσσᾶ. Οἱ τέσσαρες οὗτοι εἶχον συμπολεμήσει μετὰ τοῦ Σουλτάνου Ὀρχάν καὶ συντελέσει εἰς τὴν ἄλωσιν τῆς Προύσης.

Ὁ Γκεϊκλιμπαμπᾶ ἀναθιάνων ἔλαφον καὶ κρατῶν κορμὸν πλατάνου εἰσῆλθεν εἰς Προῦσαν, φυτεύσας δὲ τὸν κορμὸν ἐν τῇ αὐλῇ τῶν ἀνακτόρων ἐπροσῆτευσεν ὅτι ὡς ἡ πλατάνος, οὕτω καὶ τὸ κράτος τῶν Ὀθωμανῶν ἐμελλε νὰ ριζωθῇ, νὰ βλαστήσῃ καὶ νὰ διατηρηθῇ ἐπὶ ὀλοκλήρους αἰῶνας. Τὸ δένδρον τοῦτο διατηρεῖτο μέχρι τινός.

Ὁ Δογλιμπαμπᾶ προσέφρων ὀξύγαλα εἰς τοὺς στρατιώτας ἐδρούειν αὐτοὺς καὶ ἡδυνήθησαν τοιουτοτρόπως νὰ ἀντιστῶσιν εἰς τὴν ὁρμὴν τῶν πολιορκουμένων.

Οἱ δὲ Ἀβδᾶλ Μουράτ καὶ Ἀβδᾶλ Μουσσᾶ ἔχοντες μέγα ξύλινον ξίφος πολλὰ κατορθώματα ἐπραξαν· τεμάχιον τοῦ ξυλίνου ξίφους διατηρεῖται ἐν τῷ θησαυροφυλακίῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Καὶ τῶν τεσσάρων τούτων οἱ τέφροι ὑπάρχουσιν ἐν Προῦσῃ.

Ἐξοσιν ἔτη εἶχον παρέλθει ἐν εἰρήνῃ, ἀλλὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο δικάστημα ὤφειλε μόνον τὸν Σουλτάνον Ὀρχάν δυνηθέντα ἐν εἰρήνῃ νὰ ἀναπτύξῃ τὴν ἐσωτερικὴν διοίκησιν καὶ εὐημερίαν τοῦ κράτους του, ἐν ᾧ αἱ Βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες, οὐδέως φροντίζοντες περὶ τῶν Ὀθωμανῶν, ἀπησχολοῦντο εἰς ἐσωτερικὰς διχονοίας καὶ διαιρέσεις. Ὁ Καντακουζηνὸς ἔδωκε τὴν θυγατέρα του Θεοδώραν ὡς σύζυγον εἰς τὸν Σουλτάνον Ὀρχάν· αὕτη δὲ ἀπέηλυσε διὰ τῆς σεμνῆς καὶ φρονίμου διαγωγῆς τῆς τὴν ὑπόληψιν καὶ τὸν σεβασμὸν τοῦ τε συζύγου τῆς καὶ τῶν λοιπῶν Ὀθωμανῶν.

Ὁ Σουλεϊμάν πασσᾶς, υἱὸς τοῦ Σουλτάνου Ὀρχάν, ἀφορμὴν λαθὼν, διότι ἤθελε νὰ βοηθήσῃ τὸν Καντακουζηνὸν κατὰ τοῦ γαμβροῦ του Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου, ἀπέβη ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν περὰ καὶ ἐ-

κυρίευσεν τὴν Καλλιπόλιν καὶ τινὰς ἄλλας θρηκτικὰς πόλεις, τῷ 1356 μ. Χ.

Ὁ Σουλταὺν κληγῶν ἡμέραν τινὰ τῷ 1359 μ. Χ. ἀγρίας χῆνας παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Ἐβρου ἐν Θράκῃ ἐξέσπενδονίσθη ὑπὸ τοῦ ἀρμενιάσαντος ἱπποῦ του πρὸς τὸν κορμὸν μιᾶς πλατάνου μετὰ τοσούτης δυνάμεως ὥστε ἔμεινεν ἀμέσως νεκρός.

Ὁ Σουλτάνος Ὀρχάν καταλυπηθεὶς ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ υἱοῦ του καὶ γέρον ἤδη ἐτελεύτησε μετὰ ἐν ἔτος ἦτοι τῷ 1360 μ. Χ. ἐβδωμνηκοντούτης τὴν ἡλικίαν.

Ὁ Σουλτάνος οὗτος ὑπῆρξε γενναῖος, εὐσπλαγγνος, φίλος καὶ προστάτης τῶν γραμμάτων καὶ τῆς θρησκείας.

Τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου του ἦσαν ὠραϊκώτατα· καὶ ὠμοῖαζε μὲν τῷ πατρὶ του Σουλτάν Ὀσμάν ὡς πρὸς τὴν σιμὴν ῥινὰ του καὶ τὰς μελάνιας ὀφρὺς, ἀλλ' εἶχε τὴν κόμην ξανθὴν, τοὺς ὀφθαλμοὺς λαμπροὺς, τὸ μέτωπον εὐρύ, τὸ ἀνάστημα ὑψηλόν, τὸ στήθος πλατύ, τὸ σῶμα ῥωμαλέον, τὸ χρῶμα τοῦ προσώπου ῥοδόλευκον καὶ ὀφθαλμοὺς τὸν πώγωνα καὶ τὸν μύστακα.

Ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐδόθη πρώτην φορὰν καὶ ὁ τίτλος πασᾶ εἰς τὸν ἀδελφόν του Ἀλκεδδὶν καὶ τὸν υἱόν του Σουλταὺν, ἡ δὲ λέξις πασᾶς συγκειμένη ἐκ δύο περσικῶν λέξεων πάε καὶ σάχ σημαίνει πούε τοῦ Σάχου ἢ τοῦ αὐτοκράτορος.

Διάδοχος τοῦ Σουλτάνου Ὀρχάν ἐγένετο ὁ υἱὸς αὐτοῦ Μουράτ ὁ Α'.

3^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ, ΜΟΥΡΑΤ Ο Α'.

Βασιλεύσας 29 ἔτη.

(*Ετος Ἐγείρας 761 - 790 ἢ 1360—1389 μ. Χ.)

Τὰ κυριώτερα συμβάντα τῆς βασιλείας ταύτης εἰσὶ τὰ ἑξῆς: Κατάκτησις τῆς Θράκης καὶ Μακεδονίας.—Ἀλώσις τῆς Ἀδριανουπόλεως.—Ἀλώσις τῆς Ἀγκύρας.—Νίκη κατὰ τῶν Σέρβων.—Ἡ πρώτη χρῆσις τοῦ αυτοκρατορικοῦ τουγρά.—Ἐορταὶ τοῦ γάμου καὶ τῆς περιτομῆς.—Κατάκτησις τοῦ πλείστου μέρους τῆς Κιρμικί.—Ἀγορὰ τῆς πόλεως Ἀμίδης (Δαρβινικίου). Ἐκστρατεία κατὰ τῆς Καρμανίας.—Νίκη ἐν Ἰκονίῳ.—Ἐκστρατεία κατὰ τῆς Βουλγαρίας καὶ Σερβίας.—Μάχη τοῦ Κασσυοπεδίου.—Δολοφονία τοῦ Σουλτάνου Μουράτ.

Ὁ Σουλτάν Μουράτ ἀνκηρυχθεὶς διῆδοχος τοῦ πατρὸς του ἦν ἄξιός τοῦ θρόνου διότι εἶχε πλείστους ἀρετὰς. Εὖ-ρισκε δὲ λαὸν εὐπειθῆ, νόμους καθιερωθέντας καὶ πιστῶς ἐκτελουμένους, διοικητὰς ἀρωσιωμένους, στρατεύματα πολεμικώτατα, μεγάλην φήμην καὶ τὴν Εὐρώπην τρομάζουσαν τὸ μεγαλεῖον τῆς ὀθωμανικῆς φυλῆς.

Σκοπὸς κύριος τοῦ νέου Σουλτάνου ἦτο νὰ ἐπεκτείνῃ τὰς κατακτήσεις τοῦ πατρὸς του καὶ τοῦ ἀδελφοῦ ἐν Θράκῃ καὶ Μακεδονίᾳ, ἀλλὰ προὔτίμησε πρῶτον νὰ ἐξασφαλίσῃ τὰς ἐν Ἀσίᾳ κτήσεις του διότι ὁ ἡγεμὼν τῆς Καρμανίας, ὅστις μέχρι τινὸς ἔδωλεπεν ἐν ἡσυχίᾳ τὰς προσόδους τῶν ὀθωμανῶν, ἤρξατο ἐχθιδουργῶν καὶ προσπαθῶν νὰ παρκαλώσῃ αὐτὰς.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἡγεμὼν οὗτος παρεκίνησε, χάριν τῶν σκοπῶν του, τοὺς μεγάλους γαιοκτῆμονας τῆς Ἀγκύρας εἰς ἐπανάστασιν κατὰ τοῦ Σουλτάνου Μουράτ, οὗτος ἐξεστράτευσεν ἀμέσως καὶ κατανικήσας τοὺς ἐπαναστάτας ἐκυρίευσεν τὴν Ἀγκυραν τὴν ὁποίαν καὶ ἐδώρησεν ὡς τιμᾶριον εἰς ἓνα τῶν στρατηγῶν του.

Ἡ Ἀγκυρα, πρωτεύουσα τῆς ἀρχαίας Γαλατίας, ἦν διέσημος πόλις διὰ τὰ ἀρχαῖα τῆς μνημεῖα καὶ πρὸ πάντων

διὰ τούτους ναύους τοῦ Ῥωμαίου αὐτοκράτορος Αὐγούστου ἐπὶ τῶν στηλῶν τῶν ὁποίων ἦσαν ἐγγεγλυμμένοι αἱ πράξεις τοῦ αὐτοκράτορος τούτου· ἡ θέσις αὐτῆς ἦτο κεντρικωτάτη διὰ τὸ ἐμπόριον μεταξύ Συρίας καὶ Ἀρμενίας ἄρ' ἐνός, Κιλικίας καὶ Θράκης ἄρ' ἐτέρου· αἱ βοσκαὶ τῆς, τὰ κτήνη καὶ τὰ διάφορα προϊόντα ἄφθονα καὶ καλλίστου γένους καὶ εἰδους· ἰδίχ δὲ τὸ μαλλίον τῶν αἰγῶν τῆς (ὄθωμανιστὲ τιφτικ), τὸ ὁποῖον, λεπτὸν ὡς ἡ μέταξ, εἶναι ἐν χρήσει μέχρι σήμερον, ἔν καὶ ἡ κτηνοτροφία τοῦ εἰδους τούτου προώδευσεν ἀρκεῖντως, καὶ εἰς τὸ Εὐέλπι ἀκρωτήριο τῆς Ἀφρικῆς· ἡ Ἀγκυρὰ εἶχεν ὡσαύτως ἱαματικωτάτας πηγὰς μεταλλικῶν ὑδάτων ὡς καὶ ἡ Προύσα.

Εἰρηνεύσας οὕτως ὁ Σουλτάνος Μουράτ τὸ ἐν Ἀσίᾳ κράτος του καὶ διορίσας ὑπέρτατον μὲν δικαστὴν τῆς Προύσης τὸν Καρὰ Χαλήλ Τσενδερελή, τὸν δὲ Λαλασαχὶν βεηλέρβην, ἤτοι ἀνώτερον διοικητὴν τοῦ στρατοῦ, διήλθε τὸν Ἑλλήσποντον καὶ καθυπέταξε πάσας τὰς παραθαλασσίους πόλεις τῆς Θράκης, ἐν ᾧ ἄρ' ἐτέρου οἱ στρατηγοὶ του ἐκυρίευσαν τὸ φρούριον Κεσσάν καὶ τὸ Διδυμότειχον· τὴν τελευταίαν ταύτην πόλιν ἐκυρίευσεν ὁ στρατηγὸς Χατζῆ Ἰλβέκης.

Τὸ Διδυμότειχον, διάσημος πόλις τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, ἦτο ἀγαπητὴ κατοικία ἄλλοτε τῶν αὐτοκρατόρων Καντακουζηνοῦ καὶ τῆς συζύγου του Εἰρήνης. Εἶχε λαμπρὰ μνημεῖα καὶ ἐργαστάσια διαφόρων πηλίνων ἀγγείων.

Μετά ταῦτα ὁ Σουλτάνος Μουράτ συγκροτήσας πολέμικόν συμβούλιον μετὰ τῶν στρατηγῶν Χατζῆ Ἰλβέκη καὶ Λαλασαχὶν ἀπεφάσισε νὰ κυριεύσῃ τὴν Ἀδριανούπολιν, δευτερεύουσαν πόλιν τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας.

Μετά μικράν μάχην ὁ Λαλασαχὶν ἐκυρίευσεν τὴν πόλιν ταύτην.

Καὶ ὁ μὲν Σουλτάνος Μουράτ καταστήσας κατ' ἀρχὰς πρωτεύουσαν τοῦ κράτους του τὸ Διδυμότειχον ἐνεπιστεύθη τὴν διοίκησιν αὐτῆς εἰς τὸν Λαλασαχὶν· καὶ ἄρ' ἐνός μὲν

οὗτος, ἅφ' ἑτέρου δὲ ὁ στρατηγὸς Ἑβρινὸς ἐξηκολούθησαν κατακτώμενοι τὰς λοιπὰς πόλεις τῆς Θράκης, καὶ ὁ μὲν Αἰλακσαχὶν ἐκυρίευσεν μετ' ὀλίγον τὴν Φιλιππούπολιν ἐνθα εὗρεν ἀπείρους θησαυρούς, ὁ δὲ Ἑβρινὸς κατέκτησε τὴν Γκιουμουλτζίναν καὶ τὸ Βαρδάρ πρὸς ἀνατολὰς τῆς Βερροίας.

Ὁ Αἰλακσαχὶν ἱδρυσεν ἐν Φιλιππουπόλει πλείστα κτίρια ἐν οἷς καὶ τὴν μέχρι σήμερον σωζομένην λιθίνην γέφυραν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Ἑβρου, ὁ δὲ Ἑβρινὸς ἀνήγειρε πτωχοκομεία καὶ ξενώνας.

Ἐνεκὰ τῶν πολλῶν κατακτήσεων τισοῦτον ἠύξησεν ὁ ἀριθμὸς τῶν αἰχμαλώτων ὥστε ἕκαστος αὐτῶν ἐπωλεῖτο ἀντὶ 125 ἄσπρων ἐξ ὧν τὸ ἐν πέμπτον ὠρίσθη πρώτην φορὰν ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτάνου Μουράτ νὰ διδῇται εἰς τὸ δημόσιον θησαυροφυλάκιον.

Μόλις ἐπανελθὼν εἰς Προῦσαν ὁ Σουλτάν Μουράτ καὶ ἀναγγείλας μετὰ θριαμβευτικῆς γλώσσης τὴν ἄλωσιν τῆς Ἀδριανουπόλεως καὶ Φιλιππουπόλεως εἰς τοὺς ἡγεμόνας Περσίας, Ἀραβίας, Κιρμιὰν καὶ Καραμανίας, ἐπληροφορήθη ὅτι ὁ φρούραρχος τῆς Φιλιππουπόλεως κατέφυγε μετὰ τὴν ἄλωσιν εἰς τὴν Σερβίαν τῆς ὁποίας βασιλεὺς ἦτο Οὐρόπης ὁ Ε', καὶ ὅτι κατὰ παρακίνησιν τοῦ πάπα Οὐρβανοῦ τοῦ Ε' συνεμάχησαν κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν οἱ ἡγεμόνες Σερβίας, Οὐγγαρίας, Βλαχίας καὶ Βουλγαρίας.

Ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ ὀρχηρῇ εἰς βοήθειαν τοῦ στρατηγοῦ Αἰλακσαχὶν ζητοῦντος ἐπικουρίας, ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσε καθότι θέλων νὰ κυριεύσῃ τὰς Πηγάς, φρούριον παράλιον παρὰ τὴν Κυζικὸν, ἐβράδυνεν· ἔμαθεν ὁμως ὅτι οὐχ ἦττον οἱ στρατηγοὶ τοῦ κατενίκησαν τοὺς συμμάχους.

Πρῶγματι οἱ συμμαχικοὶ στρατοὶ ἐντὸς δύο μόνον ἡμερῶν προεχώρησαν μέχρι τοῦ ποταμοῦ Ἑβρου· οἱ δὲ Ὀθωμανοὶ στρατηγοὶ Αἰλακσαχὶν καὶ Χατζῆ Ἰλβέκης βλέποντες ὅτι ὁ ἐχθρικός στρατὸς ἦν διπλάσιος τοῦ ἰδικοῦ των, ἀπεφάσισαν νὰ τὸν προσβάλλωσιν ἐξαίφνης καὶ διὰ νυκτός.

Τοῦτο καὶ ἐγένετο· ὁ δὲ κρότος τῶν ὀθωμανικῶν σαλπίγγων καὶ αἱ κραυγαὶ τῶν στρατιωτῶν τοσοῦτον ἐφόδισαν τὸν συμμαχικὸν στρατὸν ὥστε ἐτρέπη εἰς φυγὴν· οἱ πλείστοι τῶν στρατιωτῶν ἢ ἐφονεύθησαν ἢ ἐπνίγησαν πεσόντες ἐν τῷ ποταμῷ. Ἡ δὲ μικρὰ πεδιάς ὅπου συνεκροτήθη ἡ μάχη ὀνομάζεται μέχρι σήμερον *Sirgoutougi*, ἥτοι ἡ ἐξαρκύνσις τῶν Σέρβων. Ἐγένετο ἡ μάχη αὕτη τῷ 1363 μετὰ Χριστόν.

Ὁ Σουλτάνος Μουράτ ἐπεδόθη μετὰ ταῦτα εἰς διάφορα ὠφελίμα καὶ δημόσια ἔργα, ἔκτισε τεμένη, μοναστήρια, σχολεῖα καὶ λουτρῶνας ἐν Προύσῃ, Γενί σεῖρ, Βελετζίκ καὶ Ἀδριανουπόλει.

Τότε δὲ πρώτην φοράν εἰσῆλθη καὶ ὁ αὐτοκρατορικός Τουγκρᾶς τεθεὶς ἐπὶ κεφαλῇ τῆς συνθήκης, ἣν ὁ Σουλτάνος Μουράτ εἶχε συνάψει μετὰ τῆς δημοκρατίας τῆς πόλεως Ραγούζης, κειμένης ἐν τῇ Ἀδριατικῇ θαλάσσῃ. Κατὰ τὴν συνθήκην ταύτην ἡ δημοκρατία ὑπεχρεοῦτο νὰ πληρώνη ἑτησίως τῷ Σουλτάνῳ 500 χρυσᾷ δουκάτα, ὡς ἀντάλλαγμα δὲ εἶχαν τὴν ἄδειαν τὰ ἐμπορικὰ αὐτῆς πλοῖα νὰ περιπλέωσι τὰς ἀνατολικὰς θαλάσσας.

Ἀφοῦ δὲ ὁ Σουλτάν Μουράτ ἐτέλεσε μεγαλοπρεπῶς ἐν Προύσῃ τὴν περιτομὴν τῶν τριῶν υἱῶν του Βαγιαζίτ, Ἰακούβ καὶ Σαουτζῆ ἀπῆλθεν εἰς Διδυμότειχον καὶ ἐκείθεν εἰς Ἀδριανούπολιν, τὴν ὅποιαν καὶ ὥρισε πρωτεύουσαν τοῦ κράτους του, κατοικήσας ἐν μεγαλοπρεπεστάτοις ἀνακτόροις τὰ ὅποια ὁ ἴδιος ᾠκοδόμησεν.

Ἐντεῦθεν ἐπανάλαβε τὰς κατακτήσεις του καὶ αὐτὸς μὲν ἐκυρίευσεν τὴν Ἀπολλωνίαν, Ἡράκλειαν καὶ πᾶσας τὰς ἄλλας πόλεις ὅσκι εὐρίσκοντο μεταξὺ τῶν στομίων τοῦ Δουνάβεως καὶ τοῦ Βοσπόρου ἐπὶ τῆς εὐρωπαϊκῆς παραλίας, ἐκ δὲ τῶν στρατηγῶν του ὁ μὲν Τιμουρτάς ἐκυρίευσεν τὰς παρὰ τὸν Αἰμον πόλεις Ἰωαννούπολιν καὶ Ἰάμπολιν καὶ ἄλλας, ὁ δὲ Λαλασαχὴν τὸ Σαμακόβιον καὶ Ἰχτιμάν.

Οἱ πόλεμοι οὗτοι διήρκεσαν πέντε ἔτη· μετὰ ταῦτα δὲ ὁ Σουλτάνος Μουράτ ἐπανελθὼν εἰς Προῦσαν ἀνέδειξε μέγαν Βεζύρην τὸν στρατοδίκην Κιχρά Χαλίλ Τζενταρελή διὰ τὰς μεγάλας εἰς τὸ κράτος ὑπηρεσίας του.

Οὗτος ἐπὶ μὲν τοῦ Σουλτάνου Ὁρχάν συντελέσας εἰς τὸν καταρτισμὸν τοῦ τάγματος τῶν Γενιτσαριῶν καὶ διατελέσας ἐπὶ τριῶντα πέντε ἔτη δικαστῆς Προῦσης, ἐπὶ δὲ τοῦ Σουλτάνου Μουράτ χρηματίσας στρατοδίκης ἐπὶ δέκα ἔτη, ἐκράτησε τὸ ἄξιωμα τοῦ μεγάλου Βεζύρου ἐπὶ δέκα ὁκτώ εἰσέτι ἔτη καὶ ἀπέθανεν ἑκατοντούτης.

Τῷ 1381 οἱ πόλεμοι ἤρξαντο αὖθις μετὰ τοῦ Σουλτάν Μουράτ καὶ τῶν Σέρβων καὶ Βουλγάρων· οἱ Ὀθωμανοὶ ἐκυρίευσαν τὴν βουλγαρικὴν πόλιν Κιουσταντίλ, κατὰ παραφθοράν τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰουστινιανοῦ, οἱ Σέρβοι ἐξεδιώχθησαν ἐκ τῆς Μακεδονίας, ἐκυριεύθησαν δὲ καὶ αἱ πόλεις Θεσσαλονίκη, Βιτώλια ἢ Μοναστήριον, Καβάλλα, Σέρραι, Δράμα καὶ πολλαὶ ἄλλαι· ἡ δὲ Νύσσα, σερβικὴ πόλις περιέχουσα πλείστας λαμπρὰς οἰκοδομὰς, ἐκυριεύθη μετὰ πολιορκίαν εἴκοσι πέντε ἡμερῶν.

Συνεπείχ τῶν νικῶν τούτων συνεκροτήθη εἰρήνη μετὰ τοῦ βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος ὡς καὶ μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Σερβίας καὶ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Βουλγαρίας· ἡ εἰρήνη διήρκεσεν ἕξ ἔτη κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὁποίων ὁ Σουλτάνος Μουράτ ἀπῆλκυσε τῶν ἀγαθῶν τῆς ἡσυχίας καὶ ἐνησχολήθη εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῆς διοργανώσεως τοῦ στρατοῦ του ὑποδιαίρεσας αὐτὸν εἰς μεγάλα καὶ μικρὰ τάγματα καὶ ὀρίσας τὸ χρῶμα τῆς σημαίας ἐκάστου. Τὰ κυριώτερα δὲ χρώματα ἦσαν τὸ ἐρυθρὸν, τὸ βυσσινόχρουν καὶ τὸ πράσινον.

Ἀποβλέπων δὲ πάντοτε εἰς τὴν αὖξιν τῆς χώρας αὐτοῦ ἐζήτησε τὴν θυγατέρα τοῦ ἡγεμόνος τοῦ Κερμιάν, πλουσίας ἐπαρχίας ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ, καὶ ἔστειλε πρεσβείαν ἀποτελουμένην ἐκ τρισχιλίων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν μετὰ πλουσίων δώρων. Ἡ νύμφη φέρουσα ὡς προῖκα πλου-

σιώτατα ὡσαύτως δῶρα καὶ τὰς κλεῖδας τεσσάρων πόλεων Ἐγγιγόζ, Ταβσκανλῆ, Σιμάβ καὶ Κατουκίου ἐνομφεύθη ἐν Προύσῃ πανηγυρικώτατα· παρέστησαν δὲ ἐν τῇ τελετῇ τῶν γάμων οἱ πρέσβεις τῶν ἡγεμόνων Ἀνδὴν, Καρχαμανίης, Καστριμόνης καὶ Μεντισὲ καὶ οἱ τῶν Σουλτάνων Ἀραβίης καὶ Συρίας φέροντες ἅπαντες βελούτιμα δῶρα.

Ἄπαντα τὰ δῶρα ταῦτα διένειμεν ὁ Σουλτάνος Μουράτ εἰς τοὺς διαφόρους σοφοὺς οὐλεμάδας, σέχας καὶ τοὺς πρέσβεις τῆς Αἰγύπτου.

Ταυτοχρόνως ὁ Σουλτάνος Μουράτ ἡγόρασε παρὰ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Ἀμίδης ἑξὶ πόλεις ἦτοι Βεργσεχερί, Σιδισεχερή, Ἀκσεχερί, Ἰσπάρτα, Ἰαλαβιάς καὶ Καρχαγιάς.

Τῷ 1386 ἐκυριεύθη ἐν νέου ἡ Θεσσαλονίκη τὴν ὁποίαν εἶχον ἀννακτῆσαι ἐν τῷ μεταξύ οἱ Βενετοὶ συμμαχοῦντες μετὰ τῶν Βυζαντινῶν.

Ὁ νέος ἡγεμὼν τῆς Καρχαμανίης βλέπων αὐξανομένην τὴν δύναμιν τῶν Ὀθωμανῶν καὶ ζηλοτυπῶν ἀπεράσισε νὰ κηρύξῃ ἐπισήμως τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ Σουλτάνου Μουράτ· πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον ἐπιπεσὼν αἰφνικidiως ἐξεπρόβησε πόλεις τινὰς· ἀλλ' ὁ Σουλτάνος Μουράτ συνήγαγεν ἀμέσως στρατὸν ἀξιόμαχον καὶ αὐτοπροσώπως κινήσας ἐστρατοπέδευσε πλησίον τοῦ Ἰκονίου. Ὁ ἡγεμὼν τῆς Καρχαμανίης φοβηθεὶς ἐζήτησεν εἰρήνην, ἀλλ' ὁ νέος μέγας Βεζύρης τοῦ Σουλτάνου Μουράτ Ἀλῆ πασσᾶς ἀπέκρουσε τὴν πρότασιν.

Γενομένης μάχης ἐνίκηθη κατὰ κράτος ὁ ἡγεμὼν τῆς Καρχαμανίης, ὁ δὲ Σουλτάνος Μουράτ μετὰ τὴν νίκην ἐπολιόρκησε τὸ Ἰκόνιον. Ἐνῷ δὲ ἐξηκολούθει ἡ πολιορκία, ὁ ἡγεμὼν τῆς Καρχαμανίης ἐπεμψεν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ὀθωμανῶν τὴν ἰδίαν του σύζυγον Νερίτζε χανούμ, ἥτις ἦτο θυγάτηρ τοῦ Σουλτάνου Μουράτ ὅπως μεσιτεύσῃ· ὁ Σουλτάνος εἰσήκουσε τῶν παρκαλήσεων τῆς θυγατρὸς του, ἀλλ' ὑπὸ τὴν συμφωνίαν ὅπως ὁ ἡγεμὼν τῆς Καρχαμανίης Ἀλαεδδὴν ἐλθὼν ὁ ἴδιος παρουσιασθῇ ἐνώπιόν του, ζητήσῃ συγγνώμην καὶ ἀσπασθῇ τὴν χεῖρά του.

Τοῦτο καὶ ἐγένετο, ὁ δὲ Ἀλκεδδὼν ἔμεινε κύριος τοῦ Ἰ-
κονίου καὶ τῶν λοιπῶν χωρῶν ἐπὶ πληρωμῇ φόρου τῷ
Σουλτάνῳ.

Μετὰ ταῦτα ὁ Σουλτάνος ἐπανῆλθε νικηφόρος καὶ θριαμ-
βεύων εἰς Προῦταν· μετ' ὀλίγον ὁμῶς ἀπεράττει νὰ ἐκστρα-
τεύσῃ ἐκ νέου κατὰ τῶν Σέρβων καὶ Βουλγάρων οἵτινες, εἰ
καὶ ἔχοντες εἰρήνην μετ' αὐτοῦ, συχνάκις ἐδολιπτον τὰς ἐν
Θράκῃ καὶ Μακεδονίᾳ ὀθωμανικὰς κτήσεις.

Πρὶν ἢ ἐκστρατεύσῃ διήρξεσε τὰς ἐν Ἀσίᾳ χώρας του εἰς
πέντε ἐπαρχίας· ἐκάστης δ' αὐτῶν τὴν διοίκησιν ἐνεπι-
στεύθη εἰς πέντε στρατηγοὺς· τὸ Κεραϊκὸν εἰς τὸν Τεμουρ-
τάς, τὸ Σιθρακιτικὸν εἰς ἑτερόν τινα Τεμουρτάς Σούμπασιν,
τὴν Ἀγκυραν εἰς τὸν Φερύζ βέην, τὸ Ἀκ σεχίρ εἰς τὸν
Σούμπασιν Κοζά βέην καὶ τὸ Ἰμερδέρ εἰς τὸν Σούμπασιν
Κουλού βέην.

Ταυτοχρόνως ἀπελθὼν εἰς Γενί σεῖρ ἐτέλεσεν ἐκεῖ τοὺς
γὰρους αὐτοῦ τε καὶ τῶν δύο υἱῶν του Βαγιαζίτ καὶ Γα-
κούπ μετὰ τριῶν πριγκιπιστῶν τοῦ Βυζαντίου, καὶ εὐρτα-
σε καὶ τὴν περιτομὴν τριῶν ἐγγόνων του καὶ υἱῶν τοῦ Βα-
γιαζίτ ἐξ ἄλλης συζύγου.

Μετὰ τὰς ἐορτὰς δὲ ταύτας διήλθεν εἰς Θράκην μετὰ
τοῦ μεγάλου Βεζύρου Ἀλῆ πασσᾶ. Οὗτος ἔχων 30,000
στρατοῦ διέβη τὸν Αἰῶνα πρὸς τιμωρίαν τοῦ Κράλη τῆς
Βουλγαρίας Σισμάν ὅστις καίτοι ἔχων εἰρήνην πλείστως
διέπραττεν ἀπιστίας.

Ὁ Ἀλῆ πασσᾶς κυριεύσας τὴν Σούμπαν, παραδοθείσαν
ἐκουσίως, καὶ τὸ Τύρναβον ἐνέκλεισε τὸν ἐχθρὸν εἰς τὴν
Νικέπολιν καὶ ἐπολιορκήσεν αὐτήν. Ὁ Σισμάν μὴ δυνάμε-
νος ἀντιστῆναι ἐπεκαλέσατο τὴν εἰρήνην καὶ παραδοθεὶς τῷ
Ἀλῆ πασσᾶ ἀπήχθη ἐνώπιον τοῦ Σουλτάνου Μουράτ ὅστις
τῷ συνεχώρησε, πληρωθεὶς τοὺς καθυστερουμένους φόρους,
καὶ ἀπαιτήσας τὴν προέδωκιν τῆς Σιλιστρίας. Ἀλλ' ὁ
Σισμάν προέβας καὶ πάλιν τὰς ὑποσχέσεις του ἐνέκλῃθη
ἐπὶ τέλους κατὰ κράτος ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ πασσᾶ τῷ 1387

καὶ σίχμαχλωτισθεὶς ἐστάλη δέσμιος πρὸς τὸν Σουλτάνον Μουράτ ὅστις ἐφείσθη καὶ αὐτοῦ τῆς ζωῆς του.

Ὁ ἡγεμὼν τῆς Σερβίας Λάζαρος βλέπων ὅτι μετὰ τὰς ἐπιτυχίας ταύτας τῶν Ὀθωμανῶν ἐκινδύνευε καὶ τὸ ἴδιον κράτος ἀπεράσισι νὰ ἐπιτεθῇ κατ' αὐτῶν καὶ πρὸς τοῦτο ἐκυρίευσεν τὸ φρούριον Σιρκού κείμενον ἐπὶ τῶν συνόρων τῆς Βουλγαρίας.

Καὶ ὁ μὲν Ἀλῆ πασᾶς πέμψας στρατὸν ἐπανεκίνησε τὸ φρούριον τοῦτο, ὁ δὲ Σουλτάνος Μουράτ μετακκλησάχμενος ἐξ Ἀσίας καὶ τοὺς υἱοὺς του Βαγιαζίτ καὶ Γιακούπ, ἔχων δὲ στρατηγὸν ἐκτὸς τοῦ Ἀλῆ πασᾶ καὶ τὸν Ἑβρινόζ βέην, τὸν ἀνδρεῖον στρατιώτην τοῦ Σουλτάνου Ὁρχάν, ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς Σερβίας καὶ ἐστρατοπέδευσε μετὰ τινα χρόνον ἐν τῇ πεδιάδι τοῦ Κοσσυφοπεδίου.

Καὶ οἱ μὲν Σέρβοι ἐνίκηθησαν, ἀλλὰ Σέρβος τις ὀνόματι Μιλός Καμπιλοβίτς, ἀφ' οὗ παρουσιάσθη τρέχων ἐν τῷ ὀθωμανικῷ στρατοπέδῳ καὶ λέγων ὅτι εἶχε μυστικόν τι νὰ ἀνακαινώσῃ, εἰσαχθεὶς εἰς τὴν σκηνὴν καὶ κύψας ἵνα φιλήσῃ τοὺς πόδας τοῦ Σουλτάνου ἐξήγαγεν αἵφνης ἐγχειρίδιον καὶ ἐπλήγωσε θανασίμως αὐτὸν εἰς τὴν κοιλίαν. Πρὶν ἢ δὲ ὁ Σουλτάνος βῇ κρυγὴν, ὁ Μιλός δρομαῖος ἐφευγεν ἤδη καὶ παρ' ὀλίγον θὰ διέφευγεν, ἀλλ' οἱ Γιανίτσαροι προφθάσαντες τὸν κατεκερμάτισαν.

Ἐν τῇ πεδιάδι τοῦ Κοσσυφοπεδίου σώζονται τρεῖς μεγάλοι λίθοι ἀπέχοντες ἀπ' ἀλλήλων πεντήκοντα πήγχεις καὶ ἐγεγνηντες εἰς ἀνάμνησιν τῶν τριῶν ἀλμάτων τοῦ Μιλός ὅτε ἐφευγε ζητῶν τὴν σωτηρίαν του· μικρὸν δὲ τέμενος δεικνύει τὴν θέσιν ἐνθα ἐδόλοφονήθη ὁ Σουλτάνος.

Ὁ νεκρὸς αὐτοῦ μετεκομίσθη εἰς Προῦσαν καὶ ἐτάφη ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ ἰδίου αἰκοδομηθέντι τεμένει.

Οὕτως ἔληξεν ὁ βίος τοῦ Σουλτάνου τούτου ὅστις ὁμολογεῖται ὡς μέγας ἡγεμὼν, διακριθεὶς ἐπὶ κεκαλλιεργημένῳ πνεύματι καὶ μεγάλῃ φιλανθρωπίᾳ.

Πρώτην ἤδη φοράν ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Κοσσυφοπεδίου οἱ
Γιανίτσαροι μετεχειρίσθησαν τηλεβόλα τὰ ὅποια νεωστὶ εἵ-
χον ἐφευρεθῆ ἐν τῇ δυτικῇ Εὐρώπῃ.

Τὸν Σουλτάνον Μουράτ διεδέξατο ὁ υἱὸς αὐτοῦ Βαγιαζίτ
ἐπικληθεὶς Κεραυνός.

ΕΠΟΧΗ ΤΡΙΤΗ.

Περίλημβίνουσα 62 ἔτη.

(Ἔτος Ἑγείρας 791—821 ἢ 1389—1421 μ. Χ.).

Νίκαι καὶ κατακτήσεις.

Ἡ περίοδος αὕτη τῆς ὀθωμανικῆς ἱστορίας περιλαμβάνει νέας νίκας καὶ κατακτήσεις τῶν Ὀθωμανῶν, ἡ ἰσχύς τῶν ὁποίων αὐξάνει καταπληκτικῶς. Στρατοὶ ἀναριθμητοὶ ἐμψυχούμενοι ἔτρεχον εἰς τὰς διαταγὰς τῶν Σουλτάνων. Ὁ Σουλτάνος Βαγιαζίτ ἔδρεψε πλείστας νίκας ὀνομασθεῖς Ἰλδிரίμ δηλαδὴ Κεραυνός, διότι ὡς κεραυνὸς ἐνέσκηπτε καὶ ἐκυρίευε διαφόρους χώρας καὶ πόλεις. Μόνος ὁ Τιμούρ Λένγκ δηλαδὴ ὁ χωλὸς ἢ Ταμερλάνος, αὐτοκράτωρ τῆς Μογγολίας, ἠδυνήθη νὰ ἐπισκεύσῃ τὴν δύσιν αὐτοῦ.

Οἱ διάδοχοι, ὁ Σουλτάνος Σουλεϊμάν, ὁ Α', Μωάμεθ ὁ Α' καὶ Μουράτ ὁ Β' ἐξηκολούθησαν τοῦ πολέμου, μεταξὺ δὲ τῶν διασῆμων αὐτῶν καὶ ἀξίων ἀνταγωνιστῶν μνημονεύονται ὁ Οὐνιάδης, ἡγεμὼν τῆς Τρανσυλθανίας, καὶ ὁ Ἰσκενδέρ βέης, πρίγκιψ τῆς Ἀλβανίας.

Ἐν τῇ δυτικῇ Ευρώπῃ τούναντιον, διαρκούσης τῆς ἐποχῆς ταύτης, ὑφίσταται εἰρήνη, καὶ αἱ διόχοροι κυβερνήσεις ἐνασχολοῦνται εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ἀνάπτυξιν τῶν οἰκείων χωρῶν, τὰ γράμματα προοδεύουσιν, οἱ δὲ λαοὶ ἄρχονται ἀναμιγνύμενοι εἰς τὴν πολιτικὴν.

Εἰς τῶν ἐνδοξοτέρων ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς ταύτης ἐν τῇ δυτικῇ Ευρώπῃ εἶναι ὁ Γουλιέλμος Τέλλ, ὅστις ἠλευθέρωσε τὴν πατρίδα του Ἑλβετίαν.

4^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ, ΒΑΓΙΑΖΙΤ Ο Α΄.

Βασιλεύσας 14 ἔτη.

(*Έτος Έγείρας 791—805 ἢ 1380—1402 μ. Χ.)

Τὰ κυριώτερα συμβάντα τῆς βασιλείας αὐτοῦ εἰσὶ τὰ ἑξῆς. Κατακτήσεις ἐν Βουλγαρίᾳ, Βοσνίᾳ καὶ Σερβίᾳ — Μάχη τῆς Νικοπόλεως. — Κατακτήσεις ἐν Ἀσίᾳ. — Πρώτη πολιορκία τῆς Κωνσταντινουπόλεως. — Ἐγκατάστασις ἱερουδικιστοῦ (καζῆ) καὶ ἀνέγερσις ὁθωμανικοῦ τειμένους ἐν Κωνσταντινουπόλει. — Νεαὶ κατακτήσεις ἐν Ἀσίᾳ καὶ Ἑλλάδι. — Ἐμφάνισις τοῦ Ταμερλάνου. — Μάχη ἐν Ἀγκύρᾳ. — Θάνατος τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ.

Ὁ Σουλτάνος Βαγιαζίτ γεννηθεὶς τῷ 1359 μ. Χ. ἢ 761 Έγείρας ἦτο τριακονταετής, ὅτε διεδέξατο τὸ πᾶν τοῦ Σουλτάνου Μουράτ· ἕνεκα δὲ τῆς καταπληκτικῆς ἀνδρείας ἣν ἔδειξεν ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Κασσυροπεδίου ἔλαβεν ἐπαξίως τὸ ἐπώνυμον Κεραυνός. Ἀνηγορεύθη δὲ Σουλτάνος ἐν αὐτῷ τῷ πεδίῳ τῆς μάχης.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ του Γεακούπ διηύθυνεν ἀμέσως τὸν μὲν στρατηγὸν Ξεζίτ βέην κατὰ τῆς Βοσνίας, τὸν δὲ Φερούζ βέην κατὰ τῆς Βιδύνης. Πίλως τῆς Βουλγαρίας. Αὐτὸς δὲ ἀρεῶς κατέλαβε τὰ ἀργυρὰ μεταλλεῖα τοῦ Καρατόβου καὶ κατέσκιε τὴν πόλιν τῶν Σκοπείων ἐξ ἀποίκων Ὀθωμανῶν ἐπολέμησε κατὰ τῆς Σερβίας καὶ ἐπὶ τέλους ἠνάγκασε τὸν νέον αὐτῆς βασιλέα Στέφανον, υἱὸν τοῦ Λαζάρου, νὰ συνομολογήσῃ συνθήκην συμμαχίας καὶ ἐπιμαχίας.

Μετὰ ταῦτα διέχυσε τὸν στρατὸν του κατὰ τῶν Οὐγγρων καὶ Βλάχων, λαῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς τοῦ Δουνάβους. Ὁ πρίγκηψ τῶν Οὐγγρων Σιγισμόνδος λαβὼν βοήθειαν παρὰ τῶν χριστιανῶν βασιλέων καὶ πριγκήπων ἐσχημάτισε στρατὸν πολυάριθμον ἐκ Γάλλων, Ἴταλῶν, Γερμανῶν, Κροατῶν κ.λ.π. καὶ ἐπροχώρησε μέχρι Νικοπόλεως διαβάς τὸν Δούναβιν τῷ 1394 καὶ πολιορκήσας τὴν Νικόπολιν κατεχομένην ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν.

Τρομερῆς δὲ μάχης συγκροτηθείσης τῷ 1396 οἱ μὲν συμμαχικαὶ στρατοὶ ἐνίκηθησαν κατὰ κράτος, ὁ δὲ Σουλτάνος ἐξακολούθων τὰς κατακτητῆεις του καθυπέταξεν ἐν Ἀσίᾳ τὰς ἐπαρχίας Τοκάτ, Σιβάζ, Κασταμονῆς καὶ Σινώπης, ἐκυρίευσεν ὅλας τὰς ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου πόντου παραλίους πόλεις μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὴν Ἀμισόν ἣ Σκυφούντα καὶ ἐπροχώρησε μέχρι τοῦ στομίου τοῦ θρηκικοῦ Βοσπόρου.

Διανοούμενος δὲ πάντοτε, ὡς καὶ οἱ προκατοχοὶ του, τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐξεστράτευσε κατ' αὐτῆς ἄγων 4,000 πεζοὺς καὶ 6,000 ἵππεις· καὶ τὸν μὲν πρίγκηπα Ἀνδρόνικον, ὅστις ἦν πεφυλακισμένος ἐν τοῖς ἀνακτόροις τῶν Βλαχερνῶν, ἠλευθέρωσε καὶ ἀνεδίβασεν εἰς τὸν θρόνον, τὸν δὲ αὐτοκράτορα Ἰωάννην Παλαιολόγον ἐκθρονίσας ἐφυλάκισεν ὡς καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἐμμανουὴλ ἐν τινι πύργῳ κειμένῳ ἐπὶ τῆς θρηκικῆς παραλίας.

Οἱ φυλάττοντες δὲ τὸν πύργον τοῦτον βούλγαροι στρατιῶται συνετέλεσαν εἰς τὴν δραπέτευσιν τῶν αἰχμαλώτων οἵτινες κατέφυγον εἰς Ἀσίαν ἐπικαλούμενοι τὴν βοήθειαν τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ, ὅστις καὶ συγκατένευσε νὰ βοηθήσῃ τῷ αὐτοκράτορι Ἰωάννῃ ἐὰν οὗτος ᾔθελε στέρξει νὰ υπογράψῃ ἐνόρκως συμμαχίαν καὶ ἐπιμαχίαν ὑποχρεούμενος νὰ παρέχῃ καθ' ἑκάστον ἔαρ 12,000 πεζοὺς καὶ ἵππεις. Ὁ αὐτοκράτωρ ἐδέχθη τοὺς ὅρους τούτους, ὁ δὲ Σουλτάνος πέμψας κήρυκα εἰς Κωνσταντινούπολιν ἠρώτησε τοὺς κατόικους ποῖον ᾔθελον ὡς αὐτοκράτορα τὸν Ἀνδρόνικον ἢ τὸν Παλαιολόγον. Οἱ κάτοικοι ἀπερᾶνθησαν ὑπὲρ τοῦ Παλαιολόγου καὶ τότε ὁ Σουλτάνος πέμψας στρατὸν τὸν μὲν Ἀνδρόνικον ἐξεθρόνισεν ἀφήσας αὐτῷ τὴν διοίκησιν τῆς Σηλυβρίας, Πρακλείας, Ραιδεστοῦ καὶ Θεσσαλονίκης, τὸν δὲ Ἰωάννην Παλαιολόγον ἀνεδίβασεν ἐκ νέου ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Μετὰ ταῦτα ὁ Σουλτάνος ἐκυρίευσεν τὴν Φιλαδέλφειαν, πλουσίαν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας πόλιν, τὴν ὁποίαν μόνην κα-

τείχον εἰσέτι οἱ βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες· εἰς τὴν ἐκπολιόρ-
κῃσιν αὐτῆς συνετέλεσε δυνάμει τῆς συνθήκης καὶ συμμα-
χίας καὶ αὐτὸς ὁ αὐτοκράτωρ Ἰωάννης ὁ Παλαιολόγος.

Ἐν ᾧ δὲ ὁ Σουλτάνος ἡτοιμάζετο νὰ ἐκστρατεύσῃ εἰς
Εὐρώπην ἐπληροφόρηθη ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ Ἰωάννης ἤρξατο
νὰ ἀνεγείρῃ νέα ὀχυρώματα περὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως,
ἀμέσως δ' ἀπειλήσας αὐτὸν τὸν ἡνάγκασε νὰ παραιτηθῇ
τοῦ ἔργου.

Ἀποθανόντος τοῦ Ἰωάννου, ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἐμμανουὴλ,
δραπετεύσας ἐκ Προύσης, ἐν ᾗ εὕρισκετο παρὰ τῷ Σουλτάν-
ῳ, μετέβη εἰς Κωνσταντινουπόλιν καὶ ἀνεκρύχθη αὐτο-
κράτῳ· ἀλλ' ὁ Σουλτάνος ὀργισθεὶς ἐπὶ τούτῳ ἀνήγγειλεν
αὐτῷ ὅτι εἰς τὸ εἶξῃ καδῆς ἐμελλε νὰ ἐδρεύῃ καὶ δικάζῃ
ἐν Κωνσταντινουπόλει τῆς διαφορᾶς τῶν Ὀθωμανῶν καὶ
τῷ διέταξε νὰ ὑπακούσῃ· ἐπεὶ δὲ ὅμως ἡ διαταγὴ αὕτη
δεν ἐξετελέσθη, ὁ Σουλτάνος ἀπέκλεισε τὴν Κωνσταντινου-
πόλιν καὶ ἤρξατο πολιορκῶν αὐτήν. Ἡ πολιορκία διήρκει-
σεν ἐπὶ τρεῖς ἔτη· ἀλλ' ἐπὶ τέλους βλέπων ὁ αὐτοκράτωρ Ἐμ-
μανουὴλ ὅτι ἐνεκα τῆς πείνης τῷ ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀντι-
στῇ συνεφώνησε μετὰ τοῦ ἀνέψιου τοῦ Ἰωάννου (ὅστις ἦν
βασιλεὺς τῆς Σηλυβρίας μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς τοῦ
Ἀνδρονίκου) νὰ τῷ παραδώσῃ τὴν πόλιν καὶ τὸν θρόνον.

Ὁ Ἰωάννης οὗτος ὑπεστηρίζετο ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου,
ὅστις μάλιστα τὸν συνέστησε ὡς αὐτοκράτορα εἰς τοὺς κα-
τοίκους τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Οὕτω δὲ ὁ μὲν Ἐμμα-
νουὴλ ἐγκατέλιπε τὸν θρόνον καὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν
καὶ ἀνενόχλητος μετέβη εἰς τὴν Πελοπόννησον ὅπου περιώ-
ρισε τὸ βασιλείαν του, ὁ δὲ Ἰωάννης ἀναγορευθεὶς αὐτοκρά-
τωρ τῆς Κωνσταντινουπόλεως συνῆψε συνθήκην μετὰ τοῦ
Σουλτάνου.

Οἱ κυριώτεροι ὅροι τῆς συνθήκης ταύτης ἦσαν συμμαχία
καὶ ἐπιμαχία καὶ ταυτοχρόνως ὁ αὐτοκράτωρ ὑπεχρέωτο
νὰ παραδεχθῇ καδὴν ἢ ἱεροδικαστὴν ἐν Κωνσταντινουπό-
λει, νὰ δώσῃ τὴν ἀδειαν ἀνεγέρσεως ὀθωμανικοῦ τεμένους

καὶ νὰ πληρώσῃ φόρον μυρίων δουκῶν ἤτοι 5,000 περίπου λιρῶν κατ' ἔτος εἰς τὸν Σουλτάνον, ἐκτός δὲ τούτου ὁ Σουλτάνος συνώκισε καὶ ἐν τινι προαστείῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ὁθωμανοὺς. Ταπεινωθείσης δὲ τοιουτοτρόπως τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, ἐπεδόθη ὁ Σουλτάνος εἰς νέας κατακτήσεις καὶ ὁ μὲν στρατηγὸς αὐτοῦ Τιμουρτάς διέτρεχε τὴν Ἀσίαν ὑποτάττων γῶρας καὶ πόλεις καὶ ἐρθευσε μέχρι Βαγδάτης, αὐτὸς δὲ ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς Ἑλλάδος τῷ 1397 μ. Χ.

Καὶ κατ' ἀρχάς μὲν ἐκυρίευσεν τὰς κυριώτερας πόλεις τῆς Θεσσαλίας Λάρισαν, Τρίκαλα, Δομοκὸν καὶ Φάρσαλα, ἔπειτα δὲ διαβὰς τὸ στενὸν τῶν Θερμοπυλῶν ὑπέταξε τὰς Ἀθήνας καὶ ἄπασαν τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα διατάξας τοὺς στρατηγοὺς του Γιακούπ καὶ Ἐβρινόζ νὰ ὑποτάξωσι καὶ τὴν Πελοπόννησον. Οἱ δύο δ' οὗτοι ἐξετέλεσαν τὰς διαταγὰς τοῦ κυριάρχου τῶν ἐκπορθήσαντες τὰς κυριώτερας πόλεις τῆς Πελοποννήσου Κορώνην, Μεθώνην καὶ τὸ Ἄργος. Ἦδη δὲ τῷ 1400 μ. Χ. ὁ Σουλτάνος Βαγιαζίτ πανταχοῦ νικηφόρος διέμενον ἐν Προύσῃ διασκεδάζων καὶ ἐντροφῶν.

Ἐκτός τῆς Κωνσταντινουπόλεως οὐδεμία κτῆσις ἄλλη ἀπέμενον εἰς τὸν αὐτοκράτορα τῶν Βυζαντινῶν. Ἐπὶ τοῦ θρηκικοῦ μάχιστα Βοσπόρου ὁ Σουλτάνος εἶχεν ἀνεγείρει προύριον διατηρούμενον μέχρι σήμερον καὶ ὀνομασθὲν Γκιουζελτσὶ Ἰσάκρ (ῥωστὸν προύριον) ἢ Ἀνκτὸλ-Ἰσάκρ. Τοιαύτη ἦτο ἡ κατὰστασις τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας ὅτε ὁ Σουλτάνος Βαγιαζίτ ἀπεράσισε νὰ κυριεύσῃ καὶ αὐτὴν τὴν Κωνσταντινούπολιν· διεμήνυσεν δὲ τοῦτο εἰς τὸν αὐτοκράτορα Ἰωάννην προσκαλὼν αὐτὸν νὰ ἐγκαταλίπῃ τὴν πρωτεύουσάν καὶ νὰ λάβῃ ἀντ' αὐτῆς οἰανδήποτε ἄλλην ἐπαρχίαν ἤθελεν. Ἀρνηθὲντος τοῦ αὐτοκράτορος, ὁ Σουλτάνος ἡτοιμαζέτο νὰ πολιορκήσῃ τὸ δεύτερον τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὅτε αἱ πρῶδοι ἐν Ἀσίᾳ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Μογγολίας καὶ μεγάλου κατακτητοῦ Τιμούρ Λένγκ (χωλοῦ) ἢ Ταμερλάνου ἐκώλυσαν τὴν ἐκτέλεσιν τῶν σχεδίων του.

Ὁ Τιμούρ ἢ Ταμερλάνος ἄνὴρ πολεμικώτατος καὶ προορισμὸν ἔχου τοῦ θεωρῶν τὴν κατὰκτησιν τῆς ὑψηλίου, κατώρθωσε νὰ ὑποτάξῃ ἅπασαν σχεδὸν τὴν Ἀσίαν καὶ αὐτὴν ἔτι τὴν Ἰνδικήν· ἐκυρίευσεν δὲ 27 βασιλείαι καὶ 99 δυναστείας. Αἱ πόλεις αὗται παρῶξυναν τὸν Σουλτάνον Βαγιαζίτ ὅστις ἔγραψε μάλιστα ὑβριστικὴν ἐπιστολὴν διατάττων τῷ Τιμούρ νὰ παραστῇ ἐνώπιόν του καὶ νὰ ζητήσῃ εἰρήνην. Ὁ Τιμούρ ὅχι μόνον δὲν ὑπήκουσεν ἀλλ' ἐξηκολούθει πολεμῶν καὶ καμειῶν ἕως ὅτου οἱ δύο στρατοὶ συνηντήθησαν παρὰ τὴν Ἀγκυρὰν τῷ 1402 μ. Χ. Ἡ μάχη ὑπῆρξε φονικωτάτη ἀλλ' ἐπὶ τέλους οἱ Ὀθωμανοὶ ὑπεχώρησαν. Ἄπαντες οἱ Γιανίτσαροι ἐφρονέθησαν προσπαθοῦντες νὰ σώσωσι τὸν κυρίαρχον τῶν ὑπερ ὅμως δὲν κατωρθώθη καὶ ὁ Σουλτάνος ἔπεσεν αἰχμάλωτος εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Τιμούρ. Ὁ νικητὴς προσηνέχθη πρὸς τὸν αἰχμάλωτόν του μετὰ μεγάλων τιμῶν, ἀλλ' ὁ Σουλτάνος τοσοῦτον ἐθλίβη ἐπὶ τῇ δυστυχίᾳ ὥστε ἀπέθανεν ὑπὸ λύπης τῇ 9 μαρτίου 1403 μ. Χ. 805 Ἐγείρας. Τὸ σῶμα αὐτοῦ μετηνέχθη εἰς Προῦσαν καὶ ἐτάφη ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ μυρυσωλείῳ. Δύο ἔτη μετὰ ταῦτα ἀπέθανε καὶ ὁ Τιμούρ τὴν ἡλικίαν 71 ἐτῶν ἀφῆσας 36 υἱοὺς καὶ ἐγγόνους· μετὰ τὸν θάνατον τοῦ κατκτητοῦ τούτου διελύθη καὶ ἡ κοσμοκρατορία του διότι οἱ διάδοχοι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὴν διατηρήσωσι.

ΜΕΣΟΒΑΣΙΛΕΙΑ ΤΩΝ ΗΓΕΜΟΝΟΠΑΙΔΩΝ

ΣΟΥΛΕΪΜΑΝ ΚΑΙ ΜΟΥΣΣΑ.

Διάρκεια αὐτῆς 11 ἔτη.

(Ἔτος Ἐγείρας 805—816 ἢ 1402—1413 μ. Χ.)

Ὁ Σουλτάνος Βαγιαζίτ ἀφῆκεν ἕξ υἱοὺς τὸν Σουλεϊμάν, Μουσσά, Ἐρτογρούλ, Μωάμεθ, Ἰσά καὶ Κασσίμ· ἐξ αὐτῶν

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὁ μὲν Ἑρτογορούλ ἐφρονεύθη ὑπὸ τοῦ Τιμούρ ὅτε οὗτος πολιορκήσας ἐκυρίευσεν τὴν Σεβδάστειν, ὃ δὲ Κασσίμ ἦν μικρὸς τὴν ἡλικίαν· οἱ λοιποὶ τέσσαρες Σουλεϊμάν, Μουσσά, Μωάμεθ καὶ Ἰσά δραπετεύσαντες ἔφυγον ἐκ τῆς μάχης τῆς Ἀγκύρας ἵνα μὴ συλληφθῶσιν αἰχμηῶται, ἀρ' οὐ εἶδον τὴν γενομένην καταστροφὴν.

Ὁ Μουσσά συλληφθεὶς ἐπανήχθη εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Τιμούρ, ὃ Σουλεϊμάν ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ μεγάλου Βεζύρου Ἀλῆ πασσά καὶ τοῦ ἀγῶ τῶν Γιαντισάρων ἐφθασεν εἰς Προῦσαν καὶ ἐκείθεν μετέβη εἰς Ἀδριανούπολιν ἀφοῦ πρότερον διέβη διὰ Κωνσταντινουπόλεως καὶ συνωμολόγησε μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος συμμαχίαν καὶ ἐπιμαχίαν, νυμφευθεὶς καὶ τὴν ἀνεψίαν αὐτοῦ.

Ὁ Μωάμεθ δεκαοκταετῆς μόλις τὴν ἡλικίαν καὶ ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ Βαγιαζίτ πασσά, ἀνδρειοτάτου στρατηγοῦ, κατώρθωσε νὰ ἐγκλεισθῇ ἐν τῇ φρουρίᾳ Ἀμασειας. Ἐκεῖ δὲ ὑπερήσπισεν ἑαυτὸν μετὰ μεγίστης ἀνδρείας καὶ καρτερίας κατὰ τῶν στρατιωτῶν τοῦ Τιμούρ. Μετ' ὀλίγον καὶ οἱ Ὀθωμανοὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἔδραμον πρὸς βοήθειαν τοῦ Σουλτάνου ὥστε ἡδυνήθη οὕτω νὰ σχηματίσῃ στρατὸν ἀξιόμαχον καὶ νὰ ἐπανακτήσῃ πολλὰς τῶν πατρικῶν χωρῶν ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Τιμούρ κυριευθεῖσων.

Ὅκτὼ ἀνδραγαθήματα τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ ἀριθμοῦσιν οἱ ἱστορικοὶ γεγόμενα ἐντὸς ἐνὸς ἔτους.

1. Κατενίκησε τὸν Καραδεβλετσάχ, στρατηγὸν τοῦ Τιμούρ, καὶ ἐφόνευσεν αὐτόν.

2. Κατενίκησε καὶ διεσκόρπισε τὸν Κοβάδ ὀγλοῦ, στρατηγὸν ὡσαύτως τοῦ Τιμούρ.

3. Κατετρόπωσε τὸν Ἰνάλογλου, ἀρχηγὸν τῶν Γιουρκομένων, ἄγοντα 20,000 ἄνδρας· ὅλοι οὗτοι ἐφρονεύθησαν ἢ ἡτταλωτίσθησαν, ἐνῶ ἐκ τῶν Ὀθωμανῶν ἐτραυματίσθησαν δύο μόνον.

4. Ἐτρεψεν εἰς φυγὴν κατανικήσας τὸν Γικοζιέρ, ἀρχη-

γὼν ὡσαύτως τῶν Τουρκομένων, καὶ ἐλευθερώσας τὴν πολιορκουμένην ὑπ' αὐτῶν πόλιν Καραϊσάφ.

5. Κατετρόπωσε τὸν Τουρκομάνον Κιοπέκ.

6. Ἀξιολογώτατον ἀνδραγάθημα τοῦ Μωάμεθ ὑπῆρξεν ἡ πολιορκία τῆς Σεβαστείας ὅπου εἶχεν ἐγκλεισθῇ ὁ ἀρχιεπιστὴς Μεζίδ ὁ ἀνδρεῖος, ὅστις τέλος παρεδόθη τῷ Μωάμεθ καὶ κατετάχθη ὡς στρατηγὸς ἐν τῷ στρατῷ του, διακριθεὶς κατόπιν εἰς πολλὰς μάχας.

7. Ὁ Μωάμεθ προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ Τιμούρ νὰ μεταβῇ εἰς τὸ στρατόπεδόν του καὶ προσποιηθεὶς ὅτι ὑπακούει, ἐπροχώρησε διὰ τῆς Ἀμασείας καὶ ἐπετέθη κατὰ τοῦ μέλανος Ἰσά, στρατηγοῦ τοῦ Τιμούρ, τὸν ὅποιον κατενίκησε.

8. Τελευταῖον κατόρθωμα τοῦ Μωάμεθ ὑπῆρξεν ἡ κατατρόπωσις ὡσαύτως τοῦ Τχάχρου Σκουτσῆ ἐν Μικρῇ Ἀσίᾳ.

Ὁ Ἰσά, υἱὸς ὡσαύτως, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ, κατέφυγεν εἰς Προῦσαν καὶ προσεπάθει νὰ ἀνακηρυχθῇ Σουλτάνος τῆς Ἀνατολῆς. Μιμούμενος δὲ τὸν ἀδελφόν του Σουλεϊμάν συνωμολόγησε συνθήκην μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐνυμνεύθη τὴν θυγατέρα Ἰωάννου τοῦ Γουντερῆ. Ὁ Μωάμεθ μὴ ἀνεχόμενος τὴν διαγωγὴν τοῦ ἀδελφοῦ του Ἰσά ἐξεστράτευσεν κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν ἐνίκησεν ἐν Ἀγκύρᾳ· ὁ Ἰσά κατέφυγεν εἰς Εὐρώπην, ἀλλ' ὑπέικων εἰς τὰς συμβουλὰς τοῦ ἀδελφοῦ του Σουλεϊμάν ἐπέστρεψεν εἰς Ἀσίαν καὶ σχηματίσας στρατὸν ἐπολέμησεν ἐκ νέου κατὰ τοῦ Μωάμεθ, ἀλλὰ καὶ πάλιν νικηθεὶς κατέφυγεν εἰς τὸ ὄρος Ταῦρον καὶ ἐκεῖ ἀπέθανε μετὰ τινα χρόνον.

Μετὰ τὸν Ἰσά ἀνέστη ὁ Σουλεϊμάν ἰσχυρότερος ἀντίπαλος τοῦ Μωάμεθ μεταβὰς ἐξ Ἀδριανουπόλεως εἰς Προῦσαν ταύτην κυριεύσας σχεδὸν ἀμαχητὶ προεκήρυξεν ἑαυτὸν Σουλτάνον. Πολλὰί μάχαι μεγάλαι καὶ μικραὶ συνεκροτήθησαν μεταξύ τῶν δύο ἀδελφῶν Σουλεϊμάν καὶ Μωάμεθ ὡς καὶ τῶν στρατηγῶν αὐτῶν· τὰ δὲ ἀποτελέσματα αὐτῶν

ὕπῃρξαν ἄνευ σημασίας διότι ἄλλοτε μὲν ἐνίκα ὁ εἰς, ἄλλοτε δὲ ὁ ἄλλος.

Ὁ Μουσσᾶ, ὅστις διχτέλει αἰγυμάλωτος τοῦ Τιμούρ, ἡλευθερώθη λαθὼν καὶ τὸ λείψανον τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ, καὶ προσήλθε τῷ ἀδελφῷ Μωάμεθ. Σχηματίσας δὲ στρατὸν ἐκ Βουλγάρων καὶ Σέρβων ἐπολέμησε κατὰ τοῦ Σουλεϊμάν πλησίον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλὰ νικηθεὶς ἀπεχώρησεν εἰς τὸ ὕψος Αἰμον· σχηματίσας δὲ νέον στρατὸν ὥρμησεν ἐκίθεν καὶ ἐπολιόρκησε τὴν Ἀδριανούπολιν τῷ 1410 μ. Χ, ἢ 813 Ἑγείρας.

Ὁ Σουλεϊμάν, ὅστις εὐρίσκειτο ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, ὅχι μόνον δὲν ἤθελχε νὰ πιστεύσῃ εἰς τὴν εἰδήσιν τῆς ἀφίξεως τοῦ Μουσσᾶ ἀλλὰ καὶ ἀπέκοψε τὴν γενειάδα τοῦ Ἀζῆ τῶν Γικνιτσάρων διότι οὗτος τὸν παρεκίνηι ἀποτόμως εἰς ἀντίστασιν. Ἡ ὕβριστικότης αὐτῇ πρᾶξις παρώργισε τοὺς στρατιώτας οἵτινες ἀνοίξαντες τὰς πυλὰς παρέδωκαν τὴν πόλιν τῷ Μουσσᾶ. Ὁ δὲ Σουλεϊμάν ρεύγων εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐφρονέθη καθ' ὁδὸν ὑπὸ τινων στρατιωτῶν.

Ὁ ἡγεμονόπαις Σουλεϊμάν ἐπαινεῖται ὡς πρῶτος ὑποστηρίξας τοὺς ποιητὰς καὶ συντελέσας εἰς τὴν πρόσδον τῆς ποιήσεως παρὰ τοῖς Ὀθωμανοῖς.

Ὁ Σουλτανόπαις Μουσσᾶ, ὢν τὸν χαρακτῆρα ἐνεργητικὸς καὶ γενναῖος, ἐκήρυξε τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐπανέκτησε τὴν Θεσσαλονίκην καὶ πολλὰς παρὰ τὸν Στρυμόνα ποταμὸν πόλεις καὶ μετὰ ταῦτα ἐπολιόρκησε καὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ὁ αὐτοκράτωρ Ἐμμανουὴλ ἐπεκαλέσθη τὴν βοήθειαν τοῦ ἐν Ἀσίᾳ σουλτανόπαιδος Μωάμεθ, ἀλλὰ καὶ οὗτος ἐλθὼν δὲν ἠδυνήθη νὰ κατορθώσῃ μεγάλα πράγματα καὶ ἠναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Ἀσίαν, ἀλλ' ἀπὸ κατήρτισε πολυάριθμον στρατὸν καὶ ἐτακτοποίησε τὰ ἐν Ἀσίᾳ πράγματα, ἀπῆλθεν εἰς τὴν Εὐρώπην διανοούμενος νὰ ἀνακηρυχθῇ αὐτὸς Σουλτάνος τῶν τε ἐν Εὐρώπῃ καὶ Ἀσίᾳ ὀθωμανικῶν κτήσεων καὶ συγκεντρώσῃ οὕτω τὴν ὀθωμανικὴν αὐτοκρα-

τορίαν ἐκ νέου ἥτις ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ εἶχε κατατμηθῇ εἰς διέφορα μέρη.

Συνεννοούμενος δὲ κρυφίως καὶ μετὰ τῶν στρατηγῶν καὶ βέηδων τοῦ σουλτανόπαιδος Μουσσᾶ καὶ πρὸ πάντων μετὰ τοῦ γέροντος Ἐβρινόζ βέη ἐπροχώρησε μέχρι Φιλιππουπόλεως καταδιώκων τὸν ἀδελφόν του. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἡτομοῦλῃσαν καὶ συνετάχθησαν αὐτῷ ἄπκντες σχεδὸν οἱ στρατηγοὶ καὶ ἄξιωματικοὶ τοῦ ἀδελφοῦ του Μουσσᾶ, ἔμειναν δὲ μόνον πιστοὶ 7,000 Γιανίτσαροι μετὰ τριῶν ἄξιωματικῶν, τοῦ Ἀζάπ βέη, Μιχάλογλου καὶ Σιμαθνόγλου.

Ὁ Μωῦμεθ παρέταξε τὸν στρατὸν ἐν τῇ πεδιᾷ τοῦ Τοκμουρλῆ ἐν Θράκῃ, ὃ δὲ Μουσσᾶ κατήλθεν ἀπὸ τοῦ Αἰμου διὰ τῆς διόδου τοῦ Ἰχτιμὲν ἵνα συγκροτήσῃ ἀποφασιστικὴν μάχην. Ἐνῷ δὲ οἱ δύο στρατοὶ ἐμελλαν συγκρουσθῆναι, ὁ Χασάν, ἀγῆς τῶν Γιανιτσᾶρων, ὅστις εἶχεν αὐτομολήσῃ πρὸς τὸν Μωῦμεθ, ἐφώνησεν ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου πρὸς τοὺς Γιανιτσᾶρους τοῦ Μουσσᾶ προτρέπων αὐτοὺς νὰ προσέλθωσι παρ' αὐτῷ. Ἐγκαταλειφθεὶς δ' οὕτως ὁ Μουσσᾶ ἠθέλησε νὰ σωθῇ φεύγων εἰς Βλαχίαν, ἀλλὰ τῇ ἐπιούσῃ εὗρον τὸ πτωμά του ἐν τινι τέλματι, ὅπου εἶχεν ἀποθάνει πιθανῶς ἐνεκα κακουχιῶν.

Ταῦτα συνέβησαν τῷ 1413 μ. Χ. ἡ 816 Ἑγείρας.

Ἐκ τῶν τριῶν πιστῶν τοῦ Μουσσᾶ στρατηγῶν ὁ μὲν Ἀζάπ βέης ἔφυγεν εἰς Βλαχίαν, ὁ Μιχάλογλου ἐστάλη εἰς τὴν εἰρκτὴν τοῦ Τοκάτ ἐν Ἀσίᾳ, ὁ δὲ Βιδριδδὴν Σιμαθνόγλους ὅχι μόνον δὲν ἐτιμωρήθη, ἀλλ' ἐπειδὴ ἦτο σοφώτατος ἀνὴρ διωρίσθη καὶ πάλιν στρατοδίκης μετὰ πολλῶν τιμῶν καὶ δώρων.

Οὕτω μέινας μόνος ὁ Μωῦμεθ ἀνηγορεύθη Σουλτάνος τῶν Ὀθωμανῶν.

5^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ, ΜΩΑΜΕΘ Ο Α'.

(Ἐπικληθεὶς Τσελεπή).

Βασιλεύσας ὁκτώ ἔτη.

(*Ἔτος Ἐγείρας 816—824 ἢ 1413—1421 μ. Χ.)

Τὰ κυριώτερα συμβάντα τῆς βασιλείας ταύτης εἰσὶ τὰ ἑξῆς.
Ἐπανάστασις τοῦ πρίγκηπος τῆς Καραμανίας καὶ τοῦ Τζούνεϊδ, πρίγκηπος τῆς Σμύρνης.—Ναυμαχία ἐν Μαρμαρᾷ μεταξύ Βενετῶν καὶ Ὀθωμανῶν.—Πόλεμος μετὰ τῆς Οὐγγαρίας.—Ὁ ψευδοπροφήτης Μουσταφᾶ ἡ Διδὲ Σουλτάνος.—Μάχη ἐν Σέρραις.—Στάσις ὑπὲρ Μουσταφᾶ τινος ἀντικειμένου τὸν θρόνον.—Ὑποταγὴ τῆς Σερβίας, Βασνίας καὶ Βλαχίας.—Θάνατος τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ.—Πρόσδος τῶν ἐπιστημῶν καὶ γραμμάτων διαρκούσης τῆς βασιλείας αὐτοῦ.

Ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ ἐπεκλήθη Τσελεμπής, τουτέστι χαρίεις, καὶ πράγματι ἦν ἄξιος τοῦ ἑπωνύμου τούτου. Πρὶν ἢ ἀνέλθῃ εἰς τὸν θρόνον διεκρίθη (ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω) ἐπὶ ἀνδρείᾳ καὶ πολεμικῇ δόξῃ· ἦτο ὡραίος τὴν ὄψιν ἔχων ἐρυθρόλευκον τὴν χροαίν, μέλανας τοὺς ὀφθαλμούς, μελαίνας καὶ συνεχομένας τὰς ὀφρὺς, πώγωννα καὶ μύστακας πυκνοὺς καὶ μέλανας, μέτωπον πλατὺ, στήθος εὐρύ· ἐνεδύετο μετὰ κομψότητος καὶ φιλοκλήας, ἦτο δὲ καὶ ῥώμης σπανίας διακρινόμενος ὡς ἐπιτήδειος παλαιστής. Οἱ ἱστοριογράφοι Ὀθωμανοὶ τε καὶ ξένοι ἀνομολογοῦσι τὰς διαφόρους ἀρετὰς τοῦ Σουλτάνου τούτου, τὴν φιλάνθρωπίαν του, πρᾶξιν, γενναιοφυσίαν, εὐλικρίνειαν καὶ πίστιν εἰς τὰς φιλίας καὶ συμμαχίας του. Ἦτο κάτοχος ὡσαύτως μεγάλῃς σχετικῶς παιδείας καὶ δι' ὅλων τούτων τῶν ἀρετῶν κατώρθωσε νὰ μονιμοποιήσῃ καὶ αὐτὴς τὴν ὀθωμανικὴν αὐτοκρατορίαν, τὴν ὁποίαν διαφοροτρόπως εἶχον προσβάλλει οἱ Μογγόλοι καὶ Τάταροι· ὀθωμανὸς τις, μάλιστα ἱστοριογράφος, ὁμιλῶν περὶ τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ ἀποφαίνεται ὅτι οὗτος ἦν ἄλλος Νῶε σώσας ἀπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τῶν Τατάρων τὴν κιβωτὸν τοῦ κινδυνεύοντος κράτους.

Καὶ πρῶτον μὲν ἐδέχθη φιλοφρονέστατα τοὺς πρέσβεις τοῦ βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος Ἐμμανουὴλ πέμψαντος αὐτοὺς καὶ χάριν συγχαρητηρίων καὶ ὅπως ἀνανεώσωσι τὴν συνθήκην τῆς συμμαχίας καὶ ἐπιμαχίας. Τηρῶν δὲ ἀκριβῶς τὸν λόγον τοῦ ἀπέδωκεν εἰς τὸν αὐτοκράτορα πολλὰ φρούρια κείμενα ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου, τῆς Προποντίδος καὶ ἐν Μακεδονίᾳ, ἐν οἷς καὶ τὴν Θεσσαλονίκην. Ἀκολούθως ἐδέξατο τὰ συγχαρητήρια τῶν πρέσβων Οὐγγαρίας, Σερβίας, Βουλγαρίας, τοῦ δουκὸς τῶν Ἰωαννίνων, τοῦ δεσπότη τοῦ Λακεδαιμόνος καὶ τοῦ ἄρχοντος τῆς Ἀχαΐας καὶ ὑπεσχέθη αὐτοῖς εἰρήνην καὶ φιλίαν. Τὸ αὐτὸ ἐπραξε καὶ μετὰ τῶν Βενετῶν καὶ Ραγούζαιων. Ἀφ' οὗ δὲ οὕτως ἐτακτοποιήσας τὰς ὑποθέσεις τοῦ ἐν Εὐρώπῃ ἀνεχώρησεν εἰς Ἀδριανουπόλεως καὶ μετέβη εἰς Ἀσίαν ἵνα ὑποτάξῃ τοὺς ἐπαναστατήσαντας ἡγεμόνας τῆς Καρχαμανίας καὶ Σμύρνης.

Ὁ ἡγεμὼν τῆς Καρχαμανίας ἐπωφελοῦμενος τὰς διενέξεις τῶν δύο ἀδελφῶν Σουλτάνων Μουσσᾶ καὶ Μωάμεθ εἶχεν ἐπαναστατήσει καὶ προχωρήσας ἐπολιόρκησε τὴν Προῦσαν, μὴ δυνηθεὶς ὅμως νὰ κυριεύσῃ αὐτήν. Διότι ἐνῷ αὐτὸς μὲν προσεπᾶθει νὰ μετογετεύσῃ τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ Μπουνάρ μπασί ἐξ οὗ ὑδρεύετο ἡ Προῦσα ἵνα ἀναγκάσῃ τοὺς κατοίκους εἰς παράδοσιν καὶ παρεκωλύετο ὑπὸ τοῦ Ἀϊβᾶζ πασσᾶ, ἐπεφάνη ἡ μεγαλοπρεπὴς συνοδία ἣτις ἔφερε τὸν νεκρὸν τοῦ σουλτανόπαιδος Μουσσᾶ ἵνα κατατεθῇ ἐν τοῖς προγονικοῖς τόφοις. Ἐπὶ τῇ θέρῃ τῆς συνοδίας ταύτης κατελήφθη ὑπὸ μεγάλου φόβου, ὃ τε ἀντάρτης ἡγεμὼν καὶ οἱ τουρκομάχοι στρατιῶταί του καὶ ἔφυγον ἀμέσως· αἷτιον τῆς αἰφνιδίου φυγῆς ἀναφέρεται ἡ διαδοθεῖσα φήμη ὅτι κατόπιν τῆς ἐπικηδείου πομπῆς ἤρχετο μετὰ στρατοῦ καὶ ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ.

Ὅτε λοιπὸν ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ διέβη εἰς Ἀσίαν, μὴ εὐρὼν τὸν ἡγεμόνα τῆς Καρχαμανίας διευθύνθη εἰς Πέργαμον καὶ ἀφ' οὗ πρὸς τρεφε τὸν ἑτερον ἀντάρτην Τζούνειδ, ἡγεμόνα τῆς Σμύρνης, νὰ παραδοθῇ καὶ δὲν εἰσηκούσθη, ἐπο-

λιόρχησε τὴν τε Πέργαμον καὶ τὸ Νύμφαιον καὶ μετὰ τινὰ, ἐφρόδου, ἐκυρίευσεν τὰ φρούρια ταῦτα. Ἐκείθεν ἐπολιορκήσας τὴν Σμύρνην· τότε ἦλθον πρὸς αὐτὸν προσφέροντες εἰρήνην καὶ φιλίαν πλείστοι ἡγεμόνες Τουρκομάνοι τε καὶ Χριστιανοὶ ὡς καὶ οἱ τοῦ Κερμιάν, Μεντεσέ, Φωκκίας, Μιτυλήνης, Χίου καὶ Ἰωαννίνων· πάντας δὲ τοὺτους μετὰ πολλῶν τιμῶν ἐδέξατο.

Τὴν δεκάτην ἡμέραν τῆς πολιορκίας τῆς Σμύρνης ἐξῆλθον τῆς πόλεως ἡ μήτηρ, ἡ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα τοῦ Ἰζούνιδ καὶ ἄρῳ προσέπεσαν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Σουλτάνου ἠτήσαντο παρ' αὐτοῦ ἔλεος καὶ χάριν. Ὁ φιλάνθρωπος Σουλτάνος εἰσέκουσε τῆς παρκαλήτεως καὶ οὕτως εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. Τὰ τεῖχη καὶ οἱ πύργοι τῆς Σμύρνης κατηδαφίσθησαν· ὁ Ἰζούνιδ, μεσιτεία τῆς μητρὸς του, ἔτυχεν ἀμνηστείας καὶ ὑπεσχέθη ἐνόρκως τὴν ὑποταγὴν του. Ὁ Σουλτάνος ἐμπιστευθεὶς τὴν διαίκησιν τῆς Σμύρνης εἰς Ἀλέξανδρον τὸν Σισμάν, υἱὸν τοῦ βασιλέως τῆς Σερβίας Λαζάρου, πρεσβευσάσθαι νὰ ἐκστρατεύσῃ καὶ κατὰ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Καρχμανίας.

Καὶ πρῶτον τῷ 1414 μ. Χ. ἐκυρίευσεν διάφορα φρούρια τῆς Καρχμανίας, ἐν οἷς καὶ τὸ Ἰκόνιον, καὶ νικήσας τὸν ἀντάρτην ἡγεμόνα ἠνάγκασεν αὐτὸν εἰς εἰρήνην καὶ ὅρκους πανδήμους. Ὅλιγον μετὰ ταῦτα ὁ ἄπιστος ἡγεμὼν παρκαίνων τοὺς ὅρκους του ἐπεχείρησε καὶ αὐθις ἀνταρτικὰ κινήματα, ὃ δὲ μέγας Βεζύρης Βαγιαζίτ πασᾶς, ἐκστρατεύσας ἐνίκησεν αὐτὸν αἰχμαλωτίσας καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Μουσταφᾶ βέην. Ὁ αἰχμαλωτισθεὶς ἔχων τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ στήθους ἀπήγγειλεν ὅρκον ἱερὸν ὑποταγῆς καὶ φιλίας, ὃ δὲ Σουλτάνος συνεχώρησεν αὐτῷ δωρητάμενος ὅχι μόνον τύμπανον, σημαίας, ἵππους καὶ καμήλους ἀλλὰ καὶ ὑποσχεθεὶς ὅτι θὰ ἀπέδιδεν εἰς τὸν ἡγεμόνα τὰ κυριευθέντα φρούρια. Μόλις ὅμως ὁ Μουσταφᾶ βέης ἀνεχώρησεν ἐκ τοῦ ὀθωμανικοῦ στρατοπέδου παρέβη ἀμέσως τοὺς ὅρκους καὶ ἤρπασεν ἀγέλας ἵππων ἀνηκόντων τοῖς Ὀθωμανοῖς. Τότε δὲ ὁ

Σουλτάνος ἐκστρατεύσας ἐκυρίευσε καὶ αὖθις τὸ Ἰκόνιον καὶ ὁ μὲν ἡγεμὼν τῆς Καρχηναίας ἐρυγεν εἰς Κιλικίαν, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ καὶ ἐπὶ ὁρῶς Μουσταφᾶ βέης ἡταναστεύθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου, ὑπογράψας εἰρήνην καὶ λαθὼν εἰς κατοχὴν τοῦ κατὰ συγκατάθεσιν τὸ Ἰκόνιον.

Τῷ 1116 συνέβη ναυμαχία μεταξὺ τοῦ ὀθωμανικοῦ καὶ βενετικοῦ στόλου πλησίον τῆς Καλλιπόλεως· ὀθωμανὸς μὲν ναύαρχος ἦν ὁ Ἰζκλὶ βέης, βενετὸς δὲ ὁ Λορεδάνος. Ὁ ὀθωμανικὸς στόλος ἐκπορεύσας τὰς νήσους Ἀνδρον, Πάρον, Μῆλον καὶ λοιπὰς Κυκλάδας, εἶχεν ἀναπλευσθεῖς εἰς τὸν Ἑλλησπόντον· ὁ δὲ ὀθωμανὸς ναύαρχος ἡτοιμάζετο νὰ προσδύκῃ καὶ τὴν νήσον Εὐβοίαν, ὅτε ἐράκη εἰσερχόμενος εἰς τὸν Ἑλλησπόντον καὶ ὁ βενετικὸς στόλος. Ὁ Λορεδάνος διεμήνυσεν εἰς τὸν ὀθωμανὸν ναύαρχον ὅτι δὲν ἤρχετο μὲ ἐχθρικοὺς σκοποὺς καὶ ἐζήτησε συνέντευξιν ἣτις ἐγένετο, καὶ ἀντηλλάχθησαν ὑποσχέσεις φιλίας· ἀλλὰ μετὰ τινος ἡμέρας οἱ Βενετοὶ γενόμενοι ἀπακτητικώτεροι ἠνέγκασαν τοὺς ὀθωμανοὺς εἰς ναυμαχίαν τὴν ἀποτέλεσμα τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν ἀμείδιτον.

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ προσερχόμενος συνειτρώς καὶ μετὰ διπλωματικῆς δεξιότητος ἠΐχτο μακρὰς ἀλληλογραφίας μετὰ τῶν διαφόρων ἀσιατικῶν ἡγεμόνων, αἵτινες φιλονεικοῦντες πρὸς ἀλλήλους ἐπέζητουν ἀπαντες τὴν φιλίαν αὐτοῦ, καὶ οὕτως οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἠδυνήθη νὰ βλάψῃ τὰς ἐν Ἀσίᾳ ὀθωμανικὰς χώρας καὶ νὰ διαταράξῃ τὴν ἡσυχίαν.

Τῷ αὐτῷ ἔτει οἱ ὀθωμανοὶ ἐξεστράτευσαν κατὰ τῆς Οὐγγαρίας, διότι ὁ βασιλεὺς αὐτῆς Σιγισμούνδος διελθὼν τὸν Δούναβιν ἐπροχώρησε μέχρι Σοφίας. Πολλὰί μάχαι συνέβησαν μεταξὺ τῶν δύο στρατῶν εἰς διάφορα μέρη καὶ ἐπὶ τέλους ἐγένετο εἰρήνη. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὁ Σουλτάνος ἔκτισε καὶ τὸ πρὸς τὸν Δούναβιν φρούριον Γιέρκισι τὸ ὁποῖον κατὰ παραφθορὰν ὠνομάσθη κατόπιν Γιούργεβιν διατηρούμενον μέχρι σήμερον.

(ΕΠΙΤΟΜ. ΒΙΟΓΡΑΦ. ΙΣΤΟΡΙΑ)

4.

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέροιας

Μετὰ ταῦτα διχῶς εἰς Ἀσίαν καὶ συνομολογήσας σύμβασιν μετὰ τοῦ Ἰσπενδιάρ, δεσπότου τῆς Σινώπης, παρενοχλουμένου ἀκαταπαύστως ὑπὸ τῶν Τατάρων, ἔλαθεν ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν του τὰς πόλεις Γάγγραν, Κασταμονὴν καὶ τὴν παρακειμένην μεταλλοῦχον χώραν καὶ πρὸς ἐξασφάλισίν του παρέλαθεν ὡς ἑμπερὸν καὶ τὸν υἱὸν τοῦ Ἰσπενδιάρ Κασσίμ βέην ἵνα ὑπηρετῇ διαρκῶς ἐν τῇ ὀθωμανικῇ διοικήσει. Ταυτοχρόνως ἐκυριεύθησαν καὶ αἱ πόλεις Ἀμισὸς ἡ Σαμψοῦς καὶ Τζανίκ. Ἐκείθεν ἐπιστρέφων εἰς Προῦσαν συνήντησε καθ' ὁδὸν φυλὴν ταταρικὴν τὴν ὑποίαν ἀπόκτισεν εἰς Εὐρώπην πλησίον τῆς Φιλιππουπόλεως, ἐπὶ σκοπῷ ὅπως ἀπαλλάξῃ τὰς ἀσιατικὰς κτήσεις του ἀπὸ τοιούτων ἀνθρώπων οἵτινες οὐδέποτε ἡσυχάζον. Μέχρι σήμερον ὀνομάζεται Τατάρ παζαρτζίκ ἡ κωμόπολις τὴν ὑποίαν κατόκησαν οἱ Τάταροι οὗτοι· ὁ ἀρχηγὸς δ' αὐτῶν τότε ἐκαλεῖτο Μινέτ βέης.

Εἶδομεν ἐν προηγουμένῳ φύλλῳ ὅτι ὁ Βιδρεδδὴν Σιμάβογλου, εἰς τῶν πιστῶν θεραπόντων τοῦ σουλτανόπαιδος Μουσσᾶ, οὐ μόνον δὲν ἐτιμωρήθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Μωῆ-μεθ, ἀλλ' ὡς σορὸς ἀνὴρ ἐτιμώρη διὰ δώρων καὶ διετηρήθη ἐν τῇ θέσει τοῦ ἱεροδικαστοῦ καὶ στρατοδίκου. Οὗτος διατρίβων ἐν Νικαίᾳ ἐσκέφθη νὰ διοργανίσῃ ἐπανάστασιν κατὰ τοῦ εὐεργέτου του καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἠθέλησε νὰ δελεάσῃ τὸν λαὸν διὰ νέας διδασκαλίας θρησκευτικῆς. Πραγματοῦν δὲ ὡς συνεργόν του, ἵνα μὴ φαίνεται ὁ ἴδιος, τοιχομαζώνον τινα κοινὸν καὶ χυδαῖον ἄνθρωπον, ἀπεκάλεσεν αὐτὸν Βορεκλητζέ Μουσταφᾶ, τὸν διώρισε τοποτηρητὴν του καὶ τὸ παρήγγειλε νὰ διχῶσθαι τὴν νέαν δῆθεν θρησκείαν.

Ὁ Σουλτάνος Μωῆμεθ διέταξε τὸν Σισμάν, διοικητὴν τῆς ἐπαρχίας Σαρουχάν, νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῶν αἰρετικῶν, ἀλλ' οὗτος ἀπέτυχε φονευθεὶς ἐν τῇ μάχῃ· τὴν αὐτὴν δια-αγὴν ἔλαθε κατόπιν καὶ ὁ νέος διοικητὴς τοῦ Σαρουχάν, ἀλλὰ καὶ οὗτος ἀπέτυχε. Τότε ὁ Μουράτ ἐφέντης,

δωδεκαετής υἱὸς τοῦ Σουλτάνου, διωρίσθη διοικητὴς Ἀμασείας καὶ ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν γηραιὸν καὶ πολεμικώτατον μέγαν Βεζύρην Βαγιαζίτ πασᾶν ἐξεστράτευσε μετὰ πολλῆς δυνάμεως κατὰ τῶν αἰρετικῶν.

Ὁ Βορεκλιτζὲ Μουσταφᾶς ὀνομασθεὶς καὶ Δεδὲ Σουλτάν, ἄγων ὑπὲρ τὰς 10,000 μχητῶν, συνεπλάκη μετὰ τοῦ στρατοῦ τοῦ σουλτανόπαιδος Μουράτ καὶ μετὰ πεισματωδеспτάτην καὶ αἱματηρὰν μάχην κατενικήθη· συλληφθεὶς αἰχμάλωτος ἤχθη εἰς Ἑφεσον ὅπου προσεκλήθη νὰ ἀπαρνηθῇ τὸ νέον δόγμα καὶ νὰ τύχῃ ἀμνηστίας καὶ συγγνώμης. Ἀρνηθεὶς νὰ ὑπακούσῃ, ἀπεκεραλίσθη· τὰ αὐτὰ ἔπαθον καὶ οἱ συλληφθέντες ὀπχοὶ τοῦ.

Οἱ ἐπιζήσαντες ὀπαδοὶ τῆς νέας αἰρέσεως, μακρὰν τοῦ νὰ ἡσυχάσωσι, συνετάχθησαν μετὰ τοῦ Βιδρεδδὶν Σιμάβογλου, ὅστις μεταβὰς εἰς Μακεδονίαν ἐκήρυττε τὸ νέον δόγμα καὶ πολλοὺς ἐπροσηλύτιζεν. Ὁ Σουλτάνος Μουράτ μετὰ τοῦ Βαγιαζίτ πασᾶ διαβάντες εἰς Εὐρώπην συνήντησαν τὸν Βιδρεδδὶν πλησίον τῶν Σερρῶν ὅπου κατανικήσαντες καὶ συλλαβόντες αὐτὸν αἰχμάλωτον τὸν ἀπηγχόνισαν, καίτοι διεκρίνετο ὡς ἀνὴρ σοφός, νομομαθὴς καὶ μεγιστὰν τῆς αὐτοκρατορίας. Τὴν τῆς καταδίκης ἀπόφασιν ἡ φρεσὶν ἐξέδωκεν ὁ νομομαθὴς Πέρσης Μιθλανά Σαίτ.

Μόλις κατεστάλη ἡ θρησκευτικὴ αὕτη ἐπανάστασις, ἀνεφύη ἐτέρα πολιτικὴν ἔχουσα χαρακτῆρα.

Μουσταφᾶς τις ἀνεφάνη λέγων ἑαυτὸν υἱὸν τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ καὶ ἀδελφὸν πρεσβύτερον τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ, περὶ τοῦ ὁποῖου εἶπομεν ὅτι ἐφρονεύθη ἐν τῇ παρὰ τὴν Ἀγκυραν μεγάλη μάχῃ μετὰ τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ καὶ τοῦ Τιμούρ, καὶ οὗτινος τὸ πτώμα δὲν εἶχεν εὑρεθῇ. Ἐκ τῶν ιστοριογράφων ἄλλοι μὲν παραδέχονται ὅτι ὁ Μουσταφᾶς οὗτος ἦτο πράγματι ὁ υἱὸς τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ, ἄλλοι δὲ χαρακτηρίζουσιν αὐτὸν ὡς ἀγύρτην καὶ ἀπατεῶνα. Ὅπως δὴ ποτε ὁ ἀντίζηλος οὗτος τοῦ θρόνου εὗρε συμμάχους καὶ βοηθοὺς ὅχι μόνον τὸν ἡγεμόνα τῆς Βλα-

χίας, ἀλλὰ καὶ τὸν Τζούνειδ καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν στρατηγῶν Τιμουρτάς καὶ Ἐβρενός. Ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ ἐκστρεψάσας ἐνίκησε τὸν Μουσταφᾶ καὶ Τζούνειδ παρὰ τὴν Θεσσαλονίκην· οἱ δὲ δύο ἀντάρται κατέφυγον εἰς τὴν πόλιν τῆς ὑποίας διοικητὴς ἦτο ὁ Δημήτριος Λάσκαρις Λεοντάριος.

Ὁ Σουλτάνος ἀπήτησε τὴν παράδοσιν τῶν φυγάδων ἄλλ· ὁ διοικητὴς ἤρνηθη νὰ πράξῃ τοῦτο ἄνευ διαταγῆς τοῦ βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος Ἐμμανουήλ τοῦ Παλαιολόγου. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ αὐτοκράτωρ ἀπήντησεν ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ παραβίβῃ τὴν ἱερότητα τοῦ αἵματος καὶ παραδώσῃ τοὺς φυγάδας, ὁ Σουλτάνος συγκατετέθη ὅπως ὑπογράψῃ ὁ αὐτοκράτωρ ἑνορκὸν σύμβαιον δυνάμει τῆς ὑποίας ὑπεχρεοῦτο νὰ περιορίσῃ ἐν τῇ φυλακῇ ἰσοβίως τὸν τε Μουσταφᾶ καὶ Τζούνειδ. Ἡ συνθήκη αὕτη ὑπεγράφη μέσον τοῦ διερμηνέως τοῦ αὐτοκράτορος, Θεοδώρου Κόρακος, ὅστις τασαύτην εἶχεν ἀποκτήσῃ ἐπιτροπὴν ὥστε καὶ συνεδεῖπνε μετὰ τοῦ Σουλτάνου. Οἱ δύο φυγάδες ἐστάλησαν εἰς τὴν νῆσον Λήμνον καὶ ἐφυλάσσοντο αὐστηρῶς ἐν τῷ ἐκεῖ μοναστηρίῳ τῆς Θεοτόκου. Πρὸς τιμωρίαν δὲ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας τοῦ βοηθήσαντος τῷ Μουσταφᾶ, ὁ Σουλτάνος ὑπέταξε τὴν Βοσνίαν, Σερβίαν καὶ Βλαχίαν.

Μετὰ ταῦτα ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ ἐπεσκέφθη ἐπὶ τοῦ Βοσπόρου καὶ τὸν αὐτοκράτορα τῶν Βυζαντινῶν Ἐμμανουήλ. Ὁ αὐτοκράτωρ ἐπεμψε πρὸς ὑποδοχὴν αὐτοῦ τὸν Δημήτριον Λεοντάριον καὶ Ἐμμανουήλ Καντακουζηνόν μετὰ πολλῶν ἀρχόντων, στρατιωτῶν καὶ βασιλικῶν δώρων· οὗτοι ὑποδεξάμενοι αὐτὸν ἐκτὸς τῆς πόλεως προέπεμψαν μέχοι Διπλοκιοίου (Βεσίκ-τάς). Ἐκεῖθεν ἐπεβίβασαν αὐτὸν ἐπὶ τριήρεως πολυτελεστάτης, ἐνῶ ἐν ἐτέρᾳ εὑρίσκετο ὁ αὐτοκράτωρ Παλαιολόγος μετὰ τῶν υἱῶν του· αἱ δὲ δύο τριήρεις ἐτλεον παρπληλῆλως ἢ μία πλησίον τῆς ἄλλης, οἱ δὲ δύο αὐτοκράτορες ἐχειρετῶντο καὶ συνωμίλουν φιλικώτα· οὕτως ἐφθασαν μέχρι Χρυσουπόλεως καὶ ὁ μὲν Σουλτά-

νος Μωάμεθ ἀπέβη εἰς τὴν ξηρὴν δειπνήσας ἐν πολυτελει-
στάτῃ σκηνῇ· ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἐδείπνει ἐν τῇ τριήρει του
παρὰ τὴν παραλίαν χαιρετῶν καὶ ἀντιχαιρετῶμενος ὑπὸ
τοῦ Σουλτάνου. Μετὰ τὸ δεῖπνον ἀπεχωρίσθησαν καὶ ὁ μὲν
αὐτοκράτωρ ἐπανῆλθεν εἰς Κωνσταντινουπόλιν, ὁ δὲ Σουλ-
τάνος ἰππεύσας μετέβη εἰς Νικομήδειαν.

Κατὰ τὸ ἐπὶ ἔαρ 1421 μ. Χ. ἢ 824 Ἑγείρας ὁ Σουλ-
τάνος ἐπανῆλθε διὰ Καλλιπόλεως εἰς Ἀδριανουπόλιν. Τρεῖς
ἡμέρας μετὰ τὴν ἔρξιν του παθὼν ὑπὸ ἡμιπληζίας ἔπεσεν
ἀπὸ τοῦ ἵππου· προΐδων δὲ τὸν θάνατόν του, παρήγγειλε
τῷ μεγάλῳ Βεζύρῃ καὶ τισι πιστοῖς αὐτοῦ ὑπηρεταῖς νὰ
ἀποκρύψωσι τὸν θάνατόν του μέχρι οὗ ρηθῇ ἐξ Ἀμ-
μασίας ὁ υἱὸς του Μουράτ ἐρέντης· τοῦτο καὶ ἐγένετο.

Δύω ἡμέρας μετὰ τὸ πᾶθμα, ὁ Σουλτάνος ἐτελεύτησεν.

Οἱ δύο Βεζύροι Βαγιαζίτ καὶ Ἰβραὶμ πρὸς μὲν τὸν Μου-
ράτ ἐφέστην ἐπεμψαν ἀγγελιαφόρον προσκαλοῦντες αὐτόν
εἰς Ἀδριανουπόλιν, συνεννοηθέντες δὲ συνεκάλουν τακτικῶς
τὸ συμβούλιον (διβάνιον) καὶ ἐξετέλουν τὰς ὑποθέσεις τοῦ
κράτους ὡς εἰ ἔξῃ ὁ Σουλτάνος· οὕτω δὲ ἐπὶ τεσσαράκοντα
ἡμέρας διὰ διαφόρων τεχνασμάτων ἀπέκρυψαν τὸν θάνατον
αὐτοῦ ἕως οὗ ὁ Μουράτ ἐρέντης φθῇ εἰς Προῦσαν ἀνεκη-
ρύχθη Σουλτάνος καὶ διέταξε τὴν ἐξ Ἀδριανουπόλεως εἰς
Προύσαν μετακόμισιν τοῦ νεκροῦ ἐν μεγάλῃ πομπῇ.

Ἡ βασιλεία τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ ὑπῆρξεν ἐνδοξος καὶ
ἀρίστη. Ἀφοῦ ἐξησφάλισε τὴν ἡσυχίαν καὶ εὐημερίαν τοῦ
κράτους ἐν τε Ἀσίᾳ καὶ Εὐρώπῃ, ἡσχολήθη εἰς ἀνεγέρσεις
μεγαλοπρεπῶν οἰκοδομῶν καὶ εἰς τὴν ἐμψύχωσιν τῶν γραμ-
μάτων καὶ τῶν ἐπιστημῶν. Ἀπετελείωσεν ἐν μὲν Προῦσῃ
τὸ μέγα τέμενος ὑπερ ἥρξατο ἐπὶ τοῦ πάππου του Σουλτά-
νου Μουράτ καὶ ἐξηκολούθησε κτιζόμενον ἐπὶ τοῦ πατρὸς
του Σουλτάνου Βαγιαζίτ, ἐν δὲ Ἀδριανουπόλει ὡσαύτως ἀ-
πεπεράτωσε τὸ τέμενος ὑπερ εἶχον ἀρχίσει οἱ ἀδελφοὶ
του Σουλεϊμάν καὶ Μουσσά. Ἐκτὸς δ' αὐτῶν ὠκοδόμησε
καὶ τὸ ἴδιόν του τέμενος ἐν Ἀδριανουπόλει ὀνόματι Γιε-

σίλ ἱμαρέτ (πράσινον ἱδρυμα) δαπανήσας 40,000 δουκάτα.

Ἐπὶ τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ ἤρξατο τὸ πρῶτον ἡ εἰς Μέκκαν ἀποστολὴ πλουσίων δώρων κατ' ἔτος, ἔθιμον τελοῦμενον μέχρι σήμερον. Πλείστοι ἄνδρες νομομαθεῖς, φιλόσοφοι, φιλόλογοι καὶ ποιηταὶ ὑπεστηρίχθησαν ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐλάμπρυναν τὴν βασιλείαν του.

6^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ, ΜΟΥΡΑΤ Ο Β'.

Βασιλεύσας 50 ἔτη.

(Ἔτος Ἐγείρας 824—854 ἢ 1421—1451 μ. Χ.)

Τὰ κυριώτερα συμβάντα τῆς βασιλείας ταύτης εἰσὶ τὰ ἑξῆς.

Ἀπελευθέρωσις τῶν ἐν Ἀθήνῃ κρατουμένων Μουσταφᾶ καὶ Τζούνηδ.
— Πολιορκία τῆς Κωνσταντινουπόλεως. — Ὑποταγὴ τῶν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ τουρκικῶν κρατειδίων. — Πόλεμος μετὰ τῆς Οὐγγαρίας. — Πολιορκία τῆς Θεσσαλονίκης. — Διάρροι ἐκστρατεῖαι. — Συμμαχία μετὰ τῆς Πολωνίας. — Ἐμφάνισις Οὐνιάδου Κορβέν. — Πολιορκία τοῦ Βελιγραδίου. — Εἰρήνη ἐν Σκεπιδίῳ. — Θάνατος τοῦ Ἀλαεδίν, πρωτοτόκου υἱοῦ τοῦ Σουλτάνου Μουράτ. — Παραίτησις τοῦ Σουλτάνου. — Μάχη ἐν Βάρνη. — Ἐπάνοδος τοῦ Σουλτάνου. — Στάσις τῶν Γιαντισκάρων. — Ἐκστρατεία εἰς Πελοπόννησον ἢ Μωρέαν. — Πόλεμος ἐν Ἀλβανίᾳ. — Ἰσκανδέρ βέης. — Μάχη ἐν Κοσσυφοπέδιῳ. — Πολιορκία τῆς Κρόας. — Θάνατος τοῦ Σουλτάνου Μουράτ. — Ἰδρύματα καὶ πράξεις αὐτοῦ.

Δεκαοκταετῆς τὴν ἡλικίαν ὁ Σουλτάνος Μουράτ ἀνῆλθε τὸν θρόνον καὶ περιέζωσθη τὴν σπᾶθην ἐν Προύση ὑπὸ τοῦ μεγάλου σέχη τῆς Βουχάρας, γαμβροῦ τοῦ πάππου του Σουλτάνου Βαγιαζίτ. Ἀπέστειλε δὲ πρέσβεις εἰς Ἀσίαν καὶ Κωνσταντινούπολιν ἀναγγέλλων τὴν ἀνάρρησίν του, καὶ συνωμολόγησε πενταετὴ ἀνακωχὴν ὅπλων μετὰ τῆς Οὐγγαρίας, ἐνορκον δὲ εἰρήνην μετὰ τῆς Καραμανίας.

Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἐμμανουήλ ὁ Παλαιολόγος ἵνα φέρῃ ἀντιπερισπασμούς τῷ νέῳ Σουλτάνῳ, διέταξε νὰ ἐλευθερωθῶσιν ὁ Μουσταφᾶς, υἱὸς δῆθεν τοῦ

Σουλτάνου Βαγιαζίτ, καὶ ὁ στρατηγὸς Τζούνεϊδ, οὔτινες ἐκρατοῦντο ἐν Ἀθήνῃ.

Ἀπελευθερωθεὶς ὁ Μουσταφᾶς ὑπέγραψε συνθήκην μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος Ἐμμανουήλ, διὰ τῆς ὁποίας ὑπεχρεοῦτο νὰ ἀποδώσῃ εἰς αὐτόν, μετὰ τὴν ἐπιτυχίαν, τὴν Καλλιπόλιν καὶ τὰς πόλεις Θέρκης, Βιθυνίας καὶ Μυύρης Θαλάσσης. Μετὰ ταῦτα ὁ Μουσταφᾶς καὶ ὁ Τζούνεϊδ ἔχοντες μετ' αὐτῶν καὶ τὸν βυζαντινὸν στρατηγὸν Δημήτριον Λεοντάριον διηυθύνθησαν κατ' ἀρχάς κατὰ τῆς Καλλιπόλεως· καὶ ἡ μὲν πόλις παρεδόθη ἀμέσως, τὸ δὲ φρούριον ἀντίστη. Δημήτριος ὁ Λεοντᾶριος ἀνέλαβε τὴν πολιορκίαν τοῦ φρουρίου, οἱ δὲ ἀντίρρτοι προχωρήσαντες εἰς Μακεδονίαν εὗρον πολλοὺς ὁπαδοὺς καὶ τοὺς πλουσιωτέρους γαιοκτῆμονας καὶ κατάρτισαντες πολυάριθμον στρατὸν ἐξεστράτευσαν κατὰ τοῦ στρατοῦ τοῦ Σουλτάνου Μουράτ. Ὁ μέγας Βεζύρης Βαγιαζίτ πασᾶς ἄγων 30,000 ἄνδρας συνήντησε τοὺς ἐχθροὺς πλησίον τῆς Ἀδριανουπόλεως· ἀλλὰ πρὶν ἢ συγκροτηθῇ ἡ μάχη ὁ Μουσταφᾶς ἐφώνησε πρὸς τοὺς στρατιώτας προτρέπων αὐτοὺς νὰ ἐνωθῶσι μετ' αὐτοῦ· παρ' ἐλπίδα πράγματι οἱ στρατιῶται σύμπαντες ἠνώθησαν μετὰ τοῦ Μουσταφᾶ, ὁ δὲ Βαγιαζίτ πασᾶς καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Χαμζή βέης συνελήφθησαν καὶ ἐδραμεύθησαν· καὶ ὁ μὲν Βαγιαζίτ πασᾶς ἀπικεφαλίσθη, ὁ δὲ Χαμζή βέης ἡμνηστεύθη.

Μετὰ τὴν νίκην ταύτην ὁ Μουσταφᾶς καὶ ὁ Τζούνεϊδ ἐπροχώρησαν πρὸς τὴν Καλλιπόλιν τῆς ὁποίας τὸ φρούριον εἶχε παραδοθῇ ἐν τῷ μεταξὺ εἰς Δημήτριον τὸν Λεοντᾶριον. Ἀλλ' ὁ Μουσταφᾶς παραβαίνων τὰς ὑποσχέσεις τοῦ ἔλαθεν ὑπὸ τὴν κατοχὴν τοῦ τῷ φρουρίου· ὁ δὲ Δημήτριος ἀνεχώρησεν εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Ὁ Σουλτάνος Μουράτ ἐπεμψε καὶ πάλιν πρεσβεῖαν εἰς τὸν αὐτοκράτορα τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἐμμανουήλ αἰτούμενος τὴν συμμαχίαν τοῦ κατὰ τοῦ Μουσταφᾶ· ἀλλ' ὁ αὐτοκράτωρ ἐπέμεινεν εἰς τὴν ἀπαίτησιν νὰ τῷ παραδοθῶ-

σιν οἱ δύο νεώτεροι ἀδελφοὶ τοῦ Σουλτάνου· τοῦτο δὲν ἐγένετο, ὁ δὲ Σουλτάνος ἐπέτυχε τὴν βοήθειαν τῶν Γενουησίων, ἀπαλλάξας αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ φόβου ὃν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἐπλήρωνον διὰ τὰ ἐκμεταλλεύοντα τὰ μεταλλεῖα τῆς στυπτηρίας τὰ ὁποῖα εὗρισκοντο πλησίον τῆς Φωκκίας ἀπέναντι τῆς Μιτυλήνης.

Ὁ Μουσταφᾶς παρκαίνουμένος ὑπὸ τοῦ Τζούνειδ διήλθεν εἰς Ἀσίαν ὅπου ὁ Σουλτάνος Μουράτ παρεσκευάζετο νὰ τὸν πολεμήσῃ, ἔχων στρατηγούς τοὺς υἱοὺς τοῦ Τιμουρτάς, Ἀλῆ, Ὁμέρ καὶ Οὐρούτζ βέηδας, κατὰ συμβουλήν τῶν ὁποίων ἀπληθύνεωσεν καὶ τὸν Μιχάλογλου ὅστις ἐκρατεῖτο δέσμιος ἐν Τοκάτ, ὡς εἶδομεν προηγουμένως. Οἱ δύο στρατοὶ εὗρισκοντο πλησίον ἀλλήλων παρὰ τὸν Ρυνδακὸν ποταμόν· ὁ δὲ Μιχάλογλου, ὅστις ἀπῆλκε μεγάλῃς ὑπολήψεως καὶ ἀγάπῃς ἀπὸ μέρους τῶν ἱππέων (ἀκιντζίδων) οἵτινες ἦσαν μετὰ τοῦ Μουσταφᾶ, ἐρώνησε πρὸς αὐτοὺς ἐν καιρῷ νυκτὸς προσκαλῶν νὰ αὐτομολήσωσι πρὸς τὸν Σουλτάνον Μουράτ. Οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἱππέων ἅμα ἤκουσαν τὴν φωνὴν τοῦ Μιχάλογλου, τὸν ὁποῖον ἐνόμιζον πρὸ πολλοῦ ἀποθανόντα, καὶ αὐτομολήσαν ἁμέσως. Ἐκ τοῦ στρατοῦ τοῦ Μουσταφᾶ οἱ ἀζβοὶ ἢ πεζοὶ περὶ τὰς 5000 προσεπλάθησαν διὰ νυκτὸς νὰ περάσωσι τὸν ποταμόν ἀλλ' ἅμα διήλθον, 2000 Γικνίτσχοι τοῦ Σουλτάνου Μουράτ ἐνεδρεύοντες ἐπέπεσον κατ' αὐτῶν καὶ κατέσφαξαν ἅπαντας. Ταυτοχρόνως ὁ Ἀούρ πασσᾶς διενεόθη νὰ προσελκύσῃ εἰς τὴν μερίδα τοῦ Σουλτάνου Μουράτ καὶ τὸν Τζούνειδ ὅστις ἦτο ἡ ψυχὴ τοῦ στρατοῦ τοῦ Μουσταφᾶ. Ἐπεμψε δὲ πρὸς αὐτὸν τὸν Χαμζά βέην μετ' ἐπιστολῆς ἐν ᾗ τῷ ὑπέσχετο τὴν διοίκησιν τοῦ Ἀϊδινίου ἐὰν ἤθελε στέρξει νὰ ἐγκαταλίπῃ τὸν Μουσταφᾶν. Ὁ Τζούνειδ ἐδέχθη τὴν πρότασιν καὶ διὰ νυκτὸς παραλαβὼν 70 στρατιώτας καὶ τὰ μᾶλλον βαρύτιμα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ σκευῆ ἀνεχώρησε διευθυνόμενος εἰς τὸ Ἀϊδίν. Τῇ πρωΐᾳ οἱ στρατιῶται, μαθόντες τὴν φυγὴν τοῦ Τζούνειδ, ἐκυριεύθησαν ὑπὸ μεγάλῳ φόβῳ καὶ ἐτράπησαν καὶ αὐτοὶ

εἰς φυγὴν διευθυνόμενοι εἰς Ἀχμψακόν. Ὁ Μουσταφᾶς καταδιωκόμενος ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Μουράτ διήλθεν εἰς Καλλιπόλιν καὶ προσεπᾶθει νὰ περισυναχθῇ τὸν διασκορπισθέντα στρατὸν. Ὁ Ἀδὸρνος, ἄρχων τῶν Γενοικητῶν καὶ σύμμαχος τοῦ Σουλτάνου, ἐπρόσθασε μὲ 20 πλοῖα, ἀπεβίβασε 2,000 στρατιώτας καὶ διεσκορπίσεν ὁλοτελῶς τὸν στρατὸν τοῦ Μουσταφᾶ. Καὶ οὗτος μὲν ἔφυγεν εἰς Ἀδριανούπολιν, ἔλαβε πᾶν ὅ,τι πολύτιμον ἤδυνήθη ἐκ τοῦ θησαυροφυλακείου καὶ διηυθύνθη εἰς Βλαχίαν· ὁ δὲ Σουλτάνος διέβη μετὰ τοῦ στρατοῦ του εἰς Καλλιπόλιν, διεσκορπίσε πάντας τοὺς ἐναπολειφθέντας στρατιώτας τοῦ Μουσταφᾶ, καὶ συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Ἀδὸρνου καὶ τῶν στρατιωτῶν αὐτοῦ ἔφθασεν εἰς Ἀδριανούπολιν, ὅπου ἔτυχε λαμπρῶς ὑποδοχῆς. Παρχωρήσας πλείστα δῶρα τῷ Ἀδὸρνῳ καὶ φιλοφρονητικώτατα περιποιηθεὶς τὸν ἀπέλυσε.

Ὁ Μουσταφᾶς καθ' ὁδὸν καταδιωκόμενος ἐδωμεύθη ὑπὸ τῶν ἰδίων του συντρόφων καὶ ἀπαχθεὶς εἰς Ἀδριανούπολιν ἐφυλακίσθη κατὰ διαταγὴν τοῦ Σουλτάνου ἐν τινι πύργῳ τῆς πόλεως ὅπου μετ' ὀλίγον ἀπέθανεν.

Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἐμμανουὴλ ἰδὼν ἀποτυχούσαν τὴν ἀντικρίαν τοῦ Μουσταφᾶ, ἐπέμψε πρέσβεις πρὸς τὸν Σουλτάνον Μουράτ ἵνα δικαιολογηθῇ διὰ τὴν δικηγωγίαν του· ἀλλ' ὁ Σουλτάνος τοὺς μὲν πρέσβεις ἀπέπεμψεν, ἡτοιμάζετο δὲ νὰ πολιορκήσῃ τὴν Κωνσταντινούπολιν. Οὕτω τῇ 10 ἰουνίου 1422 πρῶτος ἐφθασεν ὑπὸ τὰ τεῖχη τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὁ Μιχὴλ βέης μετὰ 10 χιλ. ἱππέων, μετὰ δέκα δὲ ἡμέρας ἐφθασε καὶ ὁ λοιπὸς ὀθωμανικὸς στρατός. Ὁ Σουλτάνος διέταξε τὴν κατασκευὴν πλείστων πολιορκητικῶν ἔργων, χαρκαωμάτων καὶ ἄλλων διαφορῶν μηχανημάτων. Ἡμέρα τῆς γενικῆς ἐφόδου ὠρίσθη ἡ 24 αὐγούστου ἡμέρα δευτέρα. Οἱ τε πολιορκοῦντες καὶ οἱ πολιορκούμενοι ἐδείξαν μεγίστην ἀνδρείαν. Ἐνῷ δὲ ἐμάχοντο, ἐσπέρας πλέον οὐσης, αἴφνης οἱ Ὀθωμανοὶ ἤρξαντο ἀναχωροῦντες μετὰ σπουδῆς παραιτούμενοι τῆς πολιορκίας.

Αίτιον τῆς αἰρωνίδου ταύτης ἀποχωρήσεως τοῦ Σουλτάνου ἐστὶν ὅτι οὗτος εἶχε μάθει ὅτι ὁ νεώτερος ἀδελφός του Μουσταφᾶς, δεκατριετὴς τὴν ἡλικίαν, καὶ ὀδηγούμενος ὑπὸ τοῦ οἰνοχόου Ἑλίας, ἐπανεστάτης καὶ κατέλαβε τὴν Νικαίαν. Ὁ Σουλτάνος Μουράτ κανόνισας τὰ ἐν Εὐρώπῃ πράγματα διήλθεν εἰς Ἀσίαν καὶ ὑποσχεθεὶς τὴν διοίκησιν τῆς Ἀνατολῆς εἰς τὸν οἰνοχόον Ἑλία, ἐξησφάλισε τὴν παράδοσιν τοῦ Μουσταφᾶ. Πράγματι δὲ ὁ Ἑλίας συλλαβὼν τὸν ἡγεμονεύοντα παρέδωκε τῷ Σουλτάνῳ ἰδίαις χερσὶ.

Μετὰ ταῦτα ὁ Σουλτάνος Μουράτ ἐξεστράτευσεν κατὰ τοῦ Τζουινεῖδ, διοικητοῦ τοῦ Ἀϊδίν, ἐπαναστατήσαντος ἐκ νέου, καὶ κατανικήσας συνέλαβεν αὐτόν. Κατόπιν ἐνίκησε καὶ τὸν ἡγεμόνα τῆς Κασταμονῆς Ἰσφενδιάρ ὅστις ἐπέτυχεν τὴν εἰρήνην παραδούς τῷ Σουλτάνῳ τὰ χαλκωρυχεῖα τῆς Κασταμονῆς καὶ ὑποσχεθεὶς αὐτῷ εἰς γάμον τὴν θυγατέρα του. Ὁ Σουλτάνος μεταβὰς εἰς Ἀδριανούπολιν ἐτέλεσε πολυτελῶς τοὺς γάμους τοῦ ὑπανδρεύσας ταυτοχρόνως καὶ τρεῖς ἀδελφάς του.

Ὀλίγον μετὰ τοῦτο ἐπανελθὼν εἰς Ἀσίαν καθυπέταξε διάφορα μικρὰ κράτη καὶ ἐπαρχίας ἀνεξαρτήτους ἐν αἷς καὶ τὴν Καρχαρινίαν ἐξησφάλισε τὰ σύνορα τῆς αὐτοκρατορίας του, καὶ τραπεζοποιήσας τὰς ἐν Ἀσίᾳ κτήσεις, διέβη εἰς Εὐρώπην.

Τελευτήσαντος τοῦ αὐτοκράτορος Ἐμμανουὴλ τῇ 24 φεβρουαρίου 1424, ὁ Σουλτάνος Μουράτ συνῆψε συνθήκην μετὰ τοῦ νέου αὐτοκράτορος Ἰωάννου ὑποσχεθέντος νὰ παραδῶσθαι αὐτῷ πάσας τὰς πόλεις καὶ τὰ φρούρια τοῦ Εὐξείνου πόντου καὶ τοῦ Στρυμόνος ποταμοῦ καὶ νὰ τῷ πληρῶνῃ κατ' ἔτος φόρον 30,000 δουκάτων. Ταυτοχρόνως συνωμολόγησε συνθήκην καὶ μετὰ τῶν ἡγεμόνων Βλαχίας καὶ Σερβίας.

Τῷ 1428 ὁ Σουλτάνος Μουράτ ἐξεστράτευσεν κατὰ τοῦ βασιλέως τῆς Οὐγγαρίας Σιγισμούνδου ὅστις εἶχεν ἀρπάξει

σερβικόν τι φρούριον· οὗτος κατενικήθη ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν καὶ συνωμολόγησεν ἐπὶ τέλους εἰρήνην.

Ἡ Θεσσαλονίκη, ἣτις εἶχεν ἀποδοθῆ τῷ αὐτοκράτορι τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ, ἐπωλήθη εἰς τοὺς Βενετούς· ἀλλ' ὁ Σουλτάνος Μουράτ μὴ ἀναγνώριζων τὴν πώλησιν ταύτην καὶ διεδικῶν τὴν πόλιν ὡς προγονικὸν κτῆμα ἐξεστράτευσεν εἰς Μακεδονίαν τῷ 1430 μ. Χ. καὶ αὐτὸς μὲν ἔμεινεν ἐν Σέρραις, ὁ δὲ Χαμζά βέης στρατηγὸς διετέθη νὰ πολιορκήσῃ τὴν Θεσσαλονίκην. Μετὰ δεκαπενθήμερον πολιορκίαν ἡ πόλις παρεδόθη τοῖς Ὀθωμανοῖς, πλεῖσται δὲ ἀρχαιότητες μετηνέχθησαν εἰς Ἀδριανούπολιν.

Οἱ Βενετοὶ ἐκδικούμενοι τὴν ἄλωσιν τῆς Θεσσαλονίκης, διηυθύνθησαν μετὰ τοῦ στόλου των εἰς Ἑλλάσποντον καὶ ἐκυρίευσαν τὸ ἐπὶ τῆς ἰσλαμικῆς ὁχθῆς φρούριον.

Ὁ Σουλτάνος Μουράτ ἐβίβησεν εἰς Καλλίπολιν μετὰ μέρος τοῦ στρατοῦ καὶ ἀνενέωσεν εἰρήνην μετὰ τῶν Βενετῶν, τὸν δὲ στρατὸν ἐπέμψεν νὰ κυριεύτῃ τὰ Ἰωάννινα.

Τῷ 1431 μ. Χ. ἐκυριεύθησαν τὰ Ἰωάννινα καὶ κατόπιν αὐτῶν ἔπασά ἡ βόρειος Ἀλβανία καὶ ἡ πρωτεύουσα αὐτῆς Κρούα.

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο συνέβησαν σεισμοὶ καὶ ἐπιδημίαι καὶ ἀπέθανον τρεῖς ἡγεμονόπαιδες, Ἰουστόφ, Μιχμούτ καὶ Ὀρχάν, οἱ μὲν πρῶτοι δῖοι ἀδελφοὶ τοῦ Σουλτάνου Μουράτ, ὁ δὲ τρίτος, υἱὸς τοῦ Σουλτανόπαιδος Σουλεϊμάν, τρεῖς βεζύροι ὁ Ἀσὺς πασσάς, ὁ Τζιρκά πασσάς καὶ ὁ Ἰβραήμ πασσάς μέγας βεζύρης ὡς καὶ ὁ Σέχης τῆς Βουχάρας. Τῷ αὐτῷ ἔτει ἐγεννήθη καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ ὁ πορθητής. Τῷ 1432 μ. Χ. ὁ Σουλτάνος Μουράτ ἐξεστράτευσεν κατὰ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας Βλάχη Δρακούλ ἢ διαβόλου καὶ τὸν ἠνάγκασεν νὰ ἀναγνώρισῃ τὴν ἐπικυριαρχίαν του. Κατόπιν ἐπολέμησεν ἐκ νέου κατὰ τοῦ Σιγισμάνδου βασιλέως τῆς Οὐγγαρίας, ἐξεπόρθησε διάφορα φρού-

ρια καὶ ἐπὶ τέλους συνωμολόγησεν εἰρήνην τῷ 1433 μ. Χ. κατὰ Ἰούνιον.

Τῷ αὐτῷ ἔτει ὁ Σικὴν πασσᾶς ἐκστρατεύσας ἐνίκησε καὶ τὸν ἡγεμόνα τῆς Σερβίας Γεώργιον Βράνκοβιτς ὅστις ἤναγκάσθη νὰ ὑπογράψῃ συνθήκην παροδούς τὸ φρούριον Κρούποβατς ἢ Ἀλατζίτς καὶ πέμψας τὴν ἀνήλικον θυγατέρα του εἰς γάμον πρὸς τὸν Σουλτάνον.

Συνεπεῖχ ἄνταρσις ἐν Καραμανίχ, ὁ Σουλτάνος διῆλθε κατὰ τὸ ἴδιον ἔτος εἰς Ἀσίαν, καὶ καθυπέταξεν ἐκ νέου τὴν χώραν ταύτην παραλθὼν τὸν ἡγεμόνα καὶ διοικητὴν ὡς ἀξιωματικὸν ἐν τῷ στρατῷ του.

Τῷ 1438 συμμαχούς ἔχων τοὺς ἡγεμόνας Βλαχίας καὶ Σερβίας Δρακούλην καὶ Βράνκοβιτς συνεξεστράτευσεν κατὰ τῆς Οὐγγαρίας καὶ εἰσβαλὼν εἰς Τρανσυλβανίαν κατενίκησε τοὺς Οὐγγρούς συλλαβὼν 70,000 αἰχμαλώτους.

Διαχειμῶσας δ' ἐν Ἀδριανουπόλει, ὅπου ἐτέλεσε καὶ τοὺς γάμους του μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ Σέρβου ἡγεμόνος, ἐξεστράτευσεν κατὰ τὸ ἔαρ κατὰ τοῦ νέου πενθεροῦ του, ἐξεπολιορκήσας καὶ κατέλαβε τὸ φρούριον Σεμένδριαν, συνέλαβεν αἰχμάλωτον καὶ τὸν ἡγεμόνα τῆς Βλαχίας Δρακούλην, τὸν ὅποιον ἀπὸλευθέρωσε μετ' ὀλίγον ἐγκαταστήσας καὶ αὖθις ὡς ἡγεμόνα. Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Σεμενδρίας, οἱ Ὀθωμανικοὶ στρατοὶ συνεπλάκησαν μετὰ τῶν Οὐγγρικῶν ἡ μάχη ὑπῆρξε δεινοτάτη· οἱ Ὀθωμανοὶ ἐνίκησαν λαβόντες πλεῖστα λάφυρα καὶ ἱκανοὺς αἰχμαλώτους.

Τῷ 1439 ὁ Σουλτάνος συνῆψε διπλωματικὰς σχέσεις μετὰ τῆς Πολωνίας, τῆς ὁποίας βασιλεὺς ἦτο ὁ Βραδίσλαος, ἵνα φέρῃ ἀντιπερισπασμὸν εἰς τὰς τῆς Οὐγγαρίας προθέσεις. Μετὰ τοῦτο ἐπολιορκήσας τὸ Βελιγράδιον, ἀποκλείσας αὐτὸ πανταχόθεν. Ἡ πολιορκία διήρκει ἤδη ἑξ μῆνας ὅτε ὁ πρεσβευτὴς τοῦ Βραδίσλαου, ὁ πολωνὸς Λεντζίνικης, ἔλθων ἐζήτησε τὴν λύσιν τῆς πολιορκίας ἐν ὀνόματι τῆς συμμαχίας Ὀθωμανῶν καὶ Πολωνῶν. Ὁ Σουλτάνος ἔλυσε τὴν πολιορκίαν, ἀλλ' εἰσέβαλε καὶ αὖθις εἰς

Τρανσυλθανίαν καὶ ἐπολιορκήσῃ τὴν Ἑρμανούπολιν. Τότε ἀνερχόμενος ὁ Ἰωάννης Οὐνιάδης Κορβέν ἐπικληθείς Γιάγκος ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν, βρεβδύας καὶ στρατιωτικὸς διοικητὴς τῆς Τρανσυλθανίας, ὅστις ἐπεσκέσθη τὸν θυμωσμὸν τῶν Ὀθωμανῶν ἐνεκα τῆς ἐξήχου πολεμικῆς ἀνδρείας του. Ὁ Μετζιτ βέης, ὀθωμανὸς στρατηγός, πολιορκῶν τὴν Ἑρμανούπολιν ἐνίκηθη ὑπὸ τοῦ Οὐνιάδου τῷ 1442 μ. Χ., τὰ αὐτὰ δὲ ἐπαθε κατόπιν καὶ ὁ Σεχσεδδίν πασσάς. Τὸ ἐπὶ τὸν ἔτος 1443 μ. Χ. ὁ Οὐνιάδης κατὰ κράτος συμμαχικὸν στρατὸν ἐξ Οὐγγρων, Πολωνῶν, Σέρβων, Βλάχων καὶ Γερμανῶν ἤρξατο τῆς μακρῆς κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν ἐκστρατείας ἣτις διήρκεσε πέντε ἔτη καὶ κατὰ τὸ δίκαιον τῆς ὁποίας ἐπέτυχε πολλὰς νίκας καὶ ἐκυρίευσεν διαφόρους πόλεις καὶ φρούρια. Ἐπὶ τέλος συνωμοτολογήθη δεκαετής εἰρήνη τῇ 12 ἰουλίου 1444 ἐν τῇ πόλει Σεξεδίνω. Ἐπὶ τῇ βῆσει τῆς εἰρήνης ταύτης ἡ Βλαχία καὶ ἡ Σερβία ἐτέθησαν ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχίαν τῆς Οὐγγαρίας καὶ οἱ δύο ἡγεμόνες αὐτῶν Βάνκοβιτς καὶ Δρακούλης ἀνέλαβον τὴν διοίκησιν τῶν ἐπικρατειῶν των.

Ὀλίγον μετὰ ταῦτα ἀπέθανεν ὁ πρωτότοκος υἱὸς τοῦ Σουλτάνου Μουράτ Ἀλσεδδίν· τὸ συμβῆναι τοῦτο κατελύπησε τὸν Σουλτάνον εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε παρητήθη οἰκειοθελῶς τοῦ θρόνου ἀναδείξας διὰ δούλον τὸν δεκαετρετῆ υἱὸν του Μωάμεθ καὶ κατὰ κράτος συμβούλιον ἐκ τῶν μάλιστα πιστῶν καὶ περωτισμένων στρατηγῶν καὶ δικαστῶν, αὐτὸς δὲ ἀπεσύρθη εἰς τὸ ἐν Μαγνησίᾳ ἀνάκτορόν του ὅπερ ἦτο ἐκτισμένον ἐν τερπανοτάτῃ θέσει καὶ διήγε τὸν βίον ἡσυχῶς καὶ εἰρηνικῶς.

Μόλις ὅμως παρήλθεν ὀλίγος χρόνος ὁ Οὐνιάδης, παρθεύων τὴν συνθήκην, περισυνήγαγε καὶ αὖτις τοὺς διαφόρους συμμάχους του καὶ ἐκστρατεύσας ἐληλύθει τὴν Βουλγαρίαν τὴν ὁποίαν καὶ κατέκτησε. Μεθὼν ταῦτα ὁ Σουλτάνος Μουράτ ἐγκατέλειπεν ἀμέσως τὸ ἡσυχαστήριόν του καὶ ἔχων 40,000 στρατιωτῶν διέβη τὸν Βόσπορον ἐπὶ

γενουηνησαικῶν πλοίων καὶ ὥρμησεν εἰς συνάντησιν τῶν ἐχθρῶν, οἵτινες ἦσαν ἐστρατοπεδευμένοι πλησίον τῆς Βάρνης. Ὡς ἐμβλημα δὲ τῆς ἀπιστίας τοῦ Οὐνικάδου διέταξε νὰ ἐμπηχθῇ πρὸ τῆς ἰδίας του σκηνῆς μακρὰ λόγχη ἐπὶ τῆς αἰχμῆς τῆς ὁποίας ἐκυμάτιζε τὸ ἔγγραφον τῆς ὑπὸ τοῦ Οὐνικάδου παραδιασθείσης δεκαετοῦς εἰρήνης. Ἡ μάχη ὑπῆρξε φρικωδεστάτη καὶ κατ' ἀρχάς μὲν ἐνίκων οἱ συμμαχικοὶ στρατοὶ καὶ οἱ Ὀθωμανοὶ διεσκορπίζοντο, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς τῆς Πολωνίας Βραδίσλαος ὁρμήσας εἰς τὰ πρόσω ἔπεσε τοῦ ἵππου του, γηρκιὸς δὲ τις Γιανίτσαρς κόψας τὴν κεφαλὴν του ἐνέπηξεν αὐτὴν εἰς λόγχην καὶ τὴν ἐπεδείκνυνεν εἰς τοὺς πολεμοῦντας Ὀθωμανοὺς τε καὶ Χριστιανοὺς. Ὁ Οὐνικάδης ἰδὼν τὸν βασιλέα νεκρὸν ἐτρέπη εἰς φυγὴν μετὰ τῶν Βλάχων· τότε ἐφορμήσαντες οἱ Ὀθωμανοὶ κατεκερμάτισαν τοὺς φεύγοντας καὶ οὕτως ἡ νίκη ἀπέβη ὀριστικῶς ὑπὲρ τοῦ Σουλτάνου. Πλείστοι εὐγενεῖς ἐκ τῶν συμμάχων ἔπεσον ἐν τῇ μάχῃ ἐν οἷς δύο ἐπίσκοποι καὶ εἰς καρδινάλιος. Ὁ Σουλτάνος λαβὼν ὑπὸ τὴν κατοχὴν του τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον μετὰ πολλῶν καὶ πλουσιῶν λαφύρων ἀπεχώρησε καὶ πάλιν εἰς τὸ ἐν Μαγνησίᾳ ἀνάκτορα. Ἀλλὰ καὶ τὴν φορὰν ταύτην δὲν ἡδυνήθη νὰ ἡττηχάσῃ ἐπὶ πολὺν χρόνον. Οἱ Γιανίτσαροι δυσχερεστηθέντες ἕνεκα τῆς μισθοδοσίας των ἐνέπρησαν τὴν ἀγορὰν τῆς Ἀδριανουπόλεως καὶ ἐστρατοπέδευσεν ἔξω τοῦ φρουρίου ἀπειλοῦντες τοὺς πάντας. Ὁ Μέργς Βεζύρης Χαλὴλ πασσᾶς ᾗξῃσε τὴν μισθοδοσίαν αὐτῶν καθ' ἡμῖς ἄσπρον καὶ ταυτοχρόνως διεμήνυσε τῷ Σουλτάνῳ τὰ γινόμενα ἐκτεταῶν αὐτὸν νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἐξουσίαν· ἀμείσως δ' ἐκεῖνος ἐπανῆλθεν εἰς Ἀδριανουπόλιν, πέμψας εἰς Μαγνησίαν ὡς διοικητὴν τὸν υἱὸν καὶ διαδόχον Μωάμεθ, ὅστις ὁμως ἐμνησικακήκετε κατὰ τοῦ μεγάλου Βεζύρου διότι δις λαβὼν τὴν διοίκησιν τῆς αὐτοκρατορίας, δις ἐστερήθη αὐτῆς.

Ὁ Σουλτάνος ἀντλαβὼν τὴν ἀρχὴν ἐκράτησεν αὐτὴν μέχρι τέλους τοῦ βίου του. Καὶ πρῶτον μὲν καθησύχασε

τοὺς Γιαννισάρχους· κατόπιν ἀπερῆσιν νὰ κατακτήσῃ τὴν Πελοπόννησον ἢ Μωρέαν τῷ 1445 μ. Χ.

Τὴν Πελοπόννησον κατεῖχε τότε ὁ μετὰ ταῦτα τελευταῖος αὐτοκράτωρ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Κωνσταντῖνος ὁ Παλαιολόγος ὅστις χάριν ἐξασφαλίσεως εἶχεν ἀνεγείρει τείχος ἐπὶ τοῦ Ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου τοῦ χωρίζοντος τὴν χώραν ταύτην ἀπὸ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος. Ὁ Σουλτάνος ἄγων 60,000 στρατοῦ ἐρῆσεν εἰς Σέρρας καὶ ἐκείθεν διηυθύνθη διὰ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος εἰς Πελοπόννησον. Ἐν Θήβαις συνηνώθη μετ' αὐτοῦ καὶ ὁ δούξ τῶν Ἀθηνῶν Νέρης. Φθάσας δὲ πρὸ τοῦ Ἰσθμοῦ ἀπέριψε μὲν τὰς περὶ εἰρήνης προτάσεις τοῦ Κωνσταντίνου, ἠτοίμασε δὲ τὰ τηλεβόλα του καὶ λοιπὰς πολιορκητικὰς μηχανάς. Ἐπὶ τῇ ἡμέρᾳ διήρκεσεν ἡ γενικὴ ἐφοδος καὶ ἐπὶ τέλους τῇ 3 δεκεμβρίου 1446 κατέπεσε μέρος τοῦ τείχους καὶ μετ' ὀλίγον ἅπαντα τὰ τείχη τοῦ Ἰσθμοῦ κατεστράφησαν ἐκ θεμελίων ὡς καὶ ἡ Κορίνθος· τὰ αὐτὰ ἔπαθον καὶ αἱ Πάτραι· ἐπὶ τέλους ὁ Σουλτάνος Μουράτ συγκατένευσε νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸν Κωνσταντῖνον καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Θωμᾶν ἡγεμόνας τῆς Πελοποννήσου ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ τῷ πληρώνωσιν ἐτησίως φόρον.

Τῷ 1447 ὁ Σουλτάνος ἀπερῆσιν νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῆς Ἀλβανίας, τῆς ὁποίας ἡγεμὼν ἦτο τότε ὁ Ἰσκενδέρ βέης. Οὗτος, υἱὸς τοῦ Ἰωάννου Καστριώτου, ἡγεμόνος τῶν Μογγολῶν, εἶχε παραδοθῇ ὡς ὄμηρος τῷ Σουλτάνῳ ὅτε κατεκτήθη ἡ Ἠπειρος καὶ ἀνετράφη μετὰ τῆς δεύσης ἐπιμελείας ἐν τοῖς ἀνακτόροις· ἀπῆλκεν τῆς εὐνοίας καὶ ἀγάπης τοῦ Σουλτάνου καὶ ἔδειξε μεγίστην πολεμικὴν ἀνδρείαν, καὶ ἱκανότητά ἐν τῇ μάχῃ τῆς Βάρνης καὶ ἐπεκλήθη Ἰσκενδέρ βέης. Ἀποθανόντος τοῦ πατρὸς του ἠτήσατο τὴν θέσιν καὶ τὸ ἄξιωμα αὐτοῦ, ἀλλ' ἀρνηθέντος τοῦ Σουλτάνου ἐδραπέτευσεν καὶ ἐγένετο ἐχθρὸς αὐτοῦ, διεγείρων ταραχὰς ἐν Ἀλβανίᾳ.

Ἐνῷ δὲ ὁ Σουλτάνος διενεεῖτο νὰ ἐκστρατεύσῃ κατ'

αὐτοῦ, ὁ Οὐνιάδης συγκροτήσας στρατὸν ἐξ 24,000 ἀνδρῶν καλῶς ἐξησκημένων εἰσέβαλεν εἰς Σερβίαν καὶ ἐκεῖθεν κατήλθεν εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Κοσσυροπεδίου. Ὁ Σουλτάνος καίτοι ἔχων 150000 ἀνδρας ἐπεμψε πρέσβεις τῷ Οὐνιάδῃ προτείνων εἰρήνην, ἀλλ' ἐκείνος ἤρνηθη. Τῇ 17 ὁκτωβρίου 1448 οἱ δύο ἐχθρικοὶ στρατοὶ συνεπλάκησαν ἐν τῇ εἰρημένη πεδιάδι, ἐνῷ ὁ Οὐνιάδης ὤρειλε νὰ ἀναμείνη καὶ τὸν Ἰσμενδὲρ βεῖην μέλλοντα νὰ προσέλθῃ εἰς βοήθειαν· ἡ μάχη διήρκεσε πεισματώδης ἐπὶ δύο ἡμέρας, ἀλλ' ἐπὶ τέλους οἱ μὲν Βλάχοι στρατιωτικῇ ἡττομολήσαν εἰς τὸν Σουλτάνον, ὁ δὲ Οὐνιάδης ἐτρέπη εἰς φυγὴν. Ταῦτα συνέβησαν τῇ 19 ὁκτωβρίου 1448· ἡ ἡττα αὕτη τοῦ Οὐνιάδου ἐπεσκέασε κατὰ πολὺ τὴν ὑπόληψιν καὶ τὴν πολεμικὴν τοῦ φέμην. Ὁ Ἰσμενδὲρ βεῖης ἐξηκολούθει τὰ πολεμικὰ κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν ἔργα ἐν Ἀλβανίᾳ· ἐκυρίευσε τὴν πρωτεύουσάν Κρούαν καὶ ἐπανειλημμένως ἐνίκησε τοὺς στρατηγούς τοῦ Σουλτάνου, ὥστε ἠναγκάσθη αὐτὸς ὁ ἴδιος νὰ ἐκστρατεύσῃ τῷ 1449. Τῷ 1450 ἀπὸ ἐκυρίευσε τὸ Στέτινγντ καὶ τὴν Δίβραν, δύο φρούρια τῆς Ἀλβανίας, ἐπολιορκήσας καὶ τὴν Κρούαν πλησίον τῆς ὑποίας εὕρισκετο ὁ Ἰσμενδὲρ βεῖης ἐστρατοπεδευμένος· ἡ πολιορκία διήρκεσεν ἐπὶ τινὰς μῆνας ἄνευ ἀποτελέσματος· ὁ δὲ Σουλτάνος Μουράτ ἀσθενήσας ἔλυσε αὐτὴν καὶ ἐπατήληεν εἰς Ἀδριανούπολιν.

Τότε ἀποθνήσκοντος Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου αὐτοκράτορος τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ πολλῶν ἐριζόντων περὶ τῆς διαδοχῆς αὐτοῦ, ὁ Σουλτάνος Μουράτ ἐπεμβὼς ὑπεστήριξε καὶ ἀναβίβασεν εἰς τὸν θρόνον Κωνσταντῖνον τὸν Παλαιολόγον. Τῷ αὐτῷ ἔτει ἐτέλεσε πολυτελῶς καὶ τοὺς γάμους τοῦ υἱοῦ του Μωάμεθ.

Τῷ 1451 ἐνῷ ἐσυμποσίαζε μετὰ φίλων ἀπέθανεν ὑπὸ ἀποπληξίας ἔχων τὸ τεσσαράκροστον ἔνατον ἔτος τῆς ἡλικίας.

Ἡ βασιλεία τοῦ Σουλτάνου τούτου ἐστὶν ἐκ τῶν ἐνδο-

Ξοτέρων τῆς ὀθωμανικῆς δυναστείας. Ὁ χαρκατῆς αὐτοῦ ἦν τίμιος καὶ φιλόθρωπος. Καίτοι δὲ ἀνεννάως πολεμῶν ἐμερίμνησε θεόντως καὶ περὶ τῆς ἐσωτερικῆς διοικήσεως τοῦ κράτους του.

Κατεσκεύασεν ὁδοὺς ἐν τε Εὐρώπῃ καὶ Ἀσίᾳ, ὥρυξε διώρυγας, ὠκοδόμησεν ὁδραγωγεῖα καὶ γεφύρας. Τὸ ἐν Ἀδριανουπόλει τέμενος ὀνόματι *Oὔτς Σεφεριλί* ἤτοι μετὰ τριῶν ἀναβαθρῶν, ὠκοδομήθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου τούτου καὶ εἶναι ἀριστούργημα κομψῆς καὶ ὠραίας ἀρχιτεκτονικῆς.

Περίεθαλε τὴν ὀθωμανικὴν ἀρχὴν μετὰ πάσης τῆς δυνατῆς δόξης καὶ μεγαλοπρεπείας· τὰ στρατιωτικὰ καὶ ἐσωτερικὰ τοῦ κράτους διωργανίσθησαν καταλλήλως ὑπ' αὐτοῦ· πρῶτος δ' οὗτος διεκανόνισε τὸ ὑπουργεῖμα τοῦ μεγάλου Βεζύρου καὶ κατέστησεν αὐτὸν σχεδὸν ἀπόλυτον ἄρχοντα μετὰ τὸν Σουλτάνον.

Ἐπ' αὐτοῦ ἐκκαλιεργήθησαν ὡσαύτως καὶ τὰ γράμματα καὶ ἤκμασαν πλείστοι θεολόγοι, φιλόλογοι, φιλόσοφοι καὶ ποιηταί.

Ὁ Σουλτάνος Μουράτ ἀποθανὼν ἔνα μόνον ἔχθρον τοῦ κράτους εἶχε, τὸν Ἰσκενδὲρ βέν.

Ὁ νέος Σουλτάνος Μωάμεθ προωρισμένος νὰ τελίσῃ μεγάλᾳ ἔργα ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1451 μ. Χ. ἔτος Ἑγείρας 855.

ΕΠΟΧΗ ΠΕΜΠΤΗ.

(Έτος Έγείρας 855—926 ἢ 1451—1520 μ. Χ.).

ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΜΩΑΜΕΘ Ο Β'.

ΑΛΩΣΙΣ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.

Χαρακτήρ τῆς ἐποχῆς ταύτης.

Ἡ ἄλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶναι τὸ μᾶλλον ἀξιοσημείωτον γεγονός τῆς ὀθωμανικῆς δυναστείας καὶ θεωρεῖται ὡς μέγα συμβάν τῆς παγκοσμίου ἱστορίας.

Ἀπὸ τοῦ γεγονότος τούτου ἄρχεται ἡ νεωτέρη ἱστορία. Τότε οἱ χριστιανοὶ λόγιοι καὶ σοφοὶ τῆς Ἀνατολῆς ἀπῆλθον εἰς τὴν δυτικὴν Εὐρώπην, καὶ προεκάλεσαν τὴν ἀναγέννησιν τῶν γραμμάτων ἐν Ἰταλίᾳ ὑπὸ τὴν προστασίαν πρὸ πάντων τῆς οἰκογενείας τῶν Μεδίκων.

Ἡ ἀναγέννησις τῆς κλασσικῆς φιλολογίας καὶ ἡ διανοητικὴ ἀνάπτυξις τῶν ἀνδρῶν τοῦ 16' αἰῶνος ἐπήνεγκον τὴν μεγάλην πολιτικὴν καὶ θρησκευτικὴν ἐν Γαλλίᾳ ἐπανάστασιν.

Ὁ αἶων καὶ ὁν ἐκλω ἡ Κωνσταντινούπολις ἐστὶ πλήρης καὶ ἄλλων πρωτακούστων καὶ πρωτοφανῶν γεγονότων. Ἀνακλυπτεται ἡ Ἀμερικὴ καὶ κατὰ συνέπειαν ἄρχονται νέαι ναυτικαὶ ἐπιχειρήσεις καὶ ἐμπορικαὶ ἐκδρομαὶ διαφόρων εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν. Διὰ τοῦ ἡρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἑλπίδος διευκολύνεται ἡ μετὰ τῶν ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν συγκοινωνία. Ἐφευρίσκειται καὶ ἡ τυπογραφικὴ τέχνη δι' ἧς ἀναπτύσσονται αἱ ἐπιστῆμαι καὶ πληθύνονται αἱ ὠφελίμοι γνώσεις.

Ἡ ὀθωμανικὴ δυναστεία ἐξακολουθεῖ ἐπιδιώκουσα δόξαν καὶ κατακτήσεις. Οἱ διάδοχοι τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ συμπληροῦσι τὸ ἔργον τοῦ μεγάλου τούτου κατακτητοῦ, καὶ τοσοῦτον προσδεδούσιν ὥστε ἀπειλοῦσι καὶ αὐτὴν τὴν δυτικὴν Εὐρώπην.

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ὁ Σουλτάνος Σελίμ ὁ Α' προστίθηναι εἰς τὰς ὀθωμανικὰς κτήσεις τὴν Συρίαν, Παλαιστίνην καὶ Αἴγυπτον.

Ἡ ἐποχὴ αὕτη ἀποκαλεῖται ὀρθῶς ἐποχὴ τοῦ πολέμου.

Πόλεμοι ἐν Γαλλίᾳ ἐπὶ τῶν βασιλέων Καρόλου Ε' καὶ Λουδοβίκου ΙΑ'. Πόλεμοι ἐν Ἀγγλίᾳ. Πόλεμοι ἐν Οὐγγαρίᾳ. Πόλεμοι ἐν Ἰσπανίᾳ. Πόλεμοι ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Αὐστρίᾳ.

Εἰσάγονται εἰς Ἀνατολὴν τὸ πρῶτον προϊόντα τῆς Ἀμερικῆς· ζαχαροκάλχμον, καφέ, καπνὸς κτλ. κτλ.

7^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ, ΜΩΑΜΕΘ Ο Β' Ο ΠΟΡΘΗΤΗΣ.

Βασιλεύσας 51 ἔτη.

(Ἔτος Ἐγείρας 855—886 ἢ 1451—1481 μ. Χ.)

Τὰ κυριώτερα συμβῆντα τῆς βασιλείας ταύτης εἰσὶ τὰ ἑξῆς.

Πρῶται πράξεις τοῦ Σουλτάνου. — Κατάστασις τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας. — Ἀνέγερσις τοῦ ἐν τῇ εὐρωπαϊκῇ παραλίᾳ τοῦ Βοσπόρου φρουρίου Μπογάζ-κεσέν. — Οὐρβανὸς ὁ χυτὴς τηλεθῶλων. — Πολιορκία καὶ ἄλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως. — Θάνατος Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου. — Ἐκστρατεία τοῦ στρατηγοῦ Τουρχάν εἰς Ἑλλάδα καὶ Σερβίαν. — Ὑποταγὴ τῆς Σερβίας. — Πολιορκία τοῦ Βελιγραδίου. — Θάνατος τοῦ Οὐνιάδου. — Διοργάνωσις τῆς ἐσωτερικῆς διοικήσεως τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας. — Ὑποταγὴ τῆς Ἑλλάδος. — Φράγκος Ἀκαϊνολῆς, ἡγεμὸν τῶν Ἀθηνῶν. — Πόλεμος ἐν Ἀλβανίᾳ. — Ἀλωσις Σινώπης. Ἀμάστριδος καὶ Τραπεζούντος. — Οἰκογένεια τῶν Κομνηνῶν. — Ἐκστρατεία κατὰ τοῦ Δρακουλῆ ἢ Διαδόλου, ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας· δολοφονία αὐτοῦ. — Ἀλωσις τῆς Μιτυλήνης. — Πόλεμος κατὰ τῶν Βενετῶν. — Νέα ἐπαναστάσις ἐν Ἀλβανίᾳ ἀρχηγουμένου τοῦ Ἰσμενδέρ βέη. — Θάνατος αὐτοῦ. — Ἀλωσις τῆς Νεγροπόλεως ἢ Εὐβοίας. — Κατάκτησις τῆς Καραμανίας. — Οἱ πόροι τῶν λευκῶν καὶ μελάνων προβάτων. — Νίκη τοῦ Κορκιῆ κατὰ τοῦ Οὐζούν Χασάν. — Μάχη ἐν Οὐτλουμπελῇ. — Θάνατος τοῦ Μουσταφᾶ, υἱοῦ τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ. — Πόλεμος ἐν Μολδαυίᾳ. — Κατάκτησις τῆς Κριμαίας. — Ἀλωσις τοῦ Σκουτάρειος τῆς Ἰλλυρίας. — Εἰρήνη μετὰ τῶν Βενετῶν. — Πολιορκία τῆς Ρόδου. — Νέα σχέδια κατακτήσεων. — Θάνατος τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ. — Ὁ Δεῖμ καὶ ὁ Βαγιαζίτ. — Στάσις τῶν Γιανισκάρων. — Ἀριεῖς καὶ ἐνδράνισις τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ.

Τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του, τῇ 5 φεβρουαρίου 1451, ἔλαβε τὴν ἐδῆσιν ἐν Μνηνησίᾳ παρ' ἀγ-

γελικφόρου τοῦ μεγάλου Βεζύρου Χαλήλ πασᾶ ὁ πρίγκηψ Μωάμεθ, καὶ ἀμέσως ἀναβάς ἀραβικοῦ ταχύποδος ἵππου καὶ ἀνακράζας «ὁ ἀγαπῶν μοι ἀκολουθεῖτω μοι» ἔφθασε μετὰ πολλῆς συνοδίας ἐντός δύο ἡμερῶν εἰς Καλλιόπολιν καὶ ἐκείθεν διηυθύνθη εἰς Ἀδριανούπολιν ἐπευφημούμενος καθ' ὁδόν. Ἡ γενομένη αὐτῷ ὑποδοχὴ ὑπῆρξε λαμπροτάτη· ὅπαντες οἱ βεζύροι, οὐλεμάδες, σέχαι καὶ λοιποὶ ἀνώτατοι λειτουργοὶ ἐξῆλθον πεζῇ εἰς μακρὰν ἀπόστασιν πρὸς προὔπαντησίν του.

Τῇ 10 φεβρουαρίου 1451 ἐνεθρονίσθη ὁ νέος Σουλτάνος· ὁ Χαλήλ πασᾶς καίτοι ὑποψιαζόμενος δυσμένειαν, ἐτήρησε τὴν θέσιν τοῦ μεγάλου Βεζύρου, ὁ δὲ Ἰσᾶκ πασᾶς διωρίσθη διοικητὴς τῶν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ χωρῶν διαταχθεὶς νὰ παρὰλάβῃ καὶ τὸν νεκρὸν τοῦ Σουλτάνου Μουράτ καὶ θάψῃ αὐτὸν μεγαλοπρεπῶς ἐν Προύσῃ, ὅπερ καὶ ἐγένετο.

Μετὰ ταῦτα ἐδέξατο ὁ νέος Σουλτάνος διαφόρους πρεσβείας διαφόρων κρατῶν ἅτινα τῷ συνεχαίροντο ἐπὶ τῇ ἀναβάσει εἰς τὸν θρόνον· καὶ εἰς μὲν τοὺς πρέσβεις τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Κωνσταντινουπόλεως Κωνσταντίνου Δραγάση ἢ Παλαιολόγου ὑπεσχέθη φιλίαν καὶ ἀγάπην ὥς καὶ δῶρον ἐτήσιον 300,000 ἄσπρων, μετὰ δὲ τῶν πρέσβων τοῦ Οὐνιάδου συνωμολόγησε τριετὴ ἀναχωρήν.

Ὁ ὑποτελὴς φόρος ἡγεμῶν τῆς Καραμανίας προσεπλήθησε νὰ κηρυχθῇ ἀνεξάρτητος καὶ πρὸς τοῦτο προέβη εἰς τινὰ πολεμικὰ κινήματα ἀλλὰ νικηθεὶς ἐζήτησεν εἰρήνην προτείνας καὶ τὴν θυγατέρα του εἰς γάμον τῷ νέῳ Σουλτάνῳ, ὅστις παρεδέξατο.

Ἐπιστρέφων ἐκ τῆς ἐκστρατείας ταύτης ὁ Σουλτάνος ἱκανοποίησεν ἐν Προύσῃ τὴν αἷτησιν τῶν Γιανιτσάρων ζητησάντων δῶρα διὰ τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάβασίν του· τὸ ἔθιμον τοῦτο καθιερωθὲν ἔκτοτε παρῆχεν ἀφορμὰς εἰς δυσαρρεσκείας τῶν Γιανιτσάρων ὅσκις ἀνηγορεύετο νέος Σουλτάνος· ὁ Σουλτάνος ὅμως ὑποκρύπτων τὴν ἀγανάκτησίν του τὸν μὲν ἀρχηγὸν τῶν Γιανιτσάρων ἰδίαις χερσὶν ἐμα-

στίγωσε μετὰ τινος ἡμέρας καὶ ἔπαυσε τῆς θέσεως διορί-
σας ἀντ' αὐτοῦ τὸν Μουσταφᾶ βέην, ἀνέμιξε δ' ἐν τῷ σώ-
ματι τουτοῦ 7,000 κυνοβύλακας ἐκ τοῦ τέγματος τῶν κυ-
νηγῶν ἵνα διασπᾷ τὴν ἐνότητα τῶν Γιαντισκάρων.

Ὁ Σουλτάνος μὲν ἐπιθυμίαν ἀκράτητον καὶ ζῶηράν
εἶχε τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ πρὸς τοῦτο
νοχληθερῶς διανοοῖτο· πρὸς τὴν σκοπὸν τοῦτον ἄρ' ἐνός
μὲν ἔπαυσε πληρώνων τὸ ἐκ 300,000 ἄσπρων ὑποσχεθὲν
δῶρον, ἄρ' ἐτέρου δὲ διέταξε τὴν ἀνέγερσιν φρουρίου ἐπὶ
τῆς εὐρωπαϊκῆς παραλίας τοῦ Βοσπόρου.

Ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος εἰς μάχην διὰ πρέσβειων
αἰτησάμενος τὴν ἀναστολὴν τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ φρουρίου
καὶ μὴ εἰσακουσθεὶς προσεπάθησε νὰ προσελκύσῃ συμμά-
χους καὶ ὑπέγραψε μετὰ τοῦ Πάπα τῆς Ρώμης Νικολάου
τοῦ Ε' συνθήκην· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν αὐτῇ ἐγένετο λόγος καὶ
περὶ τοῦ δογματικοῦ σχίσματος τῶν ὁρθόδοξων καὶ δυτι-
κῶν, ὁ λαὸς δὲν ᾔθελήσε νὰ τὴν ἀναγνωρίσῃ καὶ οὕτως ἡ
Βυζαντινὴ αὐτοκρατορία ἀρέθη εἰς τὰς ἰδίας αὐτῆς ἐλαχι-
στας δυνάμεις.

Ἐν ταῦταις αἱ ἐργασίαι τοῦ φρουρίου ἐξηκολούθουν· εἰρ-
γάζοντο νοχληθερῶς 6000 ἐργάται καὶ ἐπεστάει αὐτὸς ὁ
ἴδιος Σουλτάνος μετὰ τοῦ βεζίρου του· τὸ φρούριον ἀνη-
γέρθη τέλος μετὰ παρέλευσιν ὀλίγου χρόνου καὶ ὀνομάσθη
Μπογᾶζ-κασίε· ἦτοι λαιμοκόπτῃς διότι ἔκειτο ἐν τῷ λῆ-
ρυγγι τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐκ τῆς θέσεως ἐκείνης ἡδύνατό τις
νὰ ἀνακόπῃ τὴν κἀνοδον ἢ ἀνοδὸν τῶν πλοίων, διατη-
ρεῖται δὲ μέχρι σήμερον ὑπὸ τὸ ὄνομα 'Ροῦμε-ἡ-Ἰσάρ'
φρουράρχος διωρίσθη ὁ Φιρούζ ἀγᾶς ἔχων ὑπὸ τῆς διατα-
γᾶς τοῦ 400 γιαντισκάρους. Μετὰ ταῦτα τῇ 1 Σεπτεμ-
βρίου 1452 ὁ Σουλτάνος ἀπῆλθεν εἰς Ἀδριανούπολιν, ἵνα
παρασκευάσῃ τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Κων-
σταντινουπόλεως.

Ὀγγυρὸς τις τὸ ὄνομα Οὐρβανός, ἱκανὸς εἰς τὸ κατα-
σκευάζειν τηλεβόλα, εἶχε προσέλθει τότε εἰς τὴν ὑπηρεσίαν

τοῦ Σουλτάνου ὅστις τῷ προσήνεγκε πολλά δῶρα καὶ ὥρισεν αὐτῷ ἀδροτάτην μισθοδοσίαν, κατὰ διαταγὴν δὲ τοῦ νέου κυρίου του ἔχυσε τεράστιον καὶ παυμέγεθες τηλεβόλον χάριν τῆς μελετωμένης πολιορκίας. Τὸ τηλεβόλον τοῦτο ἐστὶ τὸ μέγιστον ἐξ ὧσων ἀναφέρει ἡ ἱστορία· ἐκκτόν βόες μάλις ἐσυρον αὐτό, ἐπτακόσιοι δὲ ἄνδρες ἐτάχθησαν διὰ τὸν χειρισμὸν του αἱ λίθινοι αὐτοῦ σφαῖραι εἶχον περιφέρειαν δώδεκα σπιθιαμῶν καὶ βάρος 1200 λιτρῶν· κατὰ τὴν πρώτην δοκιμὴν αὐτοῦ γενομένην ἐκτός τῆς Ἀδριανουπόλεως, ἡ σφαῖρα ἔπεσεν εἰς ἀπύστασιν ἐνὸς μιλίου καὶ ἐβυθίσθη ἐν τῇ γῇ εἰς βάθος μίᾳς ὀργυιᾶς.

Τοσοῦτον ζῶντρά ἦν ἡ ἐπιθυμία τοῦ Σουλτάνου τοῦ νῶ κυριεύσει τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὥστε ἡμέραν καὶ νύκτα μετημυρισμένος διέτρεχε τὰς ὁδοὺς τῆς Ἀδριανουπόλεως καὶ ἐβολιδόσκει τὰ πνεύματα τῶν Γιαντισκῶν καὶ τοῦ λαοῦ. Νύκτα τινὰ προσεκάλεσε τὸν μέγαν βεζύρην Χαλῆλ πασχῶν καὶ εἶπεν αὐτῷ: «Θέλω τὴν Κωνσταντινούπολιν»· ὁ μέγας βεζύρης διαβεβαιώσας αὐτὸν ὅτι ἐξ ἀπαντος ἡ ἐπιθυμία του θὰ ἐξεπληρουτο, ἀπῆλθε χαίρων διότι μᾶλλον δυσμενεῖς ἀνέμενε λόγους.

Ἐν τῷ μεταξὺ στόλος ὀθωμανικὸς ἐξ 150 πλοίων διέπλεεν ἐν τῇ θαλάσῃ τοῦ Μαρμαρᾶ, πολυάριθμος δὲ στρατός κατεπλημυῦρει τὰς μεταξὺ Ἀδριανουπόλεως καὶ Κωνσταντινουπόλεως πεδιάδας· ἔβριθον αἱ ζωοτροσίαι καὶ τὰ πολεμερόδια· μέγας δὲ ἦτο ὁ ἐνθουσιασμὸς τῶν στρατιωτῶν. Ἐνῶ ἐγίνοντο αἱ μεγάλαι αὗται προπαρασκευαὶ ὁ λαὸς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἦν διηρημένος, καὶ κἄλλιον προσέχων εἰς ὀρθοδόξους συζητήσεις περὶ ἄρσεως τοῦ μεταξὺ τῆς ὀρθοδόξου καὶ δυτικῆς ἐκκλησίας σχίσματος, οὐδόλως ἐμερίμνα διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς πόλεως. Ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος βλέπων τὴν ἀπάθειαν καὶ τὴν ἀνανδρίαν τῶν περὶ αὐτόν, ἐδείκνυνεν ὑπεράνθρωπον δραστηριότητα καὶ ἦν σχεδὸν πανταχοῦ παρών, ἄλλοτε ἐπιστατῶν εἰς τὰ τεῖχη καὶ εἰς τὰ ὀχυρώματα, καὶ ἄλλοτε

συσκευτόμενος περί τοῦ σχηματισμοῦ στρατοῦ. Μόλις δὲ ἤδυνήθη νὰ περισυλλέξῃ 5000 στρατιώτας, 2000 ξένους καὶ 500 Γενουασιούς· οἱ τελευταῖοι οὗτοι εἶχον ἀρχηγὸν τὸν Ἰωάννην Λόγγον Ἰουστινιάνην. Οἱ λοιποὶ κάτοικοι ἠρνήθησαν συνδρομὴν εἰς τὸν αὐτοκράτορα τῶν παρασυρόμενοι καὶ ὑπὸ τῶν λόγων τοῦ Νοταρχῆ κηρύττοντος ὅτι προτιμότερον ἦτο νὰ ἴδωσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸν Σουλτάνον ἢ τὸν Καρδινάλιον καὶ διὰ τούτου ὑπερβίβαστο τὰς προσπάθειάς αὐτίνες κατεβήλλοντο ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου ἵνα ἐπιτύχῃ τὴν βοήθειαν τῶν Εὐρωπαϊκῶν χριστιανικῶν κρατῶν διὰ τῆς ἔκθεως τοῦ θρησκευτικοῦ σχίσματος.

Κατὰ φεβρουάριον τοῦ 1453 μετηνέχθη τὸ μέγα πολιορκητικὸν τηλεβόλον, περὶ οὗ εἴπομεν, ἐξ Ἀδριανουπόλεως πρὸ τῶν πυλῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως· ἡ δὲ μεταρροχὴ αὕτη διήρκεσε δύο μῆνας κατὰ τὸ δίκαστημα τῶν ὁποίων ὁ Καρτζὶ βέης, ὅστις εἶχε τὴν διεύθυνσιν τοῦ τηλεβόλου τούτου, ἐκυρίευε πολλὰς πόλεις καὶ κώμας περὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὴν Μεσημβρίαν, Ἀγχίαν, Βιζύην, τοὺς Ἐπιβάτας, τὸν Ἅγιον Στέφανον, ἐξαίρειται τῆς Σηλυβρίας.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐξηκολούθουν αἱ θρησκευτικαὶ διακρίσεις· εἶχεν ἔλθει ἐκ Ρώμης ὁ καρδινάλιος Ἰσιδώρος καὶ ὑπεγόρευε τῶν δύο ἐκκλησιῶν· ὁ αὐτοκράτωρ καὶ ὁ κληρὸς τῆς αὐτῆς ἦσαν σύμφωνοι· ἀλλ' ὁ πρῶην πατριάρχης Γεννάδιος ὁ Σχολάριος, ἐξόριστος ὢν εἰς τὴν μονὴν τοῦ Παντοκράτορος, κατηράτο τὸ ἐνωτικὸν ἐγγράφον καὶ παρώζυνε διὰ τῶν μοναχῶν καὶ τῶν καλογρικῶν τὸν λαόν· ἡ μεγάλη Τεσσαρακοστὴ διήλθε τοιοῦτοτρόπως ἐν μέσῳ διχονοιῶν καὶ ἐρίδων· οἱ ναοὶ ἅπαντες σχεδὸν ἦσαν ἐγκαταλειμμένοι καὶ οἱ ἱερεῖς ἠρνοῦντο νὰ τελῶσι τὴν λειτουργίαν.

Τῇ παρασκευῇ τῆς Διακαινησίμου, 6 ἀπριλίου 1453, ὁ Σουλτάνος περιέβασε τὴν πόλιν διὰ ξηρᾶς καὶ μέχρι τοῦ

λιμένος διὰ θαλάσσης· τὸ μέγα τηλεβόλον ἐτοποθετήθη πρὸ τῆς πύλης τοῦ Ῥωμανοῦ, ἥτις ἔκτοτε καὶ μέχρι σήμερον ὀνομάζεται Τὸπ-καποῦ ἢ πύλη τοῦ Τηλεβόλου.

Ὁ σέχης Ἀκσαμπεδδὶν διήγειρε περισσότερον τὸν ἐνθουσιασμόν τοῦ στρατοῦ ἀνακαλύψας παρὰ τὸν Κεράτιον κόλπον τὸν τάρον τοῦ Ἐγιοῦπ, ὅστις θεωρεῖται ὡς σηματοδότης τοῦ προφήτου Μωάμεθ καὶ εἶχεν ἀποθάνει κατὰ τὴν τρίτην πολιορκίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως γενομένην ὑπὸ τῶν Ἀράβων τῷ 672 μ. Χ. ἢ 52 Ἐγείρας. Βραδυτέρον ὠκοδομήθη καὶ τέμενος παρὰ τὸν τάρον τοῦτον ὅστις μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐγένετο ἱερὸν προσκύνημα τῶν Ὀθωμανῶν καὶ ἐν αὐτῷ περιζώννυνται τὴν σπάθην οἱ νέοι Σουλτάνοι.

Τὸ μέγα τηλεβόλον ἐπυροβόλει μόνον ἐπτάκις τῆς ἡμέρας, διότι ἀπηγοῦντο δύο ὥραι ἀκριβῶς διὰ τὴν γόμφωσιν του· ἐκτὸς δ' αὐτοῦ ὑπῆρχον καὶ δύο μικρότερα ἐκπέμποντα σφαίρας βάρους ἑκατὸν πεντήκοντα λιτρῶν. Ἀλλὰ τὴν δεκάτην ἡμέραν, ἀφοῦ ἱκανὸν μέρος τῶν πρώτων τειχῶν εἶχε καταπέσει, τὸ τηλεβόλον διερρήγη, ὃ δὲ γύτης αὐτοῦ Οὐρβανὸς κατεκεραματίσθη καὶ διάφορα τεμάχια τοῦ σώματος του ἀνταναχθέντα ἐκ τῆς ἐκρήξεως ὑπερένω τῶν τειχῶν ἔπεσαν ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ Ἰπποδρομίου.

Πρεσβευτὴς τις τοῦ Οὐνιάδου Οὐγγρὸς ἔλθων τότε εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Σουλτάνου ἵνα ἀναγγεῖλῃ αὐτῷ ὅτι ὁ κύριός του δὲν ἠδύνατο νὰ τηρήσῃ ἐπὶ πλέον τὴν τριετὴ ἀνακωχήν, συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐπισκευὴν τοῦ μεγάλου τηλεβόλου καὶ ἐδίδαξε τὸν χειρισμὸν του εἰς τοὺς ἀγνοοῦντας τοῦτον Ὀθωμανοὺς πυροβολητάς. Σέρβοι δέ, ἐργάται μεταλλεῖων ἄλλοτε καὶ κατὰ συνέπειαν ἐμπειροὶ εἰς τὴν τέχνην, ἔσκαψαν διαφόρους ὑπονόμους καὶ δι' αὐτῶν οἱ στρατιῶται διήρχοντο κάτωθεν τοῦ πρώτου τείχους καὶ ἐβλαπτον σπουδαίως τοὺς πολιορκουμένους. Κατεσκευάσθησαν ὡσάυτως τέσσαρες κινητοὶ πύργοι ἐπὶ τροχῶν κεκαλυμμένοι διὰ τριπλοῦ βοείου δέρματος καὶ δι' αὐτῶν οἱ πολιορκοῦντες

ἐπολέμουν ἄνευ κινδύνου καὶ προσέβαλλον ἀποτελεσματικῶς τοὺς πολιορκουμένους.

Ἀπ᾽ αὐτοῦ ὁ ὀθωμανικὸς στρατὸς ὁ συνελθὼν πρὸ τῶν τειχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως συνίστατο ἐκ 250,000 ἀνδρῶν ἤτοι 100,000 ἰππέων καὶ 150,000 πεζῶν· ὁ δὲ Σουλτάνος ἵστατο ἐν τῷ κέντρῳ αὐτῶν ἔχων ὑπὸ τῆς διαταγῆς του 15,000 ἐκλεκτοὺς Γιαννιτσάρους. Ὁ δὲ στόλος συνίστατο ἐκ 400 ἱστιοφόρων πλοίων διαφόρου μεγέθους καὶ κατασκευῆς ὑπὸ τῆς διαταγῆς τοῦ ναυάρχου Βαλτάογλου.

Ἐν τούτοις οἱ πολιορκουμένοι ἀνθίσταντο ἰσχυρῶς καὶ διὰ τῶν τηλεβόλων τῶν, τὰ ὅποια διηύθυνε Γερμανὸς τις, ὁ Ἰωάννης Γράντης, ἀπεμάχονταν ἐν μιᾷ νυκτὶ τοὺς πολιορκητικοὺς κινήτους πύργους τῶν Ὀθωμανῶν καὶ ἐπιδιώκοντες τὰ ῥήγματα τῶν τειχῶν.

Τῇ 15 Ἀπριλίου ὁ ὀθωμανικὸς στόλος ἐξορμήσας ἐκ τοῦ ἁνῶ Βοσπόρου ἠγγικροβόλησε πλησίον τοῦ Διπλοκιονίου (Βεσικτῆς)· μετ' ὀλίγης δ' ἡμέρας ἐφθάσαν πρὸ τοῦ λιμένος πέντε πλοῖα, ἐν βυζαντινὸν καὶ τέσσαρα γενουήνοισι φέροντα τροφὰς εἰς τοὺς πολιορκουμένους. Ἐκατὸν πεντήκοντα ὀθωμανικὰ πλοῖα παρταχθέντα προσεπλάθησαν νὰ παρκαλώσωσι τὴν εἴσοδον τούτων εἰς τὸν λιμένα καὶ γενομένης ναυμαχίας πολλοὶ ἑκατέρωθεν ἐφονεύθησαν· πνεύσαντος δ' εὐνοϊκοῦ ἀνέμου τὰ πολεμούμενα πλοῖα εἰσῆλθον εἰς τὸν λιμένα ὅστις προεφυλάττετο διὰ μακρᾶς καὶ παχυτάτης σιδηρᾶς ἀλύσσου ἣτις ἐξετείνετο ἀπὸ τοῦ ἰχθυοπωλείου τοῦ Γαλατῆ μέχρι τοῦ ἰχθυοπωλείου τῆς Πόλεως (σήμερον Μπαλοῦκ παζάρ).

Πρὸς ἐπιτυχαστέραν τῆς πολιορκίας ἐκβασιν ὁ Σουλτάνος συνέλαβε τὴν ιδέαν νὰ μεταφέρῃ διὰ ξηρᾶς τὰ πλοῖα του ἐντὸς τοῦ λιμένος· καὶ πράγματι τοῦτο κατωρθώθη. Κατεσκευάσθη ὁμαλὸς δρόμος ἀπὸ Διπλοκιονίου μέχρι Πικριδίων (σήμερον Χάσκοισι), τὰ πλοῖα ἐτέθησαν ἐπὶ ξυλίνων δοκῶν ἡλειμμένων μὲ ἔλαιον καὶ λίπος, ἀνεπετάσθησαν καὶ τὰ

ιστία, ἵνα ὥθῃ τὰ πλοῖα καὶ ὁ ἄνεμος, καὶ οὕτως ἐντὸς μιᾶς νυκτὸς διεβιβάσθησαν ἐντὸς τοῦ λιμένας ἐβδομηκοντα πλοῖα καὶ ἠγκυροβόλησαν πρὸ τοῦ σημερινοῦ Βαλατῆ καὶ Ἀδῶν-σεραίου πρὸς μεγάλην ἐκπληξιν καὶ ἀπερίγραπτον τρόμον τῶν πολιορκουμένων.

Ὁ Σουλτάνος ἐγεφύρωσε μετὰ ταῦτα τὸν λιμένα καὶ ἐπὶ τῆς γεφύρας ἔστησε τηλεβόλαι· ἀπέπειρα πρὸς ἐμπρησμὸν τοῦ τε ὕψωμανικοῦ στόλου καὶ τῆς γεφύρας ἐγένετο ὑπὸ τοῦ βενετοῦ Ἰακώβου Κόκκου ἀλλ' ἀπέτυχεν.

Ἐπὶ ἐπτά ἐβδομάδας διήρκει ἡδη διὰ ξηρᾶς ἡ πολιορκία, ἥρξατο δὲ γενόμενη καὶ διὰ θαλάσσης, ἡ δὲ ἄλωσις τῆς Πύλεως ἐθεωρεῖτο πλέον λίαν προσεχῆς.

Ἐν τούτοις ὁ Σουλτάνος ἀπέστειλε τὸν γαμβρὸν του Ἰσφενδιάρη πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Κωνσταντῖνον ἵνα προτείνῃ αὐτῷ τὴν οἰκιοθειλῇ παράδωσιν τῆς πόλεως καὶ τὴν ἐλευθέραν ἀποχώρησιν ἐκείνων ἐκ τῶν πολιορκουμένων ὅσοι δὲν ἤθελον νὰ μείνωσιν ἐν τῇ πόλει, ἀλλ' ὁ Κωνσταντῖνος συγκροτήσας πολεμικὸν συμβούλιον καὶ λαβὼν τὴν γνώμην τῶν μεγιστάνων ἔδωκεν εἰς τοὺς ὕψωμανοὺς πρεσβευτὰς ἀρνητικὴν ἀπάντησιν.

Μετὰ ταῦτα ὁ Σουλτάνος τῇ 24 μαΐου διεκήρυξεν εἰς τὸν στρατὸν ὅτι τῇ 29 ἡδ' ἐγένετο ἡ γενικὴ ἐφοδος· ἡ εὐδησις αὕτη ἐνέπλησε χαρᾶς τοὺς στρατιώτας, οἵτινες ἐτέλεσαν μεγάλην φωτογυσίαν ἔχοντες ἐπὶ τῷ προσεχεῖ θριάμβῳ, ἀλλ' ἀνεξωπύρησε συνῆμα καὶ τὴν ἀνδρείαν τῶν πολιορκουμένων οἵτινες, πρωτοστατούντων τοῦ αὐτοκράτορος, τοῦ Ἰουστινιάνη καὶ ἄλλων στρατηγῶν, ἔλαβον τὰ τελευταῖα ἀπελπιστικὰ μέτρα εἰς ἀντίστασιν ἄνευ ὅμως μεγάλων ἐλπίδων, διότι ὁ Ἰουστινιάνης καίτοι μεγάλους ἀγῶνας καταβάλλων δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπισκευάσῃ τὰ τείχη ἐντὸς ὀλίγων μόνον ἡμερῶν.

Ἐπέστη τέλος ἡ 28 μαΐου προτεραία τῆς γενικῆς ἐφόδου· ὁ αὐτοκράτωρ ἐτοιμαζόμενος μετέβη εἰς τὸν ναὸν καὶ ἐκοινώνησε τῶν ἀρχάντων μυστηρίων, τὸ αὐτὸ δὲ ἐπραξάν

καὶ πλείστοι τῶν αὐλικῶν κατόπιν διαδραμῶν ἔφιππος τὰ παρὰ τὴν τεῖχην ἤτρεστο συγγνώμην παρὰ τῶν περὶ αὐτὸν ἐάν ποτε εἶχε πικρᾶναι ἢ βλάψαι τινά.

Παρελθόντες τοῦ μεσονυκτίου καὶ ὑποφωσκούσης ἤδη τῆς 29 μαΐου ἤρξαντο ἡ προσβολὴ τῶν ὀθωμανῶν· εἶναι ἀπερίγραπτος ἡ ἐφοδος αὕτη· ἐπὶ δύο ὥρας οἱ ὀθωμανοὶ οὐδεμίαν πρὸς ὁδὸν εἶχον κῆμει, ὅτε ὁ Ἰουστινιάνης τραυματισθεὶς ἀπεχώρησεν εἰς Γαλατὰν διὰ πλοίου, καίτοι παρακαλούμενος ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος νὰ μείνῃ· ἡ φυγὴ αὕτη ἀπεθάρρυνε τοὺς πλείους τῶν στρατιωτῶν οἵτινες ἤρξαντο φεύγοντες.

Ἐν τούτοις ὁ αὐτοκράτωρ ἐμάχετο πλησίον τῆς πόλεως τοῦ Ῥωμανοῦ καθ' ἧς οἱ ὀθωμανοὶ διηύθυναν μέγα μέρος τῆς προσβολῆς, ὅτε διεδόθη ἡ φήμη, ὅτι οἱ πολιορκοῦντες εἶχον ἤδη εἰσελθεῖν εἰς τὴν πόλιν.

Μεταξὺ τῶν πυλῶν τῆς πόλεως ὑπῆρχε καὶ μία ὑπόγειος, ὀνομαζομένη ἐτι καὶ νῦν Ξυλόπορτα, ἣτις εἶχεν ἐμφραχθῆ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ κατὰ τὸν μετὰ τῶν Λατίνων πόλεμον, ἐνεκα προσφετείας τινὸς καθ' ἣν ἡ Κωνσταντινουπόλις ἐπέπρωτο νὰ κυριευθῇ διὰ τῆς πόλεως ταύτης. Τῇ 28 Μαΐου ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντίνος διέταξε νὰ ἀνοιχθῇ ἡ πύλη αὕτη καὶ ἄνδρες τινὲς νὰ ἐξορμήσωσιν ἀπροσδοκῆτως κατὰ τῶν ὀθωμανῶν. Τοῦ κινήματος ἀποτυχόντος ἡ πύλη ἔμεινεν ἀνοιχτὴ καὶ δι' αὐτῆς εἰσῆλθον τὸ πρῶτον πεντήκοντα ὀθωμανοὶ καὶ κατόπιν καὶ ἄλλοι προσβαλόντες αἶφνης τοὺς πολιορκουμένους ἐκ τῶν νώτων.

Ἡ εἰδησις αὕτη ἐπέβαλε πανικὸν φόβον καὶ οἱ κῆτοικοι ἤρξαντο φεύγοντες· ἄλλοι μὲν προσεπάθουν νὰ εἰσελθῶσιν εἰς γενουηνισιακὰ καὶ ἄλλα πλοῖα, ἄλλοι δὲ κατέρυγον εἰς τὸν νάον ἱκετεύοντες καὶ προσευχόμενοι.

Ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος κατὰ τὴν συμπλοκὴν ἐφονεύθη ὑπὸ δύο στρατιωτῶν. Οἱ δὲ ὀθωμανοὶ ἤρξαντο πανταχόθεν εἰσβάλλοντες εἰς τὴν πόλιν.

Ὁ Σουλτάνος, εἰσῆλθε θριαμβευτικῶς περὶ μεσημβρίαν καὶ διηυθύνθη κατ' εὐθείαν εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀγίας Σοφίας· προσευχθεὶς δ' ἐν αὐτῷ, ἠρώτησε κατόπιν περὶ τοῦ αὐτοκράτορος, ἔμαθε δὲ ὅτι ἐρρονεύθη ἐν τῷ πολέμῳ· ὁ νεκρὸς τοῦ αὐτοκράτορος ἐτάφη κατὰ διαταγὴν τοῦ Σουλτάνου.

Τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ τῆς ἀλώσεως, ὁ Σουλτάνος ἀπέπεμψε τὸ πλεῖστον τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ στόλου εἰς διάφορα μέρη τοῦ κράτους, αὐτὸς δὲ ἐνησχολήθη ἔκτοτε εἰς τὴν ἀνοικοδόμησιν, διακόσμησιν καὶ συνοίκισιν τῆς πόλεως.

Οὕτω λοιπὸν διέταξε τὴν ἐκλογὴν νέου πατριάρχου· τοιοῦτος δὲ ἐξελέγη Γεννάδιος ὁ Σχολάριος, γενόμενος δεκάτης διὰ μεγάλων τιμῶν καὶ εὐεργεσιῶν.

Ὁ πατριάρχης ἔλαβε παρὰ τοῦ Σουλτάνου πολὺτιμον ῥάβδον κατὰ τὸ ἔθος τῶν Βυζαντινῶν καὶ κατὰ διαταγὴν τοῦ συνώδευσαν αὐτὸν πάντες οἱ ὀθωμανοὶ ἀξιωματικοὶ μέχρι τοῦ ναοῦ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ὁρισθέντος εἰς διαμονὴν τοῦ πατριάρχου.

Καθησυχάσας οὕτω τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει χριστιανούς ὑπηκόους ὁ Σουλτάνος, μετέβη τῇ 1 ἰουνίου καὶ εἰς Γαλατῶν· διέταξε τὴν καταγραφὴν τῶν οἰκιῶν, τῶν κατοίκων καὶ τῶν περιουσιῶν αὐτῶν καὶ παρέχων δίμνηνον προθεσμίαν εἰς τοὺς φυγόντας ἵνα ἐπανακάμπτοντες ἀνακτήσωσι τὰς ἰδιοκτησίαις των· ληγούσης δὲ τῆς προθεσμίας ἐκέλευσε νὰ δημεύωνται αἱ περιουσίαι τῶν μὴ ἐπανακαμπάντων. Τὰ τείχη τοῦ Γαλατῆ κατηδαφίσθησαν, τὰ δὲ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπεσκευάσθησαν.

Μετὰ ταῦτα ἐκοινοποίησε δι' ἐπιστολῶν τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὸν Σάχην τῆς Περσίας, τὸν Σουλτάνον τῆς Αἰγύπτου καὶ τὸν Σερῖφην τῆς Μέκκας καὶ ἐδίδετο τοὺς πρέσβεις τῶν γειτόνων χριστιανικῶν κρατῶν ἐλθόντας ἵνα τῷ συγχαρῶσιν· κῆξησε δὲ καὶ τοὺς ὑπὸ τῆς Σερβίας, τῶν Γενουησίων καὶ Ραγούζαίων πληρωνομένους ἐτησίους φόρους.

Τῷ αὐτῷ ἔτει ὁ Τουρχάν βέης ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς

Πελοποννήσου ἵνα βοηθήσῃ τοὺς δύο ἡγεμόνας αὐτῆς Δημήτριον καὶ Θωμᾶν, ἀδελφοὺς καὶ Παλαιολόγους· τὴν καταγωγὴν, ἐναντίον τῶν ὁποίων εἶχον στασιάζει σὶ μισθοφόροι Ἕλληνας σκοπὸν ἔχοντες νὰ ἀρπάσωσι τὴν ἀρχὴν· ὁ ὁθωμανὸς στρατηγὸς ὅχι μόνον κατέβαλε τὴν ἀνταρσίαν ἀλλὰ καὶ συνεξστράτευσε μετὰ τῶν Παλαιολόγων κατὰ τῶν Ἑλλήνων διασκορπίσας αὐτούς. Ὁρμήθη δὲ εἰς τὴν βοήθειαν ταύτην ὁ Σουλτάνος διότι εἶχε πρὸ καιροῦ ἀναγνωρίσει τοὺς δύο ἀδελφοὺς ὡς ἡγεμόνας ἀνεξαρτήτους ἀλλ' ὑποταλεῖς φόρου καὶ ὑποσχεθῆ αὐτοῖς πλήρη ἀπάρχειαν τῆς ἐξουσίας. Κατὰ τὴν φορὰν δὲ ταύτην ἀνενέωσε τὴν ὑπόσχέσιν ταύτην διὰ λίαν φιλοφρόνων ἐπιστολῶν.

Ἀρχομένου τοῦ ἔτους τοῦ 1454 ὁ Σουλτάνος ἐξεστράτευσεν κατὰ τῆς Σερβίας διανοούμενος τὴν πλήρη αὐτῆς κατάρκτησιν καὶ ἐκυρίευσεν μετὰ βραχείαν πολιορκίαν τὰ φρούρια Νοβομόντε καὶ Ὀστροβίτς. Ἀρεῖς δὲ τὸν στρατηγὸν Φιρούζ βῆν μετὰ 32,000 ἀνδρῶν ἐπέστρεψεν εἰς Ἀδριανούπολιν· ὁ στρατηγὸς οὗτος συμπληκθεὶς εἰς μάχην μετὰ τῶν Σέρβων καὶ Οὐγγρων, τῶν ὁποίων ἀρχηγὸς ἦν ὁ Οὐνιάδης, ἐνίκηθη μὲν, ἀλλ' ὁ Σουλτάνος ἐπανελθὼν ἐκ νέου τὸν μὲν Οὐνιάδην ἠνάγκασεν νὰ ἀποχωρήσῃ εἰς τὰς χώρας του, μετὰ δὲ τοῦ βασιλέως τῆς Σερβίας συνωμολόγησεν εἰρήνην λαθῶν ἐτήσιον φόρον 30,000 δουκῶν. Ταυτοχρόνως ἐγένετο εἰρήνη καὶ μετὰ τῶν Βενετῶν, οἵτινες ἀπέκτησαν τὸ δικαίωμα νὰ ἐμπορεύωνται ἐλευθέρως ἐν ταῖς ὁθωμανικαῖς χώραις καὶ νὰ διατηρῶσι πρέσβεις ἐν Κωνσταντινουπόλει πληρώνοντες, ὡς καὶ πρότερον, τὸν ἐτήσιον φόρον.

Τῇ 18 ἀπριλίου 1455 ὁ Σουλτάνος ἐπανεκάμφεν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ διέταξε τὸν ἐξωραϊσμόν τῆς νέας του πρωτεύουσας· ἀνέδειξε δὲ μέγαν Βεζύρην τὸν Μαχμούτ πασσᾶν ὅστις παιδισθὲν ἀνατραφεὶς ἐν τοῖς ἀνακτόροις ἡγαπᾶτο ὑπὸ τοῦ κυρίου του.

Κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1455 ὁ Ἰσά βῆης, φρούραρχος τῶν

σερβικῶν μεθορίων, ἐκίνησεν ἐκ νέου κατὰ τῆς Σερβίας· τοῦτω ἠκολούθησε κατόπιν καὶ αὐτός ὁ Σουλτάνος· ἐκυριεύθησαν πλείστα ἀξιόλογα σερβικὰ φρούρια καὶ κατόπιν ὁ Σουλτάνος ἐπέστρεψεν εἰς Κωνσταντινουπόλιν.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ὁ ὀθωμανικὸς στόλος ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ναυάρχου Χαμζᾶ πασᾶ περιέπλευσε τὰς σποράδας νήσους πρὸς ἀπαίτησιν τῶν ἐτησίων φόρων· καὶ οἱ μὲν ἡγεμόνες τῆς Λέσβου καὶ Λήμου ἐπλήρωσαν αὐτόν, οἱ Χίου ὁμῶς καὶ οἱ Ρόδου ἠρνήθησαν· καὶ προσεπάθησε μὲν ὁ Χαμζᾶ πασᾶς νὰ τοὺς ἐξαναγκάσῃ διὰ τῆς βίας ἀλλὰ δὲν κατώρθωσε μετὰ πρᾶγματα περιορισθεὶς νὰ ἐκπορθήσῃ τὰ παράγια χωρία τῶν νήσων καὶ μὴ δυνηθεὶς οὐδὲν νὰ πράξῃ κατὰ τῶν ἰσχυροτάτων αὐτῶν φρουρίων.

Τὸν Χαμζᾶ πασᾶν ἐπανελθόντα ἔπρακτον εἰς Ἀδριανουπόλιν ἐπέπληξεν ὁ Σουλτάνος καὶ ἀντικαταστήσας αὐτόν διὰ τοῦ Γιουνίς πασᾶ ἐκήρυξε τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Χίου τῇ 30 ἰουνίου 1455.

Ὁ στόλος καταληρθεὶς ὑπὸ τρικυμίας παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Τροίας ἐξώθεν τοῦ Ἑλλησπόντου διεσκορπίσθη καὶ δέκα τριήρεις ἀπώλοντο· ἐνεκα δὲ τούτου ὁ νέος ναύαρχος περιωρίσθη νὰ ἐκπορθήσῃ τὴν Φώκαιαν.

Κατὰ ἰανουάριον τοῦ 1456 ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς Αἴνου διὰ ξηρᾶς, ἐνῷ ὁ ναύαρχος Γιουνίς πασᾶς διηυθύνθη εἰς τὸ αὐτὸ μέρος μετὰ δέκα πλοίων· ἡ Αἴνος ἐκυριεύθη, ὥς καὶ αἱ πλησίον αὐτῆς κείμεναι νῆσοι Θάσος, Σαμοθράκη καὶ Ἰμβρος.

Κατόπιν ὁ στόλος διετάχθη νὰ κινήθῃ κατὰ τῆς Χίου, ἀλλ' οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἔτυχον εἰρήνης δόντες δῶρον 30 χιλ. δουκᾶτων ἐφ' ἧπαξ καὶ ὑποσχεθέντες ἐτήσιον φόρον ἐκ 10,000 δουκᾶτων.

Ἐκυριεύθη ὁμῶς ὑπὸ τῶν ὀθωμανῶν ἡ νῆσος Λήμνος ἐκδιωχθέντος τοῦ ἡγεμόνος Γατελουσίου κατ' αἰτήσιν τῶν κατοίκων καὶ διορισθέντος διοικητοῦ αὐτῆς τοῦ πρώην ναυάρχου Χαμζᾶ πασᾶ.

Κατ' ἀπρίλιον τοῦ 1456 ὁ Σουλτάνος προπαρεσκευάσθη νά πολιορκήσῃ τὸ Βελιγράδιον, πρωτεύουσαν τῆς Σερβίας, καὶ νά κατακτήσῃ ὀριστικῶς τὴν ἐπικράτειαν ταύτην. Πρὸς τοῦτο ἐξεστράτευsen ἄγων 150,000 ἀνδρῶν καὶ 300 τηλεβόλα. Τυτοχρόνως δὲ καὶ ὁ ὀθωμανικὸς στόλος ἀναπλεύσας τὸν Δούναβιν ἐγκυροβόλησε πρὸ τοῦ Βελιγραδίου ἀποτελούμενος ἐκ διακοσίων τριήρων.

Ὁ Οὐνιάδης τεθεὶς ἐπὶ κεφαλῇς 60000 ἀνδρῶν διαφόρου ἐθνικότητος, τοὺς ὁποίους ἐπεμύεν οἱ χριστιανοὶ ἡγεμόνες τῆς Εὐρώπης κατὰ προτροπὴν τοῦ Πάπα Ρώμης Καλλίστου τοῦ Γ', καὶ συναγερῶν καὶ αὐτὸς στόλον ἐκ 200 ὠπαύτως τριήρων ἀποτελούμενον ἐπέπεσε κατὰ τῶν ὀθωμανῶν διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης.

Τὰ ὀθωμανικὰ στρατεύματα ἀποτυχόντα ἠναγκάσθησαν νά ἀποχωρήσωσι· τὸ αὐτὸ δὲ ἐπραΐε καὶ ὁ στόλος. Δύω δὲ ἐβδομάδας μετὰ τὴν νίκην ταύτην ὁ Οὐνιάδης ἀπέθανεν.

Ἐπανελθὼν εἰς Ἀδριανούπολιν ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ ἐτέλεσε μεγαλοπρεπῶς τὴν περιτομὴν τῶν υἱῶν τοῦ Βαγιαζίτ καὶ Μουσταφᾶ, διανείμας καὶ λαβὼν τυτοχρόνως πλουσιώτατα δῶρα.

Κατόπιν ἠσχυλῆθη εἰς τὴν περισύλλεξιν τῶν διαφόρων νόμων τοῦ κράτους καὶ τὴν κοινικοποίησιν αὐτῶν ὑπὸ τὸν τίτλον *Κανονιναμέ* ἥτοι θεμελιώδης νόμος καὶ διεκκονίσσε τὰς διαφόρους τάξεις τῶν ὑπαλλήλων τῆς αὐτοκρατορίας· πρῶτον ἤρχετο ὁ μέγας Βεζύρης καὶ μετ' αὐτὸν οἱ ἐπίλοιποι.

Μετὰ ταῦτα ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς Σερβίας διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης· ὁ μέγας Βεζύρης Μαχμούτ πασσαῖς ἐκυρίευσεν τότε πλείστα ὀροῦρα. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἀποθανόντος καὶ τοῦ Γεωργίου δεσπότου τῆς Σερβίας, ἡ ἡγεμονία περιῆλθεν εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Λαζάρον ἀλλὰ καὶ οὗτος ἀπέθανεν μετ' οὐ πολὺ, ἡ δὲ σύζυγός του Εὐλένη προσεπάθησε νά ἐπιτύχῃ τὴν βοήθειαν τῶν ἡγεμόνων τῆς Εὐρώπης ὑποσχομένη νά παραδώσῃ τὴν Σερβίαν ὡς τιμῆριον

τῷ Πάπῃ· ἀλλ' ἐπειδὴ ἔζη εἰσέτι ἡ θυγάτηρ τοῦ Γεωργίου Μάρω, χήρα τοῦ Σουλτάνου Μουράτ τοῦ Β', ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ ἀναμιχθεὶς ἤγειρεν ἀξιώσεις ἀπαιτιῶν τὸν θρόνον τῆς Σερβίας ὑπὲρ ἐκτουτοῦ. Καὶ εἰς μὲν τὴν Μάρω ὥρισεν ὡς κατοικήαν τὸ Ἰάσσοβον πλησίον τοῦ Ὄρους Ἀθωνος, αὐτὸς δὲ ἐπολιόρκησε τὴν Ἑλένην ἐν τῷ φρουρίῳ τῆς Σεμίνδρας ὅπερ ἐκυρίευσε, καὶ εἰς αὐτὴν μὲν ἐπέτρεψεν ἐλευθερίαν ἔξωδον, τοὺς δὲ λοιποὺς κατοίκους 200,000 περίπου ἀπήγαγε· καὶ οὕτω τῇ 3 νοεμβρίου 1459 διὰ τῆς ἀλώσεως ταύτης, ἡ Σερβία ἐγένετο καθαρῶς ὀθωμανικὴ ἐπαρχία.

Ὁ ἡγεμὼν τῆς Ἀλβανίας Ἰσκανδέρ βέης ἐξηκολούθει ἐν τούτοις πάντοτε πολεμῶν κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν καὶ πάντοτε σχεδὸν ἐπιτυγχάνων· ὁ Σουλτάνος διανοούμενος νὰ κατακτήσῃ ὀριστικῶς καὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἔχων ἀνάγκην ἡσυχίας ἀπὸ τοῦ μέρους τοῦ Ἰσκανδέρ βέη συνωμολόγησε μετ' αὐτοῦ εἰρήνην.

Ἐν Πελοποννήσῳ οἱ δύο ἀδελφοὶ Παλαιολόγοι Δημήτριος καὶ Θωμᾶς ἐξηκολούθουν ἐρίζοντες περὶ τῆς κυριότητος τῆς χώρας καὶ πρὸ πάντων ὁ Θωμᾶς πολλὰς διαπραγμάτων ἀνοσιουργίας. Ὁ Σουλτάνος εἶχεν ἐκστρατεύσει τῇ 15 μαΐου 1458 καὶ κυριεύσας τὴν Κόρινθον, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀρῶκεν ἰσχυρὰν φρουράν, εἰσῆλθεν εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἐκυρίευσε πλεῖστα φρούρια αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τέλους συνωμολόγησεν εἰρήνην δι' ἧς τὸ μὲν ἡμῖς τῆς χώρας ἔλαβεν ὑπὸ τὴν ὀριστικὴν κατοχὴν του, τὰ δὲ ἕτερον ἡμῖς ἀρῶκεν εἰς τοὺς δύο ἀδελφοὺς Παλαιολόγους ὑποχρεωθέντας εἰς βαρυτάτους φόρους.

Μετὰ ταῦτα διευθύνθη πρὸς ἄλλωσιν τῶν Ἀθηναίων ἀλλὰ μαθὼν μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὅτι ὁ Θωμᾶς Παλαιολόγος καὶ αὐτὸς ἐπαναστατήσας ἐτάραττε τὴν χώραν ἐπανῆλθεν εἰς Πελοπόννησον καὶ κατέλυσε τὴν ἀρχὴν τῶν Παλαιολόγων, ὑπαγαγὼν εἰς τὴν κατοχὴν του ὁλόκληρον τὴν χώραν· οὕτως ὁ μὲν Θωμᾶς κατέφυγεν εἰς Ἰταλίαν, ὁ δὲ Δημήτριος ἐξωρίσθη εἰς Αἶνον.

Ἐν τούτοις αἱ Ἀθῆναι ἐκυριεύθησαν καὶ οὕτω τῷ 1460 ἔπασα ἡ Στερεὰ Ἑλλάς καὶ ἡ Πελοπόννησος ἐγένοντο ὀθωμανικαὶ χῶραι ἐκτὸς παρχλιῶν τινῶν φρουρίων ἅτινα κατεῖχον εἰσέτι οἱ Βενετοί.

Ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ ἔστρεψε μετὰ ταῦτα τὴν προσοχὴν κατὰ τῆς ἡγεμονίας τῆς Τραπεζοῦντος ἣν εἶχεν ἡ οἰκογένεια τῶν Κομνηνῶν ἐχόντων αὐτοκρατορικὴν βυζαντινὴν καταγωγὴν· ἤρξατο δὲ παρασκευαζόμενος χωρὶς νὰ δηλώσῃ τὸν κύριόν του σκοπὸν διότι ἐντὸς τῆς ἡγεμονίας τῆς Τραπεζοῦντος ὑπῆρχε καὶ ἡ τῆς Σινώπης ἣν εἶχον οἱ Τουργκοὶ, τῶν Γενουσησίων κατεχόντων τὴν Ἀμαστριν, ἐμπορικώτατον τότε καὶ σπουδαιότατον λιμένα. Ὁ στόλος ἐτάχθη ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ μεγάλου Βεζύρου Μαχμουτ πασᾶ, ἀποτελούμενος ἐξ 150 πλοίων, τὸν δὲ διὰ ξηρᾶς στρατὸν διηύθυνεν αὐτὸς ὁ Σουλτάνος. Καὶ πρῶτον μὲν ἐκυριεύθη ἡ Ἀμαστρις σχεδὸν ἀμαχητί· ὁ Σουλτάνος ἀφῆκε τὸ $\frac{1}{3}$ τῶν κατοίκων ἐν τῇ πόλει, τὰ δὲ $\frac{2}{3}$ ἐν οἷς ὑπῆρχον ευειδέστατοι νέοι ἀπέστειλεν εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Κατόπιν ἐκυριεύθη καὶ ἡ Σινώπη. Ὁ Οὐζούν Λασχάν, πρίγκηψ τουργκοῦ καὶ σύμμαχος τῶν Κομνηνῶν, κατ' ἀρχὰς μὲν ἀντέστη τῷ Σουλτάνῳ, ἀλλ' ἐπὶ τέλους νικηθεὶς συνεμάχησε μετ' αὐτοῦ καὶ οὕτως ἀφ' ἐνὸς μὲν ὁ στόλος ἀφ' ἐτέρου δὲ ὁ στρατὸς ἦλθον πρὸ τῆς Τραπεζοῦντος· ὁ αὐτοκράτωρ αὐτῆς Δαβίδ ὁ Κομνηνὸς παρέδωκεν ἀμέσως τὴν πόλιν λαθὼν ὡς διαμονὴν αὐτοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας του τὰς Σέρρας, ὅπου καὶ διευθύνθη διὰ Κωνσταντινουπόλεως.

Ὁ ἡγεμὼν τῆς Βλαχίας Δρακουλ Βλὰδ μαθὼν ὅτι ὁ Σουλτάν Μωάμεθ ἠτοιμάζετο νὰ πολεμήσῃ κατ' αὐτοῦ προέτεινεν εἰρήνην καὶ ὑπετάγη, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον συμμαχήσας μετὰ τῶν Οὐγγρων περὶέβησε τὴν συνθήκην· ὁ Σουλτάνος ἐπεμψε πρὸς αὐτὸν πρέσβεις· συλλαβὼν τούτους ὁ Δρακουλ τοὺς ἀνεσκόλοπισεν.

Ὁ ὀθωμανικὸς στόλος ἀμέσως ἀνῆλθε τὸν Δούναβιν μέ-

(ΕΠΙΤΟΜ. ΒΙΟΓΡΑΦ. ΙΣΤΟΡΙΑ)

6.

χρι τῆς Βιδόνης καὶ ἀπεβίβασεν εἰς Βλαχίαν τὸν στρατὸν ὅστις ἐξ 150,000 ἀνδρῶν ἀποτελούμενος διηυθύνετο ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Σουλτάνου. Αἱ πόλεις Βραίλα καὶ Κιλία ἀπετεφρώθησαν ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν· ὁ Δρακούλ ἄγων καὶ αὐτὸς πολυάριθμον στρατὸν προσέβαλε τοὺς Ὀθωμανοὺς διὰ νυκτὸς καὶ ἑρμήσας παρ' ὀλίγον εἰσήρχετο εἰς τὴν σκηνὴν αὐτοῦ τοῦ Σουλτάνου ἀλλ' ἐκωλύθη ὑπὸ τῶν Γιανιτσάρων· οἱ Ὀθωμανοὶ παρετάρχησαν ἀμέσως εἰς μάχην καὶ κατενίκησαν τὸν Δρακούλ· οὗτος κατέφυγεν εἰς Οὐγγαρίαν καὶ ἐκεῖ ἐφυλακίσθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ματθίου Κορβέν, υἱοῦ τοῦ Οὐνιάδου.

Ὁ Σουλτάνος ὑποτάξας οὕτω τὴν Βλαχίαν διώρισεν ἡγεμόνα αὐτῆς τὸν ἀγαπητόν του Καδούλ, ἀδελφὸν τοῦ Δρακούλ, ὅστις κατορθώσας νὰ δραπετεύσῃ μετ' ὀλίγον χρόνον ἐπανῆλθεν εἰς Βλαχίαν καὶ διωργάνιζε ταραχάς, ἀλλ' ἐδολοφονήθη ἐν τῷ μεταξὺ ὑπὸ τινος δούλου του.

Ταῦτα συνέβησαν τῷ 1462 μ. Χ. Τῷ 1463 ὁ Σουλτάνος ἐπεχείρησε τρεῖς πολέμους τὸν πρῶτον κατὰ τῶν Βενετῶν, τὸν δεύτερον κατὰ τῶν ἡγεμόνων τῆς Καραμανίας καὶ τὸν τρίτον κατὰ τῆς Βοσνίας.

Κατ' ἀρχὰς ὁ ὀθωμανικὸς στρατὸς διοικούμενος ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου, ὁ δὲ στόλος ὑπὸ τοῦ μεγάλου Βεζύρου Μιχμούτ πασᾶ διηυθύνθησαν κατὰ τῆς Μιτυλήνης· ἡ νῆσος αὕτη ἀνῆκεν εἰς τινὰ Γενουηνοῖαν οἰκογένειαν, τοὺς Γατελουσίους, δωρηθεῖσα αὐτοῖς ὑπὸ τῶν Παλαιολόγων ἡγεμόνων δὲ τῆς νήσου κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἦν ὁ Νικολάος· ὁ Σουλτάνος ἐφθασε μετὰ τοῦ στρατοῦ εἰς Ἀδραμύτιον ἀπέναντι τῆς Μιτυλήνης ὅπως ἐκείθεν διαβιβασθῇ εὐκολώτερον καὶ ταχύτερον διὰ τῶν πλοίων του εἰς τὴν νῆσον.

Ἐπὶ 27 ἡμέρας ἀφοῦ ὁ στόλος ἐβουβαρδοβύλησε τὸ φρούριον καὶ κατέρριψε τὰ τείχη, ὁ ἡγεμὼν προέτεινε νὰ παραδώσῃ τὴν νῆσον ἅπασαν τῷ Σουλτάνῳ ἐάν οὗτος ἐφείδετο τῆς ζωῆς του· ἡ παράδοσις ἐγένετο ἀμέσως· 500 Γιανίτσαροι ἐτάχθησαν ὡς φρουροὶ τῆς νήσου· ὁ δὲ ἡγεμὼν

Νικόλαος μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του ἀπεστάλησαν εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦ 1462 ὁ Σουλτάνος ἡσυχάσθη εἰς τὴν Ἱδρυσιν καὶ ἀποκατάστασιν πολλῶν δημοσίων ἔργων καὶ οἰκοδομῶν ἐν τε Κωνσταντινουπόλει καὶ ἄλλαις πόλεσι τῆς αὐτοκρατορίας. Ἀνενέωσε καὶ ὠχύρωσε τὸν ἀρχαῖον τῶν Βυζαντινῶν λιμένα κείμενον πλησίον τοῦ *Γενί-καποῦ* ἢ Βλάχκας καὶ ὀνομαζόμενον ἔκτοτε *Καδρυγὰ λιμῶν* ἥτοι λιμένα τῶν τριήρων εἰ καὶ σήμερον δὲν σώζεται πλέον. Ἀνήγειρε φρούρια δύο ἐν τῷ Ἑλλησπόντῳ κατὰ τὴν εὐρωπαϊκὴν καὶ ἀσιατικὴν παραλίαν. Ὁχύρωσε τὴν πόλιν τῶν Σκοπείων, ἐπεσκεύασε τὰ ἐν Ἀδριανουπόλει ἀνάκτορα καὶ ὠκοδόμησεν ἐπὶ τινος τῶν ἐπτὰ λόφων τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὸ φερώνυμον αὐτῷ τέμενος *Σουλτὰν Μεχμέτ* ἢ *Φατῖχ τζαμιὶ* ὅπερ σώζεται μέχρι σήμερον.

Ἡ Βενετικὴ δημοκρατία παρώξυνε τὴν φιλοδοξίαν τοῦ Σουλτάνου καὶ διὰ τοῦτο ἀπεφάσισε νὰ πολεμήσῃ αὐτὴν διὰ παντός τρόπου. Πρὸς τοῦτο ἐξεστράτευσεν κατὰ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Βοσνίας ὅστις ἦν σύμμαχος τῶν Βενετῶν. Ἐντὸς ὀλίγου καιροῦ πλείστα φρούρια ἐκυρεύθησαν ὑπὸ τῶν ὀθωμανῶν, παρεδόθη δὲ αἰχμάλωτος καὶ ὁ ἡγεμὼν Στέφανος μετὰ τοῦ υἱοῦ του. Οὕτω δὲ ἡ Βοσνία ἐγένετο τουρκικὴ ἐπαρχία.

Οἱ Βενετοὶ βλέποντες τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον διὰ τὰς ἐν Ἀνατολῇ κτήσεις των, εἰσέβαλον εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ παρακινήσαντες εἰς ἀνταρσίαν τοὺς Ἑλληνας προσεπάθουν νὰ ἀποδιώξωσι τοὺς ὀθωμανοὺς, ἀλλ' οἱ στρατηγοὶ Ἰσά πασσαῆς υἱὸς τοῦ Ἑβρινοῦ καὶ Ὁμέρ πασσαῆς υἱὸς τοῦ Τουρχάν ἐλθόντες μετὰ στρατοῦ ἀπιδίωξαν τοὺς Βενετούς, διαρπάσαντες πολλὰς κατὰ τὴν παραλίαν κτήσεις των. Ἐν τούτοις δὲν ἔληξαν αἱ μεταξὺ Βενετῶν καὶ Ὀθωμανῶν ἐχθροπραξίαι· τούναντίον ἐπανελήθησαν ζωηρότεραι καὶ διήρκεσαν δέκα ἐξ ὀλόκληρα ἔτη.

Κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1465 ὁ Βενετὸς ναύαρχος Ὀρπάτος

Ἰουστινιανῆς ἀποβὰς μετὰ στρατοῦ εἰς Μιτυλήνην ἐπολιορκήσας τὸ φρούριον αὐτῆς ἐπὶ ἑξ ἑβδομάδας, καὶ ἡναγκάστη μὲν ὑπὸ τοῦ Μαχμοῦτ πασσά τοῦ μεγάλου Βεζύρου νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν, ἀλλὰ παρκαθὼν ὅσους Ἕλληνας ἡδύνατο μετέφερεν αὐτοὺς εἰς Εὐβοίαν, καὶ ἐκ νέου ἐπανελθὼν εἰς Μιτυλήνην καὶ ἀποβὰς εἰς τὸ φρούριον τοῦ Ἁγίου Θεοδώρου παρέλαβε καὶ αὐτῆς πολλοὺς οὓς ἀπεβίβασεν ὡσαύτως εἰς Εὐβοίαν.

Εἴπομεν καὶ ἀλλαχοῦ ὅτι οἱ ἡγεμόνες τῆς Καραμανίας, εἰ καὶ πολλάκις ἐνίκηθησαν ὑπὸ τῶν ὀθωμανῶν περιορισθέντες καὶ γενόμενοι ὑποτελεῖς φόρου, ἐδράττοντο ὅμως τῆς πρώτης περιστάσεως ἵνα ἐπαναστατήσωσι καὶ ἀναστῶσι τὴν ἀνεξαρτησίαν των. Τιοῦτον κίνημα συνέβη καὶ ἐπὶ τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ τοῦ πορθητοῦ, ἀλλὰ τὴν φορὰν ταύτην κατελύθη ἐντελῶς ἡ Καραμανικὴ ἡγεμονία μεταβληθεῖσα εἰς ἐπαρχίαν ὀθωμανικὴν.

Ὁ ἡγεμὼν Ἰβραήμ βέης ἀποθανὼν ἀρῆκεν ὅλα τὰ ἀγαθὰ καὶ τὴν ἀρχὴν εἰς τὸν υἱόν του Ἰσάκ βέην γεννηθέντα ἐκ τινος δούλης, καὶ παρεγνώρισεν οὕτω τὰ δικαιώματα ἐξ ἄλλων υἱῶν, Πιρ Ἀχμέτ, Καρχμάν, Κασίμ, Ἀλεξέδιν, Σουλεϊμάν καὶ Νούρ σοφὴ γεννηθέντας ἐκ τῆς νομίμου συζύγου του καὶ ἀδελφῆς τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ. Οἱ πρίγκιπες οὗτοι μὴ ἀνεχόμενοι τὸ ἀδίκημα ἐπολέμησαν κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ των Ἰσάκ βέην ἐπικαλεσθέντες καὶ τὴν βοήθειαν τοῦ ἐξαδέλφου των Σουλτάνου Μωάμεθ· ἀλλὰ καὶ ὁ Ἰσάκ βέης ἐπεκαλέσθη τὴν βοήθειαν τοῦ Οὐζούν Χασάν ἡγεμόνος τῶν Τουρκομάνων· καὶ ὁ μὲν Οὐζούν Χασάν ἐλθὼν καὶ μᾶλλον βλάβας ἢ ὠφελήσας τὴν χώραν τοῦ Ἰσάκ βέην ἀνεχώρησεν, ὁ δὲ Σουλτάνος Μωάμεθ διέταξε τὸν διοικητὴν τῆς Ἀτταλείας νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν Καραμανίαν καὶ πολεμήσῃ τὸν Ἰσάκ βέην· γενομένης δὲ μάχης οὗτος ἐνίκηθη καταφυγὼν εἰς Κιλικίαν. Ἀλλ' ὁ Σουλτάνος διανοούμενος μᾶλλον νὰ καθυποτάξῃ τὴν χώραν, προύρασιςθη ὅτι δὴθεν οἱ ἐξαδέλφοι του ἐζήτησαν τὴν συμμαχίαν τοῦ Οὐζούν

Χασάν καὶ τῶν Βενετῶν καὶ τῷ 1466 ἐξεστράτευσεν ὁ ἴδιος κυριεύσας τὴν πρωτεύουσιν Ἰνδόνιον καὶ ἄλλα φρούρια καὶ ἀποστείλας πάντας τοὺς χειρῶνακτας καὶ τεχνίτας τῶν πόλεων τούτων εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Καὶ ὁ μὲν ἡγεμὼν Ἰσάκ βέης κατέφυγεν εἰς τὴν χώραν τοῦ Οὐζούν Χασάν, διοικητῆς δὲ τῆς Καραμανίας, γενομένης τουρκικῆς ἐπαρχίας, διωρίσθη ὁ τρίτος υἱὸς τοῦ Σουλτάνου Μουσταφᾶ ἐρέντης.

Ὁ Ἰσμενδέρ βέης ἐν τούτοις λύσας τὴν τριετῇ εἰρήνην, ἣν εἶχε συνομολογήσει μετὰ τοῦ Σουλτάνου, ἤρξατο ἐνοχλῶν τοὺς Ὀθωμανοὺς. Ὁ Σουλτάνος ἐπεμψεν ἀμέσως τὸν Σερμέτ βέην μετὰ 14,000 ἱππέων νικηθέντος δ' αὐτοῦ, ἐπέμψθησαν δύο ἄλλοι στρατηγοὶ ἄγοντες περισσότερον στρατὸν ἄλλα καὶ οὗτοι ἐνίκηθησαν ὑπὸ τοῦ Ἰσμενδέρ βέη.

Ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ μαθὼν τὰς ἀποτυχίας ταύτας ἐξεστράτευσεν ὁ ἴδιος ἄγων 100,000 ἄνδρας καὶ ἐπολιορκῆσε τὴν Κρόϊαν, ἀλλ' ἠναγκάσθη νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν περιορισθεὶς εἰς τὴν ἐκπόρθησιν δύο φρουρίων, τοῦ Ἐλδασσάν καὶ τοῦ Τσιρλοῦ.

Ὁ Ἰσμενδέρ βέης νικήσας καὶ αὖθις τοὺς Ὀθωμανοὺς στρατηγούς Βαλαδάν καὶ Ἰουνίς, συνέλαβεν αἰχμάλωτον τὸν Ἰουνίς καὶ τὸν υἱὸν τοῦ Χιζρ' ἐνῷ δὲ ἡτοιμάζετο νὰ προσδύλῃ καὶ αὐτὸν τὸν Σουλτάνον ἐτελεύτησεν ἐν τῇ πόλει Λισσῶ ἄγων τὸ 63 ἔτος τῆς ἡλικίας του τῇ 14 ἰανουαρίου 1467 ἀγωνισθεὶς ἐνδύξως ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη καὶ θαυμασθεὶς καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν Ὀθωμανῶν.

Ἰσχυρὰς οὕτως ὁ Σουλτάνος ὑπέταξε σχεδὸν ἅνευ μάχης τὴν Ἐρζεγοδίην, μετὰ τοῦτο δὲ ἐπανελθὼν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἠσχολήθη εἰς νευπήγησιν στόλου καὶ εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῶν νέων ἀνακτόρων ἐν ἣ θέσει ἄλλοτε ἀνυψοῦντο τὰ ἀνάκτορα τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων.

Οἱ Βενετοὶ ἐξηκολούθουν οὐχ ἥττον παραβλάπτοντες διὰ τοῦ στόλου των τὰ Ὀθωμανικὰ παράλια τοῦ ἀρχιπελάγους καὶ διὰ τοῦτο ὁ Σουλτάνος ἀπεφάσισε νὰ ἐκπορθή-

ση ἀντὶ πύσης θυσίας τὴν νῆσον Εὐβοίαν ἥτις ἀπετέλει τὸ κέντρον τῶν ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελάγει βενετικῶν κτήσεων. Τιμήσας δ' ἐκ νέου διὰ τῆς εὐνοίας του τὸν πρῶτον μέγαν Βεζύρην Μαχμούτ πασσάν, διώρισεν αὐτὸν ναύαρχον· καὶ οὗτος μὲν ἔχων 300 πλοῖα καὶ 70,000 ἄνδρας διεκρούθη κατὰ τῆς Εὐβοίας, ὃ δὲ Σουλτάνος μετὰ στρατοῦ ἰσαριθμοῦ ἀπῆλθε δ' ἂν ξηρᾶς καὶ ἐστρατοπέδευσε ἐν τοῖς παραλίοις τῆς Ἀττικῆς ἀπέναντι τῆς εἰρημένης νήσου.

Καὶ ὁ μὲν βενετὸς ναύαρχος Νικόλαος Κανάλης καίτοι ἔχων 35 πλοῖα παρέμεινε ἐν τῷ Σαρωνικῷ κόλπῳ πλησίον τῆς Σαλαμίνος μὴ τολμῶν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν εὐβοϊκὸν πορθμύον, οἱ δὲ Ὀθωμανοὶ γεφυρώσαντες τὸ στενὸν διὰ τῶν πλοίων διεβίβασαν ὅλον τὸν στρατὸν ἐπὶ τῆς νήσου.

Ὁ διοικητὴς αὐτῆς Παῦλος Ἐρίτζος καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῶν βενετικῶν στρατευμάτων Λαυδοβίκος Κάλθος καίτοι ἱκανοὶ ἄνδρες οὐδὲν ἡξιόλογον ἠδύναντο νὰ πράξωσι διότι οὐδεμίαν βοήθειαν ἐλάμβανον διὰ θαλάσσης. Πέντε φοβεράς ἐφόδους ἐποιήσαντο οἱ Ὀθωμανοὶ καὶ ἐκατέρωθεν πλείστοι ἄνδρες ἀπωλέσθησαν· ἐπὶ τέλους ἡ φρουρὰ παρεδόθη συμποσσομένη εἰς 6,000 ἄνδρας.

Οὕτω δὲ ὑπετάγη εἰς τὸ σκῆπτρον τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ καὶ ἡ Εὐβοία, ἡ μεγάλη καὶ ὀνομαστή αὕτη νῆσος τοῦ Αἰγαίου πελάγους, καὶ διὰ τῆς ἐκπορθήσεως αὐτῆς ἄπασαι αἱ νῆσοι τοῦ εἰρημένου πελάγους περιήλθον ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Ὀθωμανῶν.

Ἐν Ἀσίᾳ ὁ Οὐζούν Χασάν προστατεύων τὸν ὑπ' αὐτοῦ φιλοξενούμενον ἑκπτωτον ἡγεμόνα τῆς Καρχαμανίας Ἰσάκ βέην ἠνώχλει παντοιοτρόπως τοὺς Ὀθωμανοὺς· ὁ μέγας βεζύρης Μεχμέτ πασσάς λαβὼν διαταγὴν νὰ καθησυχᾷ τὰς ταρτατωμένας χώρας καὶ νὰ καταδιώξῃ τοὺς ἐχθροὺς οὐδὲν κατώρθωσε· φύσει δὲ πλεονέκτης ἐνίκηθη καὶ ὑπὸ τοῦ Οὐγιούζ βέην, τουρκομάνου, πλησίον τῶν στενῶν τοῦ ὅρου Ταύρου τῆς Κιλικίας.

Ὁ Σουλτάνος μὴ ἀνεχόμενος πλέον τὴν ἐπιζήμιον δια-

γωγὴν τοῦ μεγάλου τούτου Βεζύρου καθήρεσεν αὐτόν ἀντικαταστήσας διὰ τοῦ Ἰσάκ πασσᾶ τῶς διοικήτου Βοσνίας, εἰς ὃν ἀνέθηκε τὴν φροντίδα τοῦ νᾶ τιμωρῆσαι τὸν Οὐζούν Χασάν καὶ τοὺς ὁπαδοὺς του. Οὗτος πράγματι ἐκστρατεύσας ἐκυρίευσεν πολλὰ φρούρια ἐν οἷς καὶ τὸ "Ακ-σεράι καὶ κατὰ διαταγὴν τοῦ Σουλτάνου μετόκησε τοὺς κατοικοὺς αὐτοῦ εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐν τῇ καὶ σήμερον εἰσέτι ὀνομαζομένη συνοικίᾳ "Ακ-σεράι.

Μετά τινα καιρὸν ὅμως ὁ Οὐζούν Χασάν ἄγων πολυάριθμον στρατὸν εἰσήλασεν ἐκ νέου εἰς τὰς ὀθωμανικὰς χώρας· οὗτος ἀνατράφεις ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ Τιμούρ Λέγγη καὶ γυμνασθεὶς παιδιόθεν εἰς τὰ πολεμικά, ἀνδρωθεὶς δὲ καὶ κηρυχθεὶς ἡγεμὼν τῆς τουρκομανικῆς φυλῆς τοῦ Αἰουκού κριοῦ κατέλυσε τῷ 1466 τὴν ἀντιζήλον αὐτῷ ἡγεμονίαν τοῦ Μέλανος κριοῦ καὶ κατέκτησε τὴν ἐπικρίαν τοῦ Χορσάν. Περιφρονῶν δὲ καὶ αὐτὸν τὸν Σουλτάνον τῷ ἀπέστειλε προκλητικὴν καὶ ἀνέχθη ἐπιστολὴν.

Τὸ πρῶτον ἐπετέθη κατὰ τῆς πόλεως Τοκᾶτ καὶ κυριεύσας ἐξ ἐφόδου ἐπυρπολήσε καταδασυνίσας τοὺς κατοικοὺς, οἱ δὲ στρατηγοὶ αὐτοῦ Ὁμέρ βέης, Γιουσούφ καὶ ὁ ἡγεμονόπαις τῆς Καραμανίας Πιρ Ἀχμέτ ἐπόρθουν τὰ φρούρια τῆς Καραμανίας.

Ὁ μέγας Βεζύρης Ἰσάκ πασσᾶς καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Σουλτάνου Μουσταφᾶ ἐφέντης διετέλουν ἐν Ἰκονίᾳ στερούμενοι στρατοῦ· ὁ Σουλτάνος τότε κατέφυγεν εἰς τὴν ἰκονότητα τοῦ μεγάλου Βεζύρου Μαχμούτ πασσᾶ καὶ ἀπέδωκεν αὐτῷ τὸ ἀξίωμα· ταυτοχρόνως δὲ ἔγραψεν ἰδιόχειρον ἐπιστολὴν τῷ υἱῷ του Μουσταφᾶ ἐφέντῃ, ἀναδεικνύων αὐτὸν στρατάρχην καὶ αὐστηρῶς ἐντελλόμενος τὴν ἡμεσον κατατρόπως καὶ τιμωρίαν τοῦ Οὐζούν Χασάν.

Πράγματι ὁ ἡγεμονόπαις Μουσταφᾶς τεθεὶς ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἀφικομένου στρατοῦ συνεπλάκη εἰς μάχην πλησίον τῆς λίμνης Κοραϊλῆ καὶ κατετρόπωσε τοὺς ἐχθροὺς συλλαβὼν αἰχμαλώτους τὸν στραταγὸν Γιουσούφ

καὶ πλείστους ἄλλους ἀξιωματικούς τοῦ Οὐζούν Χασάν τοὺς ὁποίους ἐπέμψε πρὸς τὸν πατέρα του μετ' αὐτογράφου ἐπιστολῆς.

Περὶ τὰ τέλη μαρτίου τοῦ 1473 ἐξεστράτευσεν κατὰ τοῦ Οὐζούν Χασάν αὐτοπροσώπως ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ, συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν ἱκανωτέρων στρατηγῶν του· ἀρικόμενος δὲ εἰς Σεβάστειαν συνήντησε καὶ τοὺς δύο υἱούς του Μουσταφᾶν καὶ Βαγιαζίτ ἐξ ὧν ὁ μὲν ἐκυθέρνα, ὡς εἶδομεν, τὴν Κασαμανίαν, ὁ δὲ τὴν Ἀμάσειαν.

Ἡ πρώτη μάχη ἐγένετο πλησίον τῆς Σεβαστείας, ἀλλ' οἱ ὀθωμανοὶ ἐνίκηθσαν ἐνεκα τῆς ἀπειρίας τοῦ στρατηγοῦ Μουράτ πασσᾶ. Τρεῖς ἐπιστημύτατοι στρατηγοὶ τῶν ὀθωμανῶν ὁ Ὁμέρ βέης υἱὸς τοῦ Τουρχάν, ὁ Χατζῆ βέης τεφετδάρης τῆς Ρούμελης καὶ ὁ σοφὸς Ἀχμέτ Τσελεμπή ἡγχαλωτίσθησαν ὑπὸ τοῦ Οὐζούν Χασάν. Ταχέως ὅμως ὁ Σουλτάνος ἱκανοποιήθη, διότι τῇ 26 ἰουλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους 1473 συγκροτήσας νέαν μάχην μετὰ τοῦ Οὐζούν Χασάν κατενίκησεν αὐτόν, ὁ υἱὸς τοῦ Οὐζούν Χασάν ἔπεσε μαχόμενος, αὐτὸς δὲ ὁ Οὐζούν Χασάν ἐτράπη εἰς φυγὴν καταλιπὼν εἰς χεῖρας τῶν ὀθωμανῶν τὸ στρατόπεδον καὶ τὰς ἀποσκευάς. Ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ τῆς μὲν δεξιᾶς πτέρυγος ἀρχηγὸς ἦτο ὁ ἡγεμονόπαις Βαγιαζίτ, τῆς δὲ ἀριστερᾶς ὁ ἕτερος ἡγεμονόπαις Μουσταφᾶς.

Ὁ Σουλτάνος διέμεινε τρεῖς ἡμέρας ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἵνα ἡσυχᾷσῃ ἀπὸ τῶν μόχθων καὶ κόπων τῆς ἐκστρατείας, καὶ ἀπέστειλε γράμματα περὶ τῆς νίκης εἰς τὸν υἱόν του Δῆμ διοικητὴν τῆς Κασταμονῆς καὶ εἰς πλείστους ἡγεμόνας τῆς Ἀσίας καὶ Αἰγύπτου.

Κατὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ Σουλτάνου εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐτελεύτησεν ὁ μέγας Βεζύρης Μαχμούτ πασσᾶς, ἀρίστην καταλιπὼν μνήμην καὶ ὡς ἔμπειρος στρατηγὸς καὶ ναύαρχος καὶ ὡς πολυμαθέστατος προστατεύσας τὰ γράμματα καὶ τὰς ἐπιστήμας καὶ ιδρύσας πλείστα δημόσια καταστήματα, τεμένεα, σχολὰς, ξενῶνας, νοσοκομεῖα κτλ.

Διάδοχος αὐτοῦ διορίσθη ὁ Ἀχμέτ Κεδούκ πασσᾶς, ὅστις διετέχθη νὰ ἀποπερατώσῃ τὸν κατὰ τῆς Καραμανίας πολεμον μετὰ τοῦ ἡγεμονόπαιδος Μουσταφᾶ, διότι φρούριά τινα παρχλία τῆς Κιλικίας ἀνθίσταντο εἰσέτι εἰς τοὺς ὀθωμανούς.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ στόλος τῶν Βενετῶν καὶ ἄλλων χριστιανικῶν κρατῶν κατέπλευσεν εἰς τὰ παρχλία τῆς Κιλικίας διὰ νὰ βοηθήσῃ τοὺς ἐχθρούς τοῦ Σουλτάνου καὶ ἐξεπόρθησε τὸ φρούριον τῆς Ἀτταλείας, παρὰβλάψας καὶ τὰ παρχλία τῆς Ἰωνίας ὡς καὶ τινὰς νήσους.

Ὁ μέγας Βεζύρης ἐξεπλήρωσε τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτῷ ἐντολὴν ἐκπορθήσας ἅπαντα τὰ ἀνθιστάμενα εἰσέτι φρούρια τῆς Καραμανίας, Σελεύκειαν, Ἑρμενάν, Μινάν καὶ Δεβελή Καραῶν. ὁ δὲ ἡγεμονόπαις Μουσταφᾶς ἀσθενήσας ἐν τῷ μεταξὺ ἀπέθανε πλησίον τῆς Νίγδης ἐνῷ ἐπανέκαμπτεν εἰς Ἰκόνιον. Ἡ διοίκησις τῆς Καραμανίας ἀνετίθη εἰς τὸν τέως διοικητὴν Κασταμονῆς ἡγεμονόπαιδα Ἀζέμ, ἄγοντα μάλιστα τὸ δέκατον ἕκτον ἔτος τῆς ἡλικίας ἀλλὰ πεποικισμένον διὰ πλείστων σωματικῶν καὶ ἠθικῶν προτερημάτων.

Ἀπὸ τοῦ 1470 ἔτους ἤδη αἱ στρατηγαὶ τῆς εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας ἢ Ρούμελης εἰσέβαλλον διηνεκῶς εἰς Οὐγγαρίαν ἐκπορθοῦντες διάφορα φρούρια τῆς Κροατίας, Καρινθίας, Καρινθίας καὶ Στυρίας.

Τῷ 1475 ὁ διοικητὴς τῆς Ρούμελης Σουλεϊμὲν πασᾶς, ἀφοῦ μάτην ἐπολιορκήσας τὴν εἰς τοὺς Βενετούς ἀνήκουσαν ἐν Ἀλβανίᾳ ὀχυρωτάτην πόλιν Σκόδραν, διετέχθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν Μολδαυίαν ἄγων 100,000 ἄνδρας· ὁ ἡγεμὼν τῆς χώρας Στέρανος συγκροτήσας μάχην ἐνίκησε μὲν τοὺς ὀθωμανούς καὶ ἀνέκτησε τὰ ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως φρούρια, ἀπώλεσεν ὅμως καὶ αὐτὸς πλείστους στρατιώτας.

Κατὰ τὸ ἴδιον ἔτος 1475 ἐγένετο ἀπόπειρα πρὸς συνολόγησιν εἰρήνης μεταξὺ τοῦ Σουλτάνου καὶ τῆς Βενετικῆς δημοκρατίας, ἀλλ' οὐδὲν κατωρθώθη, διότι αἱ Βενετοὶ δὲν παρεδέξαντο τὰς ἀπαιτήσεις αὐτοῦ.

Ταυτοχρόνως ὀθωμανικὸς στόλος ἐκ 300 πλοίων ὑπὸ τῆς διαταγῆς τοῦ μεγάλου Βεζύρου Ἀχμέτ πασᾶ ἐξέπλευσεν εἰς τὸν Εὐξείνιον πόντον καὶ ἐκείθεν εἰς τὴν Ἀζοφικὴν θάλασσαν ἵνα ἐκπορθήσῃ διάφορα φρούρια κατεχόμενα ὑπὸ τῶν Γενουησίων, οἵτινες μετῆρχοντο ἅπαν σχεδὸν τὸ ἐμπόριον τῶν μερῶν ἐκείνων.

Τῇ 1 ἰουνίου ὁ στόλος ἠγκυροβόλησε πρὸ τῆς Θεοδοσίας (Καφφά) ὀχυρᾶς παραλίας πόλεως, ἥτις ἦτο ὁ κεντρικώτερος καὶ πλουσιώτερος σταθμὸς τοῦ ἐμπορίου τῶν Γενουησίων· οἱ κάτοικοι ἀντέστησαν μόνον τρεῖς ἡμέρας καὶ μετὰ ταῦτα παρεδόθησαν εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ νικητοῦ.

Μετὰ τὴν ἄλωσιν ταύτην παρεδόθησαν ἀμαχῆτι ἡ Ταυρική καὶ ἄλλα φρούρια· οὕτω δὲ ἅπανα σχεδὸν ἡ Ταυρική χερσόνησος ὑπετάγη εἰς τοὺς Ὀθωμανοὺς καὶ διοικητῆς αὐτῆς διορίσθη ὁ Μενάλι Γικράι, ἀπόγονος τοῦ Γκενκίς χάν.

Ὁ κατὰ τῆς Μολδαβίας πόλεμος ἐκκρύχθη ἐκ νέου ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου, ὅστις αὐτοπροσώπως ἐκστρατεύσας ἐνίκησε τὸν ἡγεμόνα Στέφανον πλησίον τῆς Λευκῆς κοιλάδος (Ροσβίνι βλαχιστί, καὶ Ἀράτο δειζιέ τουρμιστί), ἐκυρίευσε τὸ φρούριον Ἰγκιριάν καὶ ἐξηκολούθησεν ἐκπορθῶν διάφορους πόλεις. Ἀφ' ἐτέρου δὲ οἱ στρατηγοὶ αὐτοῦ Ἀλῆ βέης καὶ Ἰσκεινδέρ Μιχάλογλους διέτρεχον τὴν Οὐγγαρίαν ἄλλοτε νικῶμενοι καὶ ἄλλοτε νικῶντες· τελευταίαν δὲ νίκην κατήγαγεν ὁ μέγας Βεζύρης Κεδούκ Ἀχμέτ πασᾶς αἰχμαλωτίσας πλείστους κατοίκους.

Οἱ Βενετοὶ βλέποντες ὅτι ὁ Φερδινάνδος βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως μεταβιβάσας πολιτικὴν εἶχε συνομολογήσει συνθήκην συμμαχίας μετὰ τοῦ Σουλτάνου, ἐπεμψαν καὶ αὐτοὶ πρέσβεις αἰτούμενοι τὴν εἰρήνην· ὁ ὀθωμανὸς αὐτοκράτωρ ἀπῆλθε τὴν ὑπ' αὐτῶν κατεχομένην Κρόϊαν καὶ ὅσας νήσους καὶ πόλεις εἶχον κυριεύσει ἀνηκούσας πρότερον εἰς τοὺς Ὀθωμανοὺς, 100,000 δουκᾶτων καὶ ἐνιαύσιον φόρον ἐκ 10,000 δουκᾶτων· ὁ πρεσβευτὴς Μαλισιέρης μὴ ἔχων τὴν ἄδειαν νὰ ὑποσχεθῇ καὶ τὸν ἐνιαύσιον φόρον ἀπῆλθεν ἄπρα-

κτος· ὅτε δὲ μετὰ τινα καιρὸν ἐπανελθὼν καὶ ἐντυχὼν τῷ Σουλτάνῳ ἐν Σοφίᾳ ἐδήλωσεν αὐτῷ ὅτι ἡ δημοκρατία παρεδέχετο τοὺς ὅρους τοῦ ἤκουσε περὶ αὐτοῦ ὅτι ἦτο πολὺ ἀρχαῖ καὶ ὅτι τῶρα ὥφειλον νὰ τῷ παραδώσωσι τὴν ὑπ' αὐτῶν κατεχομένην Σκούδραν.

Ἀποτυχουσῶν οὕτω τῶν διαπραγματεύσεων, ὁ Σουλτάνος ἐξεστράτευσεν εἰς Ἀλβανίαν πρὸς ἄλλωσιν τῆς Κρούας καὶ Σκούδρας· καὶ τὴν μὲν πρώτην μετὰ τινα ἀντίστασιν ἐκυρίευσεν ὥς καὶ τὴν Λισσὸν καὶ ἄλλα τινὰ φρούρια, πρὸ τῆς Σκούδρας ὅμως εὗρεν ἀνήκουστον ἀντίστασιν καὶ μετὰ πλείους ἐφόδους ἠναγκάσθη νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν καὶ ἐπανελθῇ εἰς Κωνσταντινουπόλιν· ἀλλ' εὗρεν ἐκεῖ πρεσβευτὴν τῶν Βενετῶν ὅστις συνωμολόγησε συνθήκην παρὰδεξιόμενος σὺν ταῖς προηγουμέναις ἀπαιτήσεσι καὶ τὴν παράδοσιν τῆς Σκούδρας, ἣτις τοιοῦτοτρόπως παρεδόθη εἰς τοὺς Ὀθωμανοὺς.

Ἡ εἰρήνη αὕτη ὑπεγράφη τῇ 26 ἰανουαρίου 1479. Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἀπέθανε καὶ ὁ Οὐζούν Χασάν, ἐπερατώθησαν δὲ καὶ τὰ νέα τεῖχη καὶ αἱ ἐπισκευαὶ τῶν τειχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Πρεσβευτὴς τοῦ Σουλτάνου ἐστάλη καὶ εἰς Βενετίαν ἵνα ἐπικυρώσῃ τὴν γενομένην συνθήκην, γενόμενος δεκτὸς διὰ μεγίστων τιμῶν καὶ λαβὼν πλουσιώτατα δῶρα.

Τῷ αὐτῷ ἔτει 1479 ὁ ὀθωμανικὸς στρατὸς ἐκ 40000 ἀποτελούμενος εἰσέβαλεν εἰς Τρανσυλβανίαν περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ὀκτωβρίου· δῶδεκα πασσάδες ἐν οἷς ἦσαν οἱ δύο ἀδελφοὶ Μιχάλογλου Ἀλῆ καὶ Ἰσκενδὲρ βέης διηθύνον τὸν στρατὸν τοῦτον, ὅστις ὅμως ἐνεκὰ τῆς διαφωνίας καὶ ἔριδος τῶν πολλῶν ἀρχηγῶν τοῦ ἐνικήθη ὑπὸ τῶν Οὐγγρων τῇ 13 ὀκτωβρίου. Ἀλλὰ κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος οἱ ὀθωμανικοὶ στρατοὶ εἰσελάσαντες ἐκ νέου εἰς Τρανσυλβανίαν ἐπέτυχον διαφόρους νίκας καὶ ἐξεπύρθησαν διάφορα φρούρια.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ὁ μὲν ὀθωμανικὸς στόλος ἐξεπύρθησε τὸ παρὰ τὴν Ἀζοφικὴν θάλασσαν φρούριον Μούτα,

ὁ ἡγεμονόπαις Βαγιαζίτ ἐκυρίευσεν τὸ ἐν Ἀρμενίᾳ ἰσχυρὸν φρούριον Γουρούλ, ὃ δὲ Σουλτάνος Μωάμεθ ἀνήγειρε φρούριον ἐν τῇ νήσῳ Ἰμβρῷ. Ταυτοχρόνως ἐρεθιζόμενος ὑπὸ τῶν Βενετῶν ἐκυρίευσεν τὰς νήσους Ζάκυνθον καὶ Λευκάδα· ἐπειδὴ δὲ ὁ ἡγεμὼν αὐτῶν Λεονάρδος κατέφυγεν εἰς τὴν βορείον Ἰταλίαν, διετάρχη ὁ Ἀχμέτ Κεδούκ πασσαῖς, ἀναδειχθεὶς καὶ αὖθις μέγας Βεζύρης, νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῆς Ἰταλίας καὶ κυριεύσῃ τὰς πόλεις Βρεντίσιον, Ὑδροῦντα (Ὁτραντον) καὶ Τάραν. Τῇ 27 ἰουλίου ὁ ὀθωμανικὸς στρατὸς ἐπιβιβάντων 100 πλοίων ἀπέβη εἰς τὴν Ἀπουλίαν καὶ μετὰ 14 ἡμέρας ἐκυρίευσεν τὸ Ὁτραντον καὶ ἀπήγαγε τοὺς διασωθέντας ἐκ τῶν κατοίκων.

Ἄλλος δὲ ὀθωμανικὸς στόλος ἐξ ἐξήκοντα πλοίων ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Μεσίχ πασσαῖ κατέπλευσεν πρὸς πολιορκίαν τῆς Ρόδου ἣτις εὕρεσκετο ὑπὸ τὴν κατοχὴν τῶν ἰπποτῶν τοῦ τάγματος Ἀγίου Ἰωάννου τῆς Ἱερουσαλὴμ· οἱ κατὰ καιρὸν μεγάλοι ταξιάρχαι τοῦ τάγματος οὐδέποτε ὑπήκουον εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Πορθητοῦ, πολλάκις διατάξαντος αὐτοῖς νὰ τῷ πληρώσωσιν ἐτήσιον φόρον· ἠρκέσθησαν δὲ νὰ στέλλωσιν ἐνίοτε ποσὴν τι ὥς δῶρον καὶ οὐχὶ ὥς φόρον ὑποχρεωτικόν. Ἐνεκὰ δὲ τούτου ὁ Σουλτάνος ἀπειράσισε νὰ πολιορκήσῃ συστηματικῶς καὶ διὰ πολυαρίθμου στρατοῦ τὴν νήσον. Μέγας ταξιάρχης ἦτο Πέτρος ὁ Ἀλβοντίου, ὅστις ἀκούσας τὰς προπαρασκευὰς τῶν ὀθωμανῶν, ἀνήγειρε τρία ἰσχυρὰ φρούρια παρὰ τὴν θάλασσαν καὶ ἡτοιμάζετο εἰς ἀντίστασιν προσκαλέσας εἰς βοήθειαν πάντας τοὺς εἰς διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπης εὕρισκομένους ἰππῶτας τοῦ τάγματος, καὶ ταυτοχρόνως συνῆψε συμμαχίαν μετὰ τοῦ Σουλτάνου τῆς Αἰγύπτου καὶ τοῦ Βέη τοῦ Τύνητος.

Ὁ Μεσίχ πασσαῖς ἀπεπειράθη ἀποβάσεις τινὰς ἀλλὰ μὴ τυχὼν τοῦ σκοποῦ ἐπέστρεψεν ἄπρακτος εἰς Ἑλλάσποντον. Κατὰ τὸ ἐπὶ δὲ ἔτος 1480 τῇ 23 μαΐου μέγας ὀθωμανικὸς στόλος ἐξ 160 πλοίων κατέπλευσεν ἐκ νέου εἰς Ρόδον.

Πολλὰ ἤδη εἶχον γίνεαι ἐφοδοὶ ἀπὸ μέρους τῶν ὀθωμα-

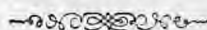
νῶν ἀλλ' ἄνευ πρακτικοῦ ἀποτελέσματος, διότι κρατερὴν ἀντίστασιν ἀντέτακτον καὶ οἱ πολιορκούμενοι. Τῇ 28 ἰουλίου ὁ Μωσίχ πασσᾶς διέταξε γενικὴν ἐφοδον· οἱ τε πολιορκοῦντες καὶ οἱ πολιορκούμενοι ἐπολέμησαν γενναίως ἀλλ' ἐπὶ τέλους οἱ ὀθωμανοὶ διὰ τῶν τηλεβόλων τῶν καταρρίφσαντες εἰς πολλὰ μέρη τὸ τεῖχος κατάρθρωσαν διὰ κλιμάκων νὰ ἀνέλθωσιν εἰς τὰς ἐπάλξεις καὶ νὰ στήσωσι τὴν σημαίαν των, καὶ οὕτως ἐκυριεύθη καὶ ἡ Ρόδος.

Κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1481 διαταγαὶ ἐδόθησαν ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου διὰ νέαν ἐκστρατείαν εἰς Ἀσίαν πιθανὸν κατὰ τῆς Αἰγύπτου· οὐδεὶς ὅμως ἐγνώριζε κατὰ τίνας ἐμελέτα τὴν ἐπιδρομὴν· ἀλλ' ἐνῷ εἶχε προχωρήσει μέχρι τοῦ Χου-νεκιάρ-τσαϊρί (αὐτοκρατορικοῦ λειμῶνος) καίμένου μεταξὺ Χρυσοπόλεως καὶ Λυβύσσης, πύσχων ἤδη ἀπὸ καιροῦ, ἐτελεύτησε τῇ 3 μαΐου ἄγων τὸ πεντηκοστὸν τρίτον ἔτος τῆς ἡλικίας καὶ βασιλεύσας τριᾶκοντα ἔτη.

Δικαίως οἱ ἱστορικοὶ ἀπονέμουσιν αὐτῷ τὸν τίτλον τοῦ Πορθητοῦ, διότι κατέκτησεν ὅχι μόνον δύο αὐτοκρατορίας, τὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ Τραπεζοῦντος, ἀλλὰ καὶ δέκα τέσσαρα βασιλείαι μικρὰ καὶ μεγάλαι καὶ διακοσίας πόλεις.

Ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ δὲν ἦτο μόνον μέγας πορθητὴς καὶ πολεμιστὴς στρατηγικώτατος, ἀλλ' ἐκέκμητο καὶ πλείστας ἐπιστημονικὰς γνώσεις καὶ ἦτο ποιητὴς διακεκριμένος.

Ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ αἱ ἐπιστῆμαι καὶ τὰ γράμματα προώδευσαν εἰς μέγαν βελθόν, πλείστοι δὲ φιλόσοφοι, ποιηταὶ καὶ ἀρχιτέκτονες εὗρον παρ' αὐτῷ προστασίαν καὶ ὑποστήριξιν.

8^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ, ΒΑΓΙΑΖΙΤ Ο Β'.

Βασιλεύσας 51 ἔτη.

(Ἔτος Ἑγείρας 886—918 ἢ 1481—1512 μ. Χ.)

Τὰ κυριώτερα συμβάντα τῆς βασιλείας ταύτης εἰσὶ τὰ ἑξῆς.
 Ἀῶρον τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναρρήσεως πληρωθέν τοῖς Γιανιτσαίοις.—
 Πόλεμος κινηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἡγεμονόπαιδος Δζέμ.—Ἀτυχήματα καὶ
 θάνατος τοῦ Δζέμ.—Πόλεμος κατὰ τῆς Οὐγγαρίας.—Ὑποταγὴ τῆς
 Ἑρζεγοβίνης.—Ἀλωσις τῆς Κιλίκας καὶ Ἀκερμάν ἐν Μολδαυίᾳ.—
 Νίκη τῶν Αἰγυπτίων ἐν Ἀδάνοις.—Συνθήκη μεταξὺ Ὑψηλῆς Πύλης
 καὶ Αἰγύπτου.—Ἡττα τοῦ Βιλάχ.—Πρῶτοι σχέσεις μετὰ τῆς
 Ῥωσσίας.—Συμμαχία μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Πολωνίας Ἰωάννου
 Ἀλβέρτου.—Νίκη τοῦ Λεπάντου.—Πόλεμοι κατὰ τῶν Βενετῶν.—
 Πολιορκία τοῦ Ναβαρίνου.—Εἰρήνη μετὰ τῆς Οὐγγαρίας καὶ τῶν
 Βενετῶν.—Στάσις τῶν τοῦ Σουλτάνου υἱῶν Κορκουδ, Ἀχμέτ καὶ
 Σελίμ.—Παραίτησις τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ τοῦ
 Σελίμ.—Θάνατος τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ.

Ὁ μέγας Βεζύρης Μεχμέτ πασσᾶς ὁ ἐκ Καρχαμανίας ἠ-
 θέλησε νὰ τηρήσῃ μυστικὸν τὸν θάνατον τοῦ Σουλτάνου
 Μωάμεθ ἕως οὗ εἰδοποιούμενος ὁ πρωτότοτος υἱὸς αὐτοῦ
 Βαγιαζίτ ἐφέντης, διοικητῆς Ἀμκσεΐας, ρηθᾶς εἰς Κων-
 σταντινουπόλιν.

Πρὸς τοῦτο δὲ ἅψ' ἐνὸς μὲν διέταξεν ἵνα ὁ νεκρὸς τοῦ
 Σουλτάνου ὥσει ζῶντος τεθῇ ἐντὸς φορείου καὶ ἀποσταλῇ
 εἰς τὴν πρωτεύουσαν μετὰ τῆς συνήθους συνοδείας, ἅψ' ἐ-
 τέρου δὲ ἐπεμψεν ἀγγελιαφόρον εἰς Ἀμάσειαν προσκαλῶν
 τὸν ἡγεμονόπαιδα Βαγιαζίτ. Ἰνα δὲ προλάβῃ πᾶσαν τα-
 ραχὴν τοῦ στρατοῦ κατέλαβε πάντα τὰ πλοῖα καὶ ἐκώλυσε
 τὴν συγκοινωνίαν μεταξὺ Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἀσιατι-
 κῆς παραλίας ὑποῦ κατεσκήνου ὁ στρατός· διαδοθέντος ὅ-
 μως τοῦ θανάτου τοῦ Σουλτάνου οἱ Γικνίτσκοι ἐστασία-
 σεν καὶ εἰσελθόντες εἰς Χρυσόπολιν ἐφόνευσαν τὸν μέγαν
 Βεζύρην.

Ὁ Ἰσάκ πασσᾶς ἀνέλαβεν ἀμέσως τὴν διοίκησιν τῶν
 πραγμάτων καὶ κατευνάσας τὴν στάσιν ἀνεκέρυξε τὸν ἡγε-

μονόπαιδα Κορκουδ, παιδίον ὄντα, καὶ υἱὸν τοῦ ἀναμενομένου Σουλτάνου Βαγιαζίτ τοποτηρητὴν τοῦ θρόνου μέχρι τῆς ἐλεύσεως τοῦ πατρὸς του.

Οὗτος ἀναχωρήσας ἐξ Ἀμυσείας ἔρθετε μετὰ ἐννέα ἡμέρας εἰς Χρυσόπολιν, ὅπου ὑπεδέξαντο αὐτόν, καὶ ἐκεῖθεν διαπλεύσας τὸν πορθμὸν εἰσῆλθε πενθηροῶν εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Ἀμὰ τῇ ἀφίξει του οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Γιαντισάρων προσελθόντες ἠτήσαντο συγγνώμην διὰ τὴν ἐν Χρυσοπόλει διαγωγὴν των, καὶ τὴν πληρωμὴν τοῦ διὰ τὴν ἀνάρρησιν δώρου· ἀμφοτέραι αἱ αἰτήσεις των εἰσηκούσθησαν.

Τῇ ἐπικύριον τῆς ἀφίξεως 21 μαΐου 1481 ἐγένετο πομπωδέστατα ἡ κηδεία τοῦ πορθητοῦ· αὐτὸς ὁ Σουλτάνος ἔλαθεν ἐπ' ὤμων μετὰ τῶν Βεζυρῶν τὸ φέρετρον καὶ ἔφερεν αὐτὸ εἰς τὸ φερώνυμον τέμενος ὅπου καὶ ἐτάφη· ἄρθρον δὲ διενεμήθησαν ἐλέη· ἐγένοντο δὲ μετὰ τοῦτο νέα χερμόσunoι τελεταὶ πρὸς τιμὴν τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ.

Μέγας Βεζύρης ἀνηγορεύθη ὁ Ἰσάκ πασσᾶς, ὅστις ἤρξατο λαμβάνων ἀμέσως μέτρα κατὰ τοῦ ἡγεμονόπαιδος Δζέμ ἀπειλοῦντος νὰ καταλάβῃ τὴν ἀρχήν. Οὗτος ἄμὰ μαθὼν τὴν τελευτὴν τοῦ πατρὸς του συνήθροισεν ὅσον ἡδυνήθη στρατὸν καὶ διηυθύνθη πρὸς ἄλωσιν τῆς Προύσης· ὁ Σουλτάνος Βαγιαζίτ μετέβη εἰς Χρυσόπολιν ὅπου διέταξε νὰ συναθροισθῇ ἅπας ὁ στρατός, ἐπεμψε δὲ κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του τὸν Ἀγιάς πασσᾶν· μάχης γενομένης ὁ μὲν Ἀγιάς πασσᾶς νικηθεὶς συνελήφθη αἰχμάλωτος, ὁ δὲ ἡγεμονόπαις Δζέμ εἰσῆλθεν εἰς Προῦσαν καὶ ἀνηγορεύθη Σουλτάνος. Δέκα ἡμέρας μετὰ τοῦτο μαθὼν ὅτι ὁ Σουλτάνος Βαγιαζίτ διηυθύνετο πανστρατιᾷ κατ' αὐτοῦ ἐπεμψε πρεσβεῖαν αἰτούμενος τὴν διανομὴν τῆς αὐτοκρατορίας εἰς Ἀσιατικὴν καὶ Εὐρωπαϊκὴν, ἐξ ὧν τὴν πρώτην ὑπὲρ ἑαυτοῦ.

Ἡ πρεσβεῖα αὕτη συνίστατο ἐκ δύο μολλάδων καὶ τῆς Σουλτάνας Σελτζούκ Χατούν, θυγατρὸς Μωάμεθ τοῦ Α', θείας τοῦ πορθητοῦ καὶ μεγάλης θείας τῶν ἐπιζόντων ἀδελ-

ρῶν· ἀλλ' ὁ Σουλτάνος Βαγιαζίτ ἀπήντησεν ἀρνητικῶς εἰς τοὺς πρέσβεις.

Ὁ ἡγεμονόπαις Δζέμ αὐτοπροσώπως διοικῶν τὸν στρατὸν ἐνίκηθη πλησίον τοῦ *Γενί σείρ*, ἀρ' οὗ ἐπολέμησε μετὰ καρτερίας δι' ὅλης τῆς ἡμέρας· ὁ στρατός του διεσκορπίσθη, αὐτός δὲ ἄντι ἀποσκευῶν καὶ μετ' ὀλίγων ὁπαδῶν ἔφυγεν εἰς Ἰκόνιον· ἐκεῖ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ἀναπαυθεὶς, παρέλαβε τὴν μητέρα του, τὰς γυναῖκας καὶ τοὺς θησαυροὺς του καὶ διηυθύνθη εἰς Συρίαν καὶ Αἴγυπτον· καθ' ὁδὸν ἀπαντες οἱ τουρκομάχοι ἡγεμόνες ἐφιλοξένουν αὐτόν· διαμείνας δύο περίπου μῆνας ἐν Δαμασκῷ, ἐπεσκέψατο τὴν Ἱερουσόλυμα καὶ ἐκείθεν ἔρθυσεν εἰς Κάϊρον ὅπου πάντες οἱ μεγιστᾶνες, πλὴν τοῦ Σουλτάνου, ἐξῆλθον εἰς προὔπκνησιν καὶ ὑποδοχὴν αὐτοῦ· ὁ Σουλτάνος τῆς Αἰγύπτου Καϊτβέκ ἰδεξιώσατο αὐτὸν ὡς πατὴρ καὶ τῇ ὥρῃσε κατοικίαν τῇ ἀνάκτορα.

Ὁ Σουλτάνος Βαγιαζίτ τὸν μὲν υἱὸν αὐτοῦ Ἀπτουλλάχ διώρισε διοικητὴν Καρχαμανίας εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ Δζέμ, τὸν δὲ Ἀχμέτ Κεδούκ πασσᾶν, πρῶτον μέγαν Βεζύρην τοῦ Πορθητοῦ, διέταξε νὰ καταδιώξῃ τὸν φυγάδα. Αὐτός δὲ ἐπέστρεψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν· μετ' ὀλίγον ὅμως ἀνακαλέσας τὸν Ἀχμέτ Κεδούκ πασσᾶν, ὅστις, ὡς ὑπερήφανος καὶ πολεμικώτατος, ἦτο ἐπίφοβος, περιώρισεν αὐτόν ἐν φυλακῇ, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἀπένειμε καὶ αὐτῷ τὴν προτέραν εὐνοίαν καὶ τὸν ἐπέμψε κατὰ τοῦ τελευταίου ἡγεμόνος τῆς Καρχαμανίας Κασίμ βέην, ὅστις ἔζη πρόσφυξ ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ Οὐζούν Χασάν καὶ προσπαθεῖ τότε νὰ ἀνακτήσῃ τὴν ἀπολεσθεῖσαν ἀρχήν, ἀλλ' ἐνίκηθη κατὰ κράτος ὑπὸ τοῦ Ἀχμέτ Κεδούκ πασσᾶ καὶ καταδιώχθη.

Ἐν τούτοις ὁ ἡγεμονόπαις Δζέμ ἀπελθὼν ἐξ Αἰγύπτου εἰς προσκύνησιν τῶν ἀγίων πόλεων Μέκκας καὶ Μεδίνης καὶ διαμείνας ἐν αὐταῖς περὶ τοὺς δύο μῆνας ἐπανῆλθεν εἰς Κάϊρον. Ἐκεῖ δὲ λαβὼν ἐγγράφους προσκλήσεις καὶ ὑποσχέσεις βοηθείας παρὰ τε τοῦ Κασίμ βέη, ἐκπτώτου ἡγεμό-

νος τῆς Κερκυρανίης, καὶ παρὰ πολλῶν Ὀθωμανῶν. ἐν οἷς ἦτο καὶ ὁ σπαρτάης τῆς Ἀγαύρας Μιχαιλὸς πασοῦ, ἦλθεν εἰς Χαλέπιον ὅπου καὶ συνήντησε τοὺς ἄνω φίλους.

Διόρροι συμπλοκαὶ ἔλαβον χώραν ἀκολουθῶς μεταξὺ τῶν στρατῶν τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ καὶ τοῦ Ἀἰμ. μέχρις οὗ οὗτος κατανικηθεὶς κατέφυγεν εἰς τὴν Πετραίαν Κιλικίαν· ὁ Σουλτάνος Βαγιαζίτ πέμψας πρέσβεις πρότειναν αὐτῷ σπουδαίαν ἐπιχορήγησιν ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ἐφησυχάσῃ ἐν Ἰερουσαλὴμ, ἀλλ' ὁ Ἀἰμ. μὴ παραδεχόμενος ἀπῆλθε τὴν ἀνεξέχρητον διοίκητιν χωρῶν τινων μόνον τῆς Ἀσίης· οὐδενὸς δὲ συμβιβασμοῦ ἐπιτευχθέντος ὁ στρατηγὸς Ἑρσέκ Ἀχμέτ πασοῦ εἰσέλασεν εἰς Κιλικίαν πρὸς καταδίωξιν καὶ σύλληψιν τοῦ Ἀἰμ., ὅστις περσιζόμενος κατ' ὑπὸ τοῦ φίλου του Κασίμ βέη, ἠτήσατο καὶ ἔλαβε τὴν φιλοξενίαν καὶ προστασίαν τῶν ἱπποτῶν τῆς Ρόδου· ἐγένετο δὲ δεκάτις ἐν τῇ νήσῳ ἐν μεγίσταις τιμαῖς καὶ ἔλαβεν ὡς κατοικίαν τὰ ἀνάκτορα.

Τῇ 31 αὐγούστου 1482 ὁ μὲν ἡγεμονόπαις Ἀἰμ. ἐπιβὰς πλοίου ἀπέπλευσε μετὰ τινων ἀκολουθῶν εἰς Γαλλίαν, ὁ δὲ ἱππότης Βλανσερότ, ἀναφίς τοῦ Μεγάλου Ταξίαρχου, διηυθύνετο ὡς πρέσβυς εἰς Ἀσίαν πρὸς εὑρεσιν τοῦ Ἀχμέτ Γεδούκ πασοῦ καὶ Μετίχ πασοῦ οἵτινες εἶχον ἐντολὴν παρὰ τοῦ Σουλτάνου νὰ συνομολογήσωσιν εἰρήνην μετὰ τοῦ τάγματος· καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ὁ Ἀχμέτ πασοῦς ἀπῆλθε τὴν πληρωμὴν τοῦ φόρου καὶ τὴν παρλῶσιν τοῦ Ἀἰμ., ἀλλὰ τῶν ἱπποτῶν μὴ παραδεχθέντων, ἐγένετο συνθήκη, ἧς αἱ κυριώτεραι συμφωνίαι ἦσαν αἱ ἑξῆς· νὰ ἐπικρατῇ εἰρήνη διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης κατ' ὅλον τὸν βίον τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ, νὰ ὑπάρχῃ ἐλευθερία ἐμπορικὴ καὶ νὰ ἀποδίδωνται οἱ μέχρι τότε αἰχμκλωτισθέντες.

Ὁ Ἀἰμ. διέτριψε δέκα τρία ἔτη ἐν Εὐρώπῃ περιζόμενος ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν καὶ ἀπὸ φρουρίου εἰς φρούριον, διόρροα δὲ εἰσι τὰ ἐπεισόδια τῆς περιπλανήσεώς του ταύτης. Καὶ πρῶτον μὲν ἐκράτησεν αὐτὸν ἐν Νικαίᾳ τῆς Γαλλίας

(ΕΠΙΤΟΜ. ΒΙΟΓΡΑΦ. ΙΣΤΟΡΙΑ)

7.

Δημόσιον Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέροιας

εὐρόντες δὲ ὡς πρόβρουν τὴν ἐνσκηψιν τοῦ λοιμοῦ, τὸν ὠδήγησαν εἰς πόλεις ἐνδοτέρως, εἰς Σαμπιερά, Πουή καὶ Ρουσσισόν. Μετὰ ἐπταετῇ δὲ διαμονῇ ἐν Γαλλίᾳ παρεδόθη κατὰ διαταγὴν τοῦ βασιλέως Καρόλου τοῦ Η' τῷ πάπῃ τῆς Ρώμης Ἰννοκεντίῳ ὅστις τὸν ὑπεδέξατο τῇ 13 μαΐου 1489 μετὰ τῶν προσκεκρουσῶν τιμῶν καὶ τῷ ὑπεσχέθη τὴν ἐλευθερίαν καὶ ὑποστήριξιν ἐὰν ἔστεργε νὰ ἐξαμύσῃ, ἀλλ' ὁ ἡγεμονόπαις ὑπερβάνως ἠρνήθη τοιαύτας προτάσεις. Ἀποθανόντος τοῦ Ἰννοκεντίου ὁ διάδοχος αὐτοῦ Ἀλέξανδρος ὁ Βοργίας, ὀνομαστός διὰ τὰς διαφόρους ἀνοσιουργίας του, ἐδηλητηρίασε τὸν ἡγεμονόπαιδα Δζέμ ἀποθανόντα τῇ 24 φεβρουαρίου 1495 ἐν Νεαπόλει ὅπου τὸν εἶχε παραλάβει ἐκ Ρώμης ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Κάρολος. Ὁ νεκρὸς τοῦ Δζέμ παρεδόθη εἰς πρεσβείαν τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ καὶ ἐτάφη ἐν Προύσῃ. Ἡ αἰχμαλωσία τοῦ ἡγεμονόπαιδος Δζέμ συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν σχέσεων μεταξύ τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν καὶ τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας καὶ ἔνεκα τούτου ἀπαντες οἱ ἱστορικοὶ διὰ μακρῶν περιέγραψαν τὰ διάφορα αὐτῆς ἐπεισόδια.

Προετάρξμεν τὰ ἐπεισόδια τοῦ ἡγεμονόπαιδος Δζέμ παντὸς ἄλλου γεγονότος τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ ἵνα δυνηθῶμεν νὰ συμπεριλάβωμεν κατωτέρω κατὰ σειρὰν τὰ ἐπίλοιπα συμβάντα τοῦ μέρους τούτου τῆς ὀθωμαν. ἱστορίας.

Ὁ Σουλτάνος Βαγιαζίτ ἦτο τριακονταετῆς τὴν ἡλικίαν ὅτε ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τοῦ πατρὸς του, μέχρι δὲ τότε καὶ ἀπὸ τῆς παιδικῆς του ἡλικίας ἐχρημάτισεν ἀλληλοδιαδόχως διοικητὴς τῆς Καραμανίας καὶ Ἀμασείας διαρκούσης τῆς διοικήσεώς του ἡσυχολεῖτο μᾶλλον εἰς τὰ γράμματα ἢ εἰς τὰ πολεμικὰ ἔργα. Ἠγάπα ὑπερβαλλόντως τὴν εἰρήνην, τὰ γράμματα, τὴν ποίησιν καὶ φιλολογίαν καὶ τότε μόνον ἀπεδύετο εἰς πόλεμον ὅτε ἠναγκάζετο πρὸς τοῦτο· ὁ πατὴρ του πορθητὴς βασιλεύσας 30 ἔτη διήκουσεν αὐτὰ πολέμων διηνεκῶς, οὗτος δὲ ἰσχυρὸν εἶη βασιλεύσας δι᾿ ἅλλοις τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα εἰρηνικώτερον.

Διέταξε τὰς θεσμούς τοῦ πατρὸς τοῦ, συμπληρώσας αὐτῶν καθήρησε καινητομίας τινὰς τὰς ὁποίας εἶχεν εἰσαγάγει ὁ πρῶν μέγας Βεζίρης Μεχμέτ πασσάς ὁ ἐκ Καρμαλίνα μετατρέψας τιμὰς τινὰ εἰς δημοσία κτήματα.

Ὁ νέος Σουλτάνος ἔφερε τὴν αὐτὴν ἐνδυμασίαν τοῦ πατρὸς καὶ εἶχε τὸ αὐτὸ μεγαλοπρεπὲς βῆδισμα, τὸ ῥωμαλέον τοῦ σώματος καὶ τὴν γρυπώδη ῥίνα· εἶχε δὲ μέλανας τοὺς ὀφθαλμούς, τὰς ὀφρὺς καὶ τὸν πώγων· ἦτο λιτός τὴν διαίταν καὶ ἐπεκλήθη ὑπὸ τινων ἱστοριογράφων Σοφὸς ἐνεκα τοῦ ἔρωτός τοῦ πρὸς τὴν φιλολογίαν καὶ λοιπὰς ἐπιστήμας, ὡς καὶ πρὸς τὴν εἰρήνην, ἡσυχίαν καὶ ἀπλότητα.

Τὰ πρῶτα ἔργα τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἦσαν ἡ ἐξακολούθησις τοῦ κατὰ τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Οὐγγαρίας πολέμου· καὶ τὴν μὲν Ἰταλίαν οἱ Ὀθωμανοὶ ἐξεκένωσαν μετὰ τινα χρόνον τῇ 10 Σεπτεμβρίου 1481 καὶ παρέδωκαν τὰς κυριευθείσας πόλεις εἰς τὸν δούκα τῆς Καλαβρίας συνομολογήσαντες καὶ συνθήκην μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Νεαπόλεως· οἱ δὲ στρατηγοὶ Ἰσμενδέρ καὶ Γιακούπ πασάδες ἐξεπόρθουν διάφορα φρούρια τῆς Οὐγγαρίας, Δαλματίας καὶ Βοσνίας καὶ τῇ 3 Νοεμβρίου 1481 ἐνίκηθη πλησίον τοῦ Γεμεσθάρ ὁ οὐγγρικός στρατὸς ἀρχηγούντος τοῦ Παύλου Κενίς, ὅστις ὁμῶς διαβὰς κατόπιν τὸν Δούναβιν ἀπέζημιωθη διὰ τινων ἐπιτυχῶν πολεμικῶν ἔργων.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἀνενεώθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου ἡ μετὰ τῶν Ραγούζαίων συνθήκη· οἱ πρέσβεις αὐτῶν ἔτυχον εὐμενστάτης υποδοχῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπιτυχόντες μάλιστα τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ἔτησιου φόρου κατὰ 3,000 δουκάτα.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 1482 ἰανουαρίου 16 ἐτραποποιήθη καὶ ἡ συνθήκη μετὰ τῶν Βενετῶν, εἰς τοὺς ὁποίους ἐδωρήθη μὲν ὁ ἐξ 100,000 δουκάτων ὑπὸ τοῦ προηγουμένου ἐπιβληθεὶς φόρος, ἐπεβλήθη δὲ μόνον ἡ ἀπόστισις τῶν ὀφειλομένων 50,000 δουκάτων ἐκ τελωνιακῶν δικαιωματῶν, καὶ ὠρίσθη εἰς τέσσαρα τοῖς ἑκατὸν τὸ ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων

ἐμπορευμάτων τελωνιακόν τέλος ὁ Σουλτάνος ὑπεσχέθη προσέτι εἰς τοὺς πρέσβεις τῶν Βενετῶν νὰ ἐπανορθώσῃ τὰς προξενθεύσας αὐτοῖς βλάδας, τηρήσῃ τὰ σύνορα τῶν κτήσεων αὐτῶν καὶ ἐλευθερώσῃ τοὺς μέχρι τοῦδε συλληφθέντας αἰχμαλώτους.

Τῇ 18 νοεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους 1482 ὁ Σουλτάνος προσκαλέσας εἰς δεῖπνον ἑλοὺς τοὺς Βεζύρας ἐδωρήσατο αὐτοῖς πολυτελεῖς κἀνδύς (ἐπιχιτώνια), μόνον δὲ τῷ Ἀχμέτ Γεδούκ πασσᾶ ἐδωρήσατο μέλανα, ὅστις καὶ μετὰ ταῦτα ἀπέθανεν.

Ὁ Ἀχμέτ Γεδούκ πασσᾶς ἦτο ὑψηλόφρονος καὶ ἀκάμπτου χαρακτῆρος, καὶ πλείστα πολεμικὰ ἔργα ἔφερεν εἰς αἴσιον πέρας ἐπὶ τοῦ πορθητοῦ καὶ τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ.

Μέγας Βεζύρης διωρίσθη ὁ Βεηλέρβης τῆς Ἀνατολῆς Δαοὺτ πασσᾶς, οὗτινος ἡ μνήμη ἐνδόξως διετηρήθη παρὰ τοῖς ὀθωμανοῖς· ἐκτὸς τῶν ἄλλων αὐτοῦ προσόντων ἦτο καὶ λίαν φιλάνθρωπος αἰκοδομήσας τὸ μέχρι σήμερον τηροῦν τὴ ὄνομά του προχστεῖον, τέμενος, σχολεῖον καὶ μαγειρεῖον τῶν πτωχῶν· ἡ δὲ πεδιὰς, τοῦ Δαοὺτ πασσᾶ λεγομένη, πρῶτην φορὰν ἐπὶ τοῦ μεγάλου τούτου Βεζύρου ἐχρησίμευσεν ὡς τύπος συναθροίσεως τοῦ εἰς Ρούμελην ἐκστρατεύοντος στρατοῦ.

Κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1483 ὁ Σουλτάνος Βαγιαζίτ προπεμπόμενος ὑπὸ πάντων τῶν μεγιστάνων διηυθύνθη μετὰ τοῦ στρατοῦ εἰς Φιλιππούπολιν ὅπου ἐπεσκεύασε καὶ ὠχύρωσε φρουρίᾳ τινα, ἐκεῖθεν δ' ἐπορεύθη εἰς Σοφίαν καὶ κατόπιν ἀπέλυσε τὸν στρατόν. Κυνηγήσας ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας παρὰ τὴν Φιλιππούπολιν, ἐώρτασε τὰς ἐορτὰς τοῦ *Βαϊραμίου* ἐν Ἀδριανουπόλει καὶ μετὰ ταῦτα ἐπανήλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Τῷ αὐτῷ ἔτει ὁ Βεηλέρβης τῆς Β σνίας κατέκτησε τὴν Ἑρζεγοβίνην καὶ ἐπειδὴ ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως αὐτῆς Στεφάνου Κόσσοβιτς κατέφυγεν εἰς Ραγουζαν οἱ Ραγουζαῖοι πρὸς ἐξίλασμόν ἐπεμψαν πρέσβεις αἰτούμενοι συγγνώμην καὶ αὐ-

ζητούντες, τὸν ἐτησίως πληρονοῦμενον ὑπ' αὐτῶν φόρον. Ταυτοχρόνως συνωμολογήθη καὶ πενταετής συνθήκη μετὰ τοῦ Ματθίου Κορβίνου τῆς Οὐγγαρίας.

Τῇ 1 μαΐου 1484 ἐπέμψθη ὁ στρατὸς διὰ τῆς Ἀδριανουπόλεως κατὰ τῆς Μολδαβίας· τὸ δὲ βαρὺ πυροβολικὸν μετεκομίσθη διὰ Μούρης Θαλάσσης εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Δουνάβεως.

Ἐν Ἀδριανουπόλει τότε κατὰ διαταγὴν τοῦ Σουλτάνου ἤρξατο ἡ οἰκοδομὴ τοῦ ὁμωνύμου αὐτῷ τεμένους· ἐκτὸς δ' αὐτοῦ ἀνηγέρθησαν καὶ σχολεῖα, μαγειρεῖα ὑπὲρ τῶν πτωχῶν· ἡ δὲ ζυλίνη ἀγορὰ ἀποτεφρωθεῖσα ἀνωκοδομήθη λιθοκτιστος.

Τῇ 27 ἰουνίου ὁ Σουλτάνος μετὰ τοῦ στρατοῦ διέβη τὸν Δούναβιν πλησίον τοῦ Ἰσκατσὶ ὅπου ὁ ἡγεμὼν τῆς Βλαχίας προσεκύνησεν αὐτὸν προσφέρον τὸν φόρον καὶ προσέτι 20,000 στρατιῶτας πρὸς ἐπικουρίαν. Τῇ 6 ἰουλίου ἐπολιόρησε τὴν Κιλίαν, φρούριον, καὶ τῇ 15 ἐκυρίευσεν αὐτήν· μετὰ τοῦ οἰκοδομήσεως καὶ ἐκυρίευσεν καὶ τὸ φρούριον Ἀκερμαν.

Κατὰ τὸ ἔκρ τοῦ 1485 ἦλθον εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ Σουλτάνου πρέσβεις τῆς Οὐγγαρίας, τῆς Ἰνδικῆς καὶ τῆς Αἰγύπτου· οἱ μὲν πρέσβεις τῆς Ἰνδικῆς φέροντες ὡς δῶρον ἐλέφαντας καὶ ἄλλα ἄγρια θηρία, ἀρώματα, χρυσόν, ἦλθον ἵνα συγχαρῶσιν αὐτῷ ἐπὶ τῇ εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσει του· οἱ τῆς Οὐγγαρίας, ἵνα ἐπικυρώσωσι τὴν γενομένην πενταετῇ συνθήκην, οἱ δὲ τῆς Αἰγύπτου ἵνα αἰτήσωνται συγγνώμην διὰ τὴν πρὸς τὸν Δῆμ χορηγηθεῖσαν φιλοξενίαν.

Ὁ Σουλτάνος ἐπλήρωσε τιμῶν καὶ δώρων τοὺς πρέσβεις τῆς Ἰνδικῆς καὶ Οὐγγαρίας οὐχὶ δὲ καὶ τοὺς τῆς Αἰγύπτου διότι διενόετο νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ πατρὸς ἥτοι νὰ κατακτήσῃ τὴν χώραν ταύτην.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἔλαθε καὶ τὴν ἀπάντησιν τοῦ Ἰακούβ χάν, ἡγεμὼνος τῶν Τουρκομάνων καὶ υἱοῦ τοῦ Οὐζοῦν Χασάν, εἰς τὴν ἐπιστολὴν ἣν εἶχε πέμψῃ αὐτῷ ἀγγέλ-

λων τὴν ἄλωσην τῆς Κιλίας καὶ τοῦ Ἀκερμην. Ἀναφέρομεν δὲ τοῦτο διότι ἀμφότεραι αἱ ἐπιστολαὶ ὁμολογοῦνται ὡς ἀριστουργήματα τῆς περσικῆς ῥητορικῆς· καὶ τὴν μὲν τοῦ Σουλτάνου εἶχε γράψῃ ὁ ἰδιαιτερός του γραμματεὺς Σιδη Μεχμέτ, τὴν δὲ τοῦ Ἰακούβ χάν ὁ σοφὸς καλλιγράφος καὶ ἱστοριογράφος Ἰδρίς, ὅστις μάλιστα τόσον ἐθαυμάσθη ἐπὶ τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ ὥστε προτεκλήθη κατόπιν εἰς Κωνσταντινούπολιν ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου καὶ ἔτυχε μεγίστης εὐνοίας.

Καίτοι φίλος τῆς εἰρήνης ὁ Σουλτάνος εἶχεν ὅμως πολλὰς ἀρρομὰς ἵνα κηρύξῃ τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ Σουλτάνου τῆς Αἰγύπτου Ἐκτός τῆς δυσανεκτοῦς ἥτις ὑπῆρχεν ἀπὸ τῆς βασιλείας εἰσέτι τοῦ παρθένου, ἐκτός τῆς διαχωγῆς τῶν Αἰγυπτίων πρὸς τὸν Ἀζέμ, ὁ αἰγυπτιακὸς στρατὸς εἶχε καταλάβει διὰ τῆς βίας καὶ ἔνευ αἰτίου πολλὰ φρούρια πλησίον τῆς Ἀρσού καὶ τῶν Ἀδάνων καὶ ἠνώχλει τοὺς ὀθωμανοὺς ἐμπόρους καὶ προσκυνητὰς ὅτινες μετέβαινον εἰς Μέκκαν.

Ὁ διοικητὴς Καρχαμνίης Καρχαγιόζ παταῖς διατρυχθεὶς ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου νὰ ἐκδιώξῃ τοὺς Αἰγυπτίους καὶ ἀνακτήσῃ τὰ φρούρια, ἔδωκεν ἀρρομὴν εἰς τὴν νῆρυξιν τοῦ πολέμου, ὅστις ἀρξάμενος τῷ 1485 διήρκεσε μέχρι τοῦ 1491. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ὁ Καρχαγιόζ πασσᾶς ἀνέκτησε τέσσαρα ἐκ τῶν καταληφθέντων φρουρίων, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα αὐτὸς τε καὶ οἱ ἄλλοι ὀθωμανοὶ στρατηγοί, ὁ Ἑρσέκ Ἀχμέτ πασσᾶς καὶ ὁ Ἰακούβ πασσᾶς, ἀπέτυχον εἰς τὰς μάχας. Ἔνεκα τούτου ἠναγκάσθη νὰ ἐκστρατεύσῃ αὐτὸς ὁ μέγας Βεζύρης Δαούτ πασσᾶς ὅστις νικήσας καὶ ἀπώθησας τοὺς Αἰγυπτίους ἐπανῆλθεν ἐν θρίκαβῳ εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Τῷ 1489 ἐκ νέου ἐξεστράτευσαν οἱ ὀθωμανοὶ ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Ἀλῆ πασσᾶ καὶ τοῦ Ἑρσέκ Ἀχμέτ πασσᾶ κατὰ τῶν Αἰγυπτίων, ἀλλὰ τῇ 1 ἀπριλίου ἐνικήθησαν ἐν καὶ οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν ἀπώλεσαν καίτοι νικηταὶ πλείστους ἄνδρας φονευθέντας ἢ αἰχμαλωτισθέντας.

Αἱ ἀποτυχίαι αὐταὶ ἠνάγκασαν εἰς ἐκστρατεῖαν αὐτὸν τὸν ἴδιον Σουλτάνον· ἐνῷ δὲ ἡτοιμάζετο νὰ διαβῇ τὴν Ἀσίαν ἤλθον πρέσβεις τοῦ ἡγεμόνος τῆς Τύνιδος ἰκετεύοντες ὑπὲρ συνομολογήσεως συνθήκης μετὰ τῆς Αἰγύπτου· ὑποδεχόμενος δ' αὐτοὺς εὐμενῶς ἐστερεῖεν εἰς τὴν εἰρήνην καὶ μετὰ ταῦτα ἐπανηγύρισε τὴν περιτομὴν τῶν ἐγγόνων του καὶ τὸν γάμον τῶν τριῶν θυγατέρων του.

Ἀποθανόντος τοῦ ἡγεμόνος τῆς Οὐγγαρίας Ματθίου Κορβίνου ἡ χώρα αὕτη κατεσπαράσσεται ὑπὸ ἐπαναστάσεων καὶ τοῦτο μαθὼν ὁ Σουλτάνος διανοήθη νὰ κυριεύσῃ τὸ Βελιγράδιον, πρωτεύουσιν τῆς Σερβίας, ἀνακτηθεῖσαν ἐν τῷ μεταξὺ ὑπὸ τῶν Σέρβων. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον προέβαινε τῷ δεσπότη τῆς Σερβίας Οὐλῆκ νὰ τῷ παραχωρήσῃ τὸ Βελιγράδιον, τὸ Ἀλκίτζισάκ καὶ τὸ Σβορνίκιον καὶ ἄντ' αὐτῶν νὰ τὸν ὑποστηρίξῃ ὁ Σουλτάνος ὡς μέλλοντα ἡγεμόνα τῆς Οὐγγαρίας τῆς ὁποίας ὁ θρόνος ἐχῆραυν. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἀπάντησις τοῦ Οὐλῆκ ἦν ἀμφιβόλος διετάχθη ὁ μὲν στρατὸς νὰ διευθυνθῇ κατ' αὐτοῦ καὶ τῆς Οὐγγαρίας, ὁ δὲ στόλος συγκείμενος ἐκ 300 πλοίων ν' ἀναμείνῃ ἐν τοῖς ἁλθανικοῖς παραλίοις τὴν ἔλευσιν τοῦ Σουλτάνου.

Ἀφ' ἐνός ὁ μὲν στόλος κατέλαβε φρούριον τινα τῆς Βοσνίας, ὁ δὲ Σουλτάνος ἀφ' ἐτέρου ἀναχωρήσας ἐξ Ἀδριανουπόλεως διηυθύνθη τὸ πρῶτον εἰς Σοφίαν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Μοναστήριον (Βιτώλια) καὶ Πετλεπέ. Μετὰ βραχείαν δὲ διαμονὴν οὗτος μὲν ἐπέστρεψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀλλ' ὁ στρατὸς ὑπὸ τὰς διατάγας τοῦ Ἰακούπ παστᾶ προέβαινε εἰς συνεχεῖς ἐκδρομὰς κατὰ τῆς Σερβίας, Οὐγγαρίας καὶ Αὐστρίας· ὁ πόλεμος οὗτος διήρκεσε τρεῖς ὁλόκληρα ἔτη ἀπὸ τοῦ 1493 μέχρι τοῦ 1496 καὶ κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο πλείστα φονικὰ καὶ αἱματηρὰ συνεκροτήθησαν μάχαι ἀποβᾶσαι ἄλλοτε μὲν ὑπὲρ τῶν Ὀθωμανῶν ἄλλοτε δὲ ὑπὲρ τῶν ἐναντίων. Τέλος συνομολογήθη τριετὴς ἀναχωρῆς δυνάμει τῆς ὁποίας ἔμειναν ὑπὸ τὴν κατοχὴν τῶν Ὀθωμανῶν πολλὰ φρούρια τῆς Βοσνίας.

Κατὰ μάρτιον τοῦ 1497 ὁ μέγας Βεζύρης Ακούτ πασσᾶς οἰκειοθελῶς παρητήθη διασώσας τὴν εὐνοίαν τοῦ Σουλτάνου μέχρι τέλους καὶ λαθῶν ἐτησίαν σύνταξιν 300,000 ἄσπρων· διάδοχος αὐτοῦ ἐγένετο ὁ Ἑρσέκ Ἀχμέτ πασσᾶς, γαμβρὸς τοῦ Σουλτάνου, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον παυθεὶς οὗτος ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ Ἰβραὴμ πασσᾶ, υἱοῦ τοῦ Χαλήλ πασσᾶ, μεγάλου Βεζύρου τοῦ πορθητοῦ.

Ἰωάννης ὁ Ἀλβέρτος, ἡγεμὼν τῆς Πολωνίας, ἐποφθαλμιῶν τὴν Μολδαυίαν ἐζήτησε πρόσκαιν ὥπως λύσῃ τὴν ὑφισταμένην μετὰ τῶν Ὀθωμανῶν εἰρήνην καὶ ἕνεκα τούτου προέβηκεν εἰς συνεχεῖς ἐκδρομὰς· ὁ Βελη βέης, δικικητὴς τῆς Σιλιστρίας, διαταχθεὶς νὰ ἐκστρατεύσῃ κατ' αὐτοῦ εἰσῆλθεν εἰς τὴν Πολωνίαν, συνεκρότησε πλείστας μάχας καὶ κατενίκησεν ἐπανειλημένως τοὺς Πολωνούς.

Τῷ 1492 Ἰβάν ὁ Γ', τσάρος τῆς Ρωσσίας, προέτεινε διὰ τοῦ φίλου του χάνου τῆς Ταυρικῆς Μεγλί Γαιραὶ συνθήκην φιλίας τῷ Σουλτάνῳ· αὗτος δ' ἀπήντησε τῷ χάνῃ τὰ ἑξῆς. «Ἐάν ὁ μονάρχης τῆς Μόσχας ἦναι ἀδελφός σου θὰ ἦναι καὶ ἰδικός μου ἀδελφός». Τῷ δὲ 1495 ἦλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν ὁ πρῶτος ῥώσος πρεσβευτὴς Μιχαὴλ Πλέστσεϊβ φέρων συστατικὰς ἐπιστολάς τοῦ χάνου τῆς Ταυρικῆς καὶ αὐτοῦ. ὡς ἀσφάλειαν ἐν ταῖς ὀθωμανικαῖς χώραις ὑπὲρ τῶν ῥώσων ἐμπορίων· ἐπειδὴ δὲ ὁ πρεσβευτὴς αὗτος παρουσιασθεὶς τῷ Σουλτάνῳ δὲν ευνεμορφιώθη τῇ ἐπιμοταξίᾳ τῆς αὐτῆς ἀπεπέμφθη ἄπρακτος καὶ μετὰ τέσσαρα ἔτη ἕτερος πρεσβευτὴς, ὁ Ἀλέξιος Γολοκθαστόβ, ἦλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν συνοδευόμενος ὑπὸ ῥώσων ἐμπόρων καὶ τὴν αὐτὴν αἵτησιν ὑποβάλλων· ὁ Σουλτάνος ἐδέξατο τοῦτον μετ' εὐμενείας καὶ συγκατένευσεν εἰς τὰ αἰτούμενα· ἀπὸ τῆς ἐποχῆς δὲ ταύτης χρονολογοῦνται αἱ πρῶται διπλωματικαὶ σχέσεις μεταξὺ Ὀθωμανῶν καὶ Ῥώσων.

Ἐκτὸς τῶν μετὰ τῆς Ρωσσίας συναφθεισῶν σχέσεων, τοιαῦται συνήρθησαν ἐπὶ τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ καὶ

μετὰ πλείστων ἄλλων εὐρωπαϊκῶν κρατῶν, συντελέσασαι λίαν εἰς τὸ νὰ καταδευθῇ ἡ μεγίστη ἰσχύς τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους· ἐξ ἰταλικά κράτη, εἶχον συγχρόνως ἐπικαλεσθῇ τὴν βοήθειαν καὶ εὐνοίαν τοῦ Σουλτάνου· ὁ πάπας, ἡ Φλωρεντία, ἡ Πίσσα, τὰ Μεδιόλανα, ἡ Νεάπολις καὶ ἡ Ἰσχυρὰ Βενετία· οἱ πρέσβεις ἀπάντων τῶν κρατῶν τούτων εἶχον μεταβῇ εἰς Κωνσταντινούπολιν ἵνα προσκυνήσωσι τὸν Σουλτάνον.

Ἡ ὀθωμανικὴ αὐτοκρατορία ἐκραταιοῦτο ὅλον ἐν καὶ ἰσχυροποιεῖτο· ἐπτά υἱοὶ τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ διέκλυον ἐπτά ἐκ τῶν εὐφροωτέρων καὶ πλουσιωτέρων ἐπαρχιῶν τῆς Ἀνατολῆς· αἱ δὲ θυγατέρες αὐτοῦ εἶχον νυμφευθῇ ἰσχυροὺς ἡγεμόνας, τὸν τῆς Αἰγύπτου καὶ τὸν μέλλοντα διὰ τοῦ περσικοῦ ὁρόνου ἔργανον τοῦ Οὐζούν Λασκῶν ὡς καὶ τοὺς διασπασμένους τῶν ὀθωμανῶν ὑπουργῶν καὶ στρατηγῶν.

Τὸ αὐτοκρατορικὸν διβάνιον (συμβούλιον) συνήρето ὑπὸ τὴν προεδρίαν αὐτοῦ τοῦ Σουλτάνου τετράκις τῆς ἐβδομάδος, κατὰ δευτέραν, τρίτην, σάββατον καὶ κυριακὴν· ἡ παρασκευὴ ἦν καθιερωμένη διὰ τῆς ἐν τοῖς τεμένεσι προσηυχῆς, ἡ δὲ τετάρτη καὶ πέμπτη εἰς ἀνάπαυσιν.

Τὰ στρατιωτικὰ ἤκμαζον ὡσαύτως· ὁ μὲν στρατὸς συνέκειτο ἐν καιρῷ εἰρήνης ἐξ ἐξήκοντα καὶ τριῶν χιλιάδων ἀνδρῶν παντὸς ὅπλου, ὁ δὲ στόλος ἐκ διακοσίων ἐξήκοντα μεγάλων καὶ μικρῶν πλοίων ἦν ἑτοιμος εἰς ἀπόπλουν ἐν πάσῃ στιγμῇ. Ἡνθουν ὡσαύτως καὶ τὰ οἰκονομικά· αἱ δὲ ἐτήσιοι πρόσοδοι τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους ἀνήρχοντο εἰς τρία ἑκατομμύρια δουκάτων.

Ἡ μετὰ τῶν Βενετῶν εἰρήνη διεντηρήθη ἐπὶ πολὺ ἕνεκα τῶν πάντων τῶν προτροπῶν τῆς ὑπὸ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης οἱ πρέσβεις τῶν λοιπῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν. Οὕτω δὲ κατὰ μῆνα ἰούνιον τοῦ 1499 ὁ Σουλτάνος ὤρμησεν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὸν μὲν Μουσταφᾶ πασσᾶν, βεηλέρβεην Ρούμελης, διέταξε νὰ διευθυνθῇ μετὰ τοῦ στρατοῦ κατὰ τοῦ φρουρίου Ναυπάκτου, τὸν δὲ Δαούτ

πασσῶν, ἀρχιναύαρχον, νὰ ὀδηγήσῃ τὸν στόλον κατὰ τοῦ αὐτοῦ φρουρίου. Ἐναντίοι ἄνεμοι ἠνάγκασαν τὸν στόλον νὰ μένῃ ἡγευροβόλημένος πρὸ τῆς νήσου Οἰνούσης ἢ Σαπιέν-τζας· ὅτε δὲ πνευσάντων οὐρίων ἀνέμων ἠθέλησαν οἱ Ὀθωμανοὶ νὰ ἐξέλθωσιν εὐρέθησαν ἐνώπιον τοῦ βενετικοῦ στόλου συγκεκμημένοι ἐξ 150 πλοίων καὶ κωλύοντες αὐτούς. Τοῦ μὲν ὀθωμανικοῦ στόλου ναύαρχοι ἦσαν ὁ Δαούτ πασῶς, ὁ Κεμάλ Ρεῖς καὶ ὁ Μποράκ Ρεῖς, τοῦ δὲ βενετικοῦ ὁ Γκριμάνης, ὁ Λορεδάκος καὶ ὁ Ἀλμπάν Ἀντώνιος· τῇ 28 ἰουλίου γενομένης ναυμαχίας οἱ Βενετοὶ ἐνίκηθησαν, ὁ δὲ ὀθωμανικὸς στόλος προχωρήσας κατέλαβε τὴν Ναύπακτον, ἣτις διὰ τὴν θέσιν της ἐθεωρεῖτο ὁ προμαχὼν τῶν ἐν Πελοποννήσῳ παρὰ τῶν βενετικῶν κτήσεις· ὁ Σουλτάνος ὅστις ἦν παρὼν μετὰ τοῦ στρατοῦ ἐπὶ τῶν ἡττῶν τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου διέταξε τὴν ἀνέγερσιν πλησίον τῆς Ναυπάκτου, καὶ κατὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ κόλπου, πέντε φρουρίων καὶ τὴν ναυπήγησιν τεσσαράκοντα πλοίων ὁμοίων τοῖς βενετικοῖς· ἵνα κατὰ τὸ ἐπὶ τὸν ἔτος ἐπιχειρήσῃ τὴν ἀλωσιν τῆς Μεθώνης καὶ Κορώνης ἰσχυρῶν ὠπυύτως φρουρίων ἐν τῇ πελοποννησιακῇ παρὰ τῆς ἀνηκόντων τοῖς Βενετοῖς· μετὰ ταῦτα αὐτὸς μὲν ἐπέστρεψε διὰ ξηρᾶς εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὁ δὲ στόλος ἔμεινεν ἵνα διαχειμάρῃ παρὰ τὴν Κόρινθον.

Καθ' ἣν ἡμέραν ὁ Σουλτάνος εἰσῆρχετο εἰς Ἀδριανούπολιν ἐτελεύτησεν ὁ μέγας Βεζύρης Ἰβραήμ πασῶς διατηρήσας τὸ ἀξίωμα μέχρι θανάτου· ἀντ' αὐτοῦ δὲ διωρίσθη ὁ Μεσίχ πασῶς ὁ ἄλλοτε πολιορκήσας τὴν Ρόδον.

Ὁ Ἰσκανδέρ πασῶς κατὰ τὸν ἴδιον χρόνον διέτρεχε τὴν Βοσνίαν νικῶν ἐπανελημμένως τοὺς Βενετούς. Οὗτος ὡς καὶ ὁ Ἀλῆ πασῶς Μιχάλογλους, ἀμφότεροι διοικηταὶ τῶν ἀκιντζίδων (ἱππέων), ὁ Βελῆ βέης καὶ ὁ Ἀλῆ πασῶς ἐπὶ τριάνοντα ἔτη ἐξηκολούθησαν ἐπιτιθέμενοι κατὰ τῆς Αὐστρίας, Οὐγγαρίας, Τρανσυλβανίας, Βοσνίας, Σερβίας καὶ Πολωνίας πολλάκις νικῆσαντες.

Οἱ Βενετοὶ μικρὸν ὕστερον ἀνεκρουρίσθησαν κυριεύσαντες τὴν Κερκλληνὴν καὶ Πρέβεζαν ἀνηκούσας μέχρι τότε τοῖς Ὀθωμανοῖς.

Τῷ ἐπιόντι ὁμοῦς ἔτει ὁ Σουλτάνος ἐκστρατεύσας ἐκ νέου εἰς Πελοπόννησον ἐπολιόρκησε διὰ τε ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης τὴν Μεθώνην, Κορώνην καὶ τὴν Πύλον ἢ Νεωκρίνον καὶ ἐκυρίευσε τὴν μὲν Μεθώνην τῇ 10 αὐγούστου τὴν δὲ Κορώνην τῇ 20, καὶ μετὰ τινὰς ἡμέρας καὶ τὴν Πύλον.

Εἰσελθὼν τῇ 10 αὐγούστου καὶ ἡμέρᾳ παρασκευῇ εἰς τὴν Μεθώνην ἵνα τελέσῃ τὸ προσκύνημα ἐν τῷ μεγάλῳ ναῷ καὶ βλέπων τὸ ὕψος τῶν τειχῶν καὶ τὸ βάθος τῆς τάφρου ἀνέκραξεν «Ὁ Θεὸς ἔδωκέ μοι τὴν πόλιν ταύτην διὰ τῆς ἀνδρείας τοῦ βεηλέρβεή μου Σινάκ πασσᾶ καὶ τῶν γιαντισάκων μου· ὁ δὲ γιαντισάκος ὁ ἀναστὰς πρῶτος εἰς τὸ τεῖχος ἔλαθεν ὡς ἀμοιβὴν μίαν τῶν πλουσιωτέρων ἐπαρχιῶν τοῦ κράτους· ὁ δὲ τότε Νισαντζή Γαζή βέης, γραμματεὺς τῆς ἐπικρατείας καὶ δεινὸς περὶ τὸ γράφειν, συνέταξε τὰς περὶ τῶν ἀλώσεων τούτων ἀγγελτηρίους ἐπιστολάς πεμθεύσας εἰς πάντας τοὺς ἡγεμόνας τῆς Ἀσίας καὶ Αἰγύπτου, εἰς τοὺς διοικητὰς τῶν διαφόρων ἐπαρχιῶν καὶ εἰς τοὺς βασιλεῖς Ἰσπανίας, Γαλλίας, Πολωνίας καὶ Οὐγγαρίας.

Τὰς νίκας ταύτας βλέποντες οἱ χριστιανοὶ ἡγεμόνες τῆς δυτικῆς Εὐρώπης ἀπερῆσαν νὰ συνασπισθῶσι κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν· οὕτω δὲ τῇ δευτέρᾳ τῆς Πεντηκοστῆς τοῦ ἔτους 1501 ὑπεγράφη ἐν Ῥώμῃ συμμαχία τοῦ πάπα, τῆς Βενετίας, τῆς Γαλλίας, Οὐγγαρίας καὶ Ἰσπανίας. Καὶ διὰ ξηρᾶς μὲν οἱ συμμαχικοὶ στρατοὶ οὐδὲν σχεδὸν κατώρθωσαν, μόνον δὲ διὰ θαλάσσης συνενωθέντες ὁ γαλλικὸς, ἰσπανικὸς καὶ βενετικὸς στόλος ἐπολιόρκησαν κατ' ἀρχῆς τὴν Μιτυλήνην ἐπὶ εἴκοσιν ἡμέρας. Ἀγανακτῆσας ὁ Σουλτάνος ἐπὶ τῇ ἐπιδρομῇ ταύτῃ ἐπέμφεν εἰς ἐπικουρίαν τῆς νήσου τὸν Ἑρσέκ Ἀχμέτ πασσᾶν καὶ Σινέκ πασσᾶν, ἀλλ' ἅμα οὗτοι ἐφθασαν, οἱ χριστιανοὶ ναύαρχοι μὴ ἀνχμείνοντες τὴν

ἐπικουρίαν τοῦ ταξάρχου τῆς Ῥόδου ἐρχομένου μετὰ 29 πλοίων, ἔλυσαν τὴν πολιορκίαν καὶ ἀπέπλευσαν· φοβερὰ τρικυμία καταλαβοῦσα τὰ γαλλικὰ πλοία πλησίον τῶν Κυθήρων κατέθραυσε σχεδὸν ἅπαντα, ὀλίγων μόνον ναυτῶν διασωθέντων· νέος δὲ γαλλικὸς στόλος συνενωθεὶς μετὰ τοῦ βενετικοῦ ἐκυρίευε τὴν νῆσον Λευκάδα.

Τῷ αὐτῷ ἔτει 1501 ἐκραγείσθης πυρκαϊᾶς ἐν Γαλατῇ Κωνσταντινουπόλει· ἀνετινέχθη ἡ πυριτιδαποθήκη, ἐφονεύθησαν δὲ ὑπὸ τῶν ἐκσπενδονισθέντων λίθων ὁ μέγας Βεζύρης καὶ ὁ δικαστὴς τῆς πόλεως (μουφτῆς) παρόντες καὶ ἄγωνιζόμενοι πρὸς κατὰσθесιν τοῦ πυρός, μέγας δὲ Βεζύρης διωρίσθη ὁ Ἀλῆ πασσᾶς.

Ὁ Σουλτάνος φύσει εἰρηνικοῦ χαρακτῆρος ἔθηκε τέρμας εἰς τοὺς ἐν Εὐρώπῃ πολέμους κλείσας συνθήκην μετὰ τῶν Βενετῶν ὑπογραφεύσαν ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 14 δεκεμβρίου 1502 ὑπὸ τοῦ μεγάλου Βεζύρου καὶ τοῦ πρέσβευος τῆς Βενετίας Ζαχαρίου Φρίσκ. Κυριώτατοι ὅροι τῆς συνθήκης ἦν ἡ παράδοσις τῆς Λευκάδος τοῖς Ὀθωμανοῖς καὶ ἡ πληρωμὴ τοῖς ἰδίοις 34,000 δουκάτων.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐξεργάγησαν σπουδαίαι ταρχαὶ ἐν Καραμυνίᾳ ἀλλ' ὁ πρῶτος μέγας Βεζύρης Μισίχ πασσᾶς ἐπανερχόμενος ἐκ Μένης καὶ οἱ ἡγεμονόπαιδες Ἀχμέτ, διοικητῆς Ἀμασειᾶς, Σαχινσάχ, διοικητῆς Καραμανίας καὶ Μεχμέτ, διοικητῆς Γενί-σεῖρ, κατετρώπωσαν τοὺς ἀντάρτας καταδιώξαντες αὐτοὺς πέραν τῆς Ταρσοῦ εἰς Χαλέπιον.

Ταυτοχρόνως ὁ Σουλτάνος ὑπεδέξατο ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰς ἀκρόασιν τὸν πρεσβευτὴν τοῦ ἡγεμόνος τῆς Περσίας πρὸ πολλοῦ χρόνου ἀρικόμενον καὶ μὴ γενόμενον δεκτόν. Δῶρα τοῦ πρεσβευτοῦ τούτου ἦσαν τέμπλητες, κάμηλοι, δρομάδες, τέσσαρα Κοράνια καὶ μία παγκόσμιος ἱσορία.

Τῷ 1503 τῇ μεσιτείᾳ τῶν Βενετῶν συωολογήθη συνθήκη εἰρήνης καὶ μετὰ τῆς Οὐγγαρίας τῆς ὁποίας ὁ βασιλεὺς Βλαδίσλαος περιέλαβεν ἐν τῇ συνθήκῃ ὡς κτήσεις τοῦ τῆν Οὐγγαρίαν, Βασιάν, Δαλματίαν, Κροατίαν, Σλαβω-

νίαν, Μοραβίαν, Σιλεσίαν, Λουπατίαν, Μολδαβίαν καὶ Βλαχίαν· αἱ δύο τελευταῖαι αὗται ὤφειλον κατὰ τὴν συνθήκην νὰ πληρώνωσι φόρον τῇ τε Τουρκίᾳ καὶ Οὐγγαρίᾳ.

Τὸ πρῶτον συμβᾶν μετὰ τὴν συνομολόγησιν τῶν συνθηκῶν τούτων ἦν ἡ κατατρόπως τοῦ ἰσχυροῦ πειρατοῦ Καρατουρμὺς ὅστις ἐλυμαίνετο τὰς νήσους καὶ τὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ κατὰ τοῦ ὁποῖου ἐγένετο ἀνάγκη νὰ σταλῇ στόλος ἐκ δέκα πλοίων.

Δεύτερον συμβᾶν εἶναι ἡ ἀναχώρησις εἰς Αἴγυπτον τοῦ πρεσβυτέρου υἱοῦ τοῦ Σουλτάνου, Κορκουδ'. Οὗτος δυσπαρεστηθεὶς κατὰ τοῦ μεγάλου Βεζύρου Ἀλῆ πασχᾶ καὶ μιμούμενος τὸ παράδειγμα τοῦ θεοῦ του Δζέμ, ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι ἐπεθύμει νὰ ἐπισκερθῇ τὰς ἁγίας πόλεις Μέκκαν καὶ Μεδίναν. Τῇ 29 μαΐου 1509 ὁ ἡγεμονόπαις οὗτος εἰσῆλθεν ἐν μεγάλῃ πομπῇ εἰς Κάϊρον καὶ ἐγένετο δεκτὸς ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου τῆς Αἰγύπτου, ὅστις ἔταξεν αὐτῷ καὶ τῇ συνοδίᾳ του ὡς ἡμερήσιον σιτηρέσιον πεντακόσια πρόβατα, πέντε χιλιάδας λίτρας ζαχαρώσας, πεντήκοντα τρία μύδια ὀρύζης, 2,000 ὀρνίθας, 2,000 χήνας, 5,000 λίτρας μέλιτος καὶ τρία βαλάντια χρυσοῦ· ἐκάθισεν αὐτὸν ἐπὶ θρόνου πλησίον του καὶ τῷ ἀπένευμε πλείστας τιμὰς, δὲν συγκατένευσεν ὁμως νὰ τῷ παράσχῃ βοήθειαν καὶ συμμαχίαν κατὰ τοῦ πατρὸς του Σουλτάνου Βαγιαζίτ. Τοῦτο κατανόησας ὁ Κορκουδ' ἔγραψε τῷ μεγάλῳ Βεζύρῳ παρακαλῶν αὐτὸν νὰ μεσιτεύσῃ παρὰ τῷ πατρὶ καὶ τύχῃ ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ἄδειαν τοῦ ὑπανελθεῖν εἰς τὴν ἐδραν τῆς διοικήσεώς του ἐν Κιλικίᾳ· ἡ αἴτησις του ἐγένετο δεκτὴ καὶ οὕτως ἐπανῆλθεν· ὁ ἡγεμονόπαις οὗτος διεκρίνετο, ὡς καὶ ὁ θεὸς του Δζέμ, ἐπὶ βελθείαις γνώσεσιν, ἦν ἄριστος ποιητής, φιλόλογος, φιλόσοφος καὶ μουσικός· ὢν ἐντρίβης τοῦ νόμου συνέγραψε πολλὰ περὶ διαφόρων ἀμφιβολίων ζητημάτων καὶ ἡγαπᾶτο διὰ τοῦτο ὑπὸ τῶν σοφῶν καὶ νομομαθῶν τῆς ἐποχῆς του.

Τῇ 14 Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους 1509 ἐγένετο φε-

θερώτατος σεισμός ἐν Κωνσταντινουπόλει, καταστρέψας ἐκ θεμελίων ἑκατὸν ἐννέα τεμένη, χιλιάς ἐδομήκοντα οἰκίας, πάντα τὰ χερσαία διπλᾶ τείχη τῆς πόλεως. μέρος τῶν θαλασσίων, τοὺς ἐπτὰ πύργους καὶ τὸν περίβολον ὡς καὶ τὸν πύργον τοῦ Λεάνδρου· πολλὰ χιλιάδες ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδῶν ἀπώλοντο ὑπὸ τὰ ἐρείπια. Ἐπὶ τεσσαράκοντα καὶ πέντε ἡμέρας ἐσείετο ἡ γῆ καὶ ὄχι μόνον ἡ Κωνσταντινούπολις ἀλλὰ καὶ ἄλλαι πόλεις ἐν τε Εὐρώπῃ καὶ Ἀσίᾳ ἐβλάθθησαν ὡς καὶ τὸ Διδυμότειχον, ἡ Καλλιπολίς καὶ λοιπαί· ἐν Κωνσταντινουπόλει δὲ ἡ θάλασσα ὑψώθη τοσοῦτον ὥστε ἐχύνετο ἐντὸς τῆς πόλεως, πολλὰ ὑδραγωγεῖα ἀνετρήπησαν καὶ προάστεια ἡρημώθησαν.

Ὁ Σουλτάνος Βαγιαζίτ μετέβη εἰς Ἀδριανούπολιν, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ἐπηκολούθησεν ὁ σεισμός μετὰ σφοδρᾶς καταγίγδος, ὁ δὲ ποταμός Ταίναρος ἐπλημμύρησε· τότε δὲ συγκαλέσας ὁ αὐτοκράτωρ συμβούλιον βεζυρῶν ὑπὸ τὴν προεδρείαν του εἶπεν αὐτοῖς· «Ἐνεκα τῶν σκληροτήτων καὶ καταπίσεων τὰς ὑποίας ἐπιβάλλετε εἰς τοὺς λαούς, οἱ στεναγμοὶ αὐτῶν ἀνέβησαν μέχρι οὐρανοῦ καὶ προεκάλεσαν τὴν ὀργὴν τοῦ συνέλθετε καὶ ἔστε ἥπιοι καὶ προσηεῖς ἐν τῷ μέλλοντι». Ταυτοχρόνως δὲ διέταξε νὰ ληρθῶσι μέτρα πρὸς ἀνοικοδόμησιν τῶν τειχῶν καὶ ἄλλων οἰκοδομῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως· τρισχίλιοι οἰκοδόμοι καὶ ἄλλοι τόσοι βοηθοὶ αὐτῶν συνηθροίσθησαν καὶ ἐντὸς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς 29 μαρτίου μέχρι τῆς 1 ἰουνίου 1510 ἀνωκοδομήθησαν οὐ μόνον τὰ τείχη τῆς Πόλεως καὶ τοῦ Γαλατᾶ ἀλλὰ καὶ τὰ προάστεια καὶ οἱ ἐπτὰ πύργοι καὶ ὁ πύργος τοῦ Λεάνδρου καὶ τὰ νέα ἀνάκτορα καὶ αἱ γέφυραι τοῦ μικροῦ καὶ μεγάλου Τσεκμετζέ καὶ τὰ τείχη τῆς Σηλυβρίας.

Μέγα συμπόσιον προσηνέχθη ἐν τῇ περιστάσει τῆς ἀνοικοδομήσεως καὶ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας οἱ πτωχοὶ ἔτρωγον καὶ ἔπινον ἐντὸς ἀργυρῶν ἀγγέλων· τοσαύτη ἦν ἡ εὐδαιμονία καὶ ὁ πλοῦτος τῆς αὐτοκρατορίας κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

Μετὰ ταῦτα ὁ Σουλτάνος ποθῶν πάντοτε τὴν εἰρήνην

ἐνέργησε τὴν ἀνανέωσιν τῶν συνθηκῶν μετὰ τῆς Βενετίας, Οὐγγαρίας καὶ Πολωνίας καὶ συνάμα πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἐσωτερικῆς ἡσυχίας τοῦ κράτους διένειμε τὴν διοίκησιν τῶν ἐπαρχιῶν εἰς τοὺς υἱοὺς του· οἱ υἱοὶ αὐτοῦ Σαχινσάχ, Κορκουδ, Ἀχμέτ καὶ Σελίμ ἐκυβέρνηον τὰς ἐπαρχίας τῆς Καρμανίας, τοῦ Τεκκέ, τῆς Ἀμασείας καὶ τῆς Τραπεζούντος· τῷ δὲ Σουλεϊμάν, ἐγγόνῳ τοῦ Σουλτάνου καὶ υἱῷ τοῦ Σελίμ, ἐδόθη ἡ διοίκησις τοῦ Μπουλῶ πλησίον τῆς Προύσης, ἀλλ' ὁ Ἀχμέτ δυσχερεστηθεὶς ἔγραψε πρὸς τὸν πατέρα του παραπονούμενος διότι τὸ Μπουλῶ ἔκειτο ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς Ἀμασείας, ἣν αὐτὸς ἐκυβέρνηε, ὁ δὲ Σουλτάνος ἐνέδωκε καὶ διώρισε τὸν Σουλεϊμάν διοικητὴν τῆς Θεοδοσίας ἐν τῷ μυχῶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου.

Τοῦτο ἐξήρέθη τὸν ἡγεμονόπαιδα Σελίμ, ὅστις μεταβὰς εἰς Εὐρώπην εἰσῆλθεν εἰς Ἀδριανούπολιν καὶ ἐπεχείρησεν ἀντίστασιν, ἀλλ' ἐνίκηθη κατὰ κράτος πλησίον τῆς Τσορλού διαφυγὼν μόλις χάρις εἰς τὴν ὠκυποδίαν τοῦ μέλανος ἵππου ὅστις ὠνομάζετο Καρμπολούτ (μέλαν νεφρός).

Ἐν τούτοις ὁ ἡγεμονόπαις Κορκουδ μαθὼν τὴν ἥτταν τοῦ Σελίμ καὶ ταυτοχρόνως προσβλήθεὶς ὑπὸ ἀνταρτικῶν τινῶν ληστρικῶν συμμοριῶν τῶν ὑποίων ἀρχηγὸς ἦν ὁ δερβίσης Σεϊτάν κουλού (δούλος τοῦ διαδόλου) ἔλαβε καὶ τὴν διοίκησιν τῆς ἐπαρχίας Σαρουχάν καὶ ἀπησχολήθη νὰ καταδιώξῃ τὸν Σεϊτάν κουλού καὶ τοὺς ὑπαδούς του.

Ὁ δερβίσης οὗτος ἐκαλεῖτο ἰδίως Σάχ κουλή (δούλος τοῦ Σάχου) διότι κατέστη ὑπαδὸς τῶν Σιτῶν ἢ ὑπαδῶν τοῦ Ἀλῆ ὁρσσοκμανῶν ὑπαδῶν τοῦ Σάχου τῆς Περσίας Ἰσμαήλ· οἱ δὲ Ὀθωμανοὶ θεωροῦντες αὐτὸν ὡς ἐπικίνδυνον ἀντάρτην ἀπεκάλεσαν Σεϊτάν κουλού.

Ὁ βεηλέρβεης τῆς Ἀνατολῆς Καρχακίὺς πασσαῖς διετέλχθη νὰ καταδιώξῃ καὶ αὐτὸς τοὺς ἀντάρτας τούτους, ἀλλ' ἐνίκηθη φονευθεὶς ἐν τῇ μάχῃ. Τότε ἐξεστράτευσε κατὰ τοῦ Σάχ κουλού αὐτὸς ὁ μέγας Βεζύρης καὶ δοθείσης μάχης κατ' αὐγουστον τοῦ 1511 ἐφονεύθη ἐν αὐτῇ ὁ Σάχ κουλού.

καὶ ὁ στρατός του διεσκορπίσθη· μετ' ὀλίγον δὲ ἀπέθανε καὶ ὁ μέγας Βεζύρης Ἀλῆ πασῆς.

Οὗτος διέπρεψε καὶ ἐπὶ ἀνδρείᾳ καὶ ἐπὶ μεγαλοφυίᾳ· ἦν φίλος καὶ προστάτης τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν γραμμάτων· ὠκοδόμησεν ἐν Κωνσταντινουπόλει δύο τεμένη καὶ μίαν ἀκαδημίαν· καθ' ἕκαστον δὲ μῆνα προσκαλὼν τοὺς λογίους συνεζήτει καὶ διένεμεν αὐτοῖς ἀργύρια· πλείστα συγγράμματα ἀφιερώθησαν αὐτῷ ἐν οἷς καὶ ἡ ἱστορία τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους γραφεῖται ὑπὸ τοῦ Πέρτου Ἰδρίς.

Ὁ Σουλτάνος φιλόστοργος πατήρ καὶ φύσει φιλάνθρωπος εἶχε συγχωρήσει τὰ ἄτοπα κινήματα τοῦ Σελίμ καὶ διώρισεν αὐτὸν διοικητὴν τῆς Σεμιένδρας ἐν Σερβίᾳ· ἐπειδὴ δὲ ὁ ἡγεμονόπαις Ἀχμέτ ἤρξατο συντεχνάτων τὰς ἀσιατικὰς χώρας ὁ Σελίμ προσεκλήθη εἰς Κωνσταντινουπόλιν καὶ ἐκεῖθεν ἐμελλε νὰ ἀποσταλῇ εἰς Ἀσίαν ἵνα καθησυχᾷ τὴν χώραν.

Ἀλλ' ὁ Σουλτάνος γέρων ἤδη καὶ πάσχων, ἐπιθυμῶν δὲ τὴν εἰρήνην καὶ ἡσυχίαν παρητήθη τοῦ θρόνου ὑπὲρ τοῦ Σελίμ καὶ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν γενέθλιόν του πόλιν τὸ Διδυμότειχον ἵνα ἐκεῖ ἐγκαταβιῶται, ἀλλὰ καθ' ὁδὸν ἐτελεύτησεν ὑπὸ τῆς ἀσθενείας.

Τὸν πατέρα ἀναχωροῦντα συνώδευεν ὁ νέος Σουλτάνος Σελίμ μέχρι τῆς πόλεως τῆς Ἀδριανουπόλεως (Ἐδιρνε καπούσου), ἡσπάσατο μετὰ δακρύων τὴν χεῖρά του καὶ ἤκουσε μετὰ προσοχῆς τὰς πατρικὰς του ἐντολὰς καὶ νοουθείας.

Ὁ Σουλτάνος Βαγιαζίτ ἦν παχύσαρκος τὸ σῶμα, ἀλλὰ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐξεικόνιζε μᾶλλον τὴν μελγχολίαν. Διεκρίθη ὡς ἀγαθὸς ἡγεμὼν καὶ φιλοστοργότατος πατήρ· ἀπεστρέφετο τοὺς πολέμους καὶ κατ' ἀνάγκην μόνον ἐπεχείρει τοιοῦτους. Ἠγάπα τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας, ἐλάτρευε τὰς ἀρχαιότητας καὶ ἦν δεινότατος εἰς τὴν ἀστρονομίαν καὶ θεολογίαν· ἐτήρει αὐστηράν δίκαιαν καὶ ἦν ἐχθρὸς τῆς οἰνοποσίας καὶ τῶν ἡδονῶν.

Πρῶτος αὐτὸς ἐγκατέλιπε τὸ μέχρι τῆς ἀνακρήσεως του

εἰθισμένον χρυσοῦν κράνος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ προετίμησεν ὕψηλόν κυλινδρικόν κάλυμμα ὅπερ διетηρήθη μετὰ ταῦτα.

Ἦν φιλελεύθερος καὶ ἐθαπύνησεν εἰς ἀνακτοῦρῳ τῶν πτωχῶν σπουδαία ποτὰ ἀνελθόντα ὁλικῶς εἰς 8,000,000 ἁπρων. Ἐπεμπε δὲ κατ' ἔτος εἰς Μέκκην 14,000 δουλῶν.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει ὠκοδόμησε τὸ ὑμῶνμόν του τέμενος (Σουλτάν Βαγιαζίτ Τζαμί) ὅπερ ἀπεπερατώθη ἐν τὸς δέκα ἔτων καὶ ἀποκαλεῖται ὑπὸ τῶν ὀθωμανῶν συγγραφῶν ὀμφαλὸς τῆς πρωτευούσης· ἐπικρατεῖ δ' αὐτὸ διὰ πλουσίων προσώπων· ἐν Ἀδριανουπόλει ὡσαύτως ἀνήγειρεν ἕτερον ὑμῶνμόν του τέμενος ὡς καὶ πτωχοκομεῖον, νοσοκομεῖον καὶ λουτρῶνα· ὠκοδόμησεν ὡσαύτως καὶ πολλὰς μεγάλας γεφύρας ἐν Ἀσίᾳ.

Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ διέπρεψαν ἐξήκοντα διδάσκαλοι· ἄνδρες διακρινόμενοι ἐπὶ φιλολογίᾳ, φιλοσοφίᾳ, ποιήτει, ἀστρονομίᾳ καὶ ἄλλαις ἐπιστήμασι· πάντες οὗτοι ὑπεστηρίζοντο ὑπ' αὐτοῦ· τσαῦτ' ἡν ἡ πρὸς τοιοῦτους ἀνδρας ἀγάπη του, ὥστε ὑπεστηρίζεν, ἡθικῶς τε καὶ χρηματικῶς, καὶ πολλοὺς ἄλλους διατρέχοντας ἐντὸς τῆς αυτοκρατορίας του.

9^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ, ΣΕΛΙΜ Ο Α'

(ὁ Ἀκομπτος)

Βασιλεύσας 8 ἔτη.

(Ἔτος Ἑγείρας 918—926 ἢ 1512—1520 μ. Χ.)

Τὰ κυριώτερα συμβάντα τῆς βασιλείας ταύτης εἰσὶ τὰ ἑξῆς.
Ἑσωτερικὰ γεγονότα.—Ὑπόδοξη τῶν πρέσβειων τῶν ὑποτελῶν κρατῶν.—Πόλεμος μετὰ τῆς Περσίας.—Μάχη ἐν Τσαλδिरάν.—Ἀλώσις τοῦ Τερπρίτζ.—Κατάκτησις τῆς Αἰγύπτου.—Νίκη ἐν Δαβίκ.—Νίκη ἐν Καίρῳ κατὰ τῶν Μωμελούκων.—Κατάληψις τῶν δικαιωμάτων τῶν Ἀδριασιδῶν.—Θάνατος τοῦ Σουλτάνου Σελίμ.

Εἰ καὶ οἱ ἱστορικοὶ διφωνοῦσιν ὡς πρὸς τὸν χαρακτῆρα τοῦ Σουλτάνου Σελίμ, δυνάμεθα ὁμῶς νὰ ἐξαγάγωμεν θε-

(ΕΠΙΤΟΜ. ΒΙΟΓΡΑΦ. ΙΣΤΟΡΙΑ)

8.

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέροιας

τικόν συμπέρασμα ὅτι ὁ ἡγεμὼν οὗτος διεκρίθη ἐπὶ πολλοῖς προτερήμασιν.

Ἦν ὑψηλοῦ ἀναστήματος, εὐσκαρκος ἀλλὰ βραχυσκελής· εἶχε τὸ πρόσωπον στρογγύλον καὶ ἐρυθρόν, μεγάλους καὶ μέλανας τοὺς ὀφθαλμούς, μελαινὰς καὶ δασυτάτας τὰς βλεφαρίδας, μέλανα καὶ δασύτατον ὠσαύτως τὸν μύστακα καὶ οὕτως ἐφαίνετο ὡς δασυχαίτης λέων· παρὰ τὴν μέγρη τότε ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν οὗτος ἐξύριζε τὸ γένειον καὶ ἔφερεν ἐπὶ κεφαλῇ, ἀντὶ κυλινδροειδοῦς καλύμματος, σφαιροειδές, κατὰ μίμησιν, ὡς ἔλεγε, τοῦ στέμματος τοῦ Πέрсου βασιλέως Χοζρῶου ἀκμάσαντος ἐν πολλῷ προγενεστέρῃ ἐποχῇ. Ὡνομάσθη δὲ τὸ κάλυμμα τοῦτο Σελιμιέ.

Στρατηγὸς ἱκανὸς καὶ πολεμικώτατος ὁ Σουλτάνος Σελίμ πρωτίστην αὐτοῦ φροντίδα καὶ μέριμναν ἐθεώρει τὴν ἐσωτερικὴν πρὸ πάντων εὐταξίαν τοῦ κράτους καὶ συγχρότως μετημφισμενὸς διέτρεχε τὰς ἀγοράς καὶ λοιπὰ μέρη τῆς πρωτευούσης ἵνα ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως κρίνῃ ἂν οἱ ὑπουργοὶ τοῦ διηύθυνον καλῶς τὰ τῆς αὐτοκρατορίας πράγματα· αἷμα δὲ παρατήρει τὴν ἐλαχίστην ἑλλειψιν ἐτιμῶρει αἰσθητότατα τοὺς ἐνόχους καὶ πρὸ πάντων ἐθεώρει ὑπεύθυνον τὸν μέγαν Βεζύρην· ἦτο ὁξύθυμος ἐκ φύσεως καὶ αὐστηρότατος ὥστε ἐπωνομάσθη ἄκαμptos· τοσοῦτος δ' ἦν ὁ τρόμος τῶν μεγάλων Βεζυρῶν καὶ τηλικούτων οὗτοι διέτρεχον κίνδυνον ὥστε ὅταν τις ᾔθελε νὰ καταρχασθῇ τινα τῷ ἡγετῇ νὰ γείνῃ μέγας Βεζύρης τοῦ Σουλτάνου Σελίμ.

Ὁ ἡγεμὼν οὗτος ἡγάπα, ἐλάτρευε καὶ ὑπεστήριζε τὰ γράμματα καὶ τὰς ἐπιστήμας, διήρχετο δὲ τὰς μὲν νύκτας ἀνακινώσκων ἢ γράφων, τὰς δ' ἡμέρας ἢ κυνηγῶν ἢ ἀσκούμενος εἰς τὰ ὅπλα· ἦτο λιτὸς τὴν δίαιταν καὶ ἀπέφευγε τὰς ἡδονὰς καὶ κραυπάλας· διώριζε τοὺς λογίους καὶ εὐπαιδεύτους εἰς σπουδαίας θέσεις τοῦ κράτους.

Ἀναγορευθεὶς Σουλτάνος τὰς μὲν πρώτας ἡμέρας προσεπλήθητε νὰ ἀπορύγῃ τὴν πληρωμὴν τοῦ δώρου τῶν Γιανιτάρων καὶ καταργήσῃ οὕτω τὸ ἔθιμον τοῦτο, ἀλλ' ἐπὶ τέ-

λους ἐνέδωκε πρὸς ἀποφυγὴν νέων περιπλοκῶν καὶ πύξῃσε μάλιστα κατὰ τι τὸ σὺνθηδες ποσὸν ὥστε ἕκαστος γιανίτσαρος ἔλαβεν ἀνὰ πεντήκοντα δουκάτα.

Ἐπειδὴ δὲ διὰ τῆς διανομῆς ταύτης τῶν δώρων τὸ θημύσιον ταμεῖον εἶχε σχεδὸν κενωθῇ, ἐπεβλήθη ἑκτακτος φόρος εἰς ἅπαντας τοὺς κατοίκους τῆς αὐτοκρατορίας ἀνεξαίρετως, προσετέθη τελωνιακὸς δασμὸς ἑκτακτος ἐπὶ τῶν ἐμπορευμάτων τῶν Ῥαγούζαιων μεθ' ὧν ἀνενεώθησαν αἱ περὶ εἰρήνης συνθήκαι ὡς καὶ αἱ μετὰ τοῦ Βογδάνου ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας, ὑποτελοῦς τῇ Πύλῃ.

Κατὰ τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάβασιν τοῦ Σουλτάνου Σελίμ τὰ ἄρενα μέλη τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας ἦσαν τὰ ἑξῆς. Πέντε ἔγγονοι τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ καὶ ἀνεψιοὶ τοῦ Σουλτάνου Σελίμ, ὁ Μεχμέτ, ὁ Οσμάν, ὁ Μουσσᾶς, ὁ Ὀρχάν καὶ ὁ Ἐμίν, υἱοὶ τῶν ἀποθανόντων ἤδη ἡγεμονοπαίδων Σεχινσάχ, Ἀλαεδδίν καὶ Μαχμούτ· ὁ Κορκοῦδ ἦν ἄτεκνος, ὁ Ἀχμέτ ἔχων καὶ τέσσαρας υἱοὺς τὸν Ἀλαεδδίν, Μουράτ, Σουλεϊμάν καὶ Ὀσμάν, καὶ ὁ Σουλεϊμάν υἱὸς τοῦ Σουλτάνου Σελίμ· ὥστε ἐκτὸς τοῦ Σουλτάνου Σελίμ ὑπῆρχον δώδεκα ἡγεμονόπαιδες τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας.

Ὁ Σουλτάνος τοὺς μὲν ἀδελφοὺς Ἀχμέτ καὶ Κορκοῦδ διετήρησεν ὡς διοικητὰς Ἀμασειας καὶ Σαρουχάν, προσαρτήσας μάλιστα εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἀχμέτ καὶ τὴν νῆσον Μιτυλήνην, τὸν δὲ ἴδιον υἱὸν Σουλεϊμάν προσεκάλεσεν εἰς Κωνσταντινούπολιν· κατὰ ἰούλιον ὁμως τοῦ αὐτοῦ ἔτους 1512 ὁ υἱὸς τοῦ Ἀχμέτ Ἀλαεδδίν καταλαβὼν αἰγνης τὴν Προῦσαν, συναινέσει καὶ τοῦ πατρὸς, ἐξήγειρε τὸν ἐμφύλιον πόλεμον καὶ ἠνάγκασε τὸν Σουλτάνον νὰ ἐκστρατεύσῃ· οὕτω λοιπὸν ἡ μὲν διοίκησις τῆς πρωτευούσης καὶ τῆς αὐτοκρατορίας ἐν γένει ἀνετέθη εἰς τὸν ἡγεμονόπαιδα Σουλεϊμάν, ὁ δὲ Σουλτάνος ἀποῦ διέτρεξε τὸν στόλον νὰ ἐπιτηρῇ τὰ Ἀσιατικὰ παράλια, ἵνα μηδεὶς τῶν ἀνεψιῶν ἢ ἀδελφῶν διαφύγῃ εἰς Εὐρώπην, ὡς ὁ Ἀζέμ, διῆλθε μετὰ τοῦ στρατοῦ εἰς Ἀσίαν, διεσκόρπισε τοὺς ἀντάρ-

τας καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν παύσας τῆς θέσεώς του τὸν μέγαν Βεζύρην Μουσταφᾶ πασᾶν, ὅστις συναννοεῖτο μετὰ τοῦ ἡγεμονόπαιδος Ἀχμέτ, καὶ διορίσας αὐτὸν αὐτοῦ τὸν Ἑρσέκ Ἀχμέτ πασᾶν, τετάρτην ἤδη φορὰν ἀναλαμβάνοντα τὸ ἀξίωμα τοῦτο.

Κατὰ νοέμβριον τοῦ 1512 ἀπέθνον ἀλληλοδιαδόχως οἱ πέντε ἀνεψιοὶ τοῦ Σουλτάνου, υἱοὶ ἀποθανόντων ἀδελφῶν του, περὶ ὧν εἶπομεν ἄνωτέρω, καὶ ἐτάφησαν ἐν Προύσῃ.

Ὁ Κορκουδ διῆγεν εἰρηνικῶς μέχρι τοῦδε, ἀλλὰ θελήσας καὶ οὗτος νὰ διεγείρῃ ἀνταρσίαν προεκάλεσεν ἐκστρατείαν τοῦ Σουλτάνου ὅστις αἶρνας, ἀρικόμενος εἰς Μαγνησίαν, ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ φύγῃ ἐσπευσμένως μεθ' ἐνὸς μόνου ὑπαδου πιστοτάτου τοῦ Πιάλε μετὰ τοῦ ὁποίου ἀφου ἔμεινε κακρυμμένος ἐπὶ εἴκοσιν ἡμέρας ἐν τινι σπηλιῇ κατέφυγε μετημάρτυς εἰς Τεακὲ ἵνα ἐκεῖθεν μεταβῇ εἰς Εὐρώπην· ἀλλὰ τουρκομάχοι τινὲς ἰδόντες τὴν πλούσιον ἐρίπιον τοῦ Κορκουδ καὶ ὑποπτευθέντες κατήγγειλαν τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν ὑποδιοικητὴν Κασσίμ βέην ὅστις συλλαβὼν τὸν τε ἡγεμονόπαιδα καὶ τὸν Πιάλε καὶ εἰδοποιήσας περὶ τούτου τὸν Σουλτάνον εὐρισκόμενον ἐν Προύσῃ δεσχεύθη νὰ τοὺς πέμψῃ παρ' αὐτῶν. Ὁ Κορκουδ πλησιάζας εἰς Προῦσαν ἀπέθανεν ἀφου προηγουμένως ἔγραψε τῷ Σουλτάνῳ περιπαθέστατον ἐλεγείον κινήσαν τὰ δάκρυα αὐτοῦ· ὁ δὲ πιστὸς Πιάλε μέχρι τοῦ τέλους τοῦ βίου του ἐγένετο φύλαξ τοῦ τάφου τοῦ Κορκουδ θνητῶν τὸν θάνατον τοῦ κυρίου του· τοσούτῃ ἦν ἡ ἀφοσίωσις τοῦ πιστοῦ τούτου θεράποντος.

Μετὰ τινα χρόνον ὁ Ἀχμέτ καὶ αὖθις διῆγειρεν ἀνταρσίαν κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Σουλτάνου Σελίμ, καὶ τὴν μὲν πρώτην φορὰν ἐνίκησεν, ἀλλὰ τῇ 24 ἀπριλίου 1513 δοθείσης μεγάλης μάχης πλησίον τοῦ *Γενί-σεῖρ*, ἐνίκηθη, καὶ πεσὼν, ἐνῶ ἔφευγε, μετὰ τοῦ ἵππου ἐντὸς ρύακος τινος συνελήφθη αἰχμάλωτος καὶ μετ' ὀλίγον ἀπέθανε πέμψας τῷ Σουλτάνῳ ὡς δῶρον καὶ ἐνθύμιον πολυτιμώτατον δακτύλιον.

Μετὰ ταῦτα ὁ Σουλτάνος ἐπισκέψατο τὰ φρούρια τοῦ

Ἑλλησπόντου, ἐξέδραμε μέχρι τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἢ Ἀθωνος ὅπου ἐξενίσθη μεγαλοπρεπῶς ὑπὸ τῶν Βεζυρῶν καὶ ἐκείθεν δι' Ἀδριανουπόλεως ἐπανέκκμψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν ὅπου ὑπεδέξατο τοὺς πρέσβεις Μολδαβίας, Βλαχίας, Οὐγγαρίας καὶ Βενετίας, καὶ οἱ μὲν τῆς Μολδαβίας καὶ Βλαχίας ὑπέβαλον τὰ δῶρα καὶ τοὺς φόρους τῶν ὡς ὑποτελεῖς, οἱ δὲ τῆς Οὐγγαρίας καὶ Βενετίας ἀνενέωσαν τὰς συνθήκας καὶ ἔλαβον πολυτιμώτατα δῶρα. Μετ' αὐτοὺς ἦλθε καὶ πρεσβευτὴς τοῦ Σουλτάνου τῆς Αἰγύπτου κομίζων πλοῦσια δῶρα καὶ ἐντυχὼν τῷ Σουλτάνῳ Σελίμ. ἐν Ἀδριανουπόλει.

Μετὰ τινὰ χρόνον καὶ ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας Βασίλειος ἐπεμψεν ἀλληλοδιαδόχως πρεσβευτὰς πρὸς ἀνανέωσιν τῆς φιλίας καὶ τῶν ἐμπορικῶν συνθηκῶν αἰτούμενος ταυτοχρόνως ἵνα ὁ Σουλτάνος τιμωρήσῃ τοὺς Πολωνοὺς, Λιθουανοὺς καὶ Τατάρους βλάπτοντας τὰς Ῥωσσικὰς γειτονικὰς χώρας, ἀλλ' ὁ Σουλτάνος Σελίμ ἔσπερξε μὲν εἰς τὴν ἀποδοχὴν τῆς φιλίας καὶ τῶν ἐμπορικῶν συνθηκῶν πέμψας τῷ Βασιλεῖ φιλοφρονεστάτην ἐπιστολὴν ἀπέρρυεν ὁμῶς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς περὶ τιμωρίας αἰτήσεως.

Ὁ Σουλτάνος διετέλει δυσχερستهμένος κατὰ τοῦ Σάχου τῆς Περσίας Ἰσμαήλ ὅστις ὄχι μόνον παρέσχεν ἄσυλον εἰς τοὺς τρεῖς υἱοὺς τοῦ Ἀχμέτ καὶ ἀνεψιοὺς τοῦ Σουλτάνου, τοῦ τετάρτου Ἀλκεδδὶν ἀποθανόντος ἐν Καῖρῳ ὑπὸ λοιμοῦ, ἀλλ' οὐδὲ κἂν πρεσβευτὴν ἐπεμψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἵνα συγχωρή αὐτῷ διὰ τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάστασιν, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου μεγαλοπρεπῆ πρεσβεῖαν ἀπέστειλεν εἰς Καῖρον μετὰ πλουσιωτάτων δώρων αἰτούμενος τὴν συμμαχίαν τοῦ Σουλτάνου τῆς Αἰγύπτου κατὰ τοῦ ὀθωμανοῦ αὐτοκράτορος.

Ἀποφασισθείσης τῆς κατὰ τοῦ Σάχου ἐκστρατείας, τόπος συναθροίσεως τῶν στρατευμάτων ὤρισθη τὸ Γενίσειρ ἐν Ἀσίᾳ, ὁ δὲ Σουλτάνος Σελίμ ἀφ' οὗ προσεκύλησεν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τὸν υἱὸν τοῦ Σουλεϊμάν διοικητὴν τῆς Μαγνησίας καὶ τῷ ἐνεπιστεύσατο τὴν διοίκησιν τῆς αὐτοκρατορίας προσεκύνησε τὸν τάφον τοῦ Ἐγιοῦπ, διένειμε πολλὰ ἐλέη

εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ τῇ 25 Ἀπριλίου 1514 διαξεπεραιώθη εἰς Χρυσόπολιν καὶ ἐκεῖθεν εἰς *Γερλ-σεῖρ*. Ἐκεῖθεν ἔπεμψε πρὸς τὸν Σάχην προκλητικωτάτην ἐπιστολὴν εἰς ἣν ἀπῆντησεν ἐκεῖνος μετριοφρόνως προτρέπων εἰς εἰρήνην καὶ ἀποδίδων μᾶλλον τὸ ὑβριστικὸν ὕψος εἰς τὸν γραμματέα τοῦ Σουλτάνου μεμεθυμένον, ὡς ἔλεγεν, ὑπὸ ὁπίου καὶ χάριν αὐτοῦ ἔστειλε καὶ θήκην περιέχουσαν ἐν τῷ ναρκωτικῷ τούτου.

Οἱ στρατοὶ τοῦ Σουλτάνου προῦχώρουν ὅλον ἐν χωρὶς νὰ ἀπῆντήσωσι τὸν ἐχθρόν, αἱ δὲ Γικνίτσαροι ἤρξαντο γογγύζοντες καὶ θέλοντες νὰ ἐπιστρέψωσιν. Ἐν Σεβαστείᾳ ἐγένετο ἐξέτασις τοῦ στρατοῦ καὶ εὗρέθησαν 140 χιλιάδες ἄνδρες πεζοὶ καὶ ἱππεῖς, 60,000 κήμηλοι φέρουσι τὰς ζωοτροφίας καὶ 5,000 κήμηλοι· ἄλλ' ὁ περσικὸς στρατὸς οὐδαμοῦ ἐραίνεται ἐνεκὰ δὲ τούτου ὁ Σουλτάνος ἔπεμψε τῷ Σάχῃ Ἰσμηλὶ δύο εἰσέτι ἐπιστολάς προκλῶν καὶ ἀποδίδων αὐτῷ δειλὴν καὶ φόβον· ὁ Μουράτ, υἱὸς τοῦ Ἀχμέτ καὶ ἀνεψιὸς τοῦ Σουλτάνου, εὐρισκόμενος, ὡς εἶπομεν, παρὰ τῷ Σάχῃ Ἰσμηλὶ, διέταξε τὴν θανάτωσιν τοῦ κομίσαντος τὰς ἐπιστολάς ταύτας πρεσβευτοῦ.

Ἡ χώρα δι' ἧς προῦχώρει ὁ ὀθωμανικὸς στρατὸς ἤρξατο νὰ ἀποδαίνειν ἐρημας, αἱ ζωοτροφίαι ἐσπένζον, οἱ δὲ Γικνίτσαροι ἐγένοντο ἀπειλητικώτεροι ἀλλὰ καταπραυνήθησαν διὰ δώρων καὶ διετάχθη οὕτως ὁ στρατὸς νὰ διευθυνθῇ εἰς Ἐρζιγκιάν εἰς Ταυρίδα πρωτεύουσαν τῆς Περσίας καὶ ἀπέχουσαν τεσσαράκοντα σταθμοῦς.

Τότε ὁ Σουλτάνος ἔπεμψε νέαν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Σάχην προκλῶν καὶ ὀνομάζων αὐτὸν δειλὸν καὶ συμβουλευῶν νὰ ἐνδύθῃ ὡς τοιοῦτος γυναικεῖα φορέματα· τοιαῦτα δὲ ἔπεμψε μετὰ τῆς ἐπιστολῆς· ἀλλὰ καὶ πάλιν περσικοῦ στρατοῦ μὴ ἐμφανιζομένου, αἱ Γικνίτσαροι ἐδήλωσαν ῥητῶς ὅτι ἤρουντο νὰ προχωρήσωσι· καὶ τὸν μὲν ἀρχηγὸν αὐτῶν ὁ Σουλτάνος ἐθανάτωσεν ἀμέσως, ὁμιλήσας δὲ ὑπεροπτικῶς καὶ σκληρῶς πρὸς τοὺς λοιποὺς καὶ δηλώσας ὅτι ἐδίδε τὴν ἄδειαν εἰς τοὺς θέλοντας νὰ ἐπιστρέψωσιν, αὐτὸς δὲ ἐν ἀνάγ-

κη καὶ μόνος θά ἔμενε, διήγειρε τὸν ἐνθουσιασμὸν καὶ τὴν ἀφοσίωσίν των καὶ οὕτω πάντες ἐδῆλωσαν ὅτι ἦσαν ἐτοιμοὶ νὰ τῷ ἀκολουθήσωσι.

Τῇ 23 αὐγούστου ὁ ὀθωμανικὸς στρατὸς εἰσῆλθεν εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Τσαλδιδράν ὅτε ἀνηγγέλλθη ὅτι οὐχὶ μακρὰν εὐρίσκετο καὶ ὁ Σάχης 'Ισμαήλ μετὰ τοῦ ἰδίου στρατοῦ.

Γενομένου πολεμικοῦ συμβουλίου οἱ μὲν βεζύρηι προέτειναν νὰ ἀναμείνωσιν εἴκοσι τέσσαρας ὥρας ἵνα ἀναπυθῇ ὁ στρατὸς, μόνος δὲ ὁ τεφερδάρης ἐπέμενε νὰ συναφθῇ ἀμέσως μάχη διότι ὑπῆρχε φόβος μὴ οἱ ἵππεις (ἀκιντζίδες) ὄντες κρύφα τῆς αἰρέσεως τοῦ 'Αλῆ αὐτομολήσωσι· τὴν γνώμην ταύτην παρεδέξατο μετ' ἐπαίνων ὁ Σουλτάνος καὶ ἀμέσως διέταξε τὴν παράταξιν τοῦ στρατοῦ· ταύτην βλέπων ἕκ τινος ὑψώματος ὁ Σάχης καὶ κατανοῶν τὴν ὑπεροχὴν τῶν Ὀθωμανῶν, ἐστέναξεν ἐκ βαλέων, παραταχθεὶς οὐχ ἥττον καὶ αὐτὸς εἰς μάχην· ἡ κυριωτέρα ἔλλειψις αὐτοῦ ἦτο ὅτι ἐστερεῖτο πεζικοῦ καὶ πρὸ πάντων πυροβολικοῦ· συγκροτηθείσης τῆς μάχης οἱ Πέρσαι ἐνίκηθησαν κατὰ κράτος καὶ διεσκορπίσθησαν· αὐτὸς δὲ ὁ Σάχης ἐτραυματίσθη καὶ πεσὼν ἀπὸ τοῦ ἵππου θά συνελαμβάνετο αἰχμάλωτος ἐὰν ὁ φίλος αὐτοῦ Μιρζά 'Αλῆς δὲν ἐκήρυττεν αὐτὸν Σάχην ἵνα δώσῃ καὶρὸν τῷ 'Ισμαήλ νὰ φύγῃ, ὅστις οὕτω διεσώθη χάρις τῷ 'Αλῆ καὶ ἱπποκόμῳ τινὶ Χίζρ χαλουμένῳ, ὁ ὁποῖος τῷ παρεχώρησε τὸν ἴδιον ἵππον, μέινας ἄνευ τοιοῦτου, συλληφθεὶς δὲ καὶ φονευθεὶς ὑπὲρ τοῦ κυρίου του.

Ὁ Σάχης κατέφυγεν εἰς Ταυρίδα καὶ ἐκεῖθεν εἰς Δεργεσίν· οἱ Ὀθωμανοὶ ἐκυρίευσαν τὸ περσικὸν στρατόπεδον εὐρόντες ἀπείρους θησαυροὺς.

Τῇ 4 Σεπτεμβρίου 1514 ὁ Σουλτάνος εἰσῆλθε μετὰ θριάμβου εἰς Ταυρίδα γενόμενος δεκτὸς ὑπὸ τῶν δερβισσῶν ὧν ἀρχηγὸς ἦν ἀπόγονός τις τοῦ Τιμούρ, καὶ ὑπὸ τῶν κατοίκων ἀπάντων· τῇ δὲ ἐπιούσῃ, παρασκευῇ, ἐτέλεσε τὸ προσκύνημα ἐν τῷ τεμένει τοῦ ἄλλοτε ἀκμάσαντος Σουλτάνου Γιακούπ, περιῆλθε τὰ ἀνάκτορα τοῦ ἰδίου καὶ τὸν

κῆπόν του ὀνομαζόμενον «οὐ ὀκτὼ παράδεισοι», ἔπεμψε διὰ περὶ πόρου ἐπιστολὰς ἀγγελτηρίους τῆς νίκης εἰς τὸν υἱὸν Σουλεϊμάν, τὸν Σουλτάνον τῆς Αἰγύπτου, τὸν Χάνην τῆς Ταυρικῆς καὶ τὸν δούκα τῆς Βενετίας, ἐξελέξατο καὶ παρέλαβεν ἐκ τῶν κατοίκων χιλίους τῶν ἐπιτηδειοτάτων τεχνιτῶν καὶ μετὰ ἑπταήμερον διαμονὴν ἀνεχώρησεν ἐκ Ταυρίδος ἑλλείψει ζωοτροφῶν καὶ διτυθύνθη εἰς τὴν χώραν Καραμπά ἵνα διαχειμάσῃ· ἀλλ' οἱ Γιανίτσαροι ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐπιστρέψωσι καὶ στασιάζσαντες ἔπεισαν αὐτὸν νὰ ὀπισθοδρομήσῃ· ὁ μέγας Βεζύρης ὅμως Μουσταφᾶ πασσᾶς θεωρηθεὶς ἔνοχος τῆς στάσεως ἐπαύθη καὶ ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ συνετοῦ τερτερδάρη Πιρὶ πασσᾶ. Κατὰ τὴν ἐπάνοδον ὁ Σουλτάνος ὑπέταξε πᾶσαν τὴν χώραν τοῦ Ἑρζιγκιάν, μεσοῦντος δὲ νοεμβρίου ἀφίκετο εἰς Ἀγκύρειαν, ὅπου καὶ διεχειμάσατο.

Κατὰ δὲ τὸ ἔαρ προέβη εἰς πολιορκίαν τοῦ Κουμάς, ἰσχυροῦ φρουρίου παρὰ τῆς ὕψους τοῦ Εὐφράτου· μετὰ καρτερικωτάτην ἀντίστασιν τῶν Περσῶν τὸ φρούριον ἐλλῶ καὶ ἡ περίξ αὐτοῦ χώρα περιέχουσα πλουσιώτατα μεταλλεῖα περιῆλθεν εἰς κατοχὴν τῶν Ὀθωμανῶν· μετὰ τοῦτο ὁ Σουλτάνος διτυθύνθη κατὰ τοῦ ἡγεμόνος Σουλκαδὶ Ἀλαεδεβλίε ὅστις κατεῖχε χώρας τινὰς παρὰ τὴν Κιςκέρειαν ἐν Καραμανίᾳ καὶ ἤρνήθη νὰ συμμαχήσῃ κατὰ τοῦ Σάχου Ἰσμαήλ· τῇ 12 Ἰουνίου 1515 ἐνικήθη κατὰ κράτος καὶ οὗτος καὶ ἀπέθανε μετ' ὀλίγον.

Ὁ Σουλτάνος ἐπανεκάρμυε κατ' αὐγούστον εἰς Κωνσταντινούπολιν, καταλιπὼν ἐν Ἀσίᾳ τὸν ἱστοριογράφον Ἰδρίκ καὶ τὸν Μπεϊκλῆ Μεχμέτ ἵνα συμπληρώσωσι τὴν κατὰ κτησιν τῆς Μεσοποταμίας καὶ τοῦ Κουρδιστάν καὶ διευθετήσωσι κατόπιν διοικητικῶς τὰ τῆς χώρας.

Ἐπανελθὼν εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἡσχολήθη εἰς τὴν διευθέτησιν τοῦ σώματος τῶν Γιανιτσαρῶν τῶν ὁποίων ἡ πειθοχρῆα εἶχε λίαν χαλαρωθῆ τελευταίαν, καὶ πρὸς τοῦτο ἐτραποποίησε τοὺς διορισμοὺς τῶν ἀρχηγῶν ὥστε οὗτοι νὰ μὴν ἐκλέγωνται ἱεραρχικῶς ὡς τὸ πρότερον, ἀλλ' ἐκ τύχης

καὶ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ Σουλτάνου· οὕτω δὲ ὑπεκινήθη ἡ φιλοδοξία τῶν στρατιωτῶν ὧλων καὶ ἅπαντες προσεπάθουν νὰ φαίνωνται ἀρεστοὶ καὶ εὐπειθεῖς, διότι ἕκαστος ἐξ αὐτῶν ἠδύνατο νὰ διορισθῇ ἀρχηγὸς ἐάν ἔχαιρε τὴν εὐνοίαν τοῦ Σουλτάνου· διευθετήσας οὕτω τὸ σῶμα τῶν Γιανιτσαρῶν καὶ βλέπων ὅτι ὁ στόλος τῆς αὐτοκρατορίας ἦν ἀσθενέστατος καὶ οἷδ' ἐκὼν ναύσταθμος ὑπῆρχε, συνεννοήθη κρύφα μετὰ τοῦ Πιρὶ πασσᾶ εὐνοουμένου αὐτοῦ καὶ θεωροῦντος τὴν ναυπήγησιν στόλου ὡς καταλλήλου μέσου πρὸς ἐκφοβισμόν τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν καὶ ἀνανέωσιν τῶν συνθηκῶν· τῇ δὲ ἐπαύριον τῆς συνεννοήσεως ὁ Σουλτάνος προεδρεύων τοῦ διθανίου καὶ προσποιούμενος ἀγανάκτησιν ἐπέπληξε σφοδρῶς τὸν Πιρὶ πασσᾶ καὶ τοὺς λοιποὺς βεζύρας διατάξας ὅπως οὕτοι ἅπαντες ἀμέσως καὶ ἐξ ἰδίων χρημάτων καταρτίσωσι στόλον ἐκ 500 πλοίων κατασκευάσωσι δὲ καὶ ναύσταθμον. Τὴν διαταγὴν ἀμέσως ἐκτελοῦντες οἱ βεζύροι καὶ ὑπὸ τῆς ὀδηγίας τοῦ Πιρὶ πασσᾶ ἐξέλεξαν ὡς κατάλληλον θέσιν διὰ ναύσταθμον τὴν ἐτι καὶ σήμερον ἐπὶ τῇ σκοπῷ τούτῳ χρησιμεύουσιν.

Ἐν τῇ θέσει ἐκείνῃ οἱ Βυζαντινοὶ εἶχον τὸ ὀπλοποιεῖόν των, μετὰ δὲ τὴν ἄλωσιν ἐγένετο ἐκεῖ κοινὸν κοιμητήριον. τότε δὲ ἀνασκάψαντες καὶ συσσωρεύσαντες τὰ ὅσα ἔθαψαν αὐτὰ ἄνω τῆς θέσεως ἐκείνης ὅπου καὶ νῦν ὑπάρχει τὸ κοιμητήριον τοῦ Κασήμ πασσᾶ λεγόμενον· ἤρξατο δὲ μετὰ ταῦτα ἡ ἀνέγερσις τοῦ ναυσταθμοῦ καὶ ἡ ναυπήγησις τῶν πλοίων· ἅμα δὲ ἐπληροφόρηθησαν ταῦτα αἱ εὐρωπαϊκαὶ χριστιανικαὶ δυνάμεις ἔσπευσαν ἅπασαι σχεδὸν νὰ ἀνανεώσωσι τὰς περὶ εἰρήνης συνθήκας, καὶ ἐξεπληρώθη οὕτως ἡ πρόρρησις τοῦ Πιρὶ πασσᾶ.

Τότε ἐξερράγη ἐν Κωνσταντινουπόλει μεγάλη πυρκαϊὰ ἐνεκα τῆς ὁποίας ὁ Σουλτάνος μετέβη εἰς Ἀδριανούπολιν.

Ἐν τῇ μεταξύ τούτῳ οἱ ὀθωμανοὶ στρατηγοὶ ὁ Μπεῦκλῆ Μεχμέτ καὶ ὁ ἱστοριογράφος Ἰδρίς ἄλλοτε πολεμοῦντες καὶ ἄλλοτε διπλωματικῶς φερόμενοι κατώρθωσαν νὰ καθυπο-

τάξωσιν ἄπασαν τὴν Μεσοποταμίαν καὶ τὴν Κουρδικήν, ἐκτός τῆς Βαγδάτης, κυριεύσαντες τὰ ἰσχυρὰ φρούρια τῆς Δι-αρβεκίρ (*Αμιδα), Μαρδίν, Ὁφράς (*Ἐδεσσα), Ράκα καὶ Μοσσοῦλ· οἱ δύο οὗτοι ἄνδρες καὶ ἐσωτερικῶς μετὰ πολλῆς τῆς ἀγχινοίας διοργανώσαντες τὴν κατακτηθεῖσαν χώραν ἡτήσαντο παρὰ τοῦ Σουλτάνου τὴν ἐπικύρωσιν τῆς ἐφαρμογῆς τῶν σχεδιασθεισῶν διατάξεων· τὴν ἐπικύρωσιν ταύτην ἐπεμψεν ὁ Σουλτάνος δωρησάμενος τῷ Ἰδρί 25,000 δουκάτων καὶ 500 ἐσθῆτας τιμητικὰς· ταῦτα δὲ πάντα αὐτος διένειμεν εἰς τοὺς πολυκρίθμους ἄρχοντας τοῦ Κουρδιστάν.

Δέκα ἐννέα ἐπαρχίαι ἀπετέλουν τὴν Μεσοποταμίαν καὶ τὸ Κουρδιστάν· ἐξ αὐτῶν ἑνδεκα μόνον ἀφωμοιώθησαν μετὰ τῶν λοιπῶν ἐπαρχιῶν τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, αἱ δὲ λοιπαὶ ὅκτω ἐκπρύχθησαν αὐτόνομοι ὑπὸ ἐντοπίους ἄρχοντας Κούρδους διαδεχομένους ἀλλήλους κληρονομικῶς καὶ ἄλλων προνομίων ἀπολαύοντας.

Οὕτω δὲ τὸ πρῶτον ἐπὶ τοῦ Σουλτάνου Σελίμ ἐμονιμοποιήθησαν τὰ ἐν Ἀσίᾳ ὅρια τῆς αὐτοκρατορίας, διότι εἶχον προχωρήσει μέχρι φυτικῶν συνόρων δηλαδὴ τῶν ποταμῶν Τίγριδος καὶ Εὐφράτου.

Ὁ Σουλτάνος Σελίμ διερχόμενος τὸν χειμῶνα ἐν Ἀδριανουπόλει καὶ μαθὼν ὅτι ὁ Σουλτάνος τῆς Αἰγύπτου ἡτοιμάζετο ὅπως συμπαύσῃ μετὰ τοῦ Σάχου τῆς Περσίας παρακωλύσῃ τὴν πορείαν τοῦ ὀθωμανικοῦ στρατοῦ πέραν τοῦ Εὐφράτου ἀπεφάσισε τῷ 1516 μ. Χ. νὰ κηρύξῃ τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Αἰγύπτου· συνετέλεσε δὲ εἰς τοῦτο καὶ ἡ ἐπιθυμία τοῦ ὀθωμανικοῦ λαοῦ ἵνα δύνηται νὰ ἔχῃ ἐλευθέραν ὁδὸν πρὸς ἐπίσκειψιν τῶν ἁγίων πόλεων Μέκκας καὶ Μεδιναῶς. Ὁ μέγας Βεζύρης Μεχμέτ πασσάς, ἀνὴρ ῥέκτης καὶ εὐπαιδευτος, προέτεινεν ἵνα κατ' ἀρχάς πεμφθῇ πρεσβεία πρὸς τὸν Σουλτάνον τῆς Αἰγύπτου Κανζιού Γαβρί συμφῶνως τῷ ῥητῷ τοῦ Κορανίου «Δὲν τιμωροῦμεν πρὶν ἢ πέμψωμεν κήρυκα»· πρέσβεις δὲ ταιοῦτοι διωρίσθησαν ὁ Καρτζᾶ πασσάς καὶ ὁ σοφὸς στρατοδίκης τῆς Ρούμελης ἀναχω-

ρήτσαντες ἀμέσως· σὺν αὐτοῖς δὲ διέβη εἰς Χρυσόπολιν καὶ ὁ Σουλτάνος μετὰ τοῦ στρατοῦ, ἐμπιστευθεὶς τὴν διοίκησιν τῆς Ἀδριανουπόλεως τῷ υἱῷ Σουλεϊμάν, τὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως τῷ Πιρί πασᾶ καὶ τὴν τῆς Προύσης τῷ Ἐρσέκ Ἀχμέτ πασᾶ, καὶ προχωρήσας εἰς Ἰκόνιον.

Ὁ Σουλτάνος τῆς Αἰγύπτου ἄγων 50,000 στρατοῦ ἐδέξατο ἐν Χαλέπιῳ τοὺς ὀθωμανοὺς πρέσβεις καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν τοὺς ἐφυλάκισεν, εἴτα δὲ μαθὼν τὴν προσέγγισιν τοῦ Σουλτάνου Σελίμ ἀπέλυσεν αὐτοὺς ἐπιφορτίσας ἵνα προτείνωσι τῷ κυρίῳ των εἰρήνην μετὰ τοῦ Σάχου τῆς Περσίας.

Ἄλλ' ὁ Σουλτάνος Σελίμ ἀπέκρουσε τὴν πρότασιν καὶ διηυθύνθη εἰς Χαλέπιον· νέα πρεσβεῖα τοῦ Σουλτάνου τῆς Αἰγύπτου εὗρεν αὐτόν καθ' ὁδόν, ἰδὼν δὲ τὴν πολυτέλειαν τοῦ πρεσβευτοῦ καὶ τῶν ἀκολουθίων του ἠγανάκτησεν ἐπὶ τούτῳ ἀπορήσας πῶς ὁ τῆς Αἰγύπτου ἡγεμὼν δὲν εὔρε νομομαθῇ τινα καταλληλότερον.

Τῇ 24 αὐγούστου 1516 οἱ δύο ἐχθρικοὶ στρατοὶ εὗρεθησαν παρὰ τὸ Χαλέπιον πλησίον ἀλλήλων ἐν τῷ λιμῶνι τοῦ Δαβία· ἡ μάχη διήρκεισεν ὀλίγον καθότι οἱ Αἰγύπτιοι καὶ πυροβολικοὺ ἐσπεροῦντο καὶ ἀπείροι ἦσαν πρὸς τὸ πολεμεῖν, τραπέντες ἀμέσως εἰς φυγὴν καὶ διασκορπισθέντες· ὁ δὲ ὀγδοηκοντούτης αὐτῶν Σουλτάνος ἀπέθανεν ὑπὸ τῶν κόπων. Οἱ ὀθωμανοὶ εὗρον ἐν τῷ κυριευέντι ὑπ' αὐτῶν στρατοπέδῳ τῶν Αἰγυπτίων ἀπείρους θησαυροὺς εἰς χρυσὸν καὶ ἄργυρον· μετὰ τινος δὲ ἡμέρας προχωρήσαντες ἐκυρίευσαν καὶ τὸ Χαλέπιον ὅπου εὗρον ἀρθρινωτέρους θησαυροὺς ἀνερχομένους εἰς 1,000,000 δουκάτων καὶ βαρυτίμους διφθέρας. Ὁ Σουλτάνος Σελίμ διώρισε διοικητὴν Χαλεπίου τὸν Καρατζά πασᾶν· ἐνῷ δὲ ἐτέλει τὸ προσκύνημα ἐν τῷ τεμένει ὁ ἱμάμης ὅστις ἐμνημόνευε τοῦ ὀνόματός του ἀνέφερε μετὰ τῶν ἄλλων τίτλων καὶ τὸν τοῦ Σουλτάνου τῆς Αἰγύπτου καὶ τοῦ ὑπηρετοῦ τῶν ἁγίων πόλεων Μέκκας καὶ Μεδινᾶς· τσοῦτο δ' ὑψοχαιρτήθη ὁ Σουλτάνος ἐπὶ τούτῳ ὥστε ἀποβαλὼν τὸν ἴδιον ἐπενδύτην ἄξιαν, γιλιὼν δουκάτων πε-

ρίεβαλε δι' αὐτοῦ τὸν εἰρημένον ἱμάμην. Ἐπιστολαὶ δὲ ἐπέμ-
 ρθησαν εἰς Κων/πολιν, Ἀδριανεῦπολιν καὶ εἰς τοὺς εὐρω-
 παίους ἡγεμόνας ἀγγέλλουσαι τὰ τῆς νίκης· ταῦτοχρόνως
 ἐκυριεύθησαν καὶ πᾶσαι αἱ γειτνιαζούσαι τῇ Χαλεπίῳ πόλεις.

Διαμείνας ἡμέρας τινὰς ὁ Σουλτάνος Σελίμ ἐν Χαλεπίῳ
 προὐχώρησε καὶ εἰσῆλθε κατὰ σептέμβριον εἰς Δαμασκὸν
 ἔνθα διέτριψε τέσσαρας ὅλους μῆνας περιερχόμενος καὶ θαυ-
 μάζων τὴν περίρθεμον ταύτην πόλιν, ἐνῷ ἀφ' ἐτέρου οἱ
 στρατηγοὶ τοῦ ὑπέταττον ἀλληλοδιαδόχως τὰς λοιπὰς
 πόλεις τῆς Συρίας ἐν αἷς καὶ τὴν Ἱερουσαλὴμ.

Ἐν ταύταις οἱ Μαμελοῦκοι (οὕτως ὠνομάζετο ἡ ἐν Αἰ-
 γύπτῳ ἐπικρατοῦσα φυλὴ) προέβησαν ἐν Καίρῳ εἰς ἐκλο-
 γὴν νέου Σουλτάνου· ἀλλὰ διακριθέντες εἰς δύο κόμματα
 ἐξελέξαντο οἱ μὲν τὸν Σείτ Μωῦμεθ, ἀνήλικον υἱὸν τοῦ ἀ-
 ποθαγόντος, οἱ δὲ τὸν Τουμάν βέην, ἄνδρα ἀνδρείον καὶ
 ἐνάρητον· ἐπὶ τέλους ὑπερίσχυσε ὁ τελευταῖος οὗτος.

Ὁ Σουλτάνος Σελίμ ἀπεφάσισε νὰ προχωρήσῃ μέχρις
 Αἰγύπτου· πρὸ τούτου ὅμως ἐπέμψε πρέσβεις πρὸς τὸν Του-
 μάν βέην προτείνων εἰρήνην· ἐάν οὗτος ᾔθελεν ἀναγνωρίσει
 τὴν ὀθωμανικὴν κυριαρχίαν· καὶ ὁ μὲν ἡγεμὼν ὑπεδέξατο
 τοὺς πρέσβεις φιλοφρόνως, ἀρνηθεὶς οὐχ ἦττον τὴν πρότα-
 σιν, ὁ δὲ Ἀλάν βέης, αἰγύπτιος στρατηγός, ἀπεκεφάλισεν
 αὐτοὺς ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ ἡγεμόνος τοῦ καὶ οὕτως ὁ πόλεμος
 κατέστη ἀναπόσβευτος. Καὶ ὁ μὲν μέγας Βεζύρης Σινῶν
 πασσᾶς ἐνίκησε τοὺς Αἰγυπτίους παρὰ τὴν Γάζαν, ὁ δὲ
 Σουλτάνος Σελίμ ἀφ' οὗ μετὰ τινων ἀκολουθῶν ἐπεσκέψατο
 τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ προσεκύνησε πρὸ τοῦ τάφου τοῦ Ἀ-
 βραάμ, συνηνώθη κατόπιν μετὰ τοῦ στρατοῦ καὶ ἀνέλαβε
 τὴν πρὸς Αἴγυπτον ἄγουσαν διὰ τῆς ἐρήμου· μετὰ δέκα δὲ
 ἡμερῶν πορείαν κατεσκήνωσε πλησίον τοῦ Καίρου.

Γενομένης μάχης μετὰ τινας ἡμέρας ἐνίκηθησαν κατὰ
 κράτος οἱ Αἰγύπτιοι καὶ ἐκυριεύθη τὸ Κάιρον μετὰ καρτερι-
 κῆν ἀντίστασιν· ἀλλ' ὁ πόλεμος ἐξηκολούθησεν ὅτε μὲν ὑπὲρ
 τῶν Ὀθωμανῶν ὅτε δὲ ὑπὲρ τῶν Αἰγυπτίων ἕως οὗ ὁ Τουμάν

βέης προδοθείς ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων του παρεδόθη τῷ Σουλτάνῳ καὶ οὕτως ἡ Αἴγυπτος ἐκηρύχθη ὀθωμανικὴ ἐπαρχία.

Ὁ Σουλτάνος Σελίμ, διέμεινεν ἐν Κάιρῳ ἐπὶ ἓνα μῆνα περριρχόμενος τὰς λαμπρὰς οἰκοδομὰς καὶ λοιπὰ μνημεῖα τῆς πλουσίας ταύτης πόλεως· τελέσας δὲ τῇ πρώτῃ παρασκευῇ μετὰ τὴν ἄλωσιν τὸ προσκύνημα τοσαύτην ταπεινότητι καὶ συντριβὴν καρδίας ἔδειξε πρὸς τὸ παριστάμενον πλῆθος ὥστε γονυκλινήσας ἐπὶ τῶν λίθων καὶ ἀσκεπὴς τὴν κεφαλὴν κατέβρεξε διὰ τῶν δακρύων τὸ ἔδαφος.

Περὶ τὰς ἀρχὰς ἰουνίου 1517 εἰσῆλθεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἵνα ἴδῃ τὰ ἀξιοθέατα τῆς πόλεως ταύτης καὶ ταυτοχρόνως ἐπισκεφθῇ καὶ τὸν στόλον του ὃν εἶχεν ὑδηγήσει εἰς τὸν λιμένα τοῦτον ἐκ Κων/πόλεως ὁ Πιρί πασσᾶ· ἐπανελθὼν εἰς Κάιρον καὶ πρὶν ἢ ἐπιστρέψῃ εἰς Κων/πολιν διωργήσας τὴν ἀπιστολήν τοῦ ἐτήσιου δώρου (Σουρρέ) εἰς τὰς ἀγίας πόλεις μετὰ τῆς δεούσης ἐπιστημότητος προσθέσας καὶ τὰ ποσά ἅτινα ἔστελλον κατ' ἔτος οἱ ἡγεμόνες τῆς Αἰγύπτου καὶ οἱ τῶν λοιπῶν χωρῶν τῆς Ἀσίας ὅσαι τέως εἶχον ὑποταχθῇ αὐτῷ· ταυτοχρόνως δὲ παρέστη καὶ εἰς τὸ ἐτήσιον ἄνοιγμα τῆς διώρυγος τοῦ Νείλου δι' ἧς τὰ αὐξάνοντα ὕδατα τοῦ ποταμοῦ κατέρχονται καὶ ποτίζουσι τοὺς ἀγρούς.

Ἐσκόπευε δὲ νὰ παρατείνῃ τὴν ἐκστρατείαν καὶ νὰ προχωρήσῃ πέραν τῶν καταρρακτῶν τοῦ Νείλου, ἀλλ' οἱ γογγυσμοὶ τῶν στρατιωτῶν ἔπεισαν αὐτὸν νὰ ἐπανακκήμεν κατὰ σεπτέμβριον φέρων μεθ' ἑαυτοῦ πλείστους θησαυροὺς εἰς χρυσὸν καὶ ἀργυρον οὓς ἐκόμιζον χίλιαι κάμηλοι. Πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του περιεβλήθη καὶ ἅπαντα τὰ δικαιώματα τοῦ Καλίφου τῶν δύο πόλεων Μέκκας καὶ Μεδίνης καὶ παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν τελευταῖον ἀπόγονον τῶν ἀδασιδῶν καλιφῶν Μωάμεθ τὸν δωδέκατον.

Ἐν Συρίᾳ διέμεινεν ἀρκοῦντα χρόνον ἵνα διοργανώσῃ τὴν ἐσωτερικὴν διοίκησιν καὶ τῆς ἐπαρχίας ταύτης· ἐδέξατο ἐκεῖ τὴν ὁμολογίαν πίστεως πλείστων ἀραβικῶν φυλῶν τῆς ἐρήμου καὶ ἐπεκύρωσεν εἰς τοὺς μοναχοὺς τοῦ ὅρου Σινᾶ τὸ

περί ἀτελείας ἔγγραφον τοῦ προφήτου Μωάμεθ ὅπερ οὗτος εἶχε χορηγήσει αὐτοῖς καὶ τὸ ὅποιον ἔφερε τὸ σχῆμα τῆς παλάμης τοῦ ἀντὶ ὑπογραφῆς.

Οὐδόλως δὲ λησμονῶν καὶ τὰς ἐξωτερικὰς ὑποθέσεις τῆς αὐτοκρατορίας εἶχε δεχθῇ, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ εὕρισκόμενος, δύο πρέσβεις τῆς βε ετικῆς δημοκρατίας, οἵτινες ἡσπάσθησαν τὸ ἔνδυμά του εἰς σημεῖον ὑπερτάτου σεβασμοῦ ἀπὸ μέρους των, καὶ μεγίστης συγκαταθέσεως ἐκ μέρους αὐτοῦ· ἐξ αὐτῶν ὁ μὲν Ἀλοΐσιος Μοσενέγος κατ' ἐπιθυμίαν αὐτοῦ ἔπλευσε μετὰ τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὁ δὲ ἄλλος Βαρθολομαῖος Κονταρίνης τὸν συνώδευσε διὰ ξηρᾶς· τῇ 17 Σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους ἐκείνου 1517 μ. Χ. ὑπεγράφη ἡ ἀνεκνωθεῖσα μετὰ τῶν Βενετῶν συνθήκη δι' ἧς προσετίθετο εἰς τὴν Πύλῃν ὁ φόρος ὃν οἱ Βενετοὶ ἐπλήρωνον μέχρι τοῦδε διὰ τὴν κατοχὴν τῆς Κύπρου εἰς τὸν ἡγεμόνα τῆς Αἰγύπτου.

Διατρίψας δύο μῆνας ἐν Δαμασκῷ ὁ Σουλτάνος διέταξε τὴν οἰκοδόμησιν τεμένους καὶ πτωχοκομείου καὶ ἐπροικοδότησεν αὐτὰ διὰ πλουσίων εἰσοδημάτων· μετὰ τοῦτο διηυθύνθη εἰς Χαλέπιον ὅπου διατρίψας ὡσαύτως δύο μῆνας ἀνεχώρησεν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἔνθα ἔφθασε μετὰ δέμηνον πορεῖαν· ἀναπαυθεὶς ἐκεῖ ἐπὶ δέκα ἡμέρας μετέβη εἰς Ἀδριανούπολιν· ἐπαίνεσας δὲ τὸν υἱὸν Σουλεῖμάν διὰ τὴν πιστὴν διοίκησιν τῆς πόλεως ταύτης, ἔπεμψεν αὐτὸν ὡς διοικητὴν τῆς ἐπαρχίας Σαρουχάν αὐξήσας τὸν μισθὸν του κατὰ 500,000 ἄσπρων.

Τῷ αὐτῷ ἔτει κατέστησε Χάνην τῆς Ταυρικῆς τὸν ἐξ ἀγγιστείας συγγενῇ του Μεχμέτ Γκιρᾶν καὶ τῷ ἀπέστειλε τὸ δίπλωμα διὰ τοῦ ὁποῖου οὗτος καθίστατο ὑποτελὴς τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας.

Ἐπὶ δύο ἔτη ἀνεπαύθη ὁ Σουλτάνος καὶ οὐδεμίαν ἐπεχείρησε νέαν ἐκστρατείαν ἀσχοληθεὶς εἰς τὴν συμπλήρωσιν τοῦ στόλου ἵνα δυνηθῇ ἐπιτυχῶς νὰ πολιορκήσῃ τὴν Ῥόδον, ἀλλὰ τῇ 22 Σεπτεμβρίου 1520 ἀναχωρῶν ἐξ Ἀδριανου-

πόλεως εἰς Κωνσταντινούπολιν προσεβλήθη ὑπὸ κακοήθους οἰδήματος ἐπὶ τῆς ῥάχews· σταματήσας δὲ ἐν τῷ χωρίῳ Ὁρχάσκιοι πλησίον τοῦ Ἰσουρλοῦ ἐνοσηλεύθη ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας, ἀλλ' ἀτυχῶς οἱ τέσσαρες αὐτοῦ ἰατροὶ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὸν θεραπεύσωσι καὶ οὕτως ἐτελεύτησε τῇ 29 Σεπτεμβρίου κλείσας σπασμωδικῶς τὴν χεῖρα καὶ παρὰ τοῦ πνεύματος, καθ' ἣν στιγμήν ὁ Χασαντζάν πιστὸς αὐτοῦ θεράπων ἀναγινώσκων τὸ Κοράνιον ἀπήγγειλε τὸν στίχον: «ὁ λόγος τοῦ Παντοδυνάμου ἔστιν ἡ σωτηρία».

Ὁ Χασαντζάν ἐτήρησε μυστικὸν τὸν θάνατον τοῦ Σουλτάνου καὶ προσεκήλεσεν ἀμέσως εἰς Κωνσταντινούπολιν τὸν μέγαν Βεζύρην Πιρὶ πασσάν καὶ δύο ἄλλους ὑπουργούς· ὁ Πιρὶ πασσάν ἰδὼν τὸν νεκρὸν ἔκλαυσε· διὰ διαφόρων δὲ στρατηγημάτων ἐτηρήθη μυστικὸς ὁ θάνατος μέχρι τῆς ἀφίξεως εἰς Κωνσταντινούπολιν τοῦ διαδόχου τοῦ Σουλτάνου Σουλεϊμάν.

Οὕτω λοιπὸν ἐτελεύτησε τὸν βίον πεντηκοντούτης περίπου τὴν ἡλικίαν ὁ Σουλτάνος Σελὶμ ἄξιος ἰδιαιτέρας ἱστορικῆς μνείας ὡς μέγας πορθητὴς καὶ ταυτοχρόνως, ὡς ἐν ἀρχῇ εἵπομεν, ὡς φίλος καὶ προστάτης τῶν ἐπιστημῶν· εἰ καὶ ὀξύθυμος σφόδρα τὸν χαρακτῆρα, ἔτρεφεν ὁμως ἀπεριόριστον σέβας εἰς τοὺς εὐπαιδεύτους καὶ ἤκουε τὰς συμβουλὰς αὐτῶν.

Ἐτάφη ἐν τῷ ὁμωνύμῳ του τεμένει Σελιμιέ τοῦ ὑποίου τὰ θεμέλια εἶχε καταθέσει, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀποπεραιτώσῃ ἔνεκα τοῦ αἰφνιδίου του θανάτου. Τοῦτο ἀπεπεράτωσε μετὰ ταῦτα ὁ υἱὸς του Σουλτάνος Σουλεϊμάν.

ΕΠΟΧΗ ΕΚΤΗ

Περίλημβάνουσα 149 ἔτη.

10^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΣΟΥΛΕΪΜΑΝ Ο Α΄

(ὁ Μεγαλοπρεπὴς καὶ Νομοθέτης).

(Ἔτος Ἑγίρας 926—1078 ἢ 1520—1669 μ. Χ.)

Ἀκμὴ τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας.

Ἡ ἐποχὴ αὕτη χαρακτηρίζεται ἰδιαιτέρως διότι διαρκούσης αὐτῆς ἡ ὀθωμανικὴ αὐτοκρατορία ἔρθασεν εἰς τὸν ὑπατον κυλοφῶνα τῆς δόξης καὶ ἰσχύος. Ὁ Σουλτάνος Σουλεϊμάν ἐγένετο μέγας κατακτητὴς καὶ ἐνδοξὸς νομοθέτης. Οἱ ἱππῶται τῆς Ρόδου καίτοι νικηθέντες ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἀπολέσαντες τὰς κτήσεις των ὁμολογοῦσιν ὅτι ὑπῆρξε δίκαιος καὶ γενναῖός φρων.

Διάσημοι ἡγεμόνες καὶ ἄνδρες ἐγένοντο σύγχρονοι αὐτοῦ· Φραγκίσκος ὁ Α΄ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, Κάρολος ὁ Ε' αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας, Ἑρρίκος ὁ ΙΙ' βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας, Χαϊρεδδίν ὁ Βαλβερούσσης, ἀνδρείος καὶ ἑξοχὸς ναυτικός, καὶ ὁ μορφωτὴς νέας χριστιανικῆς αἵρέσεως Λούθηρος.

Ἐπὶ τοῦ Σουλτάνου Σουλεϊμάν λίαν ἐπιξέσθη τὸ ὀθωμανικὸν κράτος, ἐπὶ δὲ τοῦ ἰδίου ἐθεμελιώθη καὶ ἡ μετὰ τῆς Γαλλίας συμμαχία.

Ἀνατολὴ καὶ Δύσις βλίνουσι παρὰλλήλως κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, τὰ πολεμικὰ ἔργα πολλαπλῶς ἐκτελοῦνται, αἱ δὲ ἐπιστῆμαι προσδεύουσιν ὅλον ἐν καὶ ἀνακαλύπτονται τὸ θερμόμετρον, τὸ βρόμετρον, τὸ τηλεσκόπιον καὶ τὸ μικροσκόπιον.

ΙΟ^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΣΟΥΛΕΪΜΑΝ Ο Α΄

(ὁ Μεγαλοπρεπὴς καὶ τοιοθέτης).

Βασιλεύσας 48 ἔτη.

(Ἔτος Ἐγείρας 926 — 972 ἢ 1520 — 1566 μ. Χ.)

Τὰ κυριώτερα συμβάντα τῆς βασιλείας ταύτης εἰσὶ τὰ ἑξῆς.

Ἐνδρόνισις τοῦ Σουλτάνου. — Πρῶται πράξεις αὐτοῦ. — Στάσις τοῦ Ἀζεμπερλή Γκαζελή διοικητοῦ τῆς Συρίας. — Ἐχθροπραξίαι μετὰ τῆς Οὐγγαρίας. — Συνθηκολόγησις τοῦ Βελιγραδίου. — Πολιορκία τῆς Φύδου. — Ὁ Μέγας Βεζύρης Ἰδραῖμ πασῶς — Στάσις Κασίμ πασῶς διοικητοῦ Αἰγυπτου. — Ταραχαὶ ἐν Βλαχία. — Κινήματα τῶν Γεντισάρων. — Ἐκστρατεία κατὰ τῆς Περσίας. — Συμμαχία τῆς Γαλλίας μετὰ τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους. — Φραγκίσκος καὶ Σουλεϊμάν. — Μάχη τοῦ Μοχάτς ἐν Οὐγγαρία. — Ταραχαὶ ἐν Ἀσίᾳ. — Κινήματα τῶν Δερβισίων Ἀπόλλ. ἢ Καλενδέρ. — Ἰπποταγὴ τῆς Δαλματίας καὶ Κροατίας. — Ἰωάννης Ζαπόλιος καὶ Φερδινάνδος ὁ τῆς Αὐστρίας. — Μάχη ἐν Τοκαχ. — Ἐννάτη ἐκστρατεία εἰς Οὐγγαρ(αν). — Ταραχαὶ ἐν Ἀσίᾳ. — Πολιορκία τῆς Βούδης. — Πολιορκία τῆς Βιέννης. — Πολιορκία τοῦ Γκρόνς. — Συνθήκη μετὰ τῆς Αὐστρίας. — Συνθηκολόγησις τῆς Μαγδαλῆς. — Χαϊρεδδίν ὁ Βαρβαρόσσης. — Ἀλώσις ὑπὸ τῶν Βενετῶν τοῦ Ὀστρобиτζ. τοῦ Ὀμπροβιτζ καὶ τῆς Σκαρδόνας. — Ἀλώσις τῆς Δουβίτσας καὶ τῆς Νύσσης ὑπὸ τῶν ὀθωμανῶν. — Εἰρήνη ὀθωμανῶν καὶ Βενετῶν. — Νίκη ἐν Ἐσπίξ τῶν ὀθωμανῶν κατὰ τῶν Οὐγγρων. — Θάνατος Ἰωάννου Ζαπολίου βασιλέως τῆς Πολωνίας. — Καταστροφή τοῦ Ἰσπανικοῦ στόλου παρὰ τὴν Ἀλγερίαν. — Ἀλώσις τῆς ἐν Σαβόια Νικαίας. — Εἰρήνη τοῦ Κρεσπῆ. — Θάνατος τοῦ Παρθαρόσσης. — Ἐκστρατεία τοῦ Ζρίνη. — Συνθήκη εἰρήνης. — Πόλεμος ἐν Ἀσίᾳ μετὰ τοῦ Πέρσου ἡγεμόνος Ἐλκασιπιμριζά. — Μάχη ἐν Στζεγεδίν. — Πολιορκία τοῦ Ἐρζάου. — Συμμαχία τοῦ ὀθωμανικοῦ καὶ Γαλλικοῦ στρατοῦ διὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Κορσικῆς. — Θάνατος τοῦ Μουσταφᾶ πρωτοτόκου υἱοῦ τοῦ Σουλτάνου Σουλεϊμάν. — Εἰρήνη μετὰ τῆς Αὐστρίας. — Ταραχαὶ ἐν Μολδαβία. — Ναυτικὴ ἐκστρατεία. — Πολιορκία τῆς Μεσίτης. — Νίκη ἐν Κροατία. — Μεχμέτ ὁ Σκοκός ἀναγορεύεται Μέγας Βεζύρης. — Πολιορκία τοῦ Στζεγεθ. — Θάνατος τοῦ Σουλτάνου Σουλεϊμάν. — Καταστάματα οἰκοδομηθέντα ὑπ' αὐτοῦ.

Εἰκοσιπενταετῆς τὴν ἡλικίαν ἀνῆλθε τὸν θρόνον ὁ Σουλτάνος Σουλεϊμάν ὑψηλοῦ ἀναστήματος· εἶχεν εὐρύ καὶ προέχον τὸ μέτωπον, σημεῖον τῆς μεγάλης αὐτοῦ περηνείας, καὶ μελῆγχρουν τὸ πρόσωπον δεικνύον τὴν χαλκερικὴν του κατὶν.

(ΕΠΙΤΟΜ. ΒΙΟΓΡΑΦ. ΙΣΤΟΡΙΑ)

9.

Διηροῦσα Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἦτο σεμνοπρεπής καὶ συνάμικ μεγαλοπρεπής τὴν στήσιν, ἔφερε δὲ τὴν κίθαριν μέχρι τῶν ὀφθαλμῶν τροποποιήσας τὸ σχῆμα αὐτῆς ἀπὸ σφαιροειδοῦς εἰς πολὺπτυχον. Ἐκέκτητο πλείστας καὶ μεγάλας διανοητικὰς καὶ ψυχικὰς ἀρετὰς, πλήρη ἐνέργειαν καὶ μεγάλην εὐτολμίαν· οὐδὲ πρὸς στιγμὴν ἡμέλει τὰς ὑποθέσεις τοῦ κράτους του· ἐν ἐκάστῳ δὲ ἔργῳ του διέλαμπεν ὁ μέγας ἀνὴρ, ὁ μέγας ἡγεμὼν, καὶ ὁ τέλειος μουσουλμάνης· διεννοεῖτο θέποτε μεγάλη ἔργα, καὶ ἐξετέλει αὐτὰ ταχέως καὶ εὐσταθῶς· ἦν ζηλωτὴς τῆς θρησκείας, μέγας προστάτης τῆς δικαιοσύνης, αὐστηρὸς τιμωρὸς τῶν ἀδικούντων, φίλος καὶ στηρικτὴς τῶν γκαρμμάτων καὶ τῶν ἐπιστημῶν.

Ἀρικόμενον ἐκ Μαγνησίας εἰς Κωνσταντινούπολιν ὑπεδέξατο αὐτὸν ὁ μέγας Βεζύρης Πιρὶ πασσᾶς καὶ οἱ λοιποὶ λειτουργοὶ τοῦ κράτους. Καὶ πρῶτον μὲν ἐξεληθὼν ἐκ τῆς πύλης τῆς Ἀδριανουπόλεως προσῆλθηνται τὸν νεκρὸν τοῦ πατρὸς του φέρων πένθιμα ἐνδύματα καὶ δακρύων· τὸ φέρετρον ἐβάσταζον οἱ Βεζύραι, ὁ Σουλτάνος παρηκολούθει πεζός, ὁ δὲ νεκρὸς ἐτήρη ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ἔκτου τῶν ἐπτὰ λόφων ἔνθα ὁ ἀποβιώσας εἶχεν ἀρχίσει οἰκοδομῶν τὸ ἴδιον τέμενος.

Τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ τῆς ἀνκρήτειας εἰς τὸν θρόνον ἀμέσως κατεδείχθησαν αἱ ἀρεταὶ αὐτοῦ, ἡ μεγάλη του δικαιοσύνη καὶ φιλανθρωπία· ἀγγέλλων τοῖς διαφόροις διοικηταῖς τὴν ἀνάστασιν του διέταξεν αὐτοῖς αὐστηρῶς νὰ προστατεύωσι τὰ δίκαια τῶν ὑπηκόων ἀπάντων ἀνεξαιρέτως.

Μετὰ ταῦτα δίδειναι τοῖς Γιανιτσαρίαις τὸ δικὸν τὴν ἀνάστασιν δῶρον ἐλαττώσας αὐτὸ κατὰ ἓν τρίτον τοῦ ποσοῦ ὅπερ ἐδόθη ἐπὶ τοῦ πατρὸς του καὶ αὐξήσας κατὰ τὸ τὸν μηχαναῖον μισθὸν ἀπαντος τοῦ στρατοῦ.

Ἐπέστρεψεν εἰς πολλοὺς Αἰγυπτίους, οἵτινες προλαβόντως εἶχον ἀφίκηθῃ ἐξ Αἰγύπτου, νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰς πατρίδας των καὶ ἀπέδωκεν εἰς τοὺς Πέρσας ἐμπόρους τὰ κατασχεθέντα ἐμπορεύματά των δούς αὐτοῖς τὴν ἄδειαν νὰ ἐμπορεύωνται ἐλευθέρως ἐντὸς τοῦ κράτους.

Εἰς μόνος, ὁ διοικητὴς τῆς Συρίας Δζεμπερλή Γκαζελή, ἄλθανός τὸ γένος, προτιθέμενος ἀντίστασιν κατέλαβε τὴν Δαμασκὸν καὶ ἄγων 15000 ἰππεὶς ἡτομαζέτο νὰ διευθυνθῇ κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ ἑκρυεύσε τὴν Βηρυτὸν καὶ ἄλλας πόλεις τῆς Συρίας· ἀλλ' ὁ Βεζύρης Φιρχάτ πασσᾶς ἐκστρατεύσας κατενίκησεν αὐτὸν πλησίον τῆς Δαμασκοῦ τῇ 27 ἰανουαρίου 1521 καὶ συλλαβὼν αἰχμάλωτον κατεδίκασεν εἰς θάνατον.

Τῷ αὐτῷ ἔτει 1521 ἐπανελήρθησαν αἱ μετὰ τῆς Οὐγγαρίας ἐχθροπραξίαι. Ὁ πρεσβευτὴς τοῦ Σουλτάνου Βαγράμ παουσῆς ἀπελθὼν ἐνὰ ζήτησιν παρὰ τοῦ βασιλέως τῆς Οὐγγαρίας τὸν ἐτήσιον φόρον ἐξυβρίσθη καὶ ἐφρονεῦθη ἡ ἄδικος αὐτῇ καὶ ἱερόσυλος πρᾶξις ἐκίνησε τὴν δικαίαν ἀγανάκτησιν τοῦ Σουλτάνου ὅστις ἀπεφάσισεν αὐτοπροσώπως νὰ ἐκστρατεύσῃ. Καὶ πρῶτον μὲν οἱ στρατηγοὶ καὶ διοικηταὶ τῆς Σεμένδρας καὶ Βερσοβανίας κατέλαβον τίσσαρχα φρούρια καὶ ταυτοχρόνως ὁ Ἀχμέτ πασσᾶς Βελέρβετης τῆς Ρουμέλης ἐπροχώρησεν ὡσάυτως μετὰ 15000 πεζῶν καὶ 100 τηλεβόλων, ὁ δὲ Σουλτάνος ἀπὸ διέταξε τὴν ἐξακολούθησιν τῆς οἰκοδομῆς τοῦ πατρικοῦ τοῦ τεμένους καὶ προσεκύνησε τοὺς τάφους τοῦ πατρός, τοῦ πάππου Βαγιαζίτ τοῦ Β' καὶ τοῦ προπάππου Μωάμεθ τοῦ πορθητοῦ ἀνεχώρησεν εἰς Σοφίαν ἄγων πολυάριθμον στρατόν· τρισχίλια μόνον κάμηλοι ἔφερον τὰ πολεμικοὶ καὶ ὁ μὲν Μωάμεθ Μιχλόγλους ἀρχηγὸς τῶν ἰππέων διηυθύνθη εἰς Τρανσυλβανίαν, ὁ μέγας Βεζύρης Πιρὶ πασσᾶς εἰς Βελιγράδιον, ὁ δὲ Σουλτάνος εἰς Σαβίκ, ὅπερ φρούριον, ἐπὶ τοῦ Δουνάβειος κείμενον, ἐπολιόρκει ἤδη ὁ Ἀχμέτ πασσᾶς. Τῇ 8 ἰουλίου 1521 τὸ φρούριον ἐκυριεύθη, ὁ δὲ Σουλτάνος εἰσελθὼν διέταξε τὴν ἀνέγερσιν ὀχυρωμάτων ἰσχυροτέρων καὶ ἐπὶ ἐννέα ἡμέρας ἔμεινεν ἐκεῖ ὑπὸ τὴν σκηνὴν του ἐνὰ ἐπιβλέπει τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὀχυρωματικῶν ἔργων.

Γνωσθέντος ὅτι ὁ Πιρὶ πασσᾶς εἶχε κυριεύσει τὸ Σιμλίον, ὁ Σουλτάνος διηυθύνθη πρὸς τὴν Σερβίαν καὶ τῇ 27

Ιουλίου ἐστρατοπέδευσεν ὑπὸ τὰ τείχη τοῦ Βελιγραδίου, ὅπου μετὰ εἴκοσιν ἑρῶδους ἐκυριεύθη τῇ 27 Αὐγούστου ὑπονομευθέντος τοῦ μεγάλτερου πύργου τὸν ὁποῖον οἱ μὲν Οὐγγροι ἀπεκάλουν μιλιοδείκτην διότι εἶχε μῆκος μιλίου, οἱ δὲ Ὁθωμανοί, πύργον ἄνευ φόβου (κορκμάζ κουλῆ)· ἡ φρουρὰ ἐτυνθη καλὸ γηγε, μέρος δὲ τῶν κατοίκων μετακίσθη εἰς Κωνσταντινούπολιν εἰς τινὰ θέσιν παρὰ τὸν Βόσπορον ἣτις ἔκτοτε καὶ μέχρι σήμερον καλεῖται Βελιγράδιον. Σὺν τῷ Βελιγραδίῳ ὁ Σουλτάνος ἐκυρίευσεν καὶ ἑπτὰ ἄλλα φρούρια παρακείμενα καὶ ἐν ἅπασιν τούτοις ἐγκατέστησε φρουρὰς ἐκ Γιανιτσάρων.

Μετὰ τὴν λαμπρὴν ταύτην νίκην ὁ Σουλτάνος ἐπὶ νέ-καμψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν ὅπου ὅμως μεγάλην ἡσθάνθη θλίψιν διότι ἅμα τῇ ἀρίστει τοῦ ἀπέθανον ἐξ εὐλογίας τῶν τοῦ τέκνου, ὁ ἐννεαετής Μωχμούτ, ὁ διετής Μουράτ, καὶ μία θυγάτηρ· τὴν θλίψιν αὐτοῦ ἐμετρίσκειν αἱ θερμαὶ τῶν ὑπηκόων ὑποδοχαὶ καὶ ἀνευφημαὶ ἐπὶ τῇ νίκῃ καὶ τὰ συγχαρητήρια ἅτινα ἔσπευδον νὰ ὑποβάλλωσιν εἰς τοὺς πόδας τοῦ θρόνου οἱ πρέσβεις τῶν εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων· καὶ εἰς μὲν τοὺς Ῥαγούζαιους ἐχορηγήθη πλήρης ἐλευθερία ἐμπορίου καὶ ἡ ἄδεια τοῦ νὰ ἀγοράζωσιν ἐν τῇ αὐτοκρατορίᾳ τὸν ἀναγκαῖον σίτον, μετὰ δὲ τῶν Βενετῶν ἀνενεώθη συνθήκη περιέχουσα τριᾶκοντα ἔθρηκα διὰ τῆς ὁποίας παρεχωροῦντο τοῖς Βενετοῖς πρεσβευταῖς καὶ ἐμπόροις διάφορα προνόμια, καὶ φόρος ὠρίζετο εἰς 10,500 δουκάτα κατ' ἔτος ἦτοι 10,000 διὰ τὴν κατοχὴν τῆς Κύπρου καὶ 500 διὰ τὴν τῆς Ζακύνθου.

Ὁ χειμὼν τοῦ 1521 διήλθεν ἐν προπυχασκευαῖς τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ στόλου διότι ὁ Σουλτάνος εἶχεν ἀπορρῶσει τὴν ἄλωσιν τῆς νήσου Ῥόδου, ἣτις ἀνήκουσα εἰς τοὺς ἱππότες τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἔπραττε τὴν εἰς Αἴγυπτον ὁδὸν καὶ παρεκώλυε τὰς μεταξὺ Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀλεξανδρείας συγκοινωνίας. Κατὰ Ἰούλιον 1522 λοιπὸν ὁ μὲν στόλος ἐκ 300 πλοίων συγκαίμενος ἀπέπλευσεν, ὁ δὲ

Σουλτάνος αὐτοπροσώπως ἔχων 100,000 στρατοῦ διέβη εἰς Ἀσίαν καὶ διηυθύνθη εἰς τὴν ἀπέναντι τῆς Ρόδου παρὰ τὴν νῆσον προσκλιών αὐτὸν εἰς παράδοσιν αὐτῆς καὶ ὑποσχόμενος ἀσφάλειαν καὶ ἐλευθερίαν ζωῆς καὶ περιουσίας.

Ἡ πολιτοκρία τῆς Ρόδου ἤρξατο περὶ τὰ τέλη Ιουλίου 1522· τῇ 28 ὁ Σουλτάνος ἀπέβη μετὰ τοῦ στρατοῦ εἰς τὴν νῆσον ἐκ τῆς ἀπέναντι κειμένης Μακμαρίδος καὶ παρέταξε τὸν στρατὸν· τὸ πυροβολικὸν συνέκειτο ἐκ τελεσθῶντων εκατὸν τῶν ὑποίων τρία ἦσαν μέγιστα ἐκπαιμπόντα μεγάλως λιθίνους σφαίρας· ἡ πολιτοκρία διήρκατε μέχρι τῆς 21 δεκεμβρίου 1522 μετὰ πλείστους ἐρῶδους καὶ ἀντίστασιν τῶν πολιτοκραυμένων· ἐπὶ τέλους ὁ μέγας ταξίαρχος μετὰ πολλὰς πρεσβείας ἐπέτυχε τὴν συνθηκολόγησιν καὶ παρέδωκε τὸ φρούριον τῷ Σουλτάνῳ ὑπὸ τὸν ὕρον νύ ἐξέλθωσιν ἐλεύθεροι καὶ ἀνενόηλοι ἅπαντες οἱ ἱππῆται ἐν τῷ δώδεκα ἡμερῶν· καίτοι θορυβεύων ὁ Σουλτάνος ἐδείχθη γενναῖος καὶ μεγαλόφρονος, ὑποδείχμενος τῇ 26 δεκεμβρίου τὸν Μέγαν Ταξίαρχον μετὰ τιμῶν καὶ φιλοφροσύνης, παραινεήσας αὐτὸν ἐπὶ τῇ ἡττῇ καὶ ὑποσχεθεὶς ἐκ νέου τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐξόδου. Βλέπων δὲ τοὺς ἱππῆτας ἀναχωροῦντας τῇ 1 Ἰανουαρίου 1523 διὰ Μελίτην συνεκινήθη μέχρι θαλάσσης καὶ εἶπεν ὅτι ἐλυπείτο ὡς ἐκβαλὼν τοὺς γέροντας τούτους ἐκ τῶν ἀνακτόρων των.

Σὺν τῇ Ρόδῳ ἐκυριεύθησαν καὶ αἱ παρακειμένη νῆσοι Λέρος, Κῶς, Κάλυμνος, Νίσυρος, Τήλος, Λάλκη, Λιμονία καὶ Σύμη.

Κατακλιπὼν φρουράς ὁ Σουλτάνος καὶ διπτεῖας τὴν ἐπισκευὴν τῶν, διαρκούσης τῆς πολιτοκρίας, κρημνισθέντων ὁχυρωμάτων τῆς Ρόδου ἐπανέκμηψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν κατὰ φεβρουάριον 1523, ὅπου ἔλαθεν ἀπ' ἐνὸς μὲν τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ Ἀππουλλάχ, ἀπ' ἑτέρου δὲ καὶ τὴν γέννησιν ἑτέρου υἱοῦ ὀνομασθέντος Μαχμούτ.

Τῇ 27 ἰουνίου 1523 ὁ μέγας Βεῦνης Περὶ πασῶς ἐ-

τίθη υπό σύνταξιν 200,000 ἀσπρων κατ' ἔτος καὶ διάδοχος αὐτοῦ διορίσθη ὁ Ἰβραὴμ πασσᾶς, στενὸς καὶ λίαν ἀγαπητὸς φίλος τοῦ Σουλτάνου· ὁ Ἰβραὴμ πασσᾶς ἐκ Πέργης τῆς Ἑπείρου καταγόμενος εἶχε συλληφθῆ ὑπὸ πειρατῶν καὶ ἐπωλήθη ὑπ' αὐτῶν εἰς τινα ὀθωμανίδαν ἐν Μαγνησίᾳ, ἥτις βλέπουσα τὴν ὀξύνουσαν καὶ λοιπὰ αὐτοῦ προτερήματα τὸν ἐξεπαίδευσεν. Ὁ Σουλτάνος, διοικητὴς ὢν τῆς Μαγνησίας ἐπὶ τοῦ πατρὸς του, συνήνησεν ἐκ τύχης τὸν Ἰβραὴμ καὶ τοσαύτον ἐγότηευσεν ἕνεκα τῶν προτερημάτων αὐτοῦ ὥστε τὸν προσέλαβεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του· ἐκτιμῶν δὲ αὐτὸν καὶ βαθυτάτην καὶ ἀπεριόριστον ἐμπιστοσύνην τρέφων εἰς τε τὸν εὐλακρινὴν χαρακτῆρα καὶ λοιπὰς ἀρετάς του, τὸν ἀνηγόρευσε μέγαν Βεζύρη. Πράγματι δὲ ὁ Ἰβραὴμ πασσᾶς συνετέλεσεν εἰς τὴν λαμπρότητα τῆς βασιλείας τοῦ κυρίου καὶ φίλου του.

Ἀλλ' ὁ διορισμὸς οὗτος δυσπρόσπηκε τὸν Βεζύρην Ἀχμέτ πασσᾶν, ὅστις κατὰ τὴν ἱεραρχικὴν τάξιν ἐδικαιούτο νὰ ἀναδειχθῇ μέγας Βεζύρης· ὑπεκρύπτων δὲ τὴν δυσἀρέθειαν ἠτήσατο καὶ ἔλαβε τὴν διοίκησιν τῆς Αἰγύπτου, ἀλλ' ὀλίγον μετὰ τὴν ἐκεί ἀφίξιν του κατὰ ἰανουάριον τοῦ 1524 προδίδων τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ κυρίου του ἀνηγόρευσε ἐσαυτὸν Σουλτάνον τῆς Αἰγύπτου· δὲν διήρκεσεν ὁμως ἐπὶ πολὺ ἡ παρ' αὐτοῦ βασιλεία του διότι νικηθεὶς κατὰ κράτος ὑπὸ τοῦ στρατοῦ τοῦ Σουλτάνου κατεδικάσθη καὶ δικαίως εἰς θάνατον· διοικητὴς δὲ τῆς Αἰγύπτου διορίσθη ὁ Γκιουζελτζὲ Κασσίμ πασσᾶς τὸ ὄνομα τοῦ ὁποίου φέρει εἰσέτι τὸ παρὰ τὸν ναύσταθμον γνωστὸν προσάστιον.

Τῇ 24 μαΐου 1524 ὁ Σουλτάνος ἐτέλεσε τοὺς γάμους τῆς ἀδελφῆς του μετὰ τοῦ περιλημένου του μεγάλου Βεζύρου Ἰβραὴμ πασσᾶ· πρωτοφανὴς ὑπῆρξεν ἡ πομπὴ καὶ αἱ ἐορταὶ κατὰ τὴν τελετὴν ταύτην διαρκέσασαν 15 ἡμέρας· αὐτὸς ὁ Σουλτάνος αὐτοπροσώπως συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν Βεζυρῶν, οὐλεμάδων, ποιητῶν καὶ ἄλλων εὐπαιδευτῶν παρῆστη πολλὰκις ἐν ταῖς τελεταῖς προκαλῶν φιλοσοφικὰς συ-

ζητήσεις καὶ συνευωχούμενος. Ἀπερίγραπτα ἦσαν τὰ δῶρα τὰ ὅποια ἔλαβον καὶ ἔδωκαν οἱ νεόνυμφοι ἅπας ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει στρατὸς ἐφιλοξενήθη καὶ ἔλαθε δῶρα. Ἡ πλατεῖα τοῦ Ἱπποδρομίου ("Ατ-μεϊδάν) ἐν ἣ ἔκειντο τὰ νέα ἀνάκτορα τοῦ μεγάλου Βεζύρου ἔβριθον παντοειδούς κόσμου ὅστις ἐτύχναζεν εἰς διάφορα καὶ ποικίλα θεάματα χορευτῶν, ἑπῶν τρεχόντων, τοξοτῶν καὶ ἄλλων. Πλείστοι ποιηταὶ ἔγραψαν ἐπιθαλαμίους ἐν οἷς διεκρίθη καὶ ἐπηνέθη ὁ τοῦ Χικλὶ τότε ἐγεννήθη καὶ υἱὸς τῷ Σουλτάνῳ ὀνομασθεὶς Σελίμ.

Ὁ μέγας Βεζύρης ἀπολαύων τὸς αὐτῆς ἐμπιστοσύνης ἦν δεύτερος μετὰ τὸν Σουλτάνον διατάττων ὡς αὐτὸς καὶ ὑπὸ πάντων ὑπακούμενος. Τῇ 30 Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους 1524 ἐπέμφθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου εἰς Αἴγυπτον διὰ θαλάσσης ἵνα ἐξετάτῃ διαφωνίας τινὰς ὀρισταμένους μεταξὺ τοῦ διοικητοῦ Κασσίμ πασᾶ καὶ τοῦ ἐπιμελητοῦ τῆς χώρας Μωάμεθ βέη. Πλείστοι ἐπίσημοι ἄνδρες ἐτάχθησαν ἐν τῇ ἀκολουθείᾳ τοῦ μεγάλου Βεζύρου καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Σουλτάνος παρέχων μοναδικὸν παράδειγμα προέπεμψε τὸν Ἰβραήμ πασᾶν μέχρι τῶν Πριγκηπονήσων, ἔνθα τὸν ἀπεχαιρέτισε συγκινηθεὶς μέχρι δακρύων.

Ὁ φέρων τὸν Ἰβραήμ πασᾶν στολίσκος προσορμισθεὶς εἰς Χίον, ὅπου οἱ κύριοι αὐτῆς Γενουήνσιοι προσήμενον τῷ ἐπισήμῳ ξένῳ πλείστας τιμὰς, καὶ εἰς Ῥόδον, δὲν ἠδυνήθη ἔνεκα τρικυμιῶν νὰ προχωρήσῃ μέχρις Ἀλεξανδρείας, διὸ καὶ κατέφυγεν εἰς τὸν κόλπον τῆς Μαρμαρίδος· ἐκεῖθεν ὁ μέγας Βεζύρης ἀπεφάσισε νὰ διευθυνθῇ διὰ ξηρῆς ἀρκεόμενος εἰς Λαοδίκειαν συνήντησε τὸν ἐπιμελητὴν τῆς Αἰγύπτου Μωάμεθ βέην, μεταβαίνοντα εἰς Κωνσταντινουπόλιν, τὸν ὅποιον καὶ ἐπεμψεν αὐθις εἰς Κάϊρον. Ἐν Δαμασκῷ εὗρεν ἀναμένοντα καὶ τὸν διοικητὴν τῆς Αἰγύπτου Κασσίμ πασᾶν· τὰς ἀποδιδωμένας αὐτῷ ἐνόχους πράξεις ἔκρινεν ἐπικριτικῶς ὁ μέγας Βεζύρης.

Ἡ εἰσδοὺς τοῦ Ἰβραήμ πασᾶ εἰς Κάϊρον τῇ 14 μαρ-

τίου 1525 ὑπῆρξε μεγαλοπρεπεστάτη καὶ ἀνταῖα Σουλτάνου. Πεντακισχίλιοι Γικνίτσαροι καὶ Μαμελοῦκοι πολυτελῶς ἐνδεδυμένοι προέπαιπον αὐτόν. Μόνον τὰ φάλαρα τοῦ ἵππου του, δῶρον τοῦ Σουλτάνου, ἦσαν ἄξιαι 15,000 δουκάτων. Διέμεινεν ἐν Καίρῳ τρεῖς μῆνας διευθετήσας τὰ πάντα δικαίως. Κήρυκες δημόσιοι περιέτρεχαν τὰς πόλεις τῆς Αἰγύπτου προσκαλοῦντες τοὺς ἔχοντας παράπονα κατὰ τῶν διοικητῶν νὰ τὰ υποβάλλωσι τῷ μεγάλῳ Βεζύρῃ· οἱ δὲ διὰ χρέη περυλακισμένοι ἅπαντες ἀπηλευθερώθησαν, τὰ δὲ ὀρφανὰ καὶ στερούμενα προστάτου ἐμελλον νὰ διατρέφωνται δαπάναις τοῦ κράτους. Ἀραιρουμένων δε τῶν διὰ τὴν χώραν ἀναγκάων δαπανῶν εὐρέθησαν εἰς 80,000 δουκάτων τὰ εἰς Κωνσταντινούπολιν μέλλοντα πέμπεσθαι κατ' ἔτος.

Ὁ μέγας Βεζύρης, λαβὼν ἐπιστολὴν τοῦ Σουλτάνου προσκαλοῦντος αὐτόν ὡς τέχιστα εἰς Κωνσταντινούπολιν, διώρισε διοικητὴν τῆς Αἰγύπτου τὸν Βηλέρβην Συρίας Σουλεϊμὰν πασᾶν· ἀνεχώρησε τῇ 14 ἰουνίου καὶ τῇ 7 Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους 1525 ἀρίκετο εἰς Κωνσταντινούπολιν γενόμενος δεκτὸς εἰς τετράωρον ἀπόστασιν ὑπὸ τῶν Βεζυρῶν οἵτινες τῷ προσήνεγκον ἐκ μέρους τοῦ Σουλτάνου καὶ ἑτέρον ἵππον τοῦ ὑποίου τὰ φάλαρα ἐτιμῶντο ἀντὶ 200,000 δουκάτων.

Ἐπτά δὲ ἡμέρας μετὰ τὴν ἀριξίν του ἐγεννήθη τῷ Σουλτάνῳ καὶ τέταρτος υἱός, καὶ τοῦτο ἐπηξήσῃ τὴν χαρὰν ἀπάντων.

Ἡ φιλία καὶ σχέσις τοῦ μεγάλου Βεζύρου μετὰ τοῦ Σουλτάνου ἐκραταιούτο ὁλονέν, τοσούτῳ μᾶλλον καθ' ὅσον ἐκ τῶν λοιπῶν τριῶν Βεζυρῶν, ὁ μὲν Φερχάτ θανατωθεὶς, ὡς εἵπομεν, δὲν εἶχεν ἀντικατασταθῇ, ὁ Μουσταφᾶ πασᾶς ἦν ὑπέργηρος καὶ διετέλει σχεδὸν πάντοτε κλινήρης, ὁ δὲ Ἀγιζ πασᾶς, ἀλθανὸς τὸ γένος, ἦτο μόνον πολεμικός ἐν τῷ τούνηντίῳ ὁ μέγας Βεζύρης Ἰβραὴμ πασᾶς καὶ ἀνδρείαν μάχην ἐκέκτητο, καὶ παιδείαν καὶ ἄλλας ἀρετάς· δὲν ὑπό-

χει παράδειγμα τσακύτες φίλιας μεταξύ Σουλτάνου καὶ μεγάλου Βεζύρου· ὅχι μόνον πολλὰκις συνεδείπνουν, ἀλλὰ καὶ κατεκλίνοντο ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ δωματίῳ. Σχεδὸν καθ' ἑκάστην πρωΐαν ὁ Σουλτάνος ἐπεμπεν αὐτῷ γράμματα, τὰς δὲ ἐσπέρας συνδιελέγετο μετ' αὐτοῦ ἐπιχαρίτως καὶ οἰκειότατα πλείστα διδασκόμενος, διότι ὁ Ἰβράημ πασῶς οὐ μόνον συνδιελέγετο μετὰ χάριτος, ἀλλὰ καὶ πολυμαθέστατος ὢν ὠμίλει καὶ ἔγραφεν εὐκαλύωτα ἐκτὸς τῆς ὀθωμανικῆς, καὶ τὴν ἑλληνικὴν, περσικὴν καὶ ἰταλικὴν· ἀνεγίνωσκε πάντοτε τὴν ἱστορίαν ἀρεσκόμενος εἰς τὰς βιογραφίας τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ τοῦ Ἀννίβα καὶ ἀσχολούμενος ταυτοχρόνως εἰς τὴν σπουδὴν τῆς παγκοσμίου γεωγραφίας.

Μετὰ τὴν ἀρίειν τοῦ μεγάλου Βεζύρου ὁ Σουλτάνος ἀπῆλθεν εἰς Ἀδριανούπολιν ἵνα διαχειμάσῃ, ἀλλ' ἠναγκάσθη νὰ μεταβῇ λαθρα εἰς Κωνσταντινούπολιν, διότι οἱ Γιανιτσαροὶ ἤρξαντο ἀττακτοῦντες· ἅμα ἀρκεόμενος εἰς Κωνσταντινούπολιν τῇ 25 μαΐου 1523 κατέλυσεν εἰς τὸ περίπτερον τῶν γλυκείων ὑδάτων (Κεχτ-χανέ) καὶ τῇ ἐπισύρῃ εἰσελθὼν εἰς τὴν πόλιν ἐπέταξε διὰ τῆς ἰδίας χειρὸς τρεῖς ἐκ τῶν αὐθαδεστέρων γιανιτσαρῶν· οἱ λοιποὶ πετόντες ἀμέσως εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἡττήσαντο συγγνώμην, ἧς καὶ ἔτυχον, ἐτιμωρήθησαν δὲ μόνον οἱ ἀρχηγοί.

Λίαν δικαίως ὁ Σουλτάνος προσηνέχθη καὶ πρὸς τὸν ἐπ' ἀδελφῇ γαμβρὸν τοῦ Φερχάτ πασῶν· αὗτος διοικητὴς ὢν τῆς Συρίας καὶ ἐναντίον τῶν διαταγῶν καὶ τῆς θελήσεως τοῦ κυρίου τοῦ πλείστου διαπραχτῶν ἀδικίας καὶ καταπιέζων τὸν λαόν, ἐμελλε τιμωρηθῆναι· ἀλλὰ μετετέθη εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Σεμενδρας, τῇ μεσουλαβήσῃ τῆς συζύγου του, καὶ ἔλαθε μάλιστα καὶ μισθὸν ἐτήσιον 700,000 ἀσπρων· ὁ Σουλτάνος τοῦτο ποιήσας ἤλπιζεν ὅτι θὰ συνητιζέτο· ἀλλ' εἰς μάτην, διότι καὶ ἐν τῇ νέᾳ του διοικήσει τὰ αὐτὰ καὶ χειρῶ διαπραχόμενος, κατεδικάσθη εἰς θάνατον. Τὸ αὐστηρὸν τοῦτο παράδειγμα ἐσωρόνισε καὶ ἄλλους πολλοὺς διοικητάς.

Ὅ,τε Σουλτάνος καὶ ὁ μέγας Βεζύρης διανοούμενοι νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς ἐκστρατείαν ἵνα ἀπασχολήσωσι τὸν ἀπρακτοῦντα στρατὸν ἀπεφάσισαν νὰ ἐκστρατεύσωσι κατὰ τῆς Περσίας. Πρὸς τοῦτο ἐπέμπετο τῷ Σάχη τῆς Περσίας Ταμάσῳ, υἱῷ τοῦ Σάχου Ἰσμαήλ ἀποθανόντος, ἐπιστολὴ σουλτανικὴ προσκαλοῦσα αὐτὸν εἰς ὑποταγὴν· οὗτος ὁμῶς οὐ μόνον δὲν ἀπήντησεν, ἀλλὰ μάλιστα ἐπεκαλέσθη τὴν συμμαχίαν τῶν Οὐγγρων καὶ Γερμανῶν. Τοῦτο παρεκίνησε τὸν Σουλτάνον νὰ ἐκστρατεύσῃ πρῶτον κατὰ τῶν εὐρωπαϊῶν τούτων προτρεπόμενος μάλιστα καὶ ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Φραγκίσκου, ὁ ὁποῖος συνέδεεν ὅλον ἐν φιλικῇ σχέσει μετὰ τῆς Πύλης. Οὕτω λοιπὸν ὁ χειμὼν τοῦ 1526 διήλθεν ἐν μεγάλαις καὶ σπουδαίαις προπαρασκευαῖς, πλοῖα ἐναυπηγήθησαν, τηλεβόλα πλείστα προητοιμάσθησαν καὶ ἀπανταχοῦ τοῦ κράτους οἱ στρατοὶ προπαρασκευάζοντο.

Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς κατὰ τῆς Οὐγγαρίας ἐκστρατείας συνέδεσαν ἐπισπύδι τινα ἐν Βλαχίᾳ· ὁ Μωάμεθ βέης συλλαβὼν καὶ πέμψας εἰς Κωνσταντινούπολιν τὸν ἐπταετῆ υἱὸν τοῦ τελευταίου ἡγεμόνος, μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τῶν συγγενῶν, ἐκήρυξε τὴν Βλαχίαν ἐπαρχίαν ὀθωμανικὴν καὶ διωρίσθη διοικητὴς αὐτῆς. Ἀλλ' οἱ βογιάροι (οἱ εὐγενεῖς) ἀντικηρύξαντες ἡγεμόνα τῶν μοναχῶν τινα ὀνόματι Ραδούλ ἀντεταχθῆσαν μὲν κατὰ τοῦ ὀθωμανοῦ διοικητοῦ, κατετρωπώθησαν ὁμῶς.

Τῇ βοηθείᾳ τοῦ πολωνοῦ κόμητος Ἰωάννου Ζαπολίου βογιάρη ἐξελέξαντο ἕτερον ἡγεμόνα. ὃν πρὸς στιγμὴν ἀνεγνώρισε καὶ ἡ Πύλη· ἀλλὰ καὶ οὗτος ἐφρονεύθη μετ' ὀλίγον· ὁ Ζαπόλιος ἐκ νέου πέμψας ἐπικουρίαν ἐγκαθίδρυσε τρίτον ἡγεμόνα ὀνόματι ὠσαύτως Ραδούλ, ἀλλὰ καὶ οὗτος νικηθεὶς ἐν πέντε μάχαις ὑπὸ τοῦ Μωάμεθ βέη, ἔτυχε μὲν καὶ αὐθις τῆς βοηθείας τοῦ Ζαπολίου, προετράπη ὁμῶς ὑπ' αὐτοῦ νὰ συνδιαλλαγῇ μετὰ τῆς Πύλης ἐφ' ᾧ καὶ ὁ Ραδούλ ἀπῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν λήθρα.

Ὁ Μωάμεθ βέης ἀνηγόρευσε μετὰ τὴν φυγὴν τοῦ Ρα-

δούλ ἡγεμόνα ὀνόματι Βλάχον, ἀλλὰ καὶ οὗτος διαφωνή-
σας πρὸς τοὺς βογιάρους ἐδραπέτευσεν· τότε ὁ Σουλτάνος
ἀνηγόρευσεν ἐκ νέου ἡγεμόνα τὸν Ραδοὺλ ὑποχρεωθέντα νὰ
πληρώσῃ ἐτήσιον φόρον 14.000 δουκάντων· ὁ δὲ Βλάχος
μεταβὰς καὶ οὗτος εἰς Κωνσταντινούπολιν μετὰ τοῦ υἱοῦ
διέμειναν ἐκεῖ λαμβάνοντες ἡμερησίαν σύνταξιν ὁ μὲν πα-
τήρ ἐκ πεντήκοντα ὁ δὲ υἱὸς ἐξ εκατὸν ἄσπρων.

Ἐπελθούσης οὕτω τῆς ἡσυχίας ἐν Βλαχίᾳ ὁ Σουλτάνος
ἠθέλησε νὰ περιορίσῃ καὶ τὴν Πολωνίαν, ἵνα δυνήθῃ ἀνέ-
τως καὶ ὅπιν νὰ ἐπιχειρήσῃ τὸν κατὰ τῆς Οὐγγαρίας πό-
λεμον. Ἐνῶ δὲ ὁ στρατός ἡτοιμαζέτο κατὰ τῆς Πολω-
νίας, πρεσβευτὴς τοῦ βασιλέως αὐτῆς Σιγισμούνδου μετέβη
εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐπέτυχεν τὴν συνομολόγησιν ἐξ-
ετοῦς εἰρήνης.

Ταυτοχρόνως ἀνανέωσαν μετὰ τῆς Πύλης τὰς συνθήκας
των καὶ οἱ Βενετοὶ ὥς καὶ οἱ Ραγούζαιοι.

Ἡ Γαλλία νικωμένη ὑπὸ τῶν γερμανικῶν ἔθνων, ἐπε-
ζήτην τὴν συμμαχίαν τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους ἵνα ἀπο-
καταστήσῃ τὴν διατραχθεῖσαν εὐρωπαϊκὴν ἰσορροπίαν.
Ὁ βασιλεὺς αὐτῆς Φραγκίσκος ὁ Α', καίτοι αἰχμαλώτος
Καρλόλου τοῦ Ε' ἐν Μεδρίτῃ, ἐπεμψεν εἰς Κωνσταντινού-
πολιν πρεσβευτὴν κομίζοντα αὐτόγραφον ἐπιστολὴν πρὸς
τὸν Σουλτάνον· ὁ πρεσβευτὴς οὗτος ἔλαβεν δῶρον παρὰ
τοῦ ὀθωμανοῦ αὐτοκράτορος ἄσπρα 10,000 καὶ τιμητι-
κὴν ἐσθῆτα· πρὸ πάντων δὲ ῥητὰς ὑποσχέσεις αὐτοῦ ὅτι
ἐνδίδων εἰς τὴν αἴτησιν τοῦ Φραγκίσκου θὰ ἐξεστράτευσεν
κατὰ τῆς Οὐγγαρίας· ἡ ὑπόσχεσις αὕτη ἐδόθη ἐγγράφως
καὶ ἐν τῷ ἐγγράφῳ τούτῳ ὁ Σουλτάνος ἐξεφράζετο φιλικώ-
τατα καὶ ὥς μεγαλοπρεπέστατος προστάτης. Αἱ δὲ αὐ-
ται ἀνταλλαγεῖσαι ἐπιστολαὶ ἀπαρτίζουσι τὴν πρώτην
ἐν τῇ ἱστορίᾳ μνημονευομένην συμμαχίαν μετὰ τῆς Πύ-
λης καὶ εὐρωπαϊκῆς δυνάμεως· ὑπῆρξε δὲ τοῦτο γεγονός
σπουδαῖον ἐν τῇ ἱστορίᾳ, διότι ἡ συμμαχία αὕτη ἐγένετο
σκόπελος καὶ οὐ συνετρίβη ἡ δύναμις τῆς Αὐστρίας.

Πιστός τῇ ὑποσχέσει τοῦ ὁ Σουλτάνος ἐκήρυξε κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1526 τὸν κατὰ τῆς Οὐγγαρίας πόλεμον. Ἀρᾶς ἐνεπιστεύθη τὴν διοίκησιν τῆς πρωτεύουσας καὶ τὴν ἐπιβλέψιν τῶν λοιπῶν χωρῶν εἰς τὸν Κασίμ πασᾶν καὶ εἰς τὸν σφόδρ Κεμαλπασσάζαδὲ ὡς σεχισλᾶμην, προσεκύνησε τῇ 23 Ἀπριλίου τοὺς τέκους τοῦ Ἐγιοῦπ, τοῦ πατρὸς, πάππου καὶ προπάππου καὶ ἄγων 100.000 στρατοῦ καὶ 300 πηλεβολα, καὶ συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ μεγάλου Βεζύρου Ἰσάκμ πασᾶ ἀνεχώρησεν αἰσία δὲ ἐθεωρήθη καὶ ἡ ἡμέρα τῆς ἀναχωρήσεως ὅχι μόνον διότι ἦν Δευτέρα τῆς ἐβδομάδος, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ 23η Ἀπριλίου θεωρεῖται ἱερὰ ὀνομαζομένη Λιδριλές ἔται ἑορτὴ τοῦ φύλακος τοῦ πρασινίζοντος τοὺς ἄγρους κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην οἱ Σουλτάνοι μειψκουν ἀπὸ τῶν χειμερινῶν ἀνικτήσεων εἰς τὰ θερινά, οἱ δὲ ἵπποι αὐτῶν πανηγυρικῶς ὠδηγοῦντο εἰς τὰς νομάς.

Μερίστη πιθαρχία ἐτηρεῖτο κατὰ τὴν ἐστρατείαν, ἀπικυρεῦθη δὲ ἐπὶ ποινῇ θανάτου ἡ διάβασις διὰ τῶν λειμῶνων καὶ ἄγρων, ἡ νομὴ ἵππων ἐν αὐτοῖς ἢ ἡ ἀρπαγὴ τοιοῦτων παρὰ τῶν κατοίκων· ῥαγδαίαι βροχαὶ κατέστησαν δισχερῆ τὴν διάβασιν τοῦ Αἵμου· παραγενομένου δὲ τοῦ στρατοῦ ἐν Σορίξ διετάρχη ὁ μέγας Βεζύρης νὰ προχωρήσῃ καὶ πολιορκήσῃ τὸ φρούριον Πετερβάρδειν· μετὰ δωδεκαήμερον πολιορκίαν ἐκυριεύθη ἐξ ἐξόδου τοῦ φρουρίου τοῦτο τῇ 15 ἰουλίου 1526.

Συνεωθέντων καὶ αὐτῆς τῶν στρατῶν τοῦ Σουλτάνου καὶ τοῦ μεγάλου Βεζύρου, ἐδόθη διαταγὴ πρὸς πολιορκίαν τοῦ φρουρίου Ἰλλᾶκ παρὰ τὸν Δούναβιν· ὅπερ μετὰ ἐπτά ἡμέρας παρεδόθη· οἱ δὲ ἐγκριτοὶ τῶν κατοίκων ἀντημεψήθησαν διὰ τιμητικῶν ἐσθήτων. Ἐκείθεν ἐδηλώθη ὅτι ὁ Σουλτάνος διενεοῖτο τὴν ἄλωσιν τῆς Βούδης· κατασκευασθείσης γεφυρώσεως, διέβησαν αἱ Ὀθωμανοὶ τὸν Δούναβιν καὶ προχωρήσαντες συνήντησαν τῇ 28 αὐγούστου παρὰ τὴν κοιλάδα τοῦ Μοχάτς παρατεταγμένον τὸν Οὐγγαρικὸν στρατόν· ἡ

μάχη ὑπῆρξε ροικιωτάτη καὶ ἐξολοθρευτική διὰ τοὺς Οὐγγυροὺς ἔπεσαν ἐξ αὐτῶν 60,000 ἐν οἷς καὶ ὁ βασιλεὺς τῶν Λαδισλαῶς ἀγγελοφόροι δὲ ἀπεστάλησαν μετὰ νικητηρίων ἐπιστολῶν εἰς Κωνσταντινούπολιν, Ἀδριανούπολιν, Προῦσαν, Δαμασκόν, Χαίρον, Δαβέειρ, Καρχαμανίαν, Μολδαβίαν καὶ Βλαχίαν· αὐτοῖς γὰρ δὲ ἐπιστολὴν ἔγραψεν ὁ Σουλτάνος εἰς τὴν μητέρα αὐτοῦ, διατελοῦσαν ευειδεστάτην καὶ ἐν τῷ γράτι.

Τῇ 10 Σεπτεμβρίου ὁ Σουλτάνος εἰσῆλθεν ἀμαχῇ εἰς Βουδάν ἀπαγορεύσας αὐστηρῶς τὴν διαρπαγὴν καὶ λεηλασίαν ἐκ τῆς πόλεως ταύτης ὁ μέγας Βεζύρης ἔλαβε τρεῖς ἀρχαῖα ἀγέλαματ, τοῦ Ἡρακλεῦς, τῆς Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος τὰ ὅποια, κατὰ διαταγὴν τοῦ, ἐστήθησαν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῇ πλατεῇ τοῦ Ἱπποδρουμίου ἀπέναντι τοῦ μεγάρου τοῦ.

Τῇ 17 Σεπτεμβρίου ὁ ὀθωμανικὸς στρατὸς ἀνέκετο πρὸ τῆς Πέστης ἐκεῖ ἀνέμενον τὸν Σουλτάνον Οὐγγροὶ μεγίστῃς προσφέροντες τὴν ὑποταγὴν τῶν· ὁ Σουλτάνος ὑπέσχετο αὐτοῖς ὡς βασιλεὺς Ἰωάννην τὸν Ζαπόλιον ρωσθῶν τῆς Γρανουλδανίας, ὅστις καὶ ἐκηρύχθη ὑποτελής τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας.

Μετὰ τὴν ἄλωσιν καὶ ἄλλων πολλῶν φρουρίων, τὰ ὅποια ὅμως καρτερικώτατα ὑπερήσπικαν οἱ Οὐγγροὶ πλείστως προσενήσαντες ζημίαις, ὁ Σουλτάνος ἐπανέκαμψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν τῇ 23 Νοεμβρίου μετ' ἀπουσίαν ἐπτά μηνῶν.

Ἐνῷ ὁ Σουλτάνος ἐπολεμεῖ ἐν Οὐγγαρίᾳ, ἐξεπράχθησαν ταραχαί τινες ἐν Ἀσίᾳ· οἱ Τούρκοι τῆς Κιλικίας καταπιεζόμενοι ὑπὸ τῶν δισικητῶν ἔλαβον τὰ ὅπλα, ἀλλ' ὑπετάγησαν ὑπὸ τοῦ Χασρέρ πασᾶ, δισικητοῦ τοῦ Διαρθεκίρ· τῷ ἐπίσιντι ἔτι 1527 ἐξεπράχθη σπουδαιοτέρα ἀνταρσία τῶν δερβισῶν Ἀπδάλ ἢ Καλενδέρ ἐν Καρχαμανίᾳ πρὸς καταστολὴν τῆς ὁποίας ἐξεπράτευσεν αὐτὸς ὁ μέγας Βεζύρης· οἱ ἀντάρται ἐτιμωρήθησαν αὐστηρῶς, ὡς καὶ ὁ ἀρχηγὸς αὐτῶν δερβίσης Καλενδέρ, καὶ ὑπετάγησαν ἐκ νέου.

Οἱ στρατηγοὶ τοῦ Σουλτάνου ἐπολέμουν ἐν τούτοις ἐν Βοσνίᾳ, Κροατίᾳ, καὶ Δαλματίᾳ, νικῶντες ἀκαταπαύστως καὶ κυριεύοντες τὰ φρούρια, ἕως οὗ τῷ 1528 συνεπληρώθη ἡ πλήρης κατὰκτησις καὶ ὑποταγὴ τῶν ἐπαρχιῶν τούτων.

Τῷ αὐτῷ ἔτει ὁ Σουλτάνος ἀπεφάσισε νὰ ἐκστρατεύσῃ ἐκ νέου κατὰ τῆς Οὐγγαρίας, διότι ὁ προστατευόμενος αὐτοῦ Ἰωάννης Ζαπόλιος νικηθεὶς ἐδιώχθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Αὐστρίας Φερδινάνδου· ὁ Ζαπόλιος ἔπεμψε πρεβεῖαν αὐτοῦ-μενος τὴν ἐπικουρίαν τῆς Πύλης· ὁ πρεσβευτὴς ἐγένετο δεκτὸς μετὰ τιμῶν καὶ ἔλαβε προσωρικὴν ὑπόσχεσιν τοῦ τε Σουλτάνου καὶ τοῦ μεγάλου Βεζύρου περὶ τῆς βοηθείας.

Μετ' ὀλίγον ἀφίκοντο καὶ πρέσβεις τοῦ Φερδινάνδου αἰτοῦντες τὴν ἀπόδοσιν τῶν κατὰκτηθεῖσων χωρῶν καὶ προτείνοντες ἀναχωρῆν· καὶ ὁ μὲν Ἰβραὴμ πασσᾶς, μέγας Βεζύρης, ἠρώτησεν ἐμπικτικῶς αὐτοὺς πῶς ὁ Φερδινάνδος δὲν ἐξήττησε καὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὁ δὲ Σουλτάνος ἀγανακτῆσας δ' ἐτάξε τὴν φύλακισιν αὐτῶν· μετὰ ἐννέα δὲ μηνῶν τοὺς ἀπηλευθέρωσε δούς ἐκάστῳ δῶρον πεντακοσίων δουλέων καὶ παρὰγγεῖλας νὰ ἀναγγείλωσι τῷ Φερδινάνδῳ ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἐκηρύττετο ὁ πόλεμος.

Πρὸς τοῦτο ἀνηγορεύθη ἀρχιστράτηγος ὁ μέγας Βεζύρης μετ' ἐπιχορηγήσεως ἐξήκοντα χιλιάδων δρυκέων κατ' ἑ-τος· τὸ δὲ δῖπλωμα τοῦ διορισμοῦ του γράφεν ἐνώπιον τοῦ Σουλτάνου ἀνεγνώριζε τὸν Ἰβραὴμ πασσᾶν πληρεξούσιον ἀπόλυτον αὐτοῦ καὶ τῷ παρείχεν ἀπέραντον δικαιοδοσίαν καὶ ἀπεριόριστον ἰσχύιν.

Τῇ 10 μαΐου 1529 ὁ Σουλτάνος ἀνεχώρησε μετὰ τοῦ μεγάλου Βεζύρου ἄγων 250,000 στρατοῦ καὶ τριακόσια τηλεσῶλα, μετὰ πολλὰς δὲ δυσχερείας κατὰ τὴν πορείαν, ἐνεκα τῶν διαρκῶν ῥαγδαίων βροχῶν, ἀφίκοντο οἱ ὀθωμανοὶ παρὰ τὸ Μοχάτς τῇ 20 ἰουλίου ὅπου προὔπληνθησε τὸν Σουλτάνον ὁ Ἰωάννης Ζαπόλιος συνοδευόμενος ὑπὸ 6,000 ἱππέων· παρουσιασθεὶς δε ἐνώπιον αὐτοῦ ἡσπάζθη τὴν δεξιάν του καὶ ἐκλήθησεν ἐκ δεξιῶν του, ἐδηλώθη δ' αὐτῷ ὑπ'

αὐτοῦ τοῦ Σουλτάνου ὅτι ἦν ἀνεγνωρισμένος πλέον βασιλεὺς τῆς Οὐγγαρίας.

Μετ' ὀλίγον ἐστρατοπεδευσαν οἱ ὀθωμανοὶ πρὸ τῆς Βούδης, τὴν ὁποίαν εἶχον καταλάβει ἐν τῷ μεταξύ καὶ αὐθις οἱ στρατοὶ τοῦ Φερδινάνδου εἰς τὴν πρώτην ἔφοδον ἐκυριεύθη ἡ πόλις, τῇ δὲ ἐξδύμῃ ἡμέρᾳ μετὰ τὴν ἄλωσιν ἐκηρύχθη ἐπισήμως βασιλεὺς ὁ Ζαπόλις καὶ ἐγκαθιδρύθη ὑπὸ τοῦ Σεγμπάνπασα τοποτηρητοῦ τοῦ ἄρχηγου τῶν Γιανισκῶν.

Καταλιπόν ὁ Σουλτάνος φρουρὰν ἐν Βούδῃ διεκθύνθη κατὰ τῆς Βιέννης· ἡ πόλις αὕτη ἐπολιορκήθη ἐπὶ δέκα πέντε ἡμέρας καὶ θὰ ἐκυριεύετο ἐὰν δὲν παρεκώλυον τὸν Σουλτάνον τὰ δριμύ ψῆφος ἀπ' ἐνὸς καὶ ἡ σπάνις τῶν ζωοτροφῶν ἀπ' ἐτέρου· οὕτω τῇ 14 ὁκτωβρίου διετάχθη ἡ ὑπισθυῶντις καὶ τῇ 16 διενεμήθησαν τῷ στρατῷ πλούσιαι δῶρα δι' ἣν καρερίαν καὶ ἀνδρείαν εἶχε δείξει κατὰ τὴν πολιορκίαν.

Ταυτοχρόνως καὶ ὁ Ζαπόλις παρεστάθη ἐνώπιον τοῦ Σουλτάνου, συνεχάρη αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἐπιτυχεῖ ἐκστρατεῖᾳ καὶ ἀσπασθεὶς τὴν χεῖρά του ἔλαβε διάφορα δῶρα, καὶ πρὸ πάντων τὸ ἀρχαῖον στέμμα τῶν βασιλέων τῆς Οὐγγαρίας, τὸ ὁποῖον οἱ ὀθωμανοὶ εἶχον λάβει ἐν Βούδῃ.

Μεσούντος τοῦ Δεκεμβρίου ἀφίκετο ὁ Σουλτάνος εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἀμέσως ἐτέλεσε τὴν περιουσίαν τῶν υἱῶν του μετὰ μεγίστης πομπῆς καὶ πολυτελείας, προσκαλέσας πάντας τοὺς μεγιστᾶνας καὶ διοικητὰς τῆς αὐτοκρατορίας ὡς καὶ τὸν Δούκα τῆς Βενετίας ὅστις γέρον ὢν ἀπέστειλεν ἑκτακτον ἀντιπρόσωπον πρὸς τοῦτο.

Ἡ τελετὴ παρετάθη ἐπὶ δέκα καὶ ὀκτὼ ἡμέρας διαρκουσῶν τῶν ὁποίων παρετέθησαν γεύματα πολυτελέστατα ἐν τῇ πλατῇ τοῦ Ἱπποδρομίου εἰς ἅπαντας τοὺς μεγιστᾶνας, βεζύρας καὶ λοιποὺς λειτουργοὺς τοῦ κράτους, καὶ εἰς τοὺς στρατιώτας· ἐτράφησαν οἱ πτωχοὶ δωρεάν, νυχθημερὸν ἐπαιζόν μουσικαί, ἐγένοντο διάφοροι παρυστάσεις,

γυμνάσματα στρατιωτικά, πολιορκίαι καὶ ἀλώσεις τεχνη-
τῶν φρουρῶν, ψευδομαχίαι, ἀγῶνες παλαιστικοί, σχοινο-
θασίαι καὶ ταχυδακτυλουργίαι· τὰς νύκτας μέχρι πρωίας
ἐκαίοντο λαμπρά πυροτεχνήματα. Ἀπερίγραπτα ἦσαν τὰ
δῶρα διὰ τὴν πολυτέλειαν καὶ τὸν πλοῦτον αὐτῶν τὰ ὅποια
προσῆνεγκον οἱ βεζύρραι καὶ λοιποὶ εἰς τοὺς ἡγεμονόπαιδας·
μόνον τὰ τοῦ μεγάλου Βεζύρου ἤϊζον 50,000 δουκάτα.

Τῇ 14 ἡμέρᾳ τῆς τελετῆς πάντες οἱ ἀρχαὶ τῆς αὐλῆς
καὶ τοῦ στρατοῦ πορευθέντες εἰς τὰ παλαιὰ ἀνάκτορα (ἐσκι-
σερά) παρέλαβον τοὺς τρεῖς ἡγεμονόπαιδας Μουσταφᾶν,
Μωάμεθ καὶ Σελίμ καὶ προσέπεμψαν εἰς τὸν Ἱπποδρόμον·
τῇ δεκάτῃ πέμπτη ἐγένετο τὸ αὐτοκρατορικὸν συμπόσιον
ὅπου παρεκλήθησαν αὐτοῖς ὁ Σουλτάνος ἔχων ἐκ δεξιῶν μὲν
τοὺς ἐν ἐνεργείᾳ ὑπουργοὺς, τὸν μέγαν Βεζύρην καὶ λοι-
ποὺς, ἐξ ἀριστερῶν δὲ τοὺς ἐν διαθεσμότητι.

Τῇ δεκάτῃ ἑκτῇ, τῇ ἀξιολογώτατῃ πασῶν, ἐγένοντο
ἐνώπιον τοῦ Σουλτάνου σοφὴ συνδιχλέσεις καὶ συζητήσεις·
θέμα τοῦ ἐπιστημονικοῦ τούτου ἀγῶνος ὥρισεν ὁ Σουλτάν-
νος τὸ πρῶτον ἐδάφιον τοῦ Κορανίου εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν
οὐλεμάδας καὶ ἄλλους σοφοὺς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης· αἱ εὐ-
στοχοὶ ἀπαντήσεις ἡμείβοντο διὰ πολλῶν ἐπαίνων, αἱ δὲ
ἄστοχοὶ διὰ σιγῆς· εἰς μέλιστα τῶν παρισταμένων, ὁ δι-
δάσκαλος Σουλεϊμάν Καλιφέ, μὴ δυνηθεὶς νὰ ἀπαντήσῃ εἰς
τινα ἐρώτησιν, καὶ ἀθυμήσας προσεβλήθη ὑπὸ ἀποπληξίας
καὶ ἀπέθανε.

Τῇ δεκάτῃ ὀγδόῃ ἐγένετο ἡ περιτομὴ ἐν τῇ μεγάλῃ
αἰθούσῃ τοῦ μεγάλου Βεζύρου Ἰβράῒμ πασσᾶ· πάντες οἱ ἐν
ἐνεργείᾳ λειτουργοὶ τοῦ κράτους ἡσπάζοντο τὴν χεῖρα τοῦ
Σουλτάνου, καὶ ἔλαβον τιμητικὰς ἐσθίτας.

Τοσαύτῃ μεγαλοπρέπειᾳ ἐπεδείχθη κατὰ τὰς ἐορτὰς
ταύτας ὥστε μετὰ τὸ πέρας αὐτῶν ὁ Σουλτάνος ἠρώτησε
τὸν μέγαν Βεζύρην Ἰβράῒμ πασσᾶν :

— Ποία τελετὴ ὑπῆρξε λαμπροτέρᾳ, ὁ γάμος σου μετὰ
τῆς ἀδελφῆς μου, ἢ ἡ περιτομὴ τῶν υἱῶν μου ;

— Μεγαλειότατε καὶ κύριε, ἀπάντησεν ὁ Ἰβραήμ. πασσάς, γάμος ὡς ὁ ἰδικός μου οὔτε ἐγὲ εἶτο, οὔτε ἴα γαίην ἐν ὅσῳ ὑπάρχει ὁ κόσμος.

— Πῶς τοῦτο; ἠρώτησεν ὁ Σουλτάνος μετ' ἀπορίας.

— Διότι ἡ Μεγαλειότης σου δὲν ἔχει νὰ δείξῃ ξένον τινὰ παρόντα ἐν τῇ τελετῇ ὡς ἐγώ, ἐνῶ ἐν τῇ τῶν γάμων μου παρίστατο ὁ μέγας μονάρχης τοῦ κόσμου, ὁ Σιλημίων τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων.

Ἡ δικαία αὕτη φιλοφρόνησις εὐχρίστησε τὰ μέγιστα τῷ Σουλτάνῳ καὶ κινήσῃ τὴν πρὸς τὸν Ἰβραήμ πασσάδ εὐνοϊάν του.

Τρεῖς μῆνας μετὰ τὰς ἐφορτάς τῆς περιτομῆς ἐπορεύθησαν εἰς Κωνσταντινουπόλιν πρέσβεις τοῦ Φερδινάνδου τῆς Αὐστρίας ἵνα προτείνωσιν εἰρήνην καὶ αἰτήσωσι τὰς ὑπὸ τῶν ὀθωμανῶν κατακτηθείσας χώρας. Ἀφοῦ δὲ ἔλαβον διαφόρους συνεντεύξεις μετὰ τοῦ μεγάλου Βεζύρου καὶ ἤκουσαν ῥητῶς παρ' αὐτοῦ ὅτι ἦν ὅλως ἀδύνατος ἡ ἐκπλήρωσις τῆς αἰτήσεως των, παρουσιάσθησαν μετὰ πομπῆς τῷ Σουλτάνῳ πρὸς ὃν προσεφώνησαν γερμανιστί, διερμηνευθέντων τῶν λόγων των πρῶτον λατινιστί καὶ εἰτα ὀθωμανιστί, διότι ὁ διερμηνεύς τῆς Πύλης ἠγνόει τὴν γερμανικὴν· ὁ Σουλτάνος εἶπεν ὀλίγα τινὰ καὶ μετὰ τινὰς ἡμέρας ἀνεχώρησαν λαβόντες γραπτὴν ἀπάντησιν ἀρνητικὴν.

Ἐνῶ δὲ ταῦτα ἐγίνοντο ἐν Κωνσταντινουπόλει, οἱ στρατοὶ τοῦ Φερδινάνδου ἀπεπειράθησαν δις νὰ καταλῶσιν τὴν Βουδαν ἀλλ' ἀπέτυχον· τὸ δὲ κίνημά των τοῦτο ἐξήγειρε τοὺς διοικητάς τῆς Σεμένδρας καὶ Ἐρζεγοβίνης οἵτινες ἐπέδραμον πολλὰς χώρας οὐ μόνον τοῦ Φερδινάνδου ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ Ζαπολλού.

Ἦδη διανοεῖτο ὁ Σουλτάνος νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τοῦ Καρόλου τοῦ Ε', διότι αὐτὸς τε καὶ ὁ Ἰβραήμ πασσάς ἐφρόνουν ὅτι ὡς ἐν οὐρανῷ εἰς ὑπάρχει Θεός, οὕτω καὶ ἐπὶ γῆς εἰς ἔπρεπε νὰ βασιλεύῃ αὐτοκράτωρ τὸν βασιλεῖα Φερδινάνδον δὲν ἐθεώρουν ὡς τοιοῦτον, ἀλλ' ἀπλῶς ὡς ἄρ-

χοντα τῆς Βιέννης καὶ τοποτηρητὴν τοῦ Καρόλου· τοὺς δὲ λοιποὺς βασιλεῖς ὡς ἀπλοὺς ὑποτελεῖς ἡγεμόνας.

Τῇ 25 ἀπριλίου λοιπὸν τοῦ 1532 ὁ Σουλτάνος ἄγων 200,000 στρατοῦ καὶ τριακόσια τηλεβόλα ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς Γερμανίας· καθ' ὁδὸν παρουσιάσθησαν αὐτῷ πρέσβεις τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Αὐστρίας· καὶ οἱ μὲν πρώτοι ἐγένοντο δεκτοὶ μετ' εὐμενείας καὶ μεγάλων τιμῶν, οἱ δὲ ἄλλοι δὲν ἔλαβον εὐάρεστον ἀπάντησιν ζητήσαντες παρῆταν τῆς ἀνακωχῆς· ὁ ὀθωμανικὸς στρατὸς διαβάς τοὺς ποταμοὺς Σαῦον καὶ Δραῦον καθυπέταξε πορευόμενος δέκα τέσσαρα φρούρια καὶ ἔφθασε τῇ 10 αὐγούστου πρὸ τοῦ Τούνης, ἰσχυρυτάτου φρουρίου· ὁ διοικητὴς αὐτοῦ, Νικόλαος Ζουρισχίτζ, ἀντίστη καρτερικῶς ἐπὶ τρεῖς ἑβδομάδας, ἀλλ' ἐπὶ τέλους παρεδόθη ὑπὸ ὅρους καὶ ἔλαβε συνέντευξιν μετὰ τοῦ μεγάλου Βεζύρου ἐν ᾗ προσηνέχθη λίαν ἀξιοπρεπῶς.

Μετὰ τὴν ἄλωσιν ταύτην οἱ ἐν Βιέννῃ παρεσκευάσθησαν εἰς ἀμυναν νομίζοντες ὅτι ὁ ὀθωμανικὸς στρατὸς ἤθελε πολιορκήσῃ τὴν πόλιν ταύτην καὶ αὐτίς. Ἀλλ' ὁ Σουλτάνος σκοπεύων νὰ συγκροτήσῃ μάχην μετὰ τοῦ Καρόλου μόνον καὶ ταυτοχρόνως στερούμενος βαρέος πυροβολικοῦ καὶ ζωοτροφῶν διέταξε τὴν ἐπάνοδον τοῦ στρατοῦ ὅστις ἐπανακείμενος ἐπέδραμε διαφόρους χώρας καὶ διαιρεθεὶς εἰς διάφορα σώματα ἄλλοτε μὲν ἐνίκη, ἄλλοτε δὲ ἐνίκητο. Εἰς τοὺς πανειλημμένως ἐλθόντας πρέσβεις τοῦ Φερδινάνδου ὁ Ἰσραὴμ πασσᾶς ἀπάντη ἀρνητικῶς περὶ εἰρήνης σκώπτων καὶ ἐμπαίζων τὴν ἀρχαίαν τοῦ αὐτοκράτορος Καρόλου μὴ τολμήσαντος νὰ παραταχθῇ εἰς μάχην.

Ἀποῦ δὲ ὁ στρατὸς, ἐπανακείμενος, ἐπέδραμε τὴν χώραν συνηνώθη πλησίον τοῦ Βελιγραδίου· τότε οἱ διάφοροι στρατηγοὶ ἔλαβον τιμητικὰς ἐσθῆτας, ἐπιστολαὶ δὲ ἐπέμψθησαν ἀγγέλλουσαι τὴν νίκας τῆς ἐκστρατείας εἰς τοὺς διοικητὰς τῶν ὀθωμανικῶν ἐπαρχιῶν καὶ εἰς τὸν δούκα τῆς Βενετίας. Ἐν Βελιγραδίῳ προσελθὼν τῷ Σουλτάνῳ

πρεσβευτῆς τῆς Πολωνίας ἀνενέωσε συνθήκην εἰρήνης.

Τῇ 18 Νοεμβρίου μετὰ ἐπτάμηνον ἀπουσίαν ὁ Σουλτάνος ἐπανεκάμφεν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐπὶ πέντε ἡμέρας ἐφωταγωγήθη σύμπασα ἡ πόλις, καὶ τὰ προάστεια τοῦ Ἑγιοῦπ, τοῦ Γαλατᾶ καὶ τῆς Χρυσοπόλεως καὶ δημοτελῶς ἐγίνοντο ἑορταὶ ἐπὶ τῇ νικηφόρῳ ἐκστρατείᾳ.

Καθ' ὃν χρόνον ἐγένοντο ταῦτα, ὁ στόλος Καρόλου τοῦ Ε' ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ κυριάρχου Ἀνδρέου Δωρίας, προσέβαλε τὰς ἀκτὰς τῆς Πελοποννήσου καὶ ἐπολιορκήσας τὴν Κορώνην· τὸ φρούριον τοῦτο ἐχλῶ μετ' ὀλίγον, ὁ δὲ Δωρίας καταλιπὼν φρουρὰν ἐκ δισχιλίων Ἰσπανῶν διηυθύνθη πρὸς τὰς Πάτρας, ἐκυρίευσεν καὶ τὴν πόλιν ταύτην καὶ καταπλεύσας εἰς Ναύπακτον ἐξεπόρθησεν καὶ αὐτὴν καὶ τὰ πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ στενοῦ ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ τοῦ Β' ἀνεγερθέντα φρούρια· χειμῶνος δὲ προσεγγίσαντος ὁ Δωρίας ἐπανεκάμφεν εἰς Ἰταλίαν.

Ὁ Σουλτάνος διανοούμενος ἤδη νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῆς Περσίας καὶ ἐπιθυμῶν τὴν ἡσυχίαν τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν συγκατένευσεν εἰς τὰς αἰτήσεις τῶν πρέσβων τοῦ Φερδινάνδου ἀρκεσθεῖς μόνον νὰ παραχωρήσῃ ἀναχωρῆν προσωρινῶς ἕως οὗ ὁ Φερδινάνδος πέμψῃ τὰς κλεῖς τοῦ Στρίγονίου καὶ μετὰ τὴν παράδοσιν τῶν κλειδῶν τούτων θὰ ἔστεργε νὰ συνάψῃ πενταετὴ εἰρήνην καὶ νὰ ἀναγνωρίσῃ ὡς βασιλεῖς τὸν τε Φερδινάνδον καὶ Κάρολον τὸν Ε'. Καὶ ἡ μὲν ἀναχωρῆς συνωμολογήθη ἀμέσως, ἀνεμένετο δὲ ἡ ἀπάντησις τοῦ Φερδινάνδου διὰ τὴν παράδοσιν τῶν κλειδῶν τοῦ Στρίγονίου.

Τότε ἀνηγορεύθη διοικητὴς τῆς ἐπαρχίας Σαρουχάν ἐπισήμως καὶ ὁ πρωτότοκος υἱὸς τοῦ Σουλτάνου Μουσταφᾶς, εὐειδέστατος δεκαπενταετῆς νεανίας, καὶ ἡσπάσατο τὴν χεῖρα τοῦ πατρὸς του· ὁ μὲν μέγας Βεζύρης Ἰβραὴμ πασσᾶς ἐκράτει τὴν τιμητικὴν ἐσθῆτα, ὁ δὲ Ἀγιάς πασσᾶς, δεύτερος Βεζύρης, τὸν ἀναβολέα τοῦ ἵππου.

Κατ' ἀπρίλιον τοῦ 1533 μετέβη εἰς Κωνσταντινούπο-

λιν ἐκ Βούδης ὁ παντοδύναμος ἐν Ούγγρῳ Ἀλοΐσιος Γρίττης, ὅστις κατὰ διαταγὴν τοῦ μεγάλου Βεζύρου Ἰβραὶμ πασᾶ εἶχε συνάψει δικπραγματεῦσεις περὶ τῆς διακανονίσεως τοῦ Ούγγρικοῦ στέμματος· κατὰ μάκρον ἐφύλασαν ὡσαύτως καὶ οἱ πρεσβευταὶ τοῦ Φερδινάνδου Ἰερώνυμος καὶ Βεσικτιανὸς πατὴρ καὶ υἱὸς καὶ ὁ Κορνήλιος Σχέπερ κομίζοντες τὰς κλεῖδας τοῦ Στριγονίου καὶ ἐπιστολὴν τοῦ Φερδινάνδου· ταῦτα συνώδευε καὶ ἑτέρα ἐπιστολὴ Καρόλου τοῦ Ε' ἀξιοπρεπῶς γεγραμμένη δι' ἧς ὁ αὐτοκράτωρ οὗτος ἐμεσίτευεν αἰτούμενος ὑπὲρ τοῦ Φερδινάνδου τὴν ἀπόδοσιν τῶν Ούγγρικῶν χωρῶν καὶ ὑποσχόμενός ὅτι καὶ αὐτὸς θὰ ἀπέδιδε τὴν Κορώην.

Οἱ πρέσβεις, παρόντος καὶ τοῦ Γρίττη, ἔλαβον τρεῖς συνεντεύξεις μετὰ τοῦ μεγάλου Βεζύρου Ἰβραὶμ πασᾶ· οὗτος μακρογορῶν πάντοτε κατὰ τὴν συνήθειάν του, ἀρῶν περιέγραψε τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Σουλτάνου καὶ κυρίου του, καὶ ἐδήλωσε ῥητῶς ὅτι ἄνευ τῆς ἰδικῆς του θελήσεως καὶ ἐπιδοκιμασίας ὁ Σουλτάνος οὐδὲν ἐπραττε, τὴν μὲν ἐπιστολὴν τοῦ Καρόλου ἐχαρκτήρισεν ὡς ἀλαζονικὴν καὶ ἀπρεπῆ, ἐκοινοποίησε δὲ τοῖς πρεσβευταῖς ὅτι μετὰ τοῦ Φερδινάνδου θὰ συνωμολογεῖτο μακρὰ καὶ διαρκὴς εἰρήνην ἐάν ᾗθελε καὶ ἐρ' ὅσον ἐπεθύμει· ἐπειδὴ δὲ ὁ Φερδινάνδος ἐν τῇ ἐπιστολῇ του τὸν μὲν Σουλτάνον ἀπεκάλει πατέρα τὸν δὲ μέγαν Βεζύρην ἀδελφόν, οἱ δὲ τίτλοι οὗτοι ἐγένοντο δεκτοὶ ὡς ἐδήλωσεν ὁ μέγας Βεζύρης ἐκ συγκαταθέσεως καὶ ἐν τῷ μέλλοντι θὰ ἰθεωρεῖτο ὡς τοιοῦτος ὁ Φερδινάνδος· ἐδόθη ὡσαύτως ὑπόσχεσις τοῖς πρεσβευταῖς ὅτι θὰ ἀπεδίδετο καὶ ἡ προῖξ τῆς βασιλίσσης Μαρίας ἡντινα εἰχον κατὰσχαι ἐν Βούδῃ.

Οἱ πρεσβευταὶ κατόπιν τούτων παρέστησαν καὶ ἐνώπιον τοῦ Σουλτάνου ὅστις ἐπικυρώσας τοὺς λόγους τοῦ μεγάλου Βεζύρου ἐτίμησεν αὐτοὺς δούς εἰς ἀσπασμὸν τὴν δεξιάν καὶ τὸ κράσπεδον· οὕτω λοιπὸν συνωμολογήθη μετὰ τοῦ Φερδινάνδου ἡ πρώτη συνθήκη εἰρήνης· ἐγγράφῃ δὲ ἐπιστολῇ

καὶ τῷ Καρόλῳ Ε' προσκαλοῦσα αὐτὸν νὰ πέμψῃ εἰδικὸν πρεσβευτήν ἐκὼν ἐπεθύμει συνομολόγησιν εἰρήνης μετὰ τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους.

Κατ' ὀκτώβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπερσάσθη καὶ ἡ κατὰ τῆς Περσίας ἐκστρατεία· καὶ πρῶτον μὲν ἐξεστράτευσεν ὁ μέγας Βεζύρης, διορισθεὶς καὶ πάλιν ἀρχιστράτηγος ἢ Σαρασκέρης καὶ ἔχων ὑπὸ τὰς διαταγὰς του ὡς τοποτηρητὴν καὶ τὸν τερτερδάρην Ἰσκενδέρ Τσελεμπή ὅστις πλουσιώτατος ὢν ἐξηλοτύπει πρὸς τὸν μέγαν Βεζύρην· ὁ δὲ Σουλτάνος ἐπεφυλάχτετο νὰ ἐκστρατεύῃ αὐτοπροσώπως κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ ἐπὶόντος ἔτους.

Ὁ μέγας Βεζύρης διαχειμάρης ἐν Χαλεπίῳ καὶ καθυποτάξας πλείστα φρούρια γεινιχίζοντα μετὰ τῆς λιμένος τοῦ Βάν, ἐν οἷς καὶ τὸ ὁμώνυμον φρούριον τοῦ Βάν, τὸ ὁποῖον ἐθεωρεῖτο ὡς ἀπόρητον, διηθύνθη πρὸς τὴν Ταυρίδα πρωτεύουσαν τοῦ Σάχχου τῆς Περσίας καὶ κατέλαβεν αὐτὴν τῇ 13 ἰουλίου 1534 ρεισθεὶς τῆς ζωῆς καὶ περιουσίας τῶν κατοίκων.

Ταυτοχρόνως ὁ Σουλτάνος ἀναχωρήσας ἐκ Κωνσταντινουπόλεως διεξεπεραιώθη εἰς Ἀσίαν καὶ ταχέως ὁδοιπορῶν ἔφθασεν εἰς Ἰκόνιον ὅπου προσεκύνησε τοὺς τάφους, τῶν ἀρχαίων ἡγεμόνων Σουλτάνων· ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἔλαβε τὰς κλεῖς τοῦ Βάν πεμψθεῖσας αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Ἰβράῒμ πατσᾶ καὶ ἐδόξασε τὸν Θεὸν πέμψας τῷ μεγάλῳ του Βεζύρῃ βαρύτιμα δῶρα· τῇ 17 Σεπτεμβρίου εἰσῆλθε καὶ οὗτος εἰς Ταυρίδα ἐνθα ὁ μέγας Βεζύρης τὸν προὔπῃνητσε μεγαλοπρεπῶς· τῇ ἐπαύριον διενεμήθησαν τιμητικαὶ ἐσθῆτες εἰς τοὺς μεγιστᾶνας καὶ χρηματικὰ δῶρα εἰς τὸν στρατὸν.

Ἐκ Ταυρίδος ὁ στρατὸς ἐχώρησεν εἰς Βαγδάτην, ἀλλ' ὑπέστη πλείστας ἐν τῇ ὁδοπορίᾳ δυσχερεῖας διὰ τὸ δύσβατον τῆς ὁδοῦ· αἱ δυσχέρειαι αὗται ἀπεδόθησαν ὑπὸ τοῦ μεγάλου Βεζύρου τῷ τερτερδάρῃ Ἰσκενδέρ Τσελεμπή ὅστις ὡς ἐπιμελητὴς τοῦ στρατοπέδου ὤφειλε νὰ μεριμνᾷ· ἐνεκὰ δὲ τούτων ἐπαύθη τῆς θέσεώς του καὶ ἡ περιουσία του ἐδημεύθη.

Ὁ μέγας Βεζύρης προπορευόμενος κατέλαβε τὴν Βαγδάτην, ἐκκενωθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Πέρσου διοικήτου αὐτῆς, καὶ ἔκλεισε τὰς πύλας, ἵνα πρῶτος μετὰ τὴν ἄλωσιν εἰσέλθῃ ὁ Σουλτάνος ὅστις ἀφίκετο μετὰ μίαν ἡμέραν καὶ ἀπένειμεν αὐτῷ καὶ ἑτερα δῶρα· ἅπαντες δὲ οἱ στρατηγοὶ καὶ ἀξιωματικοὶ τοῦ στρατοῦ ἔλαβον ἀμοιβὰς χρηματικὰς καὶ προεμβασμούς διαφόρους.

Τέσσαρτος μῆνης διήλθον οἱ ὀθωμανοὶ ἐν Βαγδάτῃ διαχειμάζοντες· κατὰ τὸ δέχσθημα τοῦτο ὁ Σουλτάνος καὶ ὁ μέγας Βεζύρης διηυθέτησαν τὴν διοίκησιν τῶν νέων κτήσεων καὶ ἐπισκέψαντο λεπτομερῶς τοὺς ἀρχαίους τάφους καὶ τὰ διάφορα κτίρια.

Τότε ἀπέθανε περὶδύζως καὶ ἴσως ἐκ λύπης ὁ τετρετάκτος Ἰσκενδὲρ Τσελεμπής καὶ ὁ πενθερός αὐτοῦ Χουσεῖν Τσελεμπής· ἐκτὸς τῶν πολλῶν θησαυρῶν καὶ κτημάτων τοῦ Ἰσκενδὲρ Τσελεμπῆ ὑπῆρχον καὶ 7000 θεράποντες οἵτινες συνηνώθησαν μετὰ τῶν αὐτοκρατορικῶν θεραπόντων· αἷτιον δὲ τῆς διατηρήσεως τούτων ὑπηρετῶν εἶναι ὅτι ὁ Ἰσκενδὲρ Τσελεμπής τοιοῦτοτρόπως προπαρεσκεύαζεν ἄνδρας δυναμένους διὰ τῆς ἀνατροφῆς των νὰ κατχλάθωσιν ἀξιώματα τοῦ κράτους· οὕτως ἐξ αὐτῶν ἐπὶ ἀνεδείχθησαν μετὰ ταῦτα μεγάλοι καὶ δεύτερο Βεζύρη ἐξ ὧν καὶ ὁ Μωάμεθ Σοκόλης τελευταῖος μέγας Βεζύρης τοῦ Σουλτάνου Σουλεῖμάν ὡς ἤελομεν ἰδεῖ.

Καταλιπὼν ἐν Βαγδάτῃ ἱππικὴν φρουρὰν ὁ Σουλτάνος διηυθύνθη καὶ πάλιν εἰς Ταυρίδα, καθ' ὃδόν δὲ ἐδέξατο τρίτην ἤδη φορὰν πρεσβευτὴν τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίης Φραγκίσκου συγγαίροντα ἐπὶ τῇ ἀλώσει τῆς Βαγδάτης, καὶ πρεσβευτὴν ὡσχύτως τοῦ Σάχου τῆς Περσίας προτείναντα εἰρήνην ἀλλὰ μὴ εἰσκαρθεῖντα· ἀρνούμενος εἰς Ταυρίδα διένειμε καὶ πάλιν πλοῦσι δῶρα τῷ στρατῷ, καὶ κατέλυσε αὐτὸς μόνος μετὰ τοῦ μεγάλου Βεζύρου ἐν τοῖς ἀνακτόροις τοῦ Σάχου, ἐτέλεσε δημοτελέστατα τὴν προσευχὴν τῆς Περσικῆς ἐν τῷ λεγόμενι τοῦ ἀρχαίου Σουλτάνου

Χασσάν· τότε δὲ πρῶτην φοράν ἐτροποποίησε τὰς συνεδριάσεις τοῦ συμβουλίου (δικανίου) οὕτως ὥστε μόνον οἱ Βεζύραι συνεδρίαζον καὶ ὁ Βεηλέρβης τῆς Ρούμελης· ὁ τῆς Ἀνατολῆς εἰσήρχετο τότε μόνον ὅταν εἶχε τι πρὸς ἀνακοίνωσιν, οἱ δὲ λοιποὶ ἴσταντο καὶ ἀνέμενον ἐκτὸς τῆς αἰθούσης· μετὰ ταῦτα πέμψας ἐπιστολὰς ἀγγελτηρίους περὶ τῆς ἁλώσεως τῆς Ταυρίδος καὶ διευθετήσας τὴν διοίκησιν καὶ τῶν περὶ αὐτὴν χωρῶν ἀνέλαβε τὴν εἰς Κωνσταντινούπολιν ὁπου μετὰ ἐσχμήνων παρεῖν εἰσῆλθεν ἐν θριάμβῳ καὶ ἀνευφρηταίᾳ τῇ 8 ἰανουαρίου 1536.

Διαρκούσης τῆς κατὰ τῆς Περσίας ἐκστρατείας, οἱ σὺλτοι τοῦ Σουλτάνου ἐμάχοντο μετὰ τῶν τοῦ Καρόλου τοῦ Ε' καὶ τοῦ μὲν ὀθωμανικοῦ κυρίαρχος ἦν ὁ διάσημος Χαϊρεδδὶν Βαρβαρόσσης, τοῦ δὲ γερμανικοῦ, ὁ Ἀνδρέας Δωρίας, ἀμφοτέρω ἀνδρεῖσι καὶ πεπειραμένοι ναυτικοί.

Ὁ Χαϊρεδδὶν ἦτο υἱὸς τοῦ Σπῆῃ Γιακούπ ὅστις μετὰ τὴν ἁλῶσιν τῆς Μιτυλήνης ὑπὸ τοῦ παρθητοῦ ἐγκατέστη ἐν τῇ νήσῳ μετὰ τῶν τεσσάρων υἱῶν τοῦ Ἰσῆκ, Οὐρούτζ, Χαϊρεδδὶν καὶ Ἐλιῆ, ἐξ ὧν ὁ μὲν πρῶτος μετερχόμενος τὸν ἐμπόρον διέτριβεν ἐν Μιτυλήνῃ, οἱ δὲ τρεῖς ἄλλοι ἐπεδίδοντο εἰς πειρατικὰς ἐκδρομὰς, εἰς τὰ παρχλία τῆς Ἰσπανίας καὶ τῆς Ἀλγερίας, ἐν δὲ ταῖς ἐκδρομαῖς ταύταις τοσαύτας ἔκραντο ἐπιτυχίας κατὰ τῶν Ἰσπανῶν, ὥστε ὁ ἡγεμὼν τῆς Τύνιδος προσέλαβεν αὐτοὺς συμμαχίχους· ἐντὸς ὀλίγου χρόνου ἐκυρίευσαν πόλεις τινὰς παρχλίους τῆς Βαρβαρικῆς χώρας, τὴν Τέκσαν, τὸ Τελμεσῆν καὶ τὸ Μισουτζί· κατὰ τὰς ἐκστρατείας ταύτας ἀπέθανον οἱ τρεῖς ἀδελφοί, ἔμεινε δὲ μόνον ὁ Χαϊρεδδὶν ὅστις γενόμενος κύριος τοῦ Ἀλγερίου καὶ κρίνων ἀναγκαῖον καὶ ὠφέλιμον νὰ προσκλήσῃται τὴν ὑποστήριξιν κραταιοῦ προστάτου, ἐπεφόρτισε τὸν Χατζῆ Χουσεῖν νὰ προσφέρει τὴν ὑποταγὴν καὶ ὑποτέλειάν του τῷ Σουλτάνῳ Σελίμ διατρέχοντι τότε ἐν Αἰγύπτῳ, ὅστις ἀσμένως παραδεχόμενος τὴν πρότασιν ἀνεγνώρισε τὸν Χαϊρεδδὶν ὡς ἀνεξάρτητον διοικητὴν τοῦ Ἀλγερίου, τὸν

ἔλαβεν ὑπὸ τὴν προστασίαν του καὶ τῷ ἀπέστειλε τὰ τεκμήρια τῆς ἀναγνωρίσεως ταύτης, ἱππον, ξίφος καὶ τύμπανον.

Μετὰ ταῦτα ὁ Χαϊρεδδὶν ἐξηκολούθησε τὰς ναυτικὰς ἐπιδρομὰς του καὶ ἐνέσπειρε τὸν τρόμον εἰς τὰ παράλια τῆς Ἰσπανίας, Ἰταλίας καὶ Γαλλίας μεταβιβαζὼν διὰ τῶν πλοίων του γιλιθὰς Μαύρων καταπιεζομένων ἐν Ἰσπανίᾳ.

Σπουδαῖον ἀντίπαλον εὔρε τὸν Ἀνδρέαν Δωρίαν καὶ πολλὰκις ἐναυμάχησεν ἐπιτυχῶς μετ' αὐτοῦ· ἀφοῦ δὲ ὁ Δωρίας κατέλαβε τὴν Κορώνην, ὁ Σουλτάνος προσεχώλησεν εἰς Κωνσταντινούπολιν τὸν Χαϊρεδδὶν ὅστις προαλαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἀδελφόν του ἡγεμόνα τῆς Τύνιδος ἀπέπλευσε καθ' ὁδὸν συ-αντήσας πρὸ τῆς Μεσσηνίας δέκα ὀκτὼ ἐχθρικά πλοία αὐτὰ μὲν ἕκαστε τὰ δὲ πλήρωμα ἡγχαλώτισεν· ὁ Δωρίας πλέων ἐκ Πρεζέζης εἰς Κρεντήσιον προσεβλήθη ὑπὸ τοῦ Χαϊρεδδὶν συλλαβόντος δύο ἐκ τῶν πλοίων του· οὕτω δὲ ἔρθασεν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ παρουσιασθεὶς τῷ Σουλτάνῳ ἡσπάσθη τὴν χειρὰ του καὶ ἐτιμήθη πρεπόντως· ἐπειδὴ δὲ ὁ μέγας Βεζύρης Ἰβραὶμ πασσᾶς διέτριβε τότε ἐν Χαλεπίῳ καὶ ἔκρινεν ἀναγκαῖον αὐτὸς ὁ ἴδιος νὰ ἀναγορεύσῃ τὸν Χαϊρεδδὶν Βεηλέρβητν τοῦ Ἀλγερίου καὶ τῷ δώσῃ τὰς ἀναγκίας διαταγὰς, ὁ Χαϊρεδδὶν δεικνύων ὅτι καὶ ἐν τῇ ξηρᾷ ἦν δραστήριος καὶ ἀκχύματος ὡς καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ ἀπῆλθεν ἐκ Κων/πύλειος εἰς Χαλέπιον ἐριππος, δις μόνον σταματήσας καθ' ὁδὸν ἐν Ἰκονίῳ καὶ Προύσῃ ἵνα προσκυνήσῃ τοὺς τάφους δύο ἁγίων Σεχῶν· πρὸς αὐτὰς δὲ ἐνώπιον τοῦ Ἰβραὶμ πασσᾶ, ἡσπάσατο τὴν χειρὰ του, ἀνηγορεύθη Βεηλέρβητν τοῦ Ἀλγερίου, ἔλαβε τὰς ἀπαιτούμενας ὁδηγίας καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν δαπανήσας ἐν συνόλῳ 22 ἡμέρας· τοσοῦτον ταχέως ἐπορεύθη καὶ ἐπέστρεψε.

Διαφερόντος τοῦ χειμῶνος ὁ Σουλτάνος, ἐπιστατοῦντος τοῦ Χαϊρεδδὶν, κατήρτισεν ἀξιόμαχον στόλον ἐξ ὀγδοήκοντα τεσσάρων πλοίων· ἐλθόντος δὲ τοῦ ἔκρος ἐκεῖνος μὲν διεξεπεριώθη, ὡς γνωρίζομεν, εἰς Ἀσίαν κατὰ τῆς Περ-

σίας, ὁ δὲ Χαϊρεδδίν παραλαβὼν τὸν στόλον διτυθύνθη εἰς τὰ παράλια τῆς Ἰταλίας καὶ ἀποβάς περιῆλθεν ἅπαντα τὴν Ἰταλικὴν παραλίαν καὶ τὰς πόλεις Ρέγγιον καὶ Φόνδη, ἐκεῖθεν δὲ διτυθύνθη κατὰ τῆς Τύνιδος ἧς ἐβασίλευεν ὁ Σουλτάνος Μουλεῆ Λασσάν.

ὑπὸ τὸ πρόσχημα δὲ ὅτι ἐμελλε νὰ ἐνθρονίσῃ τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἡγεμόνος εἰσελθὼν εἰς τὴν πόλιν κατέλαβεν αὐτὴν σχεδὸν ἀναγκητὶ, ἐκδιώξας τὸν ἡγεμόνα· διετήρησεν ὅμως τὴν Τύνιδα ἐπὶ μῆνός τινος μόνον διότι Κάρλος ὁ Ε' ἄγων στόλον ἐκ 500 πλοίων μεγάλων καὶ μικρῶν καὶ ναύαρχον ἔχων τὸν Ἀνδρέαν Δωρίαν διτυθύνθη κατὰ τῆς Τύνιδος καὶ πολιορκήσας ἐπὶ ἓνα μῆνα ἐκυρίευσεν αὐτοὶ κρατερῶς ἀντέστη ὁ Χαϊρεδδίν· καὶ οὗτος μὲν ἀπεχώρησεν, ἐνθρονίσθη δὲ ἐκ νέου ὑπὸ τοῦ Καρόλου ὁ Μουλεῆ Λασσάν ὑπογράφας ταπεινωτικὰ τὴν συνθήκην.

Διαμένοντος εἰσέτι τοῦ Σουλτάνου Σουλεϊμάν ἐν Βαγδάτῃ, ὁ διοικητὴς τῆς Σεμένδρας διαταχθεὶς διτυθύνθη εἰς Πελοπόννησον ἵνα ἀναγκτήσῃ τὴν Κορώνην ὅπερ καὶ κατώρθωσεν ἀποκλείσας τὸ φρούριον καὶ ἀναγκάσας τὴν φρουράν εἰς παράδοσιν.

Μετὰ τὴν ἀφίξιν δὲ τοῦ Σουλτάνου ἐξ Ἀσίας εἰς Κωνσταντινούπολιν ὁ πρεσβευτὴς τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Λαφορέτ ἐπέτυχε τὴν συνομολόγησιν ἐμπορικῆς συνθήκης ὑπὸ τὸν τίτλον «Σύμβαισις», ἣτις εἶναι τὸ πρῶτον ἐγγράφον τοιοῦτου εἶδους. Διὰ τῆς συνθήκης ταύτης ἐχορηγοῦντο εἰς τοὺς ἐν τῇ ὀθωμανικῇ αὐτοκρατορίᾳ διαμένοντας γάλλους ὑπηκόους καὶ προστατευμένους διάφορα προνόμια καὶ ἐλευθερία ἐντελὴς ἐν τῷ ἐμπορίῳ καὶ τῇ εἰσόδῳ τῶν γαλλικῶν πλοίων εἰς τοὺς λιμένας τοῦ κράτους· διὰ τῆς αὐτῆς συνθήκης ἀνεγνωρίσθη καὶ ἡ δικαιοδοσία τῶν προξένων δυναμένων νὰ δικάζωσι τοὺς ἰδίους ὑπηκόους καὶ νὰ ἀποστέλλωσιν εἰς τὴν Πύλην διερμηνέα ὅσκις ἐπρόκειτο περὶ ποινικῆς ὑποθέσεως ἢ πολιτικῆς ἀφορώσης εἰς διχῆδον γάλλον ἂν ἑνὸς καὶ ἱσχυρῶν ἂν ἑτέρου.

Ἡ σύμβασις αὕτη εἶναι τὸ τελευταῖον ἔργον τοῦ μεγάλου Βεζύρου Ἰβραὶμ πασᾶ ὅστις ἀπεβίωσε τῇ 5 μαρτίου 1536 διχόχορ· αὐτοῦ διωρίσθη ὁ Ἀγιᾶς πασᾶς τέως δεύτερος Βεζύρης.

Ἀπὸ τριᾶκοντα καὶ πέντε ἐτῶν διήρκει ἡ εἰρήνη μετὰ τῶν Βενετῶν, ἀλλὰ μ' ὅλην τὴν ἀγαθὴν διάθεσιν τοῦ νέου μεγάλου Βεζύρου εἰς τὸ νὰ διατηρήσῃ αὐτήν, ὁ Χαϊρεδδὶν ἐλθὼν εἰς Κων/πολιν καὶ ἀναγορευθεὶς ἀρχιναύαρχος (καπετὰν πασᾶς) μυρίας προπᾶσεις ἀνέυρισκεν ἵνα κηρυχθῇ ὁ κατὰ τῶν Βενετῶν πόλεμος στηριζόμενος πρὸ πάντων εἰς ἀκούσιχτινα καὶ τυχαῖα κινήματα μονομερῆ εἰς τὰ ὅποια προέβησαν Βενετοὶ τινες πλοίαρχοι κατ' ὀθωμανικῶν πλοίων ἐπέδωκε δὲ τοιοῦτοτρόπως ὁ Χαϊρεδδὶν πολεμικὴν ναυτικὴν δόξαν.

Κατὰ μέλιον ὁ Σουλτᾶνος συνοδευόμενος καὶ ὑπὸ τῶν δύο υἱῶν του Μωῆμεθ καὶ Σελὶμ καὶ ἡγούμενος τοῦ στρατοῦ ἀνεχώρησεν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Αἰλῶνα ἔντι κρου τῶν βορείων ἰταλικῶν παραλίων· ὁ δὲ Χαϊρεδδὶν ὠδήγησεν τὸν στόλον εἰς τὸ αὐτὸ μέρος· ἀποβιβάσας δὲ 8,000 ἱππεῖς καὶ περισσοτέρους πεζοὺς εἰς τὴν παρὰ τὸν Ἰνδρουντα (Ὁτραντον) ὄρμον τοῦ Κάστρου ἐκυρίευσεν καὶ αὐτὸ καὶ ἄλλα ἰσχυρὰ φρούρια τῆς ἰταλικῆς ἐκείνης παραλίας. Ἐκεῖθεν ἐστράφη κατὰ τῆς νήσου Κερκύρας ἣτις ἀνήκειν εἰς τοὺς Βενετούς. Ὁ μὲν στόλος ὑπὸ τὸν Χαϊρεδδὶν πασᾶν ἀπεβίβασεν εἰς τὴν νήσον 25,000 ἀνδρῶν, ἐκ δὲ τῆς ἀλβανικῆς ἀκτῆς, ἔνθα ἐστρατοπέδευεν αὐτοὺς ὁ Σουλτᾶνος, διεβιβάσθησαν διὰ τῶν πλοίων μετ' ὀλίγον 25.000 εἰσέτι μετὰ τριᾶκοντα τηλεβύλων· ἡ πολιορκία διαρκέσασα ἐπὶ τινα καιρὸν ἐλύθη ἐνεκα τῶν πολλῶν βροχῶν· οἱ ὀθωμανικοὶ στρατοὶ ἐπέδραμον μόνον τὰ ἐκτὸς τοῦ φρουρίου χωρία· τῇ δὲ 1 νοεμβρίου 1537 ὁ Σουλτᾶνος ἐπ' ἀνέκκαμψεν εἰς Κωνσταντινουπόλιν διατᾶξας τῷ Χαϊρεδδὶν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς κατὰ τῶν λοιπῶν νήτων ἐπιδρομὰς, καὶ τοὺς κατὰ ξηρὰν στρατηγούς νὰ πολιορκήσουν τὰ ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Πελοποννήσου τοῖς Βενετοῖς ἀνήκοντα φρούρια.

Ὁ ἀρχιναύαρχος Χαϊρεδδίν ἐκυρίευσε καὶ ὑπέταξεν ἀλληλοδικοδόγως ἀπ᾿ ἄσας σχεδὸν τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους τὴν Σύρον, Σκῦρον, Πάτμον, Ἴον, Ἀστυπάλαιαν, Αἴγιναν, Πήρον, Ἀντίπερον, Τήνον, Νάξον καὶ λοιπὰς.

Ὁ διοικητὴς τῆς Πελοποννήσου Κασσίμ πασᾶς ἐπολιορκῆσεν ἰσχυρῶς τὸ Νάυπλιον, ἀλλὰ τὸ φρούριον ἀντέστη καὶ ἡ πολιορκία ἐλύθη.

Τὸν Χαϊρεδδίν πασᾶν ἐπανελθόντα μετὰ τὴν κατὰκτησιν τῶν νήσων εἰς Κωνσταντινούπολιν ὑπεδέξατο φιλοφρονέστατα ὁ Σουλτάνος. Τότε κατὰ μᾶλλον τοῦ 1538 ἐγένετο καὶ τροποποιήσις ἐν τῇ τάξει τῶν Βεζυρῶν· μέγας Βεζυρὴς διετέλει ὁ Ἀγιῶς πασᾶς, δεύτερος ὁ Λοντερί πασᾶς, καὶ τρίτος ὁ Μωῦμεθ πασᾶς.

Ἀπὸ εἰκοσὶν ἡδὴ ἐτῶν ἡ Μολδαβία ἀνεγνώριζε τὴν κυριαρχίαν τῆς Πύλης καὶ ἐπλήρωνεν ἐτήσιον φόρον τετρακισχιλίων δουκάτων, τσεσάρκωντα ἵππων καὶ εἴκοσι τσεσάρων πώλων· ἐπειδὴ δὲ ὁ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἡγεμὼν αὐτῆς Πέτρος Ραρές ἐφέρετο ἐχθρικῶς πρὸς τὸν βασιλεῖα τῆς Πολωνίας φίλον τῆς Πύλης, καὶ συνεννοεῖτο μετὰ τοῦ Φερδινάνδου τῆς Αὐστρίας, ὁ Σουλτάνος ἐξοργισθεὶς ἐξεστράτευσεν αὐτοπροσώπως τῇ 9 ἰουλίου 1538, ταυτοχρόνως δὲ ὁ Χαϊρεδδίν πασᾶς ἄγων στόλον 150 πλοίων κατέπλευσε καὶ αὖθις εἰς τὸ Αἶγαίον πέλαγος.

Ὁ Σουλτάνος προσκυνῆσας τοὺς τάφους τῶν προγόνων του μετέβη εἰς Ἀδριανούπολιν, ὅπου ἐδέξατο τὴν ὑποταγὴν τοῦ ἄραβος ἡγεμόνος τῆς Βασιλάρης. Ἐκεῖθεν προχωρῶν καὶ διαβάς τὸν Δούναβιν ἀρίκετο εἰς Ἰάσιον πρωτεύουσιν τοῦ ἡγεμόνος Πέτρου, ὅστις εἶχε φύγει εἰς Τρανσυλβανίαν· ἀπαντες οἱ θησαυροί, διαφόρων εἰδῶν, πλουσιώτατοι περιήλθον εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Σουλτάνου ὅστις ἀναγορεύσας ἡγεμὸνα τὸν ἀδελφὸν τοῦ φυγάδος ἡγεμόνος Στέρανον καὶ ἐπιβαλὼν αὐτῷ βαρυτάτους φόρους καὶ ἀποσπᾶσας μέγα μέρος τῆς χώρας ἀπῆλθε σταματήσας εἰς Ἰωαννούπολιν (Γιόμπουλι) χάριν κυνηγεσίου. Ἐκεῖ ἔφθασε καὶ ὁ Χαϊρεδδίν

πασσῆς νικηφόρος καὶ ἡσπάζετο τὴν χεῖρα τοῦ κυρίου του λαβὼν παρ' αὐτοῦ πλούσια δῶρα.

Τὰ νέα αὐτοῦ κατορθώματα κατὰ θάλασσαν εἰσὶ τὰ ἐξῆς.

Κατὰ πρῶτον ἐξεπόρευσε τὴν νῆσον Σιάθον εἰτα τὴν Ἄνδρον καὶ Σέριφον καὶ κατόπιν κατεβίβασε τὸν στρατὸν εἰς Κρήτην καὶ ἐπέδραμε τὴς ἐπαρχίας Μυλοποτάμου καὶ Σιττίας εἰσελθὼν εἰς ὀρθοήκοντα χωρία καὶ πλείστα λαβὼν λαφυρά. Μετὰ τοῦτο κατέλαβε τὴν Κάρπαθον καὶ ἄλλας νήσους τὸ ὅλον εἴκοσι πέντε ἐξ ὧν δώδεκα μὲν ὑπετάγησαν, αἱ δὲ λοιπαὶ ἐξεπορεύθησαν.

Μαθὼν μετὰ ταῦτα ὅτι οἱ χριστιανικοὶ στόλοι συνενωθέντες παρέπλεον πρὸ τοῦ κόλπου τῆς Πρεβεζῆς ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Δωρὶά διηυθύνθη πρὸς συνάντησιν αὐτῶν καὶ ναυμαχίας γενομένης τῇ 28 Σεπτεμβρίου 1538 ἐνίκησεν ἐνδύως ἀνατινάζας δύο βενετικὰ πλοῖα καὶ συλλαβὼν δύο ἰσπανικὰ, ἓν βενετικὸν καὶ ἓν τοῦ Πάππα· ἡ ἐπελθοῦσα νύξ παρεκώλυσε μεγχλητέραν καταστροφὴν τοῦ χριστιανικοῦ στόλου ὅστις ἀπεμακρόνθη διακρινθεὶς εἰς δύο μοίρας.

Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ὁ διο κη' ἡς τῆς Αἰγύπτου Σουλεϊμάν πασσῆς ἐνκυπήγησε κατὰ διαταγὴν τοῦ Σουλτάνου ἐν τῷ λιμένι τοῦ Σουεῖζ ὀρθοήκοντα πλοῖα καὶ ἐξώρμησε τῇ 13 ἰουνίου 1538 εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν πρὸς τιμωρίαν ἀράδων τινῶν ἡγεμονίσκων οἵτινες συνεννοούμενοι μετὰ τῶν Πορτογάλων ἠνώχλουν τοὺς Ἰνδοὺς ἡγεμόνας τῶν ὑποίων πρεσβεύται μετὰβάντες εἰς προσκύνησιν τοῦ Σουλτάνου Σουλεϊμάν ἐξήτήσαντο τὴν βοήθειαν του. Ὁ Σουλεϊμάν πασσῆς καίτοι ὀρθοήκοντοῦτης καὶ παχύσαρκος ὥστε ὑπεβαστάζετο ὑπὸ τεσσάρων ὑπηρετῶν, εἶχεν ὅμως ἀκμαῖον καὶ δραστήριον τὸν χαρακτῆρα καὶ διζιῶς διευθύνας τὴν ἐκστρατείαν ἐκυρίευσεν τὸ Ἄδεν καὶ ἄλλα φρούρια τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης· μετὰ τῆς ἐπιτυχίας ταύτας μετέβη εἰς προσκύνησιν τοῦ τῆρου τοῦ προφήτου ἐν Μέκκῃ καὶ

ἐκείθεν ἀπῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν τιμηθεὶς ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου ὡς πορθητῆς τῆς Ἀραβίας καὶ παρακαθῆσας κατ' ἐξαιρέσιν ἐν τῷ συμβουλίῳ τῶν Βεζυρῶν.

Τῷ 1539 ἐνέσκηψεν ὁ λοιμὸς ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τῇ 4 ἰουλίου 1539 ἐξερχάγη πυρκαϊά ἐν τῷ λιμένι πλείστως ἐπενεγκούσα ζημίας· τότε ἐτελεύτησε καὶ ὁ μέγας Βεζύρης Ἀγιάς πασσάς, ἀνὴρ φιλοδίκαιος, καταλιπὼν ἐκ διαφορῶν συζύγων ἑκατὸν εἴκοσι τέκνα· τοῦτον διεδέξατο ὁ Λοντερί πασσάς, εὐπαίδευτος ἁλθανὸς γαμβρὸς τοῦ Σουλτάνου ἐπ' ἀδελφῇ. Δύω δὲ μόνον ἔτη χρηματίσας τοιοῦτος ἀπελύθη τοῦ ἀξιώματος, διεξεύχθη τὴν σύζυγόν του καὶ ἐξωρίσθη εἰς Διδυμότειχον, ὅπου συνέγραψε πολλὰ ἐν αἷς καὶ ὀθωμανικὴν ἱστορίαν.

Κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1539 ὁ Σουλτάνος μετέβη εἰς Ἀσίαν χάριν κυνηγεσίου, ἐπειδὴ δὲ οἱ κάτοικοι τῆς Προύσης προὔπηντησαν αὐτῷ ἑφιπποὶ κατήργησε τὸ ἔθιμον τοῦτο διατάξας ἵνα τοῦ λοιποῦ παρίστανται ἑφιπποὶ μόνον οἱ τιμαριῶχοι. Ἐκ Προύσης διηυθύνθη εἰς Ἑλλησποντον καὶ διέταξε τὴν ὁχύρωσιν τοῦ πορθμοῦ κατὰ τὸ εὐρωπαϊκὸν σύστημα. Ἐκείθεν ἐπανεκάμφεν εἰς Κωνσταντινούπολιν τῇ 28 Σεπτεμβρίου καὶ ἐτέλεσε τὴν περιτομὴν τῶν δύο υἱῶν του Βαγνιζίτ καὶ Τζιχαγγίρ· αἱ ἐπὶ τούτῳ ἐορταί ὀνόμασαν δέκα πέντε ἡμέρας καὶ διήλθον μετὰ τῆς αὐτῆς μεγαλοπρεπείας μεθ' ἧς καὶ αἱ προηγούμεναι· τότε ἐτελέσθησαν καὶ οἱ γάμοι τοῦ Ρουστέμ πασσά μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ Σουλτάνου. Ἐν τούτοις ὁ μετὰ τῆς Βενετικῆς πόλεμος ἐξηκολούθει κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. Κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1538 ὁ Κάμιλλος Ὁρσίνης, Βενετὸς φρούραρχος τῆς Ζάκας, ἐφορμήσας αἵφνης κατέλαβε τὰ ὑπὸ τῶν ὀθωμανῶν κατεχόμενα ἐν Δαλματίᾳ φρούρια Ὁστροβιτζ, Ὁθροβατζ καὶ Σκαρδόναν, καὶ κατηδάφισεν αὐτὰ ἐκ θεμελίων ἵνα μὴ ἀποβαίνωσι κέντρα τῶν ἐπιδρομέων· οἱ ὀθωμανοὶ ὁμῶς ὑπὲρ τὸ δέον ἀπεζημιώθησαν πολιορκήσαντες καὶ κυριεύσαντες τὰ ἰσχυρότατα φρούρια

Ναδὶν Δουβίτζα, Ίασένοβιζ καὶ Σαβόκ κείμενα ὡσαύτως ἐν Δαλματίᾳ.

Οἱ συμμαχικοὶ στόλοι νικηθέντες καὶ διασκορπισθέντες ὑπὸ τοῦ Χαϊρεδδὶν πασσᾶ κατέπλευσαν εἰς τὸν κόλπον τοῦ δαλματικοῦ Καντάρου πρὸς ἐκπολιόρκησιν τοῦ φρουρίου Καστελνιουσάβ κατεχομένου ὑπὸ τῶν ὀθωμανῶν· ὁ Χαϊρεδδὶν πασσᾶς καταληρθεὶς ὑπὸ σφοδρᾶς τρικυμίας καὶ ἀπολέσας ἐβδόμηκοντα πλοῖα δὲν ἠδυνήθη νὰ τοὺς παρακολύσῃ καὶ οὕτω κατάρθωσαν τὴν ἄλωσιν τοῦ φρουρίου τούτου. Ἀλλὰ κατὰ τὸν ἰανουάριον τοῦ 1539 οἱ ὀθωμανοὶ ἐκπολιόρκησαν τὸ Καστελνιουσάβ διὰ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης καὶ μετὰ εἰκοσίων ἡμερῶν πολιορκίαν καθ' ἣν ἐξέπεμψαν δέκα χιλιάδας σφαιρῶν κατὰ τοῦ φρουρίου, ἐκυρίευσαν καὶ αὐθις αὐτὸ καὶ ἐξεδίωξαν τὴν Ἰσπανικὴν φρουράν.

Τότε ἤρξαντο διαπραγματεύσεις ἐν Κωνσταντινουπόλει διὰ συνομολόγησιν εἰρήνης προκληθεῖσαι ὑπὸ τῶν Βενετῶν· ἀρῶν δὲ τρεῖς πρεσβεῦται αὐτῶν πεμφθέντες ἐπὶ τούτῳ πρὸς τὸν Σουλτάνον ἀπέτυχον, ὁ τέταρτος Λουδοβίκος Βαδούρης καὶ γερουσιαστὴς ὑποστηριζόμενος καὶ ὑπὸ τοῦ πρέσβειος τῆς Γαλλίας ἐπέτυχεν τὴν εἰρήνην μετὰ τριμήνου διαπραγματεύσεις καὶ πλείστας δυσχερείας, ἀλλ' εἰρήνην ἐξευτελιστικὴν διὰ τοὺς Βενετοὺς διότι οὗτοι παρεχώρουν τῷ Σουλτάνῳ τὰ ἐν Πελοποννήσῳ ἰσχυρὰ φρούρια, Μονεμβασίαν καὶ Ναύπλιον, τὴν Οὐράναν ἐν Δαλματίᾳ, ἀνεγνώριζον ἐπισήμως ὡς κτήματα τοῦ Σουλτάνου ὅσα φρούρια καὶ νήσους εἶχον καταλάβει οἱ ὀθωμανοί, διαρκούντος τοῦ πολέμου, καὶ ὑπεχρεώθησαν νὰ πληρώσωσι πολεμικὴν ἀποζημίωσιν 300,000 δουκάτων. Ἡ λίαν ἐνδοξος διὰ τὸν Σουλτάνον συνθήκη αὕτη μαρτυρεῖ τὴν ἰσχύν εἰς τὴν ὁποίαν ἀφίκετο τότε ἡ ὀθωμανικὴ αὐτοκρατορία.

Ἀρχεῖται ἤδη ἐπταετὴς πόλεμος κατὰ τῆς Οὐγγαρίας καὶ Αὐστρίας τοῦ ὁποίου αἰτίαι εἰσὶν αἱ ἐξῆς :

Εἴχομεν ἰδεῖ ὅτι ὁ Ζαπόλιος ὑποστηριζόμενος ὑπὸ τοῦ Βενετοῦ Λουδοβίκου Τρίττου εἶχε καταλάβει τὸ στέμμα

τῆς Οὐγγαρίας παρὰ τοῦ Σουλτάνου· ἀχαριστῶν ὁμοῦ ἐδο-
λοφόνησε τὸν Τρίτην καὶ ἀπέδωκε τὸν φόνον τοῦτον εἰς
τὰς ἐνεργείας τοῦ βασιλέως τῆς Αὐστρίας Φερδινάνδου·
οὗτος δὲ πέμψας πρεσβευτὴν ᾗτήσατο παρὰ τοῦ Σουλτάνου
τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὅρων τῆς συνθήκης καὶ τὴν ἀπόδοσιν
τῶν προικῶν κατημάτων τῆς βασιλείσσης Μαρίας, ἀλλ' ὁ
μέγας Βεζύρης Ἀγιᾶ πασσᾶς. ζῶν ἀκόμη, εἶχεν ἀπαντήσαι
ὅτι ὁ θάνατος τοῦ Τρίτου δὲν ὑπεχρέου τὸν Σουλτάνον εἰς
τὴν τήρησιν τῆς εἰρήνης.

Ὁ Φερδινάνδος ἐπεμψε καὶ δεύτερον πρεσβευτὴν καὶ ταυ-
τοχρόνως συνωκυλόγητε μετὰ τοῦ Χαπολίου μυστικὴν συν-
θήκην συμμαχίας· ὁ δεύτερος πρεσβευτὴς οὗτος, ἐχθρὸς ἀ-
μεΐλικτος τοῦ Χαπολίου, ἀρριόμενος εἰς Κωνσταντινούπολιν
κατήγγειλε τὴν μυστικὴν ταύτην συνθήκην τῷ Σουλτάνῳ
ὅστις σφόδρα ἀγανακτήσας εἶπε τῷ τότε μεγάλῳ Βεζύρη
Λοντερί πασσᾶ «Πόσον ἀτιμύτατοί εἰσιν οὗτοι οἱ δύο βα-
σιλεῖς, ὁ Φερδινάνδος καὶ ὁ Χαπόλιος, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἱκετεύουσι
θερμῶς αἰτούμενοι εἰρήνην καὶ προστασίαν, ἀπ' ἑτέρου δὲ
μήτε τὸν Θεὸν σεβόμενοι μήτε τοὺς ἀνθρώπους αἰσχυρόμε-
νοι, λύουσι τοὺς ὅρκους τῶν καὶ βουλευόνται κακῶς»· ταῦτα
εἰπὼν ἀπέπεμψε τὸν πρεσβευτὴν.

Ἐν τῷ μεταξύ ἀποθανόντος τοῦ Χαπολίου, ὁ Φερδινάν-
δος ἐπεμψε καὶ τρίτην πρεσβείαν προσπαθὼν νὰ ἐξασφα-
λίσῃ ἐαυτῷ τὸ στέμμα τῆς Οὐγγαρίας. Ἀλλ' ὁ Σουλτάνος
πέμψας ἀγγελικηρὸρον ἵνα ἐρευνήσῃ τὰ τοῦ θανάτου τοῦ
Χαπολίου καὶ πεισθεὶς περὶ τούτου ἀνεγνώρισε τὸν νεογέν-
νητον υἱὸν Ἰωάννην τῆς βασιλείσσης Ἰσαβέλλας σ. ζύγου τοῦ
Χαπολίου γεννηθέντα δέκα τέσσαρας ἡμέρας πρὸ τοῦ θανά-
του τοῦ πατρὸς καὶ ἀπέπεμψεν ἐκ νέου τοὺς πρέσβεις τοῦ
Φερδινάνδου· οὗτος δὲ ἀποτυχὼν ἐξεστράτευσε καὶ ἀπὸ
εἰς μάκτεν ἐπολιορκῆσε τὴν βασιλίσσαν ἐν Βούδῃ, ἐκυρίευσεν
τὴν Πέστην, Βαζίν, Βίσεγραδ καὶ Σουλδεϊσενθούργ· τῆς
βασιλείσσης αἰτησαμένης βοήθειαν τοῦ Σουλτάνου, οὗτος
διέταξε μὲν ἀμέσως τὸν Βεηλέρβειν τῆς Ρούμελης Χασρέφ

πασσάν καὶ τὸν τρίτον Βεζύρην Μωάμεθ πασσάν νὰ ἐκστρατεύσῃσι κατὰ τοῦ Φερδινάνδου, ἡτοιμάζετο δὲ νὰ ἐκκινήσῃ καὶ ὁ ἴδιος.

Κατὰ νοέμβριον τοῦ 1540 ὁ Φερδινάνδος ἐπεμψε καὶ τέταρτον πρεσβευτὴν τὸν Αἰζοκιν, πολωνὸν τὸ γένος, ὅστις ὁμῶς ἤκουτε μομφάς καὶ ὀνειδισμοὺς καὶ δικαίως παρὰ τε τοῦ Σουλτάνου καὶ τῶν Βεζυρῶν διὰ τὰς εἰς Οὐγγαρίαν εἰσβολὰς τοῦ Φερδινάνδου.

Κηρυχθέντος τοῦ κατὰ τῆς Αὐστρίας πολέμου ὁ Σουλτάνος ἀνεχώρησε κατὰ ἰούνιον τοῦ 1541 μετὰ τοῦ στρατοῦ καταλιπὼν ἐν μὲν Κωνσταντινουπόλει τὸν δευτέρον Βεζύρην καὶ γαμβρὸν τοῦ Ρουστέμ πασσάν, ἐν δὲ Ἀσίᾳ πρὸς ἀπόκρουσιν τῶν περσικῶν ἔστιν ὅτε εἰσβολῶν, τὸν μέγαν Βεζύρην Σουλεϊμάν πασσάν ἀντικαταστήσαντα τὸν λοντερὶ πασσάν.

Ταυτοχρόνως ὁ πόλεμος μεταξὺ Καρόλου τοῦ Ε' καὶ τοῦ Φραγκίσκου τῆς Γαλλίας ἐξηκολούθει αἰμακτηρὸς καὶ φρικώδης· τοῦ Φραγκίσκου αἰτησάμενον τὴν ἐπικουρίαν τοῦ Σουλτάνου, διατέχθη ὁ ἀρχιναύαρχος Χαϊρεδδίν πασσάς νὰ πλεύσῃ μετὰ τοῦ στόλου πρὸς βοήθειαν τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας.

Ὁ Σουλτάνος προχωρήσας μετὰ τοῦ στρατοῦ ἔφθασε μέχρι τῆς Βουδης, ἐνῶ οἱ στρατηγοὶ του ἐκυρίευσαν καὶ αὖθις τὴν Πέστην· ὁ υἱὸς τῆς βασιλίσσης Ἰσαβέλλας, νήπιον ἔτι μονοετές, προσήχθη τῷ Σουλτάνῳ, ὅστις ἐνεκὰ τῆς μικρᾶς αὐτοῦ ἡλικίας καὶ ἐλλείψει πιστοῦ τινος ἐπιτρόπου κατέλαβε τὴν Βουδαν καὶ τὸ φρούριον, ἐγκαταστήσας τὴν ὀθωμανικὴν διοίκησιν καὶ χρησάμενος πρενόμιχ τινὰ τοῖς Οὐγγροις κατοικοῖς. Ἡ βασιλισσα ἀπεχώρησε μετὰ τοῦ τέκνου τῆς, ἀπὸ δ' ἐβεβαίωσεν αὐτὴν ὁ Σουλτάνος ὅτι ἤθελεν ἀποδώσει τὸ στέμμα καὶ τὴν χώραν εὐθὺς ἅμα ἐνηλικισυῖτο ὁ υἱὸς τῆς.

Τότε ἦλθον εἰς τὸ ὀθωμανικὸν στρατόπεδον καὶ ἄλλοι πρεσβευταὶ τοῦ Φερδινάνδου προτείνοντες εἰρήνην· καὶ ἐ-

γένοντο μὲν εὐμενῶς δεκτοί, ἀλλ' αἱ διαπραγματεύσεις ἀπίτευχον. Ὁ δὲ Σουλτάνος ἐπανεκάμφεν εἰς Κωνσταντινούπολιν κατὰ νοέμβριον τοῦ 1541.

Ταυτοχρόνως καὶ ὁ Χαϊρεδδὶν πασσᾶς ἐνίκα τὸν Κάρολον Ε' πρὸ τοῦ Ἀλγερίου διασκορπίσας τὸν στόλον του καὶ ἀναγκάσας αὐτὸν νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν τοῦ Ἀλγερίου καὶ νὰ διεκπεριωθῇ εἰς Εὐρώπην. Μετὰ ταῦτα ὁ Χαϊρεδδὶν πασσᾶς ἐπανῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Ὁ Σουλτάνος ἀρικούμενος εἰς τὴν πρωτεύουσάν προέβη εἰς πολλὰς μεταθέσεις καὶ πύσεις τῶν ἐν Ἀσίᾳ διοικητῶν ὧν τινες κατεπέζον τὸν λαὸν καὶ διώρισε τοὺς υἱοὺς του διοικητὰς τὸν μὲν Μωάμεθ ἐν Σιρουνίᾳ ἢ ἐν Μιγνησίᾳ, τὸν δὲ Σελίμ ἐν Ἰκονίᾳ· ὁ πρωτότοκος Μουσταφᾶς ἦτο ἤδη διοικητὴς τῆς Ἀμασείας. Συνέμα δὲ ἀπεστῆλθον στρατεύματά τινα εἰς Ταυρικὴν πρὸς καθυσύχασιν τῆς ὑποτελοῦς ταύτης χώρας ἧς αἱ χεῖραι ἤριζον καὶ διεπληκτιζόντο πρὸς ἀλλήλους.

Ὁ Τρανκουίλος Ἀνδρόνικος μετέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν ὡς πρεσβευτὴς τοῦ Φερδινάνδου αἰτούμενος τὴν ἀπόδοσιν τῆς Οὐγγαρίας, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὀνειδισθεὶς ὑπὸ τῶν Βεζυρῶν ἀπεπέμθη· τότε ὁ στρατὸς τοῦ Φερδινάνδου ἐξ ὀγδοήκοντα χιλιάδων ἀνδρῶν συγχεόμενος, Οὐγγρων, Ἰσπανῶν, Ἰταλῶν καὶ λοιπῶν, ἐπολιορκήσας τὴν Πέστην ἀλλ' ἀπεκρούσθη.

Τῷ 1543 νέαι ἐκστρατεῖαι ἀπεφασίσθησαν διὰ ξηρᾶς κατὰ τοῦ Φερδινάνδου καὶ διὰ θαλάσσης κατὰ Κασόλου τοῦ Ε' καὶ πρὸς ἐπικουρίαν τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας.

Ἡ κατὰ τοῦ Φερδινάνδου ἐκστρατεία, ἣν διηύθυνε καὶ αὐθὺς ὁ Σουλτάνος, ἐγένετο μετὰ μεγάλης πομπῆς, ἡ δὲ πειθαρχία καὶ διοργάνωσις τοῦ στρατοῦ τὴν φορὰν ταύτην ὑπερέβησαν τὰς ἄλλας· ὁ στρατὸς ἄμα ἀρικούμενος εἰς εἰς Οὐγγαρίαν διηρέθη εἰς διαφόρους μοίρας καὶ πολιορκήσας ἐξεπόρθησε πλείστα φρούρια ἐν οἷς τὰ μᾶλλον ἕξι λόγῳ ἦσαν τὸ Βάλπον, Σικλός, Γαρχν, Στούτ, Βεϊσσέμβουρ,

Φούνφιρχιν καὶ πρὸ πάντων τὸ Στριγόκον τὸ ὁποῖον ἐπολιόρκησε καὶ ἐκυρίευσεν αὐτό· ὁ Σουλτάνος διακρούσης τῆς ἐκστρατείας ταύτης στριτηγὸς τοῦ οὐγγρικοῦ στρατοῦ ἦν ὁ παλατίνος Ζρίνη, ἀνδρεῖος μὲν ἀνὴρ, ἀλλὰ μὴ κατορθώσας μεγάλᾳ ἔργᾳ.

Ὁ Σουλτάνος ἀποστείλας τὸν στρατὸν εἰς τὰ χειμερινὰ στρατόπεδα κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους 1543, καὶ γεφυρώσας τὸν Δούναβιν ἀνεχώρησεν εἰς Κωνσταντινούπολιν· ἀλλὰ τοὺς θριάμβους αὐτοῦ κατεπύκρυνεν ἡ εἰδησις, λησθεῖτα καὶ ὁδόν, τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ τοῦ Μωάμεθ διοικητοῦ Σαρουχάν, ὃν ὑπερηγάπα.

Τῷ αὐτῷ ἔτει ὁ Χαϊρεδδὶν πασσαῆς ἀπέπλευσε μετὰ τοῦ στόλου πρὸς ἐπικουρίαν τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Φραγκίσκου θερμοῦς ἐξιτησμένου τὴν βοήθειαν τοῦ Σουλτάνου κατὰ τοῦ Καρόλου τοῦ Ε'. Τὴν ἐπικουρίαν ταύτην ἐπέτυχεν ὁ ἑκτακτος τῆς Γαλλίας πρεσβευτὴς Παυλῖνος τῇ συμπράξει καὶ τοῦ τακτικοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει γάλλου πρεσβευτοῦ Πελισσιέ καὶ ἔλαβεν ἐπιστολὴν τοῦ Σουλτάνου, καίτοι ἀντενεργούντος τοῦ μεγάλου Βεζύρου Σουλεϊμάν πασσαῆ, δι' ἧς ἐδίδετο ὑπόσχεσις ἀποστολῆς τῆς ναυτικῆς ὀθωμανικῆς δυνάμεως.

Ὁ ὀθωμανικὸς στόλος ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Χαϊρεδδὶν πασσαῆ, παραλχθόντος μετ' ἐαυτοῦ καὶ τὸν Παυλῖνον, κατέπλευσεν εἰς Μεσσηνίην καὶ ἐκυρίευσεν ἀμαχητὶ τὸ φρούριον τοῦτο καὶ ἀφ' οὗ παρέκκρυψε τὰ πρᾶξια τῆς Σικελίας ἐφθασεν εἰς Μασσαλίαν ὅπου ὁ Χαϊρεδδὶν ἐγένετο δεκτὸς μετὰ μεγάλων τιμῶν. Ἐκεῖ ὁ ὀθωμανικὸς στόλος ἀποτελούμενος ἐξ ἑκατὸν πεντήκοντα πλοίων συνηνώθη μετὰ τοῦ γαλλικοῦ συγκεκμημένου ἐκ τεσσαράκοντα καὶ ἀμφοτέρω διηυθύνθησαν κατὰ τῆς Νικαίας τὴν ὁποίαν ὑπερήσπιζεν ὡς φρούραρχος ὁ ἱππότης Παῦλος Συμεών· ἡ πόλις περὶ δόθη ἀμέσως ἀλλὰ τὸ φρούριον καίτοι πολιορκηθὲν ἀνέστη. Ὡργίσθη δὲ τότε κατὰ τῶν γάλλων ὁ Χαϊρεδδὶν πασσαῆς καὶ μόλις κατεπράυνθη διότι οὗτοι οὐδὲ τὴν ἀναγ-

καίαν πυρίτιδα εἶχεν ἐν τοῖς πλοίοις των καὶ ἀναγκάσθησαν νὰ ζητήσωσι τοιαύτην παρὰ τῶν ὀθωμανῶν.

Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Νικαίας ὁ ὀθωμανὸς ἀρχιναύαρχος ἐπανάκαμψεν εἰς Κωνσταντινουπόλιν ὅπου ἐφησυχάσας ἀπέθανε μετὰ δύο ἔτη τῷ 1546· ὁ τάφος αὐτοῦ κεῖται κατὰ τὴν παρχίαν τοῦ Βοσπόρου ἐν Διπλοκιονίῳ πλησίον τοῦ ἐκπαιδευτηρίου ὅπερ αὐτὸς εἶχεν ἀνεγείρει· σῶζεται ἔτι σήμερον ὁ θόλος τοῦ τάφου κεκκλυμμένος ὑπὸ βρύων καὶ κισσοῦ. Διάδοχος τοῦ Χαϊρεδδίν ἦν ὁ υἱὸς του Χασσάν βέης ἀξίος υἱὸς τοῦ πατρὸς του ὡς πρὸς τὴν ναυτικὴν ἱκανότητα.

Ἐν τούτοις οἱ ὀθωμανοὶ διοικηταὶ καὶ στρατηγοὶ ἐξηκολούθουν πολέμουντες ἐν Οὐγγαρίᾳ, Κροατίᾳ καὶ Σλαβωνίᾳ καὶ ἐκυρίευσαν πολλὰς πόλεις καὶ φρούρια. Ἐὰ κυριώτερα ἐξ αὐτῶν εἰσὶ τὸ Βίσεεγραδ, Νεογράδ καὶ ἄλλα.

Ὁ Σουλτάνος διατρίβων κατὰ τὸ δικάστημα τοῦτο ἐν Κωνσταντινουπόλει διώρισε διοικητὴν Μαγνησίας, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος υἱοῦ του Μωάμεθ, τὸν ὑστερότοκον Σελίμ, τὴν δὲ διοίκησιν τῆς Καραμανίας ἔδωκε τῷ υἱῷ Βαγιαζίτ· ταυτοχρόνως μέγας Βεζύρης διωρίσθη ὁ Ρουστέμ πασσᾶς γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ Σουλτάνου καὶ ἀπολαύων τῆς ὑψηλῆς σύνοίης αὐτοῦ.

Τέλος δὲ τῇ 10 νοεμβρίου 1545 συνωμολογήθη ἀνκωχὴ ὀπλων διαρκείας· ἐνός καὶ ἡμίσεως ἔτους μετὰ τὸ Σουλτάνου καὶ τοῦ βασιλέως τῆς Αὐστρίας Φερδινάνδου καὶ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας Καρόλου τοῦ Ε'. Ἐκαστος τῶν συμβαλλομένων ἐκράτησεν ὅσας χώρας κατείχεν, ἐξαιρετικῶς δὲ ὁ Φερδινάνδος ὑπεχρεώθη νὰ πληρῶνῃ τῇ Πύλῃ ἐτήσιον φόρον.

Τῇ 19 ἰουνίου 1547 ὑπεγράφη καὶ ἡ τελειωτικὴ εἰρήνη ἐν ᾗ συμπεριελήφθησαν, ὁ Φερδινάνδος τῆς Αὐστρίας μετὰ φόρου πληρωτέου τῇ Πύλῃ κατ' ἔτος 30,000 δουκάτων, Κάρολος ὁ Ε', ὁ Πάππας τῆς Ρώμης, ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας καὶ ἡ Βενετικὴ Δημοκρατία.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἀναφρίνονται δύο μεγάλοι ἄνδρες ὀθωμανοὶ ὁ Μεχμέτ πασᾶς Σοκόλης ὅστις κατόπιν ἐχρημάτισε μέγας Βεζύρης ἐπὶ 15 ἔτη καὶ ὁ Ἐμπουσινούτ διατηρηθεὶς ὡς Μουρτής ἐπὶ τριακονταετίαν ὁλόκληρον. Καὶ ὁ μὲν πρῶτος βόσνιος τὴν πατρίδα γεννηθεὶς ἐν τῷ χωρίῳ Σοκόλ (φωλεὰ ἱερῶν) ἐξ οὗ καὶ τὸ παρωνύμιόν του, ἀνατραφεὶς δ' ἐν τοῖς ἀσκητοῖς, ἐχρημάτισε θαλαμηπύλος καὶ εὐθὺς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Χαϊρεδδίν πασᾶ ἀνεδείχθη ἀρχινάρχος. Ὁ δὲ Ἐμπουσινούτ υἱὸς τοῦ Σέχη Μωχμέθ, ἀνὴρ ἐγκρατέστατος ὅχι μόνον τῶν νόμων ἀλλὰ καὶ ἄλλων ἐπιστημῶν, ἐχρημάτισεν ἐπὶ ὅκτῳ ἔτη στρατοδίκης Ρούμελης καὶ μετὰ ταῦτα διωρίσθη Μουρτής τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἢ Σείρουχσλήμης.

Τῷ 1547 ἀρίκετο εἰς Κωνσταντινούπολιν πρεσβεία τοῦ Σουλτάνου τῆς Ἰνδικῆς Ἀλαεδδίν αἰτουμένη βοήθειαν κατὰ τῶν Πορτογάλων, καὶ ὁ Πέρσης ἡγεμονόπαις Ἑληὺς Μ.ζρά, ἀδελφὸς τοῦ Σάχου Ταμάσπ, αἰτούμενος καὶ αὐτὸς τὴν ἐπικουρίαν τοῦ Σουλτάνου κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ Πλουσιώτατα δῶρα προσηέχθησαν τῷ Πέρσῃ ἡγεμονόπαιδι καὶ ἀποφασισθέντος τοῦ κατὰ τοῦ Σάχου πολέμου, ἐξεστράτευσεν αὐτοπροσώπως ὁ Σουλτάνος· ὁ πόλεμος διήρκεσε δύο ἔτη σχεδὸν τῷ 1548 καὶ 1549· οἱ ὀθωμανικοὶ στρατοὶ κατέλαβον τὸ Κουρδιστάν καὶ τὴν Γεωργίαν κυριεύσαντες τριᾶκοντα πόλεις, κατεδαφίσαντες δέκα τέσσαρας καὶ ὀχυρώσαντες εἴκοσιν ὅκτῳ· ὁ ἡγεμονόπαις ὅμως καταδειχθεὶς ἐπίσκοπος πρὸς τὸν εὐεργέτην τοῦ Σουλτάνου ἀπεσπάσθη τῆς συμμαχίας καὶ προσεπᾶθησε μάχιστα καὶ ν' ἀντιπρᾶξῃ κατὰ τῶν ὀθωμανῶν, ἀλλὰ συλληφθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Σάχου Ταμάσπ, καθείρχθη ἰσοβίως ἐν τινι περσικῷ φρουρίῳ.

Ὁ Σουλτάνος τῇ 21 δεκεμβρίου 1549 ἐπανῆλθεν ἐν Θριάμβῳ εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἀνήγγειλε δι' ἐδικῶν πρεσβυτῶν τὰς προσφάτους ἐν Ἀσίᾳ νίκας εἰς τοὺς ἡγεμόνας καὶ βασιλεῖς τῆς Εὐρώπης.

Ἀρξαμένου τοῦ ἔτους 1550 ἤρξαντο ἐχθροπραξίαι ἐν Οὐγγαρίᾳ ἀπὸ μέρους τῶν ὀθωμανῶν διοικητῶν λαβόντων πλείστας ἀφορμὰς καὶ διαταχθέντων ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου νὰ προστατεύσωσι τὴν βασιλίτσαν Ἰσαβέλλαν κατὰ τῶν καταδιώξεων τοῦ Φερδινάνδου.

Τῷ αὐτῷ ἔτει ὁ Σουλτάνος κατέθηκε τὰ θεμέλια τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου φερωνόμου τεμένους (Σουλεϊμανιέ) ὅπερ μέχρι σήμερον θεωρεῖται λαμπρότατον τῆς ἀρχιτεκτονικῆς δειγμ.

Αἱ μετὰ τῆς Οὐγγαρίας ἐχθροπραξίαι διήρκεσαν ἐπὶ πολὺ ἤτοι μέχρι τοῦ 1553· πλείσται καρτερικώταται ἐγένοντο μάχαι, ἐκυριεύθησαν δὲ ὑπὸ τῶν ὀθωμανῶν τὰ ἰσχυρὰ φρούρια Σζεγεδίν, Τιμισβάρ, Λίσπα, Ζόλνοκ καὶ εἴκοσι πέντε ἄλλα. Μόνον τὸ Ἐρλάου ἐπὶ πέντε μῆνας πολιορκηθὲν ἀντέστη, οἱ δὲ ὀθωμανοὶ ἔλυσαν ἐπὶ τέλους τὴν πολιορκίαν.

Ἐνῷ ταῦτα ἐγίνοντο ἐν Οὐγγαρίᾳ ὁ Σάχης τῆς Περσίας ἀποπειρώμενος ν' ἀνακτήσῃται τινες τῶν ἀρχαίων αὐτοῦ χωρῶν ἐπέδραμε μετὰ στρατοῦ καὶ διὰ τινος ἐνέδρας κατώρθωσε ν' ἀποκρούσῃ τὸν φρούρχον τοῦ Ἐρζερούμ Ἰσκενδέρ πασσᾶν, ἀνδρεῖον καὶ γενναῖον στρατηγόν.

Ὁ Σουλτάνος μαθὼν ταῦτα καὶ ἀποδίδων δικαίως τὴν ἀποτυχίαν εἰς τὸν πολυπληθεῆ περσικὸν στρατόν, τὸν μὲν Ἰσκενδέρ πασσᾶν καὶ δικαίως ἐτίμησε πέμψας αὐτῷ αὐτόγραφον ἐπαινετικὴν ἐπιστολὴν, τιμητικὴν ἐσθλῆτα, ξίφος καὶ ρόπαλον, ἀπερχόμενος δὲ νὰ ἐκστρατεύσῃ αὐτοπροσώπως καὶ αὐθις κατὰ τῆς Περσίας καίτοι ἦτο ἐξηκοντούτης σχεδὸν τὴν ἡλικίαν καὶ καταβεβλημένος ὑπὸ τῶν πολλῶν κόπων καὶ μόχθων.

Ὁ Σάχης τῆς Περσίας Ταμάσπ μαθὼν τὴν κατ' αὐτοῦ ἐκστρατείαν ἐπέμψε πρέσβεις τῷ Σουλτάνῳ αἰτούμενος τὴν εἰρήνην ἀλλ' ἀπέτυχε. Κατ' αὐγούστον δὲ τοῦ 1553 ὁ Σουλτάνος διορίσας τὸν ἡγεμονόπαιδα Βαγιαζίτ τοποτηρητὴν ἐν ἀπουσίᾳ του διεξεπεριώθη εἰς Ἀσίαν.

Τῇ 21 Σεπτεμβρίου φθάσας μετὰ τοῦ στρατοῦ εἰς Μπου-

λαμπεδὶν ὑπεδέξατο τὸν υἱὸν Σελὶμ ἔλθόντα εἰς προσκύνησιν τοῦ καὶ τῷ ἐπέτρεψε νὰ συνεκστρατεύσῃ. Ὅτε δὲ τῇ 5 ὁκτωβρίου ὁ στρατὸς κατεσκήνωσε πλησίον τοῦ Ἑρέγλι (Ἀργιλίδος) ἐφάνη καὶ ὁ ἡγεμονόπαις Μουσταφᾶς μετὰ μεγίστης πομπῆς ἐρχόμενος ἵνα ἀσπασθῇ τὴν χεῖρα τοῦ πατρὸς πλησίον τῆς σκηνῆς τοῦ ὁποῖου ἐστήθη καὶ ἡ ἰδική του. Τῇ ἐπιούσῃ 6 ὁκτωβρίου οἱ Βεζύροι ἡσπάσθησαν τὴν χεῖρα τοῦ ἡγεμονόπαιδος καὶ ἔλαβον πολυτελῆ δῶρα· μετὰ ταῦτα δὲ οὗτος ἀναβὰς ἵππον πολυτελῶς κεκοσμημένον ἐπορεύθη πρὸς τὸν πατέρα, ἐπευφημούντων τῶν γιανισκῶν· μόλις ὁμως εἰσῆρχετο εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ πατρὸς ἀπέθανε καταβάνων τοῦ ἵππου. Μεγίστη ἦν ἡ θλίψις τοῦ στρατοῦ ἐπὶ τῷ ἀπροσδοκῆτῳ θανάτῳ τοῦ ἡγεμονόπαιδος, ὁ νεκρὸς τοῦ ὁποῖου ἐστάλη εἰς Προῦσαν πρὸς ταφὴν. Ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, ὁ μέγας Βεζύρης Ρουστὴμ πασᾶς ἐπαύθη τῆς ἀρχῆς καὶ ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ δευτέρου Βεζύρου Ἀχμέτ πασᾶ. Ὀλίγον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μουσταφᾶ ἀπέθανε καὶ ὁ ὑπερχακῶν αὐτὸν ἀδελφὸς καὶ ἡγεμονόπαις Τζιχαγκῆρ ὅστις φύσει εὐθυμὸς περιέπεσεν ἕνεκα τοῦ θανάτου τοῦ ἀδελφοῦ εἰς βραχυτάτην μελαγχολίαν. Ὁ Σουλτάνος ἐλυπήθη τὰ μέγιστα ἐπὶ τῷ θανάτῳ αὐτοῦ καὶ διέταξε νὰ ταφῇ ἐν τῷ τέμενι τοῦ προαποθανόντος υἱοῦ Μωᾶμέθ· τὸ τέμενος τοῦτο ὀνομάζεται ἔτι καὶ νῦν Σεχζαδελέρ Τζαμισί ἦτοι τέμενος τῶν ἡγεμονοπαίδων. Εἰς μνήμην τοῦ Τσιχαγκῆρ ἀνηγέρθη καὶ ἴδιον τέμενος ἐπὶ τῶν ὑψωματίων τῆς συνοικίας Τσιχανέ ἀπέναντι τοῦ ὁποῖου ἐν Χρυσοπόλει ἀνηγέρθη ὡσαύτως μετὰ τινα ἔτη καὶ τὸ τέμενος τῆς Σουλτάνας Μιράχ θυγατρὸς τοῦ Σουλτάνου καὶ τῆς Χουρρέμ καὶ συζύγου τοῦ Ρουστὴμ πασᾶ.

Ὁ Σουλτάνος διελθὼν τὸν χειμῶνα τοῦ 1553 ἐν Χαλεπίῳ ἡσυχολήθη εἰς τὴν διακorrύθμισιν τῶν οἰκονομικῶν τοῦ κράτους καὶ κατήργησε πλείστους νεωτερισμοὺς παρηνόμους ἀφορῶντας εἰς τὴν εἰσπραξίν τῶν φόρων καὶ τῆς δεκάτης.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς ἀπριλίου 1554 ὁ στρατὸς ἐπροχώρησε, τῇ δὲ 15 μαΐου ὁ Σουλτάνος συγκαλέσας μέγιστον συμβούλιον συγκαίμενον ὅχι μόνον ὑπὸ τῶν Βεζυρῶν καὶ λοιπῶν μεγιστάνων, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν κατωτέρων ἀξιωματικῶν, προσεφώνησε πάντας μετὰ φιλοπροσύνης καὶ ἡρώτησεν ἐὰν ἦσαν τῆς γνώμης τοῦ νὰ προσδύλωσι τὴν Περσίαν. Πάντες ὁμοθυμαδὸν καὶ μετ' φωνῇ, γέροντες καὶ νέοι, διακρύοντες ἀνέκραζον ὅτι ἦσαν ἐτοιμοὶ νὰ ἀκολουθήτωσι τῷ Σουλτάνῳ μέχρι τῆς ἄκρας τῆς γῆς.

Προχωρήσας ὁ στρατὸς ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Σουλτάνου καὶ τῶν στρατηγῶν, τοῦ μεγάλου Βεζύρου Ἀχμέτ πασᾶ, τοῦ ἡγεμονόπαιδος Σελίμ, τοῦ Μωάμεθ Σοκόλη, καὶ ἄλλων ἔφθικεν εἰς Κέρς, μεθόριον φρούριον. Ἐκεῖθεν ὁ Σουλτάνος πέμψας προσκλητικὴν καὶ ὀνειδιστικὴν ἐπιστολὴν τῷ Σάχῃ Γαμάσπ, δέβη τὴν πέραν τοῦ Κέρς χώραν ἐκπερθεὶς πόλεις καὶ κωμοπόλεις· ὁ Σάχης δὲν ἐτόλμησε νὰ προχωρήσῃ εἰς συνάντησιν τῶν ὀθωμανικῶν στρατῶν καὶ χαρὰ κωθεὶς ἐπὶ τοῦ ὄρους Λόρ ἀπήντησεν εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Σουλτάνου κομπορημονῶν ἀλλὰ συνάμα προτρέπων εἰς εἰρήνην. Οἱ ὀθωμανοὶ φοβούμενοι στέρησιν ζωοτροφιῶν ἐν ἐχθρικῇ χώρᾳ καὶ βλέποντες τὴν δειλίαν τοῦ Σάχου ὠπισθοδρόμησαν. Τότε ἤρξατο ἀλληλογραφία μετὰ τοῦ Σάχου καὶ τῶν ὀθωμανῶν στρατηγῶν περὶ εἰρήνης, καὶ ἀφοῦ οἱ ὀθωμανοὶ ἐξεπόρθησαν καὶ πολλὰς πόλεις τοῦ Κουρδιστάν, μετέβη τῇ 26 Σεπτεμβρίου 1554 εἰς Ἐρζερούμ, ὅπου διέτριβεν ὁ Σουλτάνος, πρεσβευτὴς τις τοῦ Σάχου κομίζων ἀβρόφρονα ἐπιστολὴν περὶ εἰρήνης καὶ ἐπέτυχεν ἀνακωχὴν ὀπλων. Ὁ Σουλτάνος μετὰ τοῦτο διαχείμασεν ἐν Ἀμκσεῖζ, τῇ δὲ 10 μαΐου 1555 μετέβη ἐκεῖ πρεσβευτὴς δεύτερος τοῦ Σάχου κομίζων μᾶλλον ἀβρόφρονα ἐπιστολὴν περὶ εἰρήνης καὶ πολυτίμη δῶρα· ὁ Σουλτάνος ἀπήντησεν εἰς τὴν ἐπιστολὴν ταύτην δι' ἑτέρου μεγαλοπρεποῦς, ἐπεχούσης τόπον συνθήκης εἰρήνης καὶ ὑποσχομένης τῷ Σάχῃ ἐλευθέραν διόδον τῶν Περσῶν προσκυνητῶν εἰς Μέκκαν καὶ

Μεδινάν και παῦσιν πάσης ἐχθροπραξίας· οὕτω δὲ ἐγένετο ἡ εἰρήνη μετὰ τῶν Περσῶν.

Ταυτοχρόνως εἶχε φθάσει εἰς Ἀμασείαν καὶ πρεσβεία τοῦ Φερδινάνδου τῆς Αὐστρίας πρὸς συνομολόγησιν εἰρήνης στερεωτέρας διότι μ' ὅλας τὰς προηγουμένας ἀνακωχὰς καὶ συνθήκας αἱ ἐχθροπραξίαι ἦσαν ἀνεξάλειπτοι· ἐν Οὐγγαρίᾳ προκαλοῦμεναι ὅτε μὲν ὑπὸ τῶν χριστιανῶν ὅτε δὲ ὑπὸ τῶν ὀθωμανῶν· οἱ εὐρωπαῖοι πρέσβεις ἐπέτυχον μόνον ἐξάμηνον ἀνακωχὴν καὶ ἀπῆλθον· ὀλίγον δὲ μετὰ ταῦτα ἀνεχώρησεν ἐξ Ἀμασείας καὶ ὁ Σουλτάνος ἀπὸ προηγουμένως ἀντήμειψε πλουσιοπαρόχως δι' ἀξιομαχίων καὶ τιμαρίων τοὺς στρατηγούς καὶ ἀξιωματικούς· μεταξὺ αὐτῶν ἦν καὶ ὁ Μωάμεθ Σοκόλης ὅστις ἀπὸ Βηληέρβει τῆς Ρούμελης προήχθη εἰς τρίτον Βεζύρην. Τῇ 1 αὐγούστου 1555 ὁ Σουλτάνος ἐφθασεν εἰς Χρυσόπολιν καταικίησας τὰ νεόδμητα ἀνάκτορα· ἐκείθεν δ' ἐπεμψε τὸν Μωάμεθ Σοκόλην εἰς Μακεδονίαν ὅπου τυχοδιώκτης τις λαβὼν τὸ ὄνομα καὶ τὸν τίτλον τοῦ ἀποθανόντος ἡγεμόνος Μουσταφᾶ, διεξεδίκει τὴν ἀρχὴν καὶ κατώρθωσε νὰ προσελκύσῃ περὶ τοὺς 20,000 ὁπαδῶν. Ἡ στάσις αὕτη κατεβλήθη ἀμέσως ὑπὸ τοῦ Βεζύρου Μωάμεθ Σοκόλη καὶ ὁ τυχοδιώκτης συλληφθεὶς κατεδικάσθη εἰς θάνατον.

Ἐν τούτοις ὁ ὀθωμανικὸς στόλος ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ναύαρχου Γοργούδ' ἔδρεπε πανταχοῦ τῆς Μεσογείου νίκας κατὰ τῶν εὐρωπαϊκῶν στόλων· ἰδίᾳ ἐθριμύθευσαν οἱ ὀθωμανοὶ πρὸ τῆς Χίου καὶ τῆς Τριπόλεως τῆς Βαρβαρίας. Συνενωθεὶς δὲ ὁ ὀθωμανικὸς στόλος μετὰ τοῦ γαλλικοῦ ἐπεχείρησε τὴν κατάκτησιν τῆς νήσου Κορσικῆς κατεχομένης ὑπὸ τῶν Γενουησίων συμμάχων ὄντων Καρόλου τοῦ Ε'. Οἱ σύμμαχοι ὀθωμανοὶ καὶ γάλλοι ἀποβάντες ἐκυρίευσαν πολλὰς πόλεις τῆς νήσου, ἀλλὰ διχονοήσαντες ἐγκατέλειψαν τὰς κατακτήσεις των ταύτας καὶ ἀπεχώρησαν.

Ἀποθανόντος ὅπωςδὴποτε τοῦ μεγάλου Βεζύρου Ἀχμέτ πασσᾶ διωρίσθη καὶ αὐθις ὡς ταιούτος ὁ Ρουττέμ πασσᾶς κατὰ σептέμβριον τοῦ 1555.

Κατ' αὔγουστον τοῦ 1556 συνεπληρώθη καὶ τὸ Σουλτανικὸν τέμενος Σουλεϊμανιέ, διαρκείας τῆς οἰκοδομῆς ἐξ ὁλόκληρα ἔτη· ἐπτακόσιαι χιλιάδες δουκῶν ἐδαπανήθησαν διὰ τὴν οἰκοδομὴν ταύτην· ἐκτός δὲ τοῦ τεμένου τούτου, ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτάνου Σουλεϊμάν, ἀνηγέρθησαν ἐξ ἄλλων, τὸ τοῦ πατρὸς τοῦ Σελίμ τοῦ Α', δύο τῶν υἱῶν τοῦ Μωάμεθ καὶ Τσιχαγκήρ, τὸ τῆς ἀγαπητῆς τοῦ συζύγου Χουρρέμ Χασεκί, καὶ δύο τῆς θυγατρὸς τοῦ Μιρμάχ.

Ὁ Σάχης τῆς Περσίας, ὁ υἱὸς αὐτοῦ καὶ ἡ σύζυγός του ἐπεμψαν φιλοφρονησάσας ἐπιστολάς πρὸς τὸν Σουλτάνον, τὸν μέγαν Βεζύρην Ρουστέμ πασσάν καὶ τὴν Σουλτάναν Χουρρέμ ἐπὶ τῇ ἀποπειρᾷ τοῦ τεμένου Σουλεϊμανιέ καὶ ἔλαβον ἐπίσης εὐγενεστάτας ἀπαντήσεις. Αἱ ἀνταλλαγῆσαι οὕτως ἐπιστολαὶ εἰσι πρότυπον τοῦ μεγαλοπρεποῦς καὶ πομπώδους ἀσιατικοῦ ὅρους. Ὁ Σουλτάνος διώρισε τέσσαρες σοφοὺς καθηγητάς ἐν ταῖς τέσσαρσιν ἀκαδημαῖαις αἵτινες ὠκοδομήθησαν περὶ τοῦ τεμένου. Μικρὸν μετὰ ταῦτα ἀπέθανεν ἡ Σουλτάννα Χουρρέμ καὶ ἐτάφη ἐν ἰδίῳ Μαυσωλείῳ πλησίον τοῦ τεμένου Σουλεϊμανιέ.

Τῷ αὐτῷ ἔτει 1556 ἀπέθανε καὶ ἡ βασίλισσα τῆς Οὐγγαρίας Ἰσαβέλλα καὶ ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ἰσπανίας Κάρολος ὁ Ε'.

Καίτοι ἐν Ἀρμασείχ εἶχε συνομολογηθῇ, ὥς εἵπομεν, ἐξάμηνος ἀνακωχή, οὐχ ἦττον αἱ ἐχθροπραξίαι ἐξηκολούθουν ἐν Οὐγγαρίᾳ· ὁ Φερδινάνδος τῆς Αὐστρίας εἰς μάτην ἐπεμπεν ἀλληλοδιαδόχως πρέσβεις προτείνων ὀκταετὴ εἰρήνην καὶ αἰτούμενος ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὴν Τρανσυλβανίαν· πάντα ταῦτα τὰ διαβήματά του εἶχον ἀποτύχει.

Τῷ αὐτῷ ἔτει ἤρξατο καὶ ἡ διαφορὰ τῶν δύο υἱῶν τοῦ Σουλτάνου, τοῦ Σελίμ καὶ Βαγιαζίτ, διαρκέσασα τέσσαρα ἔτη· ἐπὶ τέλους κατὰ σептέμβριον τοῦ 1561 ἀπέθανεν ἐν Περσίᾳ ὁ Βαγιαζίτ καὶ κατόπιν καὶ οἱ τέσσαρες αὐτοῦ υἱοί· ἐτάφησαν δὲ ἅπαντες ἐν Σεβαστείχ ἐνθα σώζεται ἔτι ὁ τάφος αὐτῶν.

Ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Βαγιαζίτ ἀπέθανεν ἐξ ὄδρου καὶ ὁ μέγας Βεζύρης Ρουστέμ πασσᾶς, καταλιπὼν ἀπερίγραπτα πλούτη· ἦτο χαρρακτῆρος σκυθρωποῦ καὶ αὐστηροῦ, εἰς ἄκρον δὲ φιλοχρήματος· μέγα μέρος τῆς περιουσίας του ἐδαπάνησεν εἰς οἰκοδομὰς δημοσίας καὶ εὐσεβεῖς ἀνεγείρας τεμένη, ἀκαδημίας καὶ πτωχοκομεῖον ἐν Κωνσταντινουπόλει, Ρουστουσουλᾶ καὶ Ἐπιφανεῖ· καὶ ὁμῶς μετὰ θάνατον ἡ περιουσία του συνίστατο ἐκ 2,000,000 δουκάτων, 815 ἐπαύλειων (τσιφλίκια), 476 ὑδρομύλων, 800 Κορρανίων λιθοκολλήτων καὶ πλείστων ἄλλων πλουσίων ἀντικειμένων.

Διᾷδοχος αὐτοῦ διωρίσθη ὁ εὐνοῦχος Ἀλῆ πασσᾶς ἐναντίος ὅλως τὸν χαρακτῆρα· διότι ἦτο πάντοτε φαειρὸς, ἱλαρὸς, εὐπροσθήγορος καὶ ἐλευθεριώτατος.

Τῷ 1562 κατ' αὐγουστὸν ὑπεγράφη τέλος μεταξὺ τοῦ Σουλτάνου καὶ τοῦ Φερδινάνδου τῆς Αὐστρίας ὀκταετῆς συνθήκη εἰρήνης τῆς ὁποίας τὴν τήρησιν διέταξεν αὐστηρῶς ὁ Σουλτάνος τοῖς διαφόροις διοικηταῖς. Κατὰ τὴν συνθήκην ταύτην ὁ Φερδινάνδος ὑπεχρεοῦτο εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ ἐτησίου φόρου, εἰς τὴν παρχώρησιν ἀπάσης τῆς Τρανσυλβανίας, καὶ εἰς τὴν συμφιλίωσιν μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς Ἰσαβέλλας καὶ συνεννόησιν μετ' αὐτοῦ διὰ τὰς ἑκτὸς τῆς Τρανσυλβανίας κειμένης χώρας.

Ταυτοχρόνως ἐτετέλεσθησαν ἐν Κωνσταντινουπόλει οἱ γάμοι τριῶν ἐγγόνων τοῦ Σουλτάνου, δύο θυγατέρων τοῦ Σελίμ καὶ μιᾶς τοῦ ἀποθανόντος Μουσταφᾶ· ἐξ αὐτῶν ἡ μὲν τοῦ Μουσταφᾶ ὑπανδρεύθη τὸν ἀγῶν τῶν Γιανιτσάρων Ἀμπούλ-Κερίμ, ἐκ δὲ τῶν τοῦ Σελίμ ἡ μὲν πρώτη, τὸν δευτέρον Βεζύρην Μωῦχμέθ Σοκόλην, ἡ δὲ δευτέρη τὸν ἀρχιναύαρχον Πιαλί πασσᾶν.

Ἐν τούτοις ταρχαὶ ἐξεργάγησαν ἐν Μολδαβίᾳ· ὁ ἡγεμὼν αὐτῆς ἐξεθρονίσθη συνεπεῖχ στάσεως τοῦ λαοῦ, καὶ διᾷδοχος αὐτοῦ ἀνεδείχθη Ἰωάννης ὁ Βασιλικὸς τὸ γένος Κρής, θετὸς υἱὸς τοῦ Ἰακώβου Ἡρακλείδου, δεσπότη ἐπὶ

φιλῶ ὀνόματι τῆς Σάμου καὶ Πάρου καὶ προστατευόμενος Καρόλου τοῦ Ε' αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας. Τοῦτον κατ' ἀρχάς ὑπεστήριξεν ἡ Πύλη καὶ ἀνεγνώριζεν ὡς ἡγεμόνα τῆς Μολδαβίας, ἀλλ' οἱ βογιάρροι μετ' ὀλίγον στασιάζσαντες τὸν ἀπέπεμψαν καὶ ἀνέδειξαν ἐκ νέου τὸν πρῶτον ἡγεμόνα των Ἀλέξανδρον, ἀναγνωρισθέντα καὶ ὑπὸ τῆς Πύλης.

Τῇ 9 Σεπτεμβρίου 1563 ἐγένετο ἡ μεγίστη πλημμυρὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει οἷα δὲν ἀναφέρεται ἐν τῇ ὁθωμανικῇ ἱστορίᾳ· τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Σουλτάνος χάριν κινήσεως πλησίων τοῦ Ἀγίου Στεφάνου κατελήρῃ ὑπὸ σφοδρᾶς λαίλαπος διαρκεσάσης εἴκοσι τέσσαρας ὥρας· κατὰ τὸ δικάστημα τοῦτο εἶχον πέσει 74 κερκυνοί. Τὰ ὕδατα ἐξώρμησαν παντοχόθεν καὶ κατέκλυσαν τὰς παρὰ τὴν Προποντίδα κοιλάδας, τὸ προάστειον τοῦ Ἐγινύπ καὶ τὰς ἀκτὰς τοῦ Βασπόρου. Ὁ Σουλτάνος μύλις ἐσώθη καταφυγὼν εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ἰσκενδέρ Τσελεπῆ ἐν Ἀγίῳ Στεφάνῳ καὶ ὑπὸ ῥωμαλέου ἀνδρὸς βοηθούμενος ἀνῆλθεν εἰς τὴν ὑψηλοτέραν ὄρασιν.

Τὰ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς πόλεως ὑδραγωγεῖα εἶχον καταστραφῇ, ὃ δὲ Σουλτάνος ἐπεσκεύασεν ἀμέσως ταῦτα διαπνήσας 500,000 δουκῶν, διέταξε τὴν οἰκοδομὴν καὶ τῆς γεφύρας τοῦ Τσεκμετζε ἥτις ὑπὸ τοῦ ἀρχιτέκτονος Σινάν κατασκευασθεῖσα ἐγένετο στερεωτάτη καὶ διατηρεῖται μέχρι σήμερον.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀρχιναυάρχου Χαϊρεδδίν Βαρβαρόσση, ἡ ὁθωμανικὴ αὐτοκρατορία ἔσχε καὶ ἄλλους ἱκανοὺς ναυτικούς ἄνδρας· τοιοῦτοί εἰσιν ὁ Χασχάν υἱὸς τοῦ Χαϊρεδδίν, ὁ Σαλίχ Ρεῖζ, ὁ Γοργουδ, περὶ οὗ εἶπομεν ἤδη, ὁ Σινάν πασσάς, ὁ Πιαλέ, ὁ Πιρί Ρεῖζ, ὁ Μουράτ καὶ ὁ Σιδὶ Ἀλῆ· ἐξ αὐτῶν ἄλλοι μὲν περιέπλεον τὴν Μεσόγειον θριαμβεύοντες κατὰ τῶν εὐρωπαϊκῶν στόλων, ἄλλοι δέ, ὡς ὁ Πιρί Ρεῖζ, ἐπροχώρησαν μέχρι τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ κατακτῆσαντες πολλὰς περσικὰς πόλεις τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης· ὁ Πιρί Ρεῖζ κατέστρωσε μέλι-

στα καὶ ναυτικούς χάρτας ἀξιολόγους καὶ λεπτομερεῖς καὶ ἐξεπύνησε σπουδαῖα συγγράμματα περὶ τῆς ναυτικῆς τέχνης.

Τὸ μᾶλλον ἀξιωματιμώμενον γεγονός κατὰ θάλασσαν ἦν ἡ πολιορκία καὶ ἄλωσις τῆς ἰσπανικῆς Γέρβης, νήσου ἀπέναντι τῆς Τριπόλεως, καὶ ἡ καταστροφή τοῦ ἰσπανικοῦ στόλου καὶ στρατοῦ οἵτινες ὑπερησπίσθησαν αὐτὴν ναύαρχος ἦν ὁ Πιαλέ πασσᾶς βοηθούμενος καὶ ὑπὸ τοῦ Γοργούδ· ἡ πολιορκία διήρκεσεν ὀγδοήκοντα ἡμέρας· ὁ δὲ Πιαλέ πασσᾶς νικηφόρος καὶ ἐν θρίκμῳ ἀπέπλευσεν εἰς Κωνσταντινούπολιν φέρων πολλοὺς διασώτους ἰσπανοὺς αἰχμαλώτους καὶ ρυμουλκῶν τὰ συλληφθέντα αὐτῶν πλοῖα. Ἐπειδὴ δὲ ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας ἀποζημιούμενος διὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς Γέρβης προσέβαλε καὶ ἐκυρίευσεν ἐν τῇ ἀφρικανικῇ περαλίᾳ τὴν πόλιν Τομέρε, ὁ Σουλτάνος ἀπερᾶσισε τὴν πολιορκίαν τῆς Μελίτης καὶ πρὸς τοῦτο ἐξέπλευσεν ὁ Πιαλέ κατὰ μέγαν 1565 μετὰ στόλου ἐκ 200 πλοίων, ὧν ἐπέβησαν 25,000 στρατοῦ διαφόρου ὅπλου.

Ἡ πολιορκία διήρκεσε τρεῖς περίπου μῆνας. Ὁ ναύαρχος Γοργούδ πληγείς ὑπὸ λιθίνης σφαίρας κατὰ τὴν πρώτην ἔφοδον ἐφονεύθη· οἱ εὐρωπαῖοι καρτερικῶς ἀνθίσταντο καὶ μετὰ πολλὰς ἐκατέρωθεν ζημίας, οἱ ὀθωμανοὶ ναύαρχοι κυριεύσαντες μόνον τὸ φρούριον τοῦ ἀγίου Ἑλμου, ἔλυσαν τὴν πολιορκίαν καὶ ἀπῆλθον.

Ἐν τούτοις ἀποθανόντος τοῦ Φερδινάνδου τῆς Αὐστρίας, ὁ διάδοχος αὐτοῦ Μαξιμιλιανὸς δὲν ἤθελε νὰ ἀποστείλῃ τοὺς ὀφειλομένους τῇ Πύλῃ φόρους ἐὰν δὲν ἐλάμβανεν ὑπὸ τὴν κατοχὴν του τὸ φρούριον Ζαθμάρ. Μετὰ πολλὰς διαπραγματεύσεις ἐπληρώθησαν μὲν οἱ φόροι καὶ ἔμελλε νὰ ἐπικυρωθῇ ἡ εἰρήνη ὅτε ἀπέθανεν ὁ φιλερηνικὸς μέγας Βεζύρης Ἀλῆ πασσᾶς καὶ ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ Μωάμεθ Σοκόλη, ὅστις γενόμενος ἀπαιτητικώτερος καὶ ἀποκρούσας πάσας τὰς προτάσεις τοῦ Μαξιμιλιανοῦ ἐπέφερε τὴν κήρυξιν τοῦ πολέμου κατὰ τῆς Οὐγγαρίας κατὰ ἰανουάριον τοῦ

1566. Τῇ 1 Μαΐου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐξεστράτευσεν αὐτο-
προσώπως ὁ Σουλτάνος ἄγων πολυχρίθμον στρατόν· ἐπειδὴ
δὲ ἦτο πλέον γέρων καὶ ἐπασχε τοὺς πόδας ἐπορεύετο ἐφ'
ἀμύξης καὶ οὐχὶ ἔριππος.

Παραγενόμενος εἰς Σεμλίον ἐτέλεσε τὰς ἐορτὰς τοῦ Βασι-
ραμίου καὶ ἐδέξατο τὸν ἐνγληκιωθέντα ἤδη υἱὸν τοῦ Ζαπο-
λίου Σιγισμόνδου εἰς ὃν νήπιον πρὸ εἴκοσι πέντε ἐτῶν εἶχεν
ὑποσχεθῆ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ πατρικοῦ στέμματος. Ὁ οὐγ-
γρος ἡγεμὼν ἡσπύσθη ὡς υἱὸς τοῦ τὴν χεῖρα τοῦ Σουλτάνου
ὅστις ὡς πατήρ δις τὸν ἐνηγαλίσθη καὶ ἔδωκεν αὐτῷ
πλοῦσι δῶρα καὶ πλείστας ὑποσχέσεις· ὁ μέγας Βεζύρης
ὅμως Μωάμεθ Σοκόλης δυσηρεστήθη κατὰ τοῦ Σιγισμόνδου.

Ὁ Σουλτάνος ἐπροχώρει ὁλονέν σκοπῶν τὴν φορὰν ταύ-
την νὰ πολιορκήσῃ καὶ κυριεύσῃ τὸ Ἑλλάκου ὅπερ εἶχεν ἀν-
τιστῇ εἰς τὴν προτέραν πολιορκίαν· ἀλλὰ μαθὼν ὅτι ὁ πα-
λατῖνος Νικόλαος Ζρίνης ἐφορμήσας ἐνίκησεν ὀθωμανικόν τι
στρατιωτικὸν σῶμα, διηυθύνθη κατὰ τοῦ φρουρίου Ζιγέθ
πρωτευούσης τοῦ Ζρίνη καὶ ἤρξατο τῆς πολιορκίης αὐτοῦ.

Δέκα τέσσαρας ἡμέρας μετὰ τὴν ἐναρχίαν τῆς πολιορκίης
ἐκυριεύθησαν ἅπαντα τὰ ἐξωτερικὰ ὀχυρώματα· ἀνθίστατο
δὲ καρτερικῶς ἡ ἀκρόπολις· ὁ Ζρίνης προσεκλήθη εἰς πα-
ράδοσιν μετὰ τῆς ὑποσχέσεως νὰ τῷ δοθῇ ἡ Κροατικὴ ἀλ-
λ' ἠρνήθη.

Τῇ 5 Σεπτεμβρίου 1566 οἱ γιγνίσκοι ποιήσαντες ἐφο-
δὸν ἐνέπρυσαν τὸν μέγα προμαχῶνα ὅστις ἐξέπεμψε λαμ-
πρὰν φῶς τῆς νεκρικῆς πράγματι λαμπρόδος τοῦ Σουλτάνου·
διότι οὗτος τὴν αὐτὴν νύκτα ἐξεμέτρησε τὸν ἐνδοξὸν
αὐτοῦ βίον ἐξ ἐσχάτου γήρατος καὶ δυσεντερίας. Ὁ μέγας
Βεζύρης ἀπέκρυψε τὸν θάνατον δημοσιεύσας διταγὰς τοῦ
Σουλτάνου πρὸς τὸν στρατόν γραφείας ὑπὸ τοῦ Τζαφέ
ἀγχ' ἀρχηγοῦ τῶν σωματοφυλάκων καὶ τοῦ Φεριδούν γραμ-
ματέως· ἐξ ἀπορρήτων πιστῶς τηρησάντων τὸ ἀπόκρυτον
τῆς τελευτῆς.

Τῇ 8 Σεπτεμβρίου ὁ Ζρίνης προπαρὰ τευχασθεὶς εἰκότως

ἐποιήσατο ἀπελπιστικὴν ἔξοδον ἀλλὰ βληθεὶς ὑπὸ δύο σφαιρῶν ἐφονεύθη. Ἀλαλᾶζοντες οἱ στρατιῶται εἰσήλασαν εἰς τὴν ἀκρόπολιν τῆς ὁποίας ἀνετινάχθη ἡ πυριτιδαποθήκη καὶ πλείστους ἐφόνευσεν.

Ἐπὶ τρεῖς ἔτι ἐβδομάδας ἐτηρήθη μυστικὸς ὁ θάνατος τοῦ Σουλτάνου ἕως οὗ ὁ εἰδοποιηθεὶς διχόχορος Σελὶμ ἀφικόμενος εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐκ Κοτυαίου ἀνηγορεύθη Σουλτάνος. Οὕτως ἀπεβίωσεν ὁ Σουλτάνος Σουλεῖμάν μέγας πρᾶγματι στρατηγὸς καὶ νομοθέτης, διότι ἐκτὸς τῶν πλείστων αὐτοῦ κατακτήσεων συνέρραψε τοὺς νόμους τοῦ κράτους συμπληρώσας αὐτοὺς διὰ νέων, ἰδίᾳ τῆς ποινικῆς δικονομίας καὶ τῶν δημοσίων ἡθῶν καὶ ἐθίμων.

Ἄξιον σημειώσεως ὅτι ἐπὶ τοῦ Σουλτάνου Σουλεῖμάν εἰσήχθη ἐν Κωνσταντινουπόλει ἡ χρῆσις τοῦ καφέ καὶ συνεστήθησαν τὰ πρῶτα καφενεῖα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΠΕ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΔΗΜΟΣΙΑ Ε